

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ เรื่อง “การขับเคลื่อนและยกระดับการวิจัยสู่นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

ครั้งที่
23

**มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์
(หลักสูตรและการสอน/บริหารการศึกษา)**

วันเสาร์ที่ 25 และวันอาทิตย์ที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566

ณ อาคารคณะทันตแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตวิชรพล

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (PROCEEDINGS)

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23

เรื่อง “การขับเคลื่อนและยกระดับการวิจัยสู่นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

วันเสาร์ที่ 25 และวันอาทิตย์ที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566

ณ อาคารคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตวัชรพล

พิมพ์เมื่อ : พฤศจิกายน 2566

จัดพิมพ์เผยแพร่ : ส่วนงานวิจัยและบริการวิชาการ

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

4 หมู่ 11 ลาดสวาย ลำลูกกา ปทุมธานี 12150

โทรศัพท์ 02-563-5252

อีเมล wturesearch.ac.th@gmail.com

เว็บไซต์ <http://www.western.ac.th/westernnew/main.php>

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด มีน เซอร์วิส ซัพพลาย

88/8 ถนนฉลองกรุง แขวงลำปลาตี เขต ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520

โทรศัพท์ 0-92276-4177, 0-98197-9462

Email: meancopier@gmail.com

คำนำ

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยและการสร้างองค์ความรู้จากการวิจัย รวมทั้งการสร้างเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับนักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นิสิตและนักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจอย่างต่อเนื่อง โดยร่วมมือกับ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น มหาวิทยาลัยเนชั่น เครือข่ายวิจัยประชาชน มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยปทุมธานี และวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม จัดให้มี การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23 ในหัวข้อ เรื่อง “การขับเคลื่อนและยกระดับการวิจัยสู่นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการ อันจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งเป็นเวทีทางวิชาการในการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยและเพื่อสร้างแนวคิดการส่งเสริมการวิจัยตามยุทธศาสตร์ แก่สถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 23 จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ นักวิชาการ นิสิต และนักศึกษาที่ร่วมนำเสนอผลงานให้บุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้นำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาองค์กรให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อไป คณะผู้จัดทำรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 23 ขอขอบคุณผู้เข้าร่วมสัมมนา และผู้นำเสนอผลงานวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่สละเวลาในการให้ข้อเสนอแนะและพัฒนาบทความจนเป็นผลงานที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หวังว่าเอกสารฉบับนี้จะอำนวยความสะดวกต่อผู้อ่านและผู้นำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

คณะทำงานจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลงานวิจัย

คำนิยม

การวิจัยเป็นข้อมูลที่สำคัญในการได้มาซึ่งความรู้อันสามารถนำไปแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพถูกต้อง จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีเป้าหมายที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่ประเทศที่พัฒนาที่พึ่งตัวเองได้ ดังนั้นประเทศไทยต้องหันมาให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ให้เกิดขึ้น การวิจัยถือเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนประเทศไทยในทุกด้านตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี เป็นมิติสำคัญที่จะช่วยพัฒนาในอนาคต ซึ่งถือเป็น ความท้าทายที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ด้วยการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการศึกษาซึ่งในระดับอุดมศึกษาของไทยนั้นงานวิจัยถือเป็นหัวใจสำคัญที่ต้องให้การสนับสนุนเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องในการจะได้นำไปสู่ความเข้มแข็งของประเทศด้วยความมีเสถียรภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นและสถาบันเครือข่าย 10 สถาบัน ประกอบด้วย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ และสถาบันการศึกษาได้แก่ มหาวิทยาลัยเนชั่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เครือข่ายวิจัยประชาชน มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยปทุมธานี และวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ จึงได้จัดงานการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23 ประจำปีการศึกษา 2566 ในหัวข้อ เรื่อง “การขับเคลื่อนและยกระดับการวิจัยสู่นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” เพื่อเป็นเวทีทางวิชาการให้กับคณาจารย์ บุคลากร นิสิต นักศึกษา นักวิชาการและผู้สนใจได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้แสดงความก้าวหน้าของงานวิจัยในสาขาวิชาต่างๆ โดยมีการนำเสนอผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทั้งภาคบรรยายและโปสเตอร์ ที่ครอบคลุมผลงานวิจัยในสาขาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ขอขอบคุณ ดร.เจริญ รุจิราโสภณ ประธานกรรมการบริษัท ส.ขอนแก่นฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน) ในฐานะองค์ปาถกฐาพิเศษ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านที่ให้เกียรติร่วมการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23 ขอขอบคุณสถาบันเครือข่ายทั้ง 10 กสถาบัน ที่ร่วมมือและให้การสนับสนุนการจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23 จนสำเร็จจุล่งไปด้วยดี และขอให้พลังของความร่วมมือในครั้งนี้ ยังผลให้เกิด การต่อยอดองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัครดา เกิดประทุม)

รองอธิการบดี

ประธานคณะกรรมการจัดงาน

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23
เรื่อง “การขับเคลื่อนและยกระดับการวิจัย สู่นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”
วันเสาร์ที่ 25 และวันอาทิตย์ที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566
ณ อาคารคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตวัชรพล

หลักการและเหตุผล

การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) ที่คำนึงถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนนโยบายแห่งรัฐ รวมถึงสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและโลกอย่างรอบด้าน เพื่อนำมากำหนดเป็นทิศทางการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม นอกจากจะต้องคำนึงถึงความสำคัญของมิติการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อภาพรวมของประเทศ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรมนุษย์ สิ่งแวดล้อม การพัฒนาที่ยั่งยืน วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมการวิจัย” จึงเป็นงานสำคัญต่อสถาบันการศึกษาและองค์กรต่างๆ รวมถึงนักวิชาการอิสระ ที่จะดำเนินงานด้านการวิจัยเพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการดำรงชีวิตทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมให้ดีขึ้น นอกจากนี้องค์ความรู้ต่างๆยังนำมาใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและอารยธรรมของโลกที่เปลี่ยนไป ดังนั้น การวิจัยจึงเป็นองค์ประกอบหลักที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศรวมถึงการสร้างรายได้เปรียบในด้านต่างๆ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกสถาบันการศึกษาและองค์กรต่างๆจะต้องมีการผลักดันขับเคลื่อนและยกระดับการวิจัยเพื่อผลิตงานวิจัยที่มีคุณภาพ ตลอดจนมีการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ในมิติต่างๆ กระบวนการหนึ่งซึ่งสำคัญในการวิจัยคือ การเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่แวดวงวิชาการเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง และเป็นการพัฒนางานวิจัยที่สูงขึ้นต่อไปอีก ทั้งยังเป็นเวทีทางวิชาการสำหรับนักวิจัยในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการวิจัยที่จะพัฒนางานวิจัยที่สูงขึ้นต่อไป

จากยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น 5 ปี (พ.ศ. 2565 – 2569) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างสรรค์งานวิจัย นวัตกรรม และผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพ ประเด็นยุทธศาสตร์นี้ มุ่งที่พัฒนาบุคลากรให้เป็นนักวิชาการ นักวิจัย และ/หรือนักสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณภาพ เน้นการสร้างผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน รวมทั้งสามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ซึ่งกำหนดเป้าประสงค์ ไว้ (1) ผลงานวิจัย นวัตกรรม และผลงานทางวิชาการได้รับการเผยแพร่ ตามเกณฑ์การขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ (2) ผลงานวิจัย นวัตกรรม และผลงานทางวิชาการได้รับการยอมรับในแวดวงวิชาการ และหรือวิชาชีพ ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินการโดย (1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเผยแพร่ผลงานวิจัย นวัตกรรม และผลงานวิจัยตามเกณฑ์การขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ (2) การส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างผลงานวิจัย นวัตกรรม และผลงานทางวิชาการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อแวดวงวิชาชีพ ชุมชนสังคม และประเทศชาติ (3) การส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้สร้างผลงานวิจัย นวัตกรรม และผลงานทางวิชาการที่นำไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ตอบสนองความต้องการภาคอุตสาหกรรม

(4) การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผลงานวิจัยนวัตกรรม และผลงานทางวิชาการของบุคลากรได้รับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา (5) การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผลงานวิจัยนวัตกรรม และผลงานทางวิชาการของบุคลากรได้รับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา (6) การนำประสบการณ์และองค์ความรู้จากการสร้างงานวิจัย นวัตกรรม และงานวิชาการสู่การจัดการเรียนการสอนและ/หรือบริการวิชาการ ซึ่งส่งผลให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยในทุกๆหน่วยงานให้ความสำคัญกับงานวิจัย และยังส่งผลต่อนิสิตในระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งต้องมีผลงานวิจัยอยู่ในระบบการศึกษาด้วยได้มีแหล่งหรือช่องทางในการเผยแพร่ผลงานออกสู่สาธารณะชน

จากความสำคัญข้างต้น มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ร่วมกับ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ และสถาบันการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยเนชั่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เครือข่ายวิจัยประชาชื่น มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยปทุมธานี และวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม จึงได้จัดให้มีการประชุมทางวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติขึ้น ปีละ 2 ครั้ง โดยครั้งนี้เป็น ครั้งที่ 23 ของปีการศึกษา 2566 ในหัวข้อ “การขับเคลื่อนและยกระดับการวิจัยสู่นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพให้คณาจารย์ นักวิชาการ บุคลากร ตลอดจนบุคคลทั่วไปให้ความสำคัญของงานวิจัย และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ตลอดจนข้อคิดเห็นงานวิจัย ด้วยการนำนวัตกรรมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์สู่งานวิจัยเพื่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน อันจะทำให้เกิดงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ต่อชุมชน สังคมและประเทศต่อไป

2. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปแบบของเอกสารเชิงวิชาการ และสร้างเครือข่ายในการพัฒนาต่อยอดในการนำนวัตกรรมทางวิชาการและการวิจัยสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนให้เกิดขึ้นระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ สถาบันการศึกษา ตลอดจนหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน

3. เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการวิจัยและเป็นเวทีวิชาการในการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนผลงาน และข้อมูลการวิจัยในกลุ่มสาขาต่างๆ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ในระดับประเทศ

หัวข้อในการนำเสนอผลงานทางวิชาการ

1. กลุ่มวิทยาศาสตร์	2. กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
1.1 ด้านวิศวกรรมศาสตร์	2.1 ด้านการศึกษา
1.2 ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	2.2 ด้านบริหารธุรกิจ
1.3 ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ	2.3 ด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์

รูปแบบการประชุมและนำเสนอผลงานทางวิชาการ เป็นแบบ Onsite

1. การบรรยายพิเศษโดยวิทยากรกิตติมศักดิ์ (Keynote Speaker)
2. การนำเสนอบทความวิจัยและบทความวิชาการภาคบรรยาย (Oral Presentation)
3. การนำเสนอบทความวิจัยและบทความวิชาการภาคโปสเตอร์ (Poster Presentation)

ระยะเวลาการประชุม

วันเสาร์ที่ 25 และวันอาทิตย์ที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 นำเสนอความวิจัยและบทความวิชาการ
ภาคบรรยาย และโปสเตอร์

สถานที่จัดการประชุมวิชาการและนำเสนอวิชาการ

ณ อาคารคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น (วิทยาเขตวัชรพล) อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
(อาจมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบตามความเหมาะสมของสถานการณ์ปัจจุบัน)

ผู้เข้าร่วมโครงการ

กลุ่มเป้าหมายจำนวน 250 คน ประกอบด้วย

1. อาจารย์และนิสิตของมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
2. อาจารย์และนิสิตจากมหาวิทยาลัยต่างๆ
3. นักวิชาการ นักวิจัย และประชาชนผู้สนใจทั่วไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. อาจารย์ นักวิจัย นิสิตนักศึกษา ได้เผยแพร่งานวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ความรู้เกี่ยวกับ
“การขับเคลื่อนและยกระดับการวิจัย สุนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”
2. คณาจารย์ นักวิชาการ และนักวิจัยมีโอกาสนำเสนอผลงานวิจัยและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ทรงคุณวุฒิ
ในแต่ละสาขา
3. เป็นการสร้างการจัดการเรียนรู้ ให้กับนิสิตของมหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่จะนำไปใช้ปรับระบบ
การศึกษาต่อไป
4. มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและนักวิจัยระดับชาติ

กำหนดการลงทะเบียนและรับบทความวิชาการ

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา
1. กำหนดการลงทะเบียน ชำระเงินและส่งบทความ	วันที่ 1 กันยายน – วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2566
2. กำหนดการส่งบทความฉบับแก้ไข	วันที่ 15 กันยายน – วันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566
3. ประกาศรายชื่อ (สำหรับผู้ลงทะเบียนชำระเงินและส่งบทความ)	วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566
4. นำเสนอบทความ (ปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์)	วันที่ 25-26 พฤศจิกายน 2566

ลักษณะบทความวิจัยและการนำเสนอผลงานวิจัย

- บทความวิจัยและบทความวิชาการที่จะนำเสนอในการประชุมจะต้องเป็นผลงานที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่มาก่อน
- การนำเสนอผลงาน แบบบรรยาย (Oral Presentation) ในที่ประชุม โดยใช้เวลาในการนำเสนอไม่เกิน 15 นาที ซักถามจากวิทยากร 5 นาที (รวมไม่เกิน 20 นาที)
- การนำเสนอแบบโปสเตอร์ (poster) ผู้นำเสนอต้องยื่นประจำจุดโปสเตอร์ของตนเองโดยใช้เวลาในการนำเสนอ ตอบข้อ ซักถามของกรรมการ รวมไม่เกิน 20 นาที
- บทความวิจัยและบทความวิชาการฉบับเต็มที่ผู้นำเสนอผลงานได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วจะได้ตีพิมพ์ full paper เผยแพร่ใน Proceeding ของการประชุม

อัตราค่าลงทะเบียน

ประเภทการเข้าร่วม	อัตราค่าลงทะเบียน
1. เข้าร่วมประชุม รับฟังการบรรยายพิเศษ โดย <u>ไม่นำเสนอผลงานทางวิชาการ</u>	บุคคลภายนอก 1,000 บาท
2. เข้าร่วมประชุมและนำเสนอผลงานทางวิชาการ	- บุคคลภายนอก 3,200 บาท / เรื่อง
3. เข้าร่วมประชุมและนำเสนอบทความแบบปากเปล่า	- นิสิตปริญญาเอก มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น 3,200 บาท / เรื่อง
4. เข้าร่วมประชุมและนำเสนอบทความ (ที่รวมค่าลงทะเบียนและจัดทำโปสเตอร์)	- นิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น 3,200 บาท / เรื่อง - ค่าดำเนินการจัดทำและออกแบบโปสเตอร์พร้อมขาตั้ง 2500/เรื่อง

หมายเหตุ

- เมื่อมีการชำระเงินค่าลงทะเบียนแล้ว ทางผู้จัดงานประชุมวิชาการจะไม่คืนเงินค่าลงทะเบียนไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น
- อัตราค่าลงทะเบียนนี้รวมเอกสารประกอบการประชุม อาหารกลางวันและอาหารว่าง 2 มื้อ
- หากต้องการใบเสร็จเพื่อเบิกค่าลงทะเบียนของหน่วยงาน กรุณานำใบเสร็จที่ชำระของธนาคาร (ตัวจริง) นำมาติดต่ได้ที่ การเงิน ชั้น 1 ณ อาคารคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ในวันและเวลาดังกล่าว
- อัตราค่าลงทะเบียนสำหรับการเข้าร่วมนำเสนอผลงานต่อ 1 ท่านเท่านั้น หากผู้เข้าร่วมนำเสนอประสงค์ให้บุคคลอื่นเข้าร่วมฟังการบรรยายประสงค์สามารถลงทะเบียนในลักษณะของการเข้าร่วมประชุม อัตราค่าลงทะเบียน 1,000 บาท
- เกียรติบัตรในการนำเสนอผลงานที่มอบให้ จะปรากฏรายชื่ออ้างอิงจากชื่อที่ลงทะเบียนนำเสนอผลงานเท่านั้น ส่วนรายชื่อผู้ร่วมในบทความจะปรากฏในฉบับรวมเล่มการประชุมวิชาการฯ

การลงทะเบียนทางเว็บไซต์

ผู้สมัครต้องทำการลงทะเบียนและแนบไฟล์เอกสารการชำระเงินค่าลงทะเบียนให้เรียบร้อยพร้อมแนบไฟล์บทความฉบับเต็ม upload ไฟล์ word ให้เรียบร้อย จากนั้นให้ผู้สมัครเข้าไปกรอกข้อมูลเพื่อลงทะเบียนรับรหัสประจำตัวที่ <http://www.western.ac.th/index.php/register> โดยผู้สมัครต้องกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนแล้วกดยืนยันเพื่อรับ รหัสประจำตัว จากนั้นตรวจสอบข้อมูลและ **กดยืนยันอีกครั้ง** จึงจะถือว่าการสมัครเสร็จสมบูรณ์ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม โทร.0-2563-5252 ต่อ 5017 และ 5019

กำหนดการ

ประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23

เรื่อง “การขับเคลื่อนและยกระดับการวิจัยสู่นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

วันเสาร์ที่ 25 และวันอาทิตย์ที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566

ณ อาคารคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตวัชรพล

วันเสาร์ที่ 25 พฤศจิกายน 2566

- เวลา 08.00 – 09.00 น. - ลงทะเบียนการเข้าร่วมงาน
- เวลา 09.00 – 09.10 น. - รองศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์ จิยะจันทร์ อธิการบดี กล่าวรายงาน
- เวลา 09.10 – 09.20 น. - ดร.ประภากร สมิติ นายกสภามหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ประธานในพิธีกล่าวต้อนรับ และ เปิดการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23
- เวลา 09.30 – 10.40 น. - การปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านอาหารของประเทศไทย” โดย ดร.เจริญ รุจิราโสภณ ประธานกรรมการบริษัท ส.ขอนแก่นฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน)
- เวลา 10.45 – 11.00 น. - พิธีมอบโล่ สถาบันเครือข่ายเจ้าภาพร่วมการจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23
- เวลา 11.00 – 12.00 น. - การนำเสนอผลงานวิชาการภาคบรรยายและภาคโปสเตอร์
- เวลา 12.00 – 13.00 น. - พักรับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา 13.00 – 14.15 น. - การนำเสนอผลงานวิชาการภาคบรรยายและภาคโปสเตอร์ (ต่อ)
- เวลา 14.15 – 14.30 น. - พักรับประทานอาหารว่าง
- เวลา 14.30 – 16.00 น. - การนำเสนอผลงานวิชาการภาคบรรยายและภาคโปสเตอร์ (ต่อ)
- เวลา 16.00 – 17.00 น. - พิธีมอบเกียรติบัตรให้กับผู้เข้าร่วมนำเสนอผลงานวิชาการ

วันอาทิตย์ที่ 26 พฤศจิกายน 2566

- เวลา 09.00 – 15.00 น. - นิทรรศการและเสวนาทางวิชาการผลงานของนิสิตปริญญาเอก

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

คำสั่งมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ที่ 441/2566

เรื่อง แต่งตั้งบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ (Proceeding)

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23

เพื่อให้การดำเนินการจัดทำรายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ (Proceeding) ในการประชุมวิชาการ และนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23 เรื่อง "การขับเคลื่อนและยกระดับการวิจัยสู่นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน" ที่จะจัดขึ้นในวันเสาร์ที่ 25 และวันอาทิตย์ที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 บรรณารักษ์ประจำศูนย์บริการวิชาการและสวดคล้องหลักเกณฑ์การเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 มหาวิทยาลัยจึงเห็นสมควรแต่งตั้งบรรณาธิการและกองบรรณาธิการรายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ (Proceeding) ในการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23 ดังมีรายนามต่อไปนี้

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัครดา เกิดประทุม มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น บริหารธุรกิจ

กองบรรณาธิการ

1. ศาสตราจารย์ ทพ.ดร.สิทธิชัย ชุนทองแก้ว	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ทันตแพทยศาสตร์
2. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ทพ.วินัย ศิริจิตร	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	ทันตแพทยศาสตร์
3. ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ทพ.ไพรัช ชีรรวางกุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	ทันตแพทยศาสตร์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทพ.อุดม ว่องไวทองดี	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	ทันตแพทยศาสตร์
5. ศาสตราจารย์ (วุฒิกุล) ดร.นพ.พรเทพ ศิริวินารังสรรค์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	แพทยศาสตร์
6. ดร.ทนพ.คชวรรณ บ้างพันธุ์มิล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	แพทยศาสตร์
7. นพ.วิรุฬห์ พรพัฒน์กุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	แพทยศาสตร์
8. รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม นันทมงคลชัย	มหาวิทยาลัยมหิดล	สาธาณสุขศาสตร์, พยาบาลศาสตร์
9. รองศาสตราจารย์ ดร.สายพิน เกษมกิจวัฒนา	บรรณาธิการวารสาร สภาการพยาบาล	พยาบาลศาสตร์
10. รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญาธรรักษ์	นักวิชาการอิสระ	พยาบาลศาสตร์
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณ วรสิทธิ์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	พยาบาลศาสตร์
12. ดร.จวีร์วรรณ มณีแสง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	พยาบาลศาสตร์
13. ดร.มยุรี กลั้ววงศ์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	พยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

14.รองศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์	สมศักดิ์	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	เทคนิคการแพทย์, วิทยาศาสตร์การแพทย์
15.รองศาสตราจารย์ ภญ.วรรณดี	แต่ไสตฤกุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	เภสัชศาสตร์
16.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณะ	ตาอ้าย	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สัตวแพทยศาสตร์
17.อาจารย์จุฬารัตน์	ม่วงศิษฐ์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สัตวแพทยศาสตร์
18.รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา	พวงดาวเรือง	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	วิศวกรรมศาสตร์
19.รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพันธ์	ดวงทองสุข	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	วิศวกรรมศาสตร์
20.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญ จันทร์	โกญจนาท	มหาวิทยาลัยรังสิต	วิศวกรรมอุตสาหกรรม และ ศึกษาศาสตร์
21.รองศาสตราจารย์ ดร.อภิวัฒน์	จันตะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ ราชวิทยาลัย	รัฐประศาสนศาสตร์
22.รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี	ฉิรินัง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	รัฐประศาสนศาสตร์
23.รองศาสตราจารย์ ดร.พัสสรณ์	วรภัทรธิระกุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	รัฐประศาสนศาสตร์
24.รองศาสตราจารย์ ดร.สิปปพงศ์	สุขสม	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	รัฐประศาสนศาสตร์
25.รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา	มุสิกานนท์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
26.รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา	วิหคโต	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
27.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภากรณ์	ธัญญา	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	หลักสูตรและการสอน
28.รองศาสตราจารย์ ดร.ศักรระภีร์	วรวัฒน์ประวิญญา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตระยอง	บริหารธุรกิจ
29.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา	ตันเปาว์	มหาวิทยาลัยเนชั่น	บริหารธุรกิจ
30.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักร พันธ์	กิตตินรรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	บริหารธุรกิจ
31.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดาวรุ่งรดา	วงษ์ไกร	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
32.ดร.อัศนีย์	ณ น่าน	มหาวิทยาลัยเนชั่น	บริหารธุรกิจ
33.ดร.วัลลภา	ศรีทองพิมพ์	มหาวิทยาลัยนานาชาติ แสตมฟอร์ด	บริหารธุรกิจ
34.ดร.นิพิฐพนธ์	สนิทเหลือ	สถาบันเทคโนโลยี แห่งสุวรรณภูมิ	สถิติประยุกต์, บริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

35.ดร.นิรุช	เมืองวัง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
36.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐชญา	ฤาแรง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	นิติศาสตร์
37.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณิชนันท์	ทองทรัพย์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	นิติศาสตร์

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566

2

(รองศาสตราจารย์ ดร.จिरศักดิ์ จิยะจันทร์)

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

คำสั่งมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ที่ 442/2566

เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิอ่านกลั่นกรองประเมินบทความวิจัยและบทความวิชาการ
และผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ผลงานวิจัยและบทความวิชาการ
การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23

เพื่อให้การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23 เรื่อง “การขับเคลื่อนและยกระดับการวิจัย สู่นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ที่จะจัดขึ้นในวันที่ วันเสาร์ที่ 25 และวันอาทิตย์ที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ.2566 บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2550 มหาวิทยาลัย จึงเห็นสมควรแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิอ่านกลั่นกรองประเมินบทความวิจัยและบทความวิชาการ ดังมีรายนามต่อไปนี้

1. ศาสตราจารย์ ทพ.ดร.สิทธิชัย	ขุนทองแก้ว	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ทันตแพทยศาสตร์
2. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ทพ.วินัย	ศิริจิตร	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	ทันตแพทยศาสตร์
3. ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ทพ.ไพรัช	ธีรวรางกูร	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	ทันตแพทยศาสตร์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทพ.อุดม	ว่องไวทองดี	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	ทันตแพทยศาสตร์
5. ศาสตราจารย์ (วุฒิคุณ) ดร.นพ.พรเทพ	ศิริวนารังสรรค์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	แพทยศาสตร์
6. ดร.ทนพ.ศชวรรณ	บางพันธุ์วิมล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	แพทยศาสตร์
7. นพ.วิรุฬห์	พรพัฒน์กุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	แพทยศาสตร์
8. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพสิน	นุกุลกิจ	มหาวิทยาลัยปทุมธานี	การพยาบาล กุมารเวชศาสตร์
9. รองศาสตราจารย์ ดร.สายพิน	เกษมกิจวัฒนา	บรรณาธิการวารสาร สภาการพยาบาล	พยาบาลศาสตร์
10. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทราวดี	เชียรพิเชษฐ	สภาการพยาบาล	การพยาบาล มารดา ทารก และการผดุงครรภ์
11. รองศาสตราจารย์ ดร.จริยาวัตร	คมพยัคฆ์	นักวิชาการอิสระ	การพยาบาลชุมชน
12. รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์	บุญญาบุรีภัย	นักวิชาการอิสระ	พยาบาลศาสตร์
13. รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา	ยุนิพันธ์ุ์	นักวิชาการอิสระ	พยาบาลศาสตร์
14. รองศาสตราจารย์ ดร.ดรณี	รุจกรกานต์	นักวิชาการอิสระ	พยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

15.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณ	วรสิทธิ์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	พยาบาลศาสตร์
16.	ดร.จวีร์วรรณ	มณีแสง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	พยาบาลศาสตร์
17.	ดร.มยุรี	กลับวงศ์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	พยาบาลศาสตร์
18.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม	นันทมงคลชัย	มหาวิทยาลัยมหิดล	สาธารณสุขศาสตร์, พยาบาลศาสตร์
19.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์	จันทร์โมลี	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สาธารณสุขศาสตร์
20.	รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาเพ็ญ	สุวรรณ	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สาธารณสุขศาสตร์
21.	รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา	แก้วอนุชิต	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สาธารณสุขศาสตร์
22.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิราสิริวีร์	วสิวีร์สิวิ	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สาธารณสุขศาสตร์
23.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลมาลย์	วิรัตน์เศรษฐลิน	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สาธารณสุขศาสตร์
24.	น.ท.หญิง ดร.ศิริกัญญา	ฤทธิ์แปลก	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สาธารณสุขศาสตร์
25.	ดร.นริศรา	กุลปรีชานันท์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สาธารณสุขศาสตร์
26.	รองศาสตราจารย์ ภาณุ.วรรณดี	แต่โสดีกุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	เภสัชศาสตร์
27.	รองศาสตราจารย์ ดร.ทพ.ธนศักดิ์	ดาตุ	มหาวิทยาลัยเนชั่น	เทคนิคการแพทย์
28.	รองศาสตราจารย์ ดร.วรุฒิ	สมศักดิ์	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	เทคนิคการแพทย์, วิทยาศาสตร์การแพทย์
29.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณะ	ดาอ้าย	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	สัตวแพทยศาสตร์
30.	รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา	พวงดาวเรือง	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	วิศวกรรมศาสตร์
31.	รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพันธ์	ดวงทองสุข	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	วิศวกรรมศาสตร์
32.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิภควัชร์	ภูมพงศ์คชคร	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า คุณทหารลาดกระบัง	วิศวกรรมศาสตร์
33.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์	ฤแรง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	วิศวกรรมศาสตร์
34.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล	วงศ์สิงห์ทอง	สถาบันวิทยาการจัดการ แห่งแปซิฟิก	เทคโนโลยี สารสนเทศ
35.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ	โอรนาทรัพย์	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	เทคโนโลยี สารสนเทศ
36.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา	สามัคคีธรรม	สถาบันวิทยาการจัดการ แห่งแปซิฟิก	เศรษฐศาสตร์และ พัฒนาสังคม
37.	ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์	สามัคคีธรรม	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	รัฐประศาสนศาสตร์
38.	รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์	จันทร์ตะนี่	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย	รัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

39. รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี	ฉรินง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลรัตนโกสินทร์	รัฐประศาสนศาสตร์
40. รองศาสตราจารย์ ดร.โอฬาร	ถิ่นบางเตียว	มหาวิทยาลัยบูรพา	รัฐประศาสนศาสตร์
41. รองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพร	อิสรชัย	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	รัฐประศาสนศาสตร์
42. รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์	ประดิษฐ์ศิลป์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	รัฐประศาสนศาสตร์
43. รองศาสตราจารย์ ดร.สิบบงศ์	สุขสม	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	รัฐประศาสนศาสตร์
44. รองศาสตราจารย์ ดร.พัลลภสรณ์	วราภทรธีระกุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	รัฐประศาสนศาสตร์
45. รองศาสตราจารย์ ดร.สมเดช	มุงเมือง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	รัฐประศาสนศาสตร์
46. ดร.ภูวนัย	เพชรโปร	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	รัฐประศาสนศาสตร์
47. รองศาสตราจารย์ ดร.ศรดา	ชัยสุวรรณ	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	บริหารการศึกษา
48. รองศาสตราจารย์ ดวงเดือน	เทศวานิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	บริหารการศึกษา
49. รองศาสตราจารย์ พนิดา	ลินสุวรรณ	มหาวิทยาลัยเนชั่น	บริหารการศึกษา
50. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร	เสรีตานนท์	มหาวิทยาลัยเนชั่น	บริหารการศึกษา
51. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธรดา	แพงไทย	มหาวิทยาลัยภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	บริหารการศึกษา
52. ดร.รวงทอง	ถาพันธ์ุ	มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา	บริหารการศึกษา
53. ดร.ประหยัด	ฤชากุล	วิทยาลัยสันตพล	บริหารการศึกษา
54. รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา	มูลิกานนท์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
55. รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา	วิหคโต	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
56. รองศาสตราจารย์ ดร.เขียน	วันนียตระกูล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
57. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริกาญจน์	ธนวุฒิพรพินิต	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
58. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์	สุภิสงห์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
59. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ	บุญรอด	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารการศึกษา
60. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กำธร	ไพจิตรต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึง	หลักสูตรและการสอน
61. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณ	ธัญญา	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	หลักสูตรและการสอน
62. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา	สำเร็จผล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	หลักสูตรและการสอน
63. ดร.พัชรา	แย้มล้ำราญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	หลักสูตรและการสอน
64. รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต	อุอัน	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	บริหารธุรกิจ
65. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ระวีร์	วรวัฒน์ประปัญญา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ วิทยาเขตระยอง	บริหารธุรกิจ
66. รองศาสตราจารย์ จรินทร์	เทศวานิช	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	บริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

67.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา	ตันเปาว์	มหาวิทยาลัยเนชั่น	บริหารธุรกิจ
68.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์	กิตตินรรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	บริหารธุรกิจ
69.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี	รามัญ	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	บริหารธุรกิจ
70.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัทมวรรณ	จินดารักษ์	มหาวิทยาลัยพายัพ	บริหารธุรกิจ
71.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัยรัตน์	เมืองแสน	มหาวิทยาลัยปทุมธานี	บริหารธุรกิจ
72.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชเนตตี	พิพัฒนางกูร	มหาวิทยาลัยเกริก	บริหารธุรกิจ
73.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรากล	สุโคตรพรหมมี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี	บริหารธุรกิจ
74.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชาพันธ์	รัฐศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์	บริหารธุรกิจ
75.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริณี	ว่องวิไลรัตน์	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น	บริหารธุรกิจ
76.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีเนตร	ตันตระกูล	นักวิชาการอิสระ	บริหารธุรกิจ
77.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัครดา	เกิดประทุม	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
78.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทักษญา	สง่าโยธิน	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
79.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดาวรุ่งรดา	วงษ์ไกร	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
80.	ดร.นิพิฐพนธ์	สนิทเหลือ	สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ	สถิติประยุกต์, บริหารธุรกิจ
81.	ดร.อภิเทพ	แซ่ไคว	มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด	บริหารธุรกิจ
82.	ดร.วัลลภา	ศรีทองพิมพ์	มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด	บริหารธุรกิจ
83.	ดร.วิลาสินี	ยนต์วิทย์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	บริหารธุรกิจ
84.	ดร.ศิริมา	ตันดิธำรงวุฒิ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ วิทยาเขตระยอง	บริหารธุรกิจ
85.	ดร.ธัญนันท์	บุญอยู่	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	บริหารธุรกิจ
86.	ดร.วัชร	เวชประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	บริหารธุรกิจ
87.	ดร.วีรพงษ์	สุทาว์น	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น	บริหารธุรกิจ
88.	ดร.อนันต์พร	วงศ์คำ	มหาวิทยาลัยเนชั่น	บริหารธุรกิจ
89.	ดร.อัศนีย์	ณ นาน	มหาวิทยาลัยเนชั่น	บริหารธุรกิจ
90.	ดร.วีรพงษ์	สุทาว์น	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น	บริหารธุรกิจ
91.	ดร.อุดม	สมบูรณผล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
92.	ดร.นীরนุช	เนืองวัง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
93.	ดร.จิรัชยุตม์	วิโรจน์ชิววัน	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

94.	ดร.ปวีตพล	โพบูลย์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
95.	ดร.ภัทรี	พริสตัด	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	บริหารธุรกิจ
96.	รองศาสตราจารย์ ดร.บัญชา	วิทย์อนันต์	วิทยาลัยราชสีมา	นิติศาสตร์
97.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา	สุขสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต	นิติศาสตร์
98.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณวัฒน์	พลอยเทศ	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	นิติศาสตร์
99.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โกญจนาท	เจริญสุข	สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก	นิติศาสตร์
100.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสงี่ยม	บุษบาบาน	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี	นิติศาสตร์
101.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐชฎา	ฤาแรง	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	นิติศาสตร์
102.	ดร.พิทักษ์พล	ปรีชาชาติ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย	นิติศาสตร์
103.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณัฐนันท์	ทองทรัพย์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	นิติศาสตร์

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์ จิยะจันทร์)

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

คำสั่งมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ที่ 443/2566

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23

ปีการศึกษา 2566

ด้วยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ร่วมกับ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ และสถาบันการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยเนชั่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เครือข่ายวิจัยประชารัฐ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยปทุมธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีและวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้กำหนดจัดการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 23 ปีการศึกษา 2566 เรื่อง “การขับเคลื่อนและยกระดับการวิจัยสู่นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” วันเสาร์ที่ 25 และวันอาทิตย์ที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 ณ อาคารคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตวัชรพล อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ ระหว่างนักวิชาการ อาจารย์ นิสิต และนักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป ได้เผยแพร่ผลงานวิจัยออกสู่สาธารณชน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ดังนี้

1. คณะทำงานฝ่ายพิธีการและการจัดประชุมวิชาการ มีหน้าที่วางแผนและเตรียมการจัดงานประชุมวิชาการกำหนดรูปแบบการจัดงาน และพิจารณาองค์ประกอบพิเศษ มอบหมายภารกิจให้คณะทำงานชุดต่างๆ ดำเนินการและรับผิดชอบ ประชาสัมพันธ์และประสานเชิญชวนบุคลากรภายในและภายนอกเข้าร่วมการนำเสนอผลงาน และประเมินผลการจัดประชุมวิชาการ ประกอบด้วย

	รองศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์	จियะจันทน์	ที่ปรึกษา
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฏา	ตันเป่าวี	ที่ปรึกษา
1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัครดา	เกิดประทุม	ประธานกรรมการ
2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณ	วรสีหะ	รองประธานกรรมการ
3	ดร.จวีร์วรรณ	มณีแสง	รองประธานกรรมการ
4	อาจารย์จุฬารัตน์	ม่วงดิษฐ์	รองประธานกรรมการ
5	ดร.อภิเทพ	แซ่ไคว	กรรมการ (มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด /ประธานเครือข่ายวิจัยประชารัฐ)

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

6	รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพันธ์	ด้วงทองสุข	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์)
7	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์	กิตตินรรัตน์	กรรมการ (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร)
8	ดร.นิพิฐพนธ์	สนิทเหลือ	กรรมการ (สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ)
9	ดร.สิรินี	ว่องวิไลรัตน์	กรรมการ (วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น)
10	ดร.วรวุฒิ	วชิรวรกุลชัย	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์)
11	รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต	อุ๋อัน	กรรมการ (มหาวิทยาลัยศรีปทุม)
12	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร	บุญมี	กรรมการ (มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)
13	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัยรัตน์	เมืองแสน	กรรมการ (มหาวิทยาลัยปทุมธานี)
14	ศาสตราจารย์กิตติคุณ ทพ.วินัย	ศิริจิตร	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น)
15	ศาสตราจารย์ (วุฒิคุณ) ดร.นพ.พรเทพ	ศิริวันรังสรรค์	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น)
16	พญ.วิไลลักษณ์	ทีปประสาน	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น)
17	ดร.ทนพ.คชวณนธ์	บางพันธุ์วิมล	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น)
18	รองศาสตราจารย์ ภญ.วรรณดี	แต่โสติกุล	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น)
19	รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิรัตน์	พิมพ์พงศ์	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น)
20	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญพะเยาว์	เลาะห์จินดา	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น)
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธันต์นิภา	ภัคศุขนิธิวัฒน์	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น)
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณี	ธัญญา	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น)
23	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐฎา	ฤาแรง	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น)
24	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐกฤษ	น้อยก้อน	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น)
25	ดร.อนันตพร	วงศ์คำ	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเนชั่น)
26	ศาสตราจารย์ ทนพญ.ดร.พรรณี	บุตรเทพ	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเนชั่น)
27	รองศาสตราจารย์มาลี	เอื้ออำนวย	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเนชั่น)
28	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทพ.ยุทธนา	คูวุฒยากร	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเนชั่น)
29	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทนพ.วรเชษฐ์	ชอบใจ	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเนชั่น)
30	อาจารย์ ทพญ.สิริพร	สาสกุล	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเนชั่น)
31	ดร.อัศนีย์	ณ น่าน	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเนชั่น)
32	ดร.พัชษกร	ศรีสุข	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเนชั่น)
33	ดร.คิณี	ปราณีตพลกรัง	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเนชั่น)
34	ดร.ธีร์	คันโททอง	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเนชั่น)
35	ดร.มนัสวี	พานิชนอก	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเนชั่น)

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

36 อาจารย์ภัทรนัย	ไชยพรม	กรรมการ (มหาวิทยาลัยเนชั่น)
37 รองศาสตราจารย์ ดร.พภััสสรณ์	วรภัทรธิระกุล	กรรมการและเลขานุการ
38 ดร.นิรันุช	เมืองวัง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

2. คณะทำงานฝ่ายทะเบียนและข้อมูลผู้เข้าร่วมการประชุมวิชาการ มีหน้าที่วางแผนและเตรียมการรับลงทะเบียนผู้เข้าร่วมการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัย ประสานส่วนงานการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัย เรื่องการชำระค่าลงทะเบียนของผู้เข้าร่วมประชุมฯ สรุปรายชื่อและข้อมูลผู้เข้าร่วมประชุมฯ จัดเตรียมรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมฯ จัดทำวุฒิบัตร จัดเตรียมเอกสารสำหรับผู้เข้าร่วมประชุมฯ จัดเตรียมเอกสารสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิในการวิพากษ์ผลงาน สรุปรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมฯภายหลังเสร็จสิ้นการจัดประชุมวิชาการฯ ประกอบด้วย

1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัครดา	เกิดประทุม	ประธานกรรมการ
2	รองศาสตราจารย์ ดร.พภััสสรณ์	วรภัทรธิระกุล	รองประธานกรรมการ
3	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐนันท์	ทองทรัพย์	กรรมการ
4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี	เสือดำราม	กรรมการ
5	อาจารย์วุฒิชัย	วิญญู	กรรมการ
6	อาจารย์กำไร	ศรีบุญเพ็ง	กรรมการ
7	นางศุภวรรณ	ชาญดีสิงห์	กรรมการ
8	นางสาววรัญญา	จันทร์ฉาย	กรรมการ
9	นางสาวชนิษฐา	ชาวเป็นไย	กรรมการ
10	ดร.นิรันุช	เมืองวัง	กรรมการและเลขานุการ
11	นางสาวทัศนีย์	อุ้นทรัพย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

3. คณะทำงานฝ่ายดำเนินการนำเสนอโปสเตอร์และนำเสนอปากเปล่า มีหน้าที่ออกแบบเตรียมการนำเสนอผลงานวิจัยภาคโปสเตอร์ (Poster Presentation) และจัดวางการนำเสนอโปสเตอร์ให้เหมาะสมกับรูปแบบการจัดงานประชุมวิชาการ กำกับ ดูแล และประสานงานห้องนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) รวบรวมข้อสรุปการนำเสนอปากเปล่าจากผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งมอบให้ส่วนงานวิจัย และบริการวิชาการฯ ประกอบด้วย

1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณ	ธัญญา	ประธานกรรมการ
2	ดร.อุดม	สมบุญผล	รองประธานกรรมการ
3	ดร.ภูวนัย	เพชรโปร	รองประธานกรรมการ
4	รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา	มุสิกานนท์	กรรมการ
5	รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์	จันทร์โมลี	กรรมการ
6	รองศาสตราจารย์ ดร.สิบพงศ์	สุขสม	กรรมการ
7	รองศาสตราจารย์ ดร.พภััสสรณ์	วรภัทรธิระกุล	กรรมการ

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

8	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีเนตร	ต้นตระกูล	กรรมการ
9	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐชญา	ฤาแรง	กรรมการ
10	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิราสิริรี	วสิริวิลิ	กรรมการ
11	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาวรี	ชั้นลำโรง	กรรมการ
12	ดร.นิรมุช	เนื่องวัง	กรรมการ
13	ดร.ชัยวัฒน์	อุทัยแสน	กรรมการ
14	ดร.บุญมาก	กันหาสาย	กรรมการ
15	อาจารย์วุฒิชัย	วัยวุฒิ	กรรมการ
16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐนันท์	ทองทรัพย์	กรรมการ
17	อาจารย์จินตภา	บัวอุไร	กรรมการ
18	นางสาวสุภารัตน์	โสระชาติ	กรรมการ
19	นางอรพินท์	บุตรพรหม	กรรมการ
20	นางสาววรัญญา	จันทร์ฉาย	กรรมการ
21	นางสาวชนิษฐา	ชาวเป็นไย	กรรมการ
22	นางสาวทัศนีย์	อุณหทรัพย์	กรรมการและเลขานุการ
23	นางสาวพีรกาญจน์	แสงบุญเรือง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

4. คณะทำงานฝ่ายลงทะเบียน **ต้อนรับและจัดเลี้ยง** มีหน้าที่ในการวางแผนเตรียมการรับลงทะเบียนต้อนรับและบริการจัดเลี้ยงน้ำดื่ม อาหารว่าง และอาหารกลางวันแก่ผู้เข้าร่วมการประชุมวิชาการ ดูแลต้อนรับและรับรององค์ปาฐกถาพิเศษ คณะผู้บริหาร ตัวแทนเครือข่ายการจัดงาน ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ผลงาน และแขกผู้มีเกียรติของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

1	ดร.นิรมุช	เนื่องวัง	ประธานกรรมการ
2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐนันท์	ทองทรัพย์	รองประธานกรรมการ
3	อาจารย์จินตภา	บัวอุไร	กรรมการ
4	นางสาวสุภารัตน์	โสระชาติ	กรรมการ
5	นางอรพินท์	บุตรพรหม	กรรมการ
6	นางสาวพีรกาญจน์	แสงบุญเรือง	กรรมการ
7	นางสาววรัญญา	จันทร์ฉาย	กรรมการ
8	นางสาวชนิษฐา	ชาวเป็นไย	กรรมการ
9	นางสาวทัศนีย์	อุณหทรัพย์	กรรมการและเลขานุการ

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

5. คณะทำงานฝ่ายสถานที่ และโสตทัศนอุปกรณ์ มีหน้าที่จัดเตรียมสถานที่การจัดประชุมวิชาการตามรูปแบบที่คณะทำงานฝ่ายพิธีการและการจัดประชุมวิชาการกำหนด จัดเตรียมและอำนวยความสะดวกด้านโสตทัศนอุปกรณ์และสื่ออุปกรณ์ในการจัดประชุมวิชาการ และห้องนำเสนอปากเปล่า (Oral Presentation) บันทึกภาพและวีดิโอการจัดประชุมฯ ประกอบด้วย

1	อาจารย์จุฬารัตน์	ม่วงดิษฐ์	ประธานกรรมการ
2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐกฤษ	น้อยก้อน	รองประธานกรรมการ
3	อาจารย์ชนิษฐา	วงษ์ศรีเมือง	รองประธานกรรมการ
4	อาจารย์จวีพร	บุญล้อม	รองประธานกรรมการ
5	ดร.นริศรา	กุลปรีชานันท์	กรรมการ
6	นางสาวยุพาวรรณ	แดงโคเล็ด	กรรมการ
7	นางสาวสุนีย์	กลิ่นการนา	กรรมการ
8	นายธนดล	มาผาย	กรรมการ
9	นางสาวนฤมล	ชิตนอก	กรรมการ
10	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี	เสือดำราม	กรรมการและเลขานุการ

6. คณะทำงานฝ่ายประเมินผลการจัดประชุมและจัดทำรายงานสืบเนื่องจากการจัดประชุม (Proceedings) มีหน้าที่รวบรวมผลการประเมินจากผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการฯ และสรุปผลการจัดประชุมวิชาการฯ เสนอผู้บริหาร ประสานข้อมูลการนำเสนอโปสเตอร์คืนนิสิตกับส่วนงานบริหารทั่วไป สำนักบริหาร ดำเนินการจัดทำรายงานสืบเนื่องจากการจัดประชุมวิชาการ (Proceedings) และนำเสนอให้ผู้เข้าร่วมการประชุม ประกอบด้วย

1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรรดา	เกิดประทุม	ประธานกรรมการ
2	รองศาสตราจารย์ ดร.ภัสสรณ์	วรภัทรธิระกุล	รองประธานกรรมการ
3	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐนันท์	ทองทรัพย์	รองประธานกรรมการ
4	อาจารย์จินตภา	บัวอุไร	กรรมการ
5	ดร.นිරนุช	เนื่องวัง	กรรมการ
6	อาจารย์วุฒิมิชัย	วิญวุฒิ	กรรมการ
7	นางสาวชนิษฐา	ชาวเป็นโย	กรรมการ
8	นางสาวทศิณี	อุ้นทรัพย์	กรรมการและเลขานุการ
9	นางสาววรัญญา	จันทร์ฉาย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

7. คณะทำงานฝ่ายการเงิน มีหน้าที่ประสานส่วนงานการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยในการจ่ายเงิน ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในวันงาน ซึ่งได้แก่ ค่าตอบแทนวิทยากร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ และอื่นๆ ประกอบด้วย

1	รองศาสตราจารย์ ดร.พลัสสรณ์	วรภัทรธีระกุล	ประธานกรรมการ
2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐนันท์	ทองทรัพย์	รองประธานกรรมการ
3	อาจารย์กำไร	ศรีบุญเพ็ง	กรรมการ
4	นางศุภวรรณ	ชาญติสิงห์	กรรมการ
5	นางสาวทัศนีย์	อุ้นทรัพย์	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์ จิยะจันทร์)

อธิการบดี

สารบัญ

ชื่อเรื่อง/ชื่อผู้วิจัย	หน้า
การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้โดยใช้ชุดกิจกรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านชะโนด 1 ชลลดา ภูมิสถาน	1
การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พรพิมล ปิ่นหย่า	8
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 อนุพล พรานกวาง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์	19
การบริหารงานอภิบาลและแพรธรรมโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม กมลชนก จำปาพุง ดร.สุริยะ ทวีบุญญาวัตร	31
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ชนินันท์ ดาวันสี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์	41

สารบัญ

ชื่อเรื่อง/ชื่อผู้วิจัย	หน้า
การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง ดุจดาว ต๊ะเชื่อนแก้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์	48
การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม ตามนโยบาย โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนสบปราบพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ทัศนัย ต๊ะเชื่อนแก้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์	59
แนวทางการบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ นันทน์ภัส ชำนิพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์	66
สภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียน อำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 บุญรักษา ราสี ดร.จิณณวัฒน์ โคมบัว	74

สารบัญ

ชื่อเรื่อง/ชื่อผู้วิจัย	หน้า
ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการการสอนของข้าราชการครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 พงษ์เพชร คำแก้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ่มประสงค์	85
การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านริมใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พัฒน์ สุจรรย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์	99
การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนบ้านน้ำพิ อำเภอยางชุมน้อย สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 พิมพ์รัตน์ ลำทา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์	110
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ภูมินทร์ สังข์สุทธิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันต์ชัย พูลสวัสดิ์	118

สารบัญ

ชื่อเรื่อง/ชื่อผู้วิจัย	หน้า
ศึกษาการนิเทศและการส่งต่อของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู มัชชิกา พรหมอุดม ดร.สุริยะ ทวีบุญญาวัตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์	133
การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ลลิตา บุญยอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นนิษา อุตตะมะเวทิน	142
ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษานครศรีธรรมราช ว่าที่ร้อยตรีอภิศักดิ์ บุญกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ บุญรอด	152
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ศศิมา ไบยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันต์ชัย พูลสวัสดิ์	159

สารบัญ

ชื่อเรื่อง/ชื่อผู้วิจัย	หน้า
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษา อาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี ศิวาพร ชื่นใจ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วิหคโต	171
ประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต ของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 สัมพันธ์ เล็กตัว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์	181
การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 สุพัฒน์ มวลพรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นนิชา อุตตมะเวทิน	191
การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของการบริหารงาน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน อภิญา ดาวดิ่งษ์ ดร.สมเกียรติ อุตมรัตน์ชัยกุล	204
การบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกูร สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดนราธิวาส อรุณวดี ธนาสิทธิกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์	221

สารบัญ

ชื่อเรื่อง/ชื่อผู้วิจัย	หน้า
การบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ : กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม อาทิตยา ประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์	230
การตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบ้านน้ำลาด สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 อานนท์ สายจันทร์ยูร ดร.สันต์ชัย พูลสวัสดิ์	240
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอภูซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เอกพงษ์ ห้วนนา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ บุญรอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์	249

การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้โดยใช้ชุดกิจกรรม ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านชะโนด 1

Development literacy skills using activity of early childhood Ban Chanod 1 School

ผู้วิจัย

ชลลดา ภูมิสถาน

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้โดยใช้ชุดกิจกรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านชะโนด 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการสร้างชุดกิจกรรมแบบฝึกทักษะการอ่านออกเขียนได้ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านชะโนด 1 และ 2) ศึกษาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของเด็กปฐมวัย จากชุดกิจกรรม ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มกราคม 2566 – เดือน มีนาคม 2566 มีกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 7 คน เป็นเด็กปฐมวัย ชาย - หญิงที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้าน ชะโนด 1 อำเภอห้วยใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร เก็บรวบรวมโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการการอ่านออกเขียนได้ของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อย ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเป้าหมายทำแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียน จำแนกตามรายชื่อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถทำได้โดยมีการกระตุ้นเล็กน้อย คือ การต่อไม้บล็อก การต่อพลาสติก และการปั้นดินน้ำมัน และทำโดยจะต้องมีการกระตุ้นตลอดเวลา คือ การขยำกระดาษ ร้อยละ 40 ค่าเฉลี่ย 0.2 และ 0.4 กิจกรรมฝึกสติปัญญา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 คน มีระดับความสามารถทำได้ถูกต้องแต่ยังไม่คล่องแคล่ว

คำสำคัญ : ทักษะการอ่านออกเขียนได้ , ชุดกิจกรรมของเด็กปฐมวัย

Abstract

This Research was : Developing reading and writing skills using early childhood activity sets Ban Chanod 1 School has the objective 1) To study the creation of activity sets to practice reading and writing skills for early childhood Ban Chanod 1 School 2). To study reading and writing skills of early childhood children from the activity sets. The target group of 7 people, early childhood, male and female who is studying in Kindergarten 2, Semester 2, academic year 2022 Ban Chanod 1 School, Wan Yai District, Mukdahan Province. Collected using tools a set of learning activities to encourage reading and writing skills early childhood. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation.

The results of the study found that the target group does reading and writing skill exercises classified by item. It was found that the sample group was able to do this with a little stimulation are building wooden blocks, building plastic blocks, modeling clay and must be stimulated at all times: paper crumpling, 40 percent, average 0.2 and 0.4, intellectual training activities. It was found that the sample group 7 people had a level of ability to do it correctly but were not fluent.

Keywords : reading and writing skills, early childhood activity sets

บทนำ

ภาษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตมนุษย์ เป็นเครื่องมือสำคัญของการคิดซึ่งจะนำไปสู่พัฒนาการทางเชาว์ ปัญญาให้สูงขึ้น ก่อให้เกิดการเรียนรู้ หากไม่มีภาษา การติดต่อสื่อสารย่อมเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะ ภาษาเป็นระบบที่มีความซับซ้อน ด้วยความสำคัญดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบแผนแม่บทเรื่องการ ส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ของไทย พ.ศ. 2560-2564 โดยเฉพาะในระดับปฐมวัยซึ่งเป็นวัย ที่มีความสำคัญในวางรากฐานในการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ของประเทศอย่างมีคุณภาพ (ประจัน จันตอง, 2561: ออนไลน์) ภาษาเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้โลกรอบตัวของเด็กตั้งแต่เกิด และเป็นสื่อในการเรียนรู้ให้ได้ความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน วิธีการเรียนรู้ภาษาจึงเป็นประเด็น ที่ต้องพิจารณาค้นหาหนทางที่เด็กเรียนรู้แล้วได้ผลดี มีความสุขในการเรียนรู้ จนสามารถใช้ภาษาได้อย่างมีความหมาย เพื่อเชื่อมโยงกับคนที่เด็กอยู่ใกล้ชิดได้ดี จนถึงระดับที่เด็กสามารถใช้ภาษา เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในยุคสารสนเทศผ่านภาษา สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านการพัฒนาภาษาว่า ควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลาย ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน รักการเขียน การจัดกิจกรรมให้เด็กรักการอ่าน รักการเขียนต้องเริ่มจากการจัดให้เด็กได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องเน้นให้เด็กได้พัฒนาประสาทสัมผัสให้มากที่สุด

ในคู่มือการใช้หลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ได้จัดให้การอ่านและเขียนเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการด้านสติปัญญา เรื่องการใช้ภาษา ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอ่านที่สำคัญมีดังนี้ การอ่านอย่างอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ การอ่านและชี้ข้อความโดยกวาดสายตามรรทัดจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือคำคุ้นเคย การสังเกตตัวอักษรเป็นคำจากการอ่าน หรือการเขียนของผู้ใหญ่ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเขียนที่สำคัญดังนี้การเห็นแบบอย่างการเขียนที่ถูกต้อง เขียนอิสระ การเขียนคำที่มีความหมายกับตัวเอง/ คำคุ้นเคย การคิดสะกดคำเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองอย่างอิสระ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560: 27-28) จากที่กล่าวมาจึงเป็นเป้าหมายของการอ่านและเขียน สำหรับเด็กปฐมวัย แต่จากการสำรวจด้านการอ่านหนังสือของคนไทย พ.ศ. 2551 พบว่า เด็กปฐมวัยที่มีผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง หรืออ่านหนังสือเองมีเพียงร้อยละ 36 คิดเป็นสัดส่วน 1 ใน 3 เท่านั้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552: ออนไลน์) ประกอบกับครูปฐมวัยส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการการสอนอ่านและเขียนที่ตอบสนองได้อย่างเหมาะสมต่อพฤติกรรมกรอ่านและเขียน ครูยังเน้นการท่องจำ บางโรงเรียนสอนอ่านและเขียนทำแบบฝึกหัดเหมือนเด็กประถมศึกษาปีที่ 1 (ภิญญาดาพัชญ์ เพ็ชรรัตน์, 2551: 37)

เด็กปฐมวัยเริ่มเรียนรู้ภาษาตั้งแต่เป็นทารก และพัฒนาให้เห็นเมื่อเริ่มแสดงความสนใจ ความคิดเห็น ความรู้สึก และพยายามทำความเข้าใจกับความหมายของสิ่งแวดล้อมด้วยการอ่านเขียน ซึ่งพัฒนาก่อนที่เด็กจะ เข้าโรงเรียน โดยเริ่มจากผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง การมองตามตัวหนังสือ และพยายามหาความหมายจากภาพ และตัวหนังสือ จับพลิกหนังสือหรือเขียนสื่อสารในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันด้วยสื่อ และแหล่ง เรียนรู้ที่แวดล้อมด้วยตัวหนังสือทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน (Vygotsky, 1962 : 12-57) และจากงานวิจัยเรื่องการ พัฒนารูปแบบ Read เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านเริ่มแรกวัยเตาะแตะ ที่มีอายุ 2 ปีครึ่งถึง 3 ปี พบว่า ทักษะการอ่านเริ่มแรกของเด็กวัยเตาะแตะเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การอ่านเขียนเริ่มขึ้นตั้งแต่อ่อนเด็กเข้าโรงเรียน หากเด็กได้รับการตอบสนองที่เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก น่าสนใจ เราควรรู้สึก และต่อเนื่องสม่ำเสมอ จะทำให้เด็กมีพัฒนาการความสามารถ

ในการอ่านและเขียนได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาความคิด ความรู้สึก และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550: คำนำ)

เด็กวัย 2-5 ปีถือเป็นวัยทองของภาษา พัฒนาการของพวกเขาจะเจริญงอกงามอย่างมาก ซึ่งถ้าเด็กวัยนี้ได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้องและเพียงพอ จะทำให้การเรียนรู้ของเด็กพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว แต่มีเด็กจำนวนมากไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านนี้จากบ้านและโรงเรียนเท่าที่ควร ทำให้เด็กขาดประสบการณ์ทางภาษา เด็กวัยนี้มักจะถูกมองว่ายังไม่มีความสามารถในการอ่านและการเขียน ทั้งที่ในความเป็นจริงการเรียนรู้ของเด็กเริ่มตั้งแต่อายุยังน้อย และเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องพัฒนามาพร้อมกับการเรียนรู้ภาษาพูด ไม่จำเป็นต้องพูดได้คล่องก่อน ถึงจะมาเรียนการอ่านและการเขียน ปัจจุบันมีโรงเรียนอนุบาลหลายแห่งที่จัดประสบการณ์แบบเตรียมความพร้อม มักให้ความสำคัญกับการส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดมาก แต่ค่อนข้างละเลยเรื่องตัวอักษรและเสียง บางแห่งไม่จัดประสบการณ์ให้เด็กได้อ่านเขียนเลย เด็กได้รับประสบการณ์การอ่านการเขียนน้อยมาก แต่ในทางตรงข้ามโรงเรียนบางแห่งเห็นว่า เด็กควรเริ่มอ่านเขียนอย่างจริงจังในชั้นอนุบาล จึงจัดประสบการณ์แบบเน้นอ่าน เขียนอย่างจริงจัง ผูกให้เด็กจดจำตัวอักษร แจกลูกประสมคำเช่นเดียวกับการเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา เด็กจึงถูกเร่งให้เรียนอย่างจริงจัง ทั้งที่เขาไม่มีความสนใจและครูนำแบบฝึกหัดพัฒนาทักษะทางภาษามาใช้กับเด็กอายุต่ำกว่า 6 ขวบ ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง การจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบเร่งให้อ่านเขียนแบบผิดวิธีดังกล่าว ส่งผลให้เกิดความเครียดและเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้ภาษา ซึ่งแท้จริงแล้วเด็กวัยนี้ควรเรียนรู้ภาษาจากกิจกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก เช่น การเคลื่อนไหว การท่องคำคล้องจอง การร้องเพลง ฯลฯ การเรียนอ่านเขียนเกิดจากการที่เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เด็กสนใจในชีวิตประจำวัน การตอบสนองที่ดีจากบุคคลอื่น การเสริมแรงจากผู้ใหญ่และควรเกิดจากความสนใจของเด็กเองไม่ใช่การถูกบังคับ ซึ่งผู้ใหญ่มีหน้าที่สำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมสร้างแรงจูงใจให้เด็กสนใจจนสามารถอ่านเขียนได้ การส่งเสริมให้เด็กเกิดความสนใจในการอ่านเขียน จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความสนใจเป็นรากฐานที่สำคัญที่จะทำให้คนเรามีความตั้งใจต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้บุคคลมีความสามารถทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าสามารถสร้างความสนใจให้กับเด็กอย่างได้ผลแล้ว ก็จะทำให้เด็กตั้งใจฝึกทักษะนั้น ๆ ได้อย่างจริงจัง ทั้งยังสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้นาน มีความมั่นใจจนเกิดเป็นนิสัยขึ้นมา เด็กไม่ควรถูกบังคับให้อ่านก่อนที่จะเกิดความสนใจอย่างชัดเจน และในการเขียนเช่นเดียวกันก็ไม่ควรเริ่มสอนเขียนอย่างเป็นทางการในวัยอนุบาล วิธีการที่จะช่วยส่งเสริมความสนใจในการอ่านและเขียนให้กับเด็กควรเริ่มตั้งแต่ที่บ้าน และเมื่อเด็กเข้าสู่โรงเรียนอนุบาลก็เป็นหน้าที่ของครู โดยในส่วนของโรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมด้วยตนเอง ควรเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจและมีความหมายต่อเด็ก เช่น ส่งเสริมให้เด็กได้พูดเกี่ยวกับตนเอง มีโอกาสได้ทำกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก เช่น การหยิบจับสัมผัสวัสดุอุปกรณ์ขีดเขียน กิจกรรมการอ่านนั้นสามารถทำได้ตลอดเวลา เช่น อ่านจากหนังสือ อ่านจากประสบการณ์การเดินทางบนท้องถนน อ่านจากป้ายโฆษณา ป้ายบอกสัญญาณจราจร อ่านจากคำบนถุงขนมต่าง ๆ ความรู้ของเด็กจะเพิ่มพูนขึ้นเมื่อเด็กได้รับโอกาสในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านร่วมกับผู้ใหญ่และกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้อ่านตามลำพัง การอ่านกับเพื่อนเป็นคู่ เป็นกลุ่มย่อยเพื่ออภิปรายร่วมกัน และสิ่งที่เด็ก เขียนขึ้นเองนับได้ว่าเป็นการอ่านที่ดีที่สุดของเด็ก ส่วนการเขียนเป็นการสื่อสารแสดงความคิด ความรู้สึกออกมาอย่างมีความหมาย ดังนั้นการเขียนและการอ่านควรดำเนินไปพร้อม ๆ กัน เนื่องจากการเป็นนักเขียนที่ดีได้นั้นต้องอาศัยการอ่านที่แตกฉานในเรื่องนั้น ๆ ส่วนการฝึกฝนให้เด็กเขียนหนังสือได้

นั้นครูต้องตระหนักถึงการฝึกเขียนที่อาศัยการลอกเลียนแบบเน้นการฝึกกล้ามเนื้อเพื่อฝึกความสวยงามของลายมือนั้นจะแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง จากการฝึกเขียนที่ใช้ความคิด ซึ่งเกิดขึ้นจากการฝึกคิดและถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาสัญลักษณ์ก็คือ ตัวอักษร การฝึกอย่างเป็นธรรมชาติ ทำได้โดยให้เด็กได้ฟังมาก อ่านมากจนสามารถถ่ายทอดเองได้ และค่อยฝึกฝน ความถูกต้องสวยงามภายหลัง สภาพการณ์ของการสอนอ่านเขียนให้กับเด็กอนุบาลในปัจจุบันพบว่า ครูมักละเลยการสอนอ่านเขียน ถ้ามีการสอนอ่านเขียนมักสอนแบบเดียวกันกับระดับประถมศึกษา ซึ่งผิดจากธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาของเด็ก การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนครูเป็นผู้มีบทบาทเสียส่วนใหญ่ให้เด็กมีส่วนร่วมเพียงบางส่วน การจัดกิจกรรมจะเน้นครูเป็นศูนย์กลาง ครูใช้การควบคุมมากกว่าการกระตุ้น ทำให้เด็กมีพฤติกรรมการตอบสนองมากกว่าการริเริ่ม การปฏิสัมพันธ์กับเด็กมีน้อยเพราะครูไม่เข้าใจวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งที่ กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้นั้น ควรให้เด็กมีส่วนร่วมหรือดำเนินกิจกรรมให้มากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้เตรียมเนื้อหา หรือประสบการณ์ให้เด็กค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ต้องกระตุ้นให้เด็กได้ทำกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น จนเกิดความความสนใจในการอ่านเขียน อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะทางภาษาในระดับสูงต่อไป

โรงเรียนบ้านชะโนด 1 ได้มุ่งเน้นให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้ 1) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี 2) สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม 3) มีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 4) มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสารและการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย ซึ่งจากการสังเกต พบว่า นักเรียนมีปัญหาด้านการอ่านและการเขียนพยัญชนะ กล่าวคือ ไม่สามารถบอก เขียน หรืออ่านพยัญชนะที่มีความคล้ายคลึงกันได้ ประกอบกับทักษะภาษาและการรู้หนังสือเป็นพื้นฐานของการสื่อสารเป็นทักษะกระบวนการที่เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิดและมีการพัฒนาต่อเนื่องไปตลอด ทุกช่วงวัยซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะช่วงรอยต่อของการศึกษา หากไม่ได้รับการพัฒนาอาจจะส่งผลกระทบต่อทักษะการอ่านของเด็กในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสร้างชุดกิจกรรมแบบฝึกทักษะการอ่านออกเขียนได้ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านชะโนด 1
2. เพื่อศึกษาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของเด็กปฐมวัย จากชุดกิจกรรม

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

ขอบเขตของเนื้อหา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการการอ่านออกเขียนได้ของเด็กปฐมวัย

- ชุดกิจกรรมฝึกอ่านพยัญชนะ 44 ตัว
- ชุดกิจกรรมฝึกอ่านสระไทย 21 รูป 32 เสียง
- ชุดกิจกรรมฝึกสติปัญญา

ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรต้น ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านออกเขียนได้ของเด็กปฐมวัย

ตัวแปรตาม การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของเด็กปฐมวัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา คือ เด็กปฐมวัย ชาย - หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านชะโนด 1 อำเภอห้วยน้ำใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 7 คน

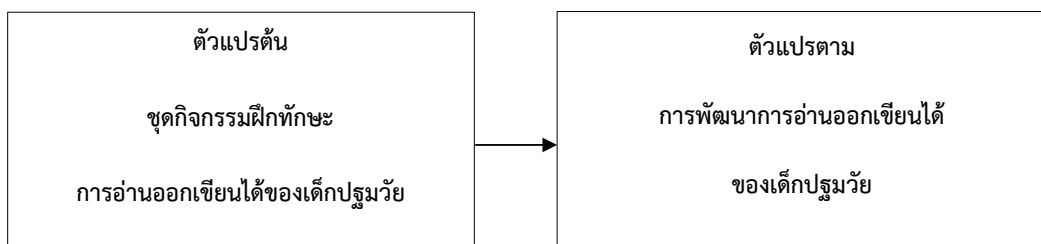
ระยะเวลาในการศึกษา

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน มกราคม 2566 – เดือน มีนาคม 2566

ขอบเขตสถานที่ในการศึกษา

โรงเรียนบ้านชะโนด 1 ตำบลชะโนด อำเภอห้วยน้ำใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐาน

1. เด็กปฐมวัยมีทักษะการอ่านออกเขียนได้ จากชุดกิจกรรม

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กปฐมวัย ชาย - หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านชะโนด 1 อำเภอห้วยน้ำใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร โดยใช้วิธีเจาะจงเก็บกลุ่มตัวอย่าง (Purposive Sampling) ทั้งหมดจำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ชุดกิจกรรม เรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้โดยใช้ชุดกิจกรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านชะโนด 1 ที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม โครงสร้างแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการอ่านออกเขียนได้ของเด็กปฐมวัย
  - 1.1 ชุดกิจกรรมฝึกอ่านพยัญชนะ 44 ตัว
  - 1.2 ชุดกิจกรรมฝึกอ่านสระไทย 21 รูป 32 เสียง
  - 1.3 ชุดกิจกรรมฝึกสติปัญญา

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

1) ตัวแปรที่มีการวัดเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของเด็กปฐมวัย จำนวน 3 ชุดกิจกรรม ได้แก่ ชุดกิจกรรมฝึกอ่านพยัญชนะ 44 ตัว ชุดกิจกรรมฝึกอ่านสระไทย 21 รูป 32 เสียงและชุดกิจกรรมฝึกสติปัญญา โดยใช้สถิติพรรณนา การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้โดยใช้ชุดกิจกรรมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านชะโนด 1 โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของเด็กปฐมวัย จากชุดกิจกรรม และ 2. เพื่อศึกษาการสร้างชุดกิจกรรมแบบฝึกทักษะการอ่านออกเขียนได้ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านชะโนด 1

จากการศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้โดยใช้ชุดกิจกรรมของเด็กปฐมวัย จากชุดกิจกรรมฝึกอ่านพยัญชนะ 44 ตัว และ ชุดกิจกรรมฝึกอ่านสระไทย 21 รูป 32 เสียง โดยรวมมีทักษะอยู่ในระดับดี กลุ่มตัวอย่างสามารถทำโดยมีการกระตุ้นเล็กน้อย และทำโดยจะต้องมีการกระตุ้นตลอดเวลา ร้อยละ 40 ค่าเฉลี่ย 0.2 และ 0.4 และจากการศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้โดยใช้ชุดกิจกรรมของเด็กปฐมวัย เมื่อพิจารณาเป็นรายสัปดาห์ที่ 1-4 พบว่า กิจกรรมการต่อไม้บล็อก การต่อพลาสติก และการปั้นดินน้ำมัน กลุ่มตัวอย่างสามารถทำเองได้โดยมีการกระตุ้นเล็กน้อย สัปดาห์ที่ 5-7 พบว่า การลากเส้นต่อจุด 1-10 และการระบายสีภาพ กลุ่มตัวอย่างสามารถทำโดยจะต้องมีการกระตุ้นตลอดเวลา สัปดาห์ที่ 8-10 พบว่า การเขียนตัวเลขอารบิก และการเขียนตัวอักษรกลุ่มตัวอย่างสามารถทำเองได้โดยมีการกระตุ้นเล็กน้อย และสัปดาห์ที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถเขียนลงสมุดบรรทัด 5 เส้น

จากการศึกษากิจกรรมฝึกสติปัญญาจากชุดกิจกรรมฝึกสติปัญญา กลุ่มตัวอย่างที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับพฤติกรรมสามารถทำได้แต่ช้า ครูต้องให้ความช่วยเหลือในทุกกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างที่ 2 พบว่า พฤติกรรมการร้อยลูกปัด ปั้นดินน้ำมันตามจินตนาการ และร้อยเชือกทรงเท้า กลุ่มตัวอย่างมีระดับสามารถทำได้ถูกต้องแต่ยังไม่คล่องแคล่ว ตัดกระดาษตามรอย ตัดกระดาษ กลุ่มตัวอย่างมีระดับสามารถทำได้แต่ช้า ครูต้องให้ความช่วยเหลือ กลุ่มตัวอย่างที่ 3 พบว่า พฤติกรรมลากเส้นมือตามพยัญชนะที่เขียนตามรอยประ สามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว มั่นคง แม่นยำ การร้อยลูกปัด ร้อยเชือกทรงเท้า ตัดกระดาษตามรอย กลุ่มตัวอย่างมีระดับสามารถทำได้ถูกต้องแต่ยังไม่คล่องแคล่ว กลุ่มตัวอย่างที่ 4 พบว่า พฤติกรรมลากเส้นมือตามพยัญชนะที่เขียนตามรอยประ สามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว มั่นคง แม่นยำ การร้อยลูกปัด ร้อยเชือกทรงเท้า ตัดกระดาษตามรอย กลุ่มตัวอย่างมีระดับสามารถทำได้ถูกต้องแต่ยังไม่คล่องแคล่ว กลุ่มตัวอย่างที่ 5 พบว่า พฤติกรรมการปั้นดินน้ำมันตามจินตนาการ ร้อยเชือกทรงเท้า กลุ่มตัวอย่างมีระดับสามารถทำได้ถูกต้องแต่ยังไม่คล่องแคล่ว กลุ่มตัวอย่างที่ 6 พบว่า พฤติกรรมการร้อยเชือกทรงเท้า ตัดกระดาษตามรอย และตัดกระดาษกลุ่มตัวอย่างมีระดับสามารถทำได้ถูกต้องแต่ยังไม่คล่องแคล่ว กลุ่มตัวอย่างที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่สามารถทำได้แต่ช้า ครูต้องให้ความช่วยเหลือ

อภิปรายผล

การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain based Learning: BBL) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงอารมณ์ของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ โดยอารมณ์จะเป็นตัวช่วยให้สามารถเรียกความทรงจำเดิมที่เก็บไว้ในสมอง และสมองต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ ที่เรียกว่า ความตื่นตัวแบบผ่อนคลาย (Relaxed alertness) การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จที่สุดเมื่อกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับประสบการณ์ทางกายภาพที่รูปธรรมจับต้องได้ การเรียนรู้จากชีวิตจริงตามธรรมชาติ และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ หรือการฝึกทำ ฝึกทักษะทั้งด้านสมอง ชีงช้าย คือ ตรรกะ ตัวเลข การวิเคราะห์ และสมองซีกขวา ส่งการเกี่ยวกับ ศิลปะ ดนตรี จินตนาการ การสังเคราะห์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. โรงเรียนบ้านชะโนด 1 ต้องกำหนดแผนงาน โครงการเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยฝ่ายวิชาการ หรือครูภาษาไทยร่วมกันจัดทำแผนงาน โครงการในการยกระดับการอ่านออกเขียนได้เสนอผู้อำนวยการโรงเรียน
2. ครูผู้สอนอาจปรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางภาษาขั้นพื้นฐานให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางภาษาขั้นพื้นฐานกับวิธีสอนอื่น ๆ ว่ามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทักษะกระบวนการทางภาษาไทย และความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทยเหมือนหรือ แตกต่างกันอย่างไร ในลำดับต่อไป
4. ควรมีการศึกษาใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบอื่นเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทักษะกระบวนการทางภาษาขั้นพื้นฐาน และความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทย

เอกสารอ้างอิง

- ถวิล อรัญเวศ. (2560). คุณลักษณะของนักบริหารยุคไทยแลนด์ 4.0. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2566, จาก <http://www.obec.go.th/news/82582>
- กัญญาพัชญ์ เพ็ชรรัตน์. 2551. การศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2550). สรุปผลการประชุมสัมมนาประสานแผนและแลกเปลี่ยน องค์ความรู้การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2560. คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็ก อายุ 3- 6 ปี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Vygotsky, L.S. (1962). Thought and Language. (E. Hanfman & G. Vakar, Eds. & Trans.). Cambridge, MA : MIT Press.

การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

The development of problem solving thinking ability by unplugged coding learning activity and computational thinking of grade 5 students in Pha Chao Fang education center under Chiang Mai primary education service area office 3

ผู้วิจัย

พรพิมล ปิ่นหย่า

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ใจ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 โรงเรียน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 10 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ใช้เวลาจำนวน 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม ระยะเวลา 14 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ 3) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.43/85.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ตามที่ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ ในการเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนมีความสามารถด้านการแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการ เรียนรู้การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด = 4.64 S.D. = 0.63

คำสำคัญ : ทักษะการแก้ปัญหา; Unplugged Coding; การคิดเชิงคำนวณ

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop Unplugged coding learning activity and computational thinking of grade 5 students in Pha Chao Fang education center under Chiangmai primary education service area office 3 with an efficiency of 80/80, 2) compare problem solving skills before and after learning problem solving ability of grade 5 students in Pha Chao Fang education center under Chiangmai primary education service area office 3 with 75 percent criterion or more, and 3) study satisfaction of problem solving ability by Unplugged coding learning activity and computational thinking of grade 5 students in Pha Chao Fang education center under Chiangmai primary education service area office 3. The sample used in this research was 10 students in grade 5 at Banmaechai School, Fang district, Chiangmai province during the first semester of the academic year 2023. Determine the sample by Cluster Random Sampling. The research instruments included 1) The development of problem solving ability plan by Unplugged coding learning activity and computational thinking of grade 5 students in Pha Chao Fang education center under Chiangmai primary education service area office 3 for 7 weeks, 2 hours per a week, total 14 hours. 2) Four–multiple–choice achievement test in 40 questions about the development of problem solving ability by Unplugged coding learning activity and computational thinking of grade 5 students in Pha Chao Fang education center under Chiangmai primary education service area office 3. 3) Questionnaire on students' satisfaction, consisting of 10 questions. The statistics used to test the hypothesis was Rating Scale about the development of problem solving ability by Unplugged coding learning activity and computational thinking of grade 5 students in Pha Chao Fang education center under Chiangmai primary education service area office 3.

The results of the study were 1) The development Unplugged coding learning activity and computational thinking of grade 5 students in Pha Chao Fang education center under Chiangmai primary education service area office 3 had the efficiency of 82.43/85.75 which was higher than the criterion of 80/80. 2) The learning achievement comparing problem solving skills before and after learning problem solving ability of grade 5 students in Pha Chao Fang education center under Chiangmai primary education service area office 3 showed that Post-test score was significantly higher than Pre-Test score at the level of .05. 3) The satisfaction of grade 5 students in Pha Chao Fang education center under Chiangmai primary education service area office 3 towards learning problem solving ability was the highest level = 4.64 S.D. = 0.63

Keyword : Problem solving ability; Unplugged Coding; Computational thinking

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจการเมือง และเทคโนโลยี โดยเฉพาะการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นจากทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับการดำรงชีวิต และส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสภาพแวดล้อมที่มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นเรื่อยๆ และระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัว เพื่อเตรียมความให้นักเรียนได้รับทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและสอดคล้องกับสังคมในอนาคต สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในการนี้ได้กำหนดให้รายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ซึ่งมีเป้าหมายพัฒนาผู้เรียนให้ใช้การคิดเชิงคำนวณสามารถแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ อย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ สามารถค้นหาข้อมูลหรือสารสนเทศ ประเมิน จัดการ วิเคราะห์ สังเคราะห์และนำเสนอสารสนเทศไปใช้ในการแก้ปัญหาประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริงและทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างปลอดภัย รู้เท่าทัน มีความรับผิดชอบ มีจริยธรรม และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 รวมถึงสร้างความรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานในการนำเทคโนโลยีไปสร้างนวัตกรรมอย่างมีความคิดสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองต่อโมเดลประเทศไทย 4.0 ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการก้าวไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน จึงได้ปรับเปลี่ยนหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปสู่หลักสูตรวิทยาการคำนวณ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ มีทักษะการคิดเชิงคำนวณ ซึ่งผู้เรียนสามารถนำทักษะนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ ความรู้และทักษะดังกล่าวมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังเป็นการเตรียมเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีความพร้อมในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปได้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562)

การจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ มีเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้ 1) เพื่อใช้ทักษะการคิดเชิงคำนวณในการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ 2) เพื่อให้มีทักษะในการค้นหาข้อมูลหรือสารสนเทศ ประเมิน จัดการ วิเคราะห์สังเคราะห์และนำเสนอสารสนเทศไปใช้ในการแก้ปัญหา 3) เพื่อประยุกต์ใช้ความรู้ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สื่อดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริง การทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือสังคม 4) เพื่อใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างปลอดภัย รู้เท่าทัน มีความรับผิดชอบมีจริยธรรม กล่าวคือ สาระการเรียนรู้เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีทักษะการคิดเชิงคำนวณ การคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562)

จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียน (O-NET) ปีการศึกษา 2563 สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. ของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง ที่ผ่านมาพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ค่อนข้างต่ำ โดยสาระที่ 4 เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 4 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง อยู่ที่ 26.04 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าระดับประเทศและระดับอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ในศูนย์พัฒนาคุณภาพพระเจ้าฝางยังขาดทักษะในการแก้ปัญหา ที่ช่วยพัฒนาให้เกิดกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ คิดและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบด้วยเหตุผลอย่างเป็นขั้นตอน ใช้ความรู้และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม เลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อสามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสาเหตุที่เด็ก ๆ หลายคนขาดทักษะในการแก้ปัญหา เนื่องจากไม่เคยได้เผชิญกับปัญหาหรือฝึกแก้ปัญหาด้วยตนเองมาก่อน ขาดโอกาสในการได้เรียนรู้และลองแก้ปัญหาเหล่านั้นด้วยตนเองจึงส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนรู้ โดยที่นักเรียนจะใช้เวลาจำมากกว่ากระบวนการคิดวิเคราะห์ ซึ่งการจำไม่ได้เกิดจากความเข้าใจที่ถ่องแท้ เป็นการเกิดการเรียนรู้และความจำระยะสั้น ผู้เรียนไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ไม่สามารถบอกลำดับเรื่องราวอย่างเป็นขั้นตอนได้ อีกทั้งยังขาดสื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะการคิด ซึ่งได้สอดคล้องกับ (กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ที่กล่าวว่าความสามารถของเด็กไทยในวิชาพื้นฐานมีแนวโน้มต่ำลง และสิ่งที่ต้องแก้ไขด่วนคือ พื้นฐานในการเรียนรู้โลกอนาคต กระบวนการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอน เน้นการให้ความรู้ การให้นักเรียนท่องจำเป็นสำคัญ ไม่ได้สอนให้นักเรียนเกิดทักษะการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้จึงได้หาแนวทางเพื่อปรับปรุง แก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ และประสงค์ที่จะศึกษาค้นคว้าจากแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การแก้ปัญหาเป็นขั้นตอนการเผชิญฝ่าฟันอุปสรรคและแก้ไขสถานการณ์เพื่อให้ปัญหานั้นหมดไป ทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving Skills) เป็นหนึ่งในทักษะส่วนบุคคลที่มีความสำคัญในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์หรืออย่างเป็นระบบขั้นตอน และนำไปสู่แนวทางแก้ไข ปัญหาเหล่านั้น ทักษะนี้มีความจำเป็นต่อทุกช่วงวัยของชีวิต ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ สามารถเรียกทักษะการแก้ปัญหว่าเป็นทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญ เพราะทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving Skills) นั้นมักจะต้องใช้ควบคู่ไปกับทักษะต่างๆอย่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) คือ กระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลอย่างมีจุดประสงค์เพื่อตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือควรกระทำ การคิดเชิงระบบ (System Thinking) คือ การคิดที่แสดงให้เห็นโครงสร้างทั้งหมดที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นหนึ่งเดียวกันภายใต้ปัจจัยของสิ่งแวดล้อมที่เกิดปัญหานั้น ๆ อย่างลึกซึ้ง นำไปสู่การแก้ปัญหาที่รากเหง้าของปัญหาอย่างแท้จริง และความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) คือ การคิดที่หลากหลาย ริเริ่ม ประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาต่อยอดความคิดการใช้ทักษะการแก้ปัญหา

ผนวกกับทักษะอื่นๆเหล่านี้จะส่งผลให้เรานำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ กลั่นกรองและย่อยข้อมูลที่มีอยู่มากมายในโลกดิจิทัล เพื่อแก้ไขปัญหาที่พบในชีวิตประจำวันจนถึงการนำไปพัฒนา ต่อยอด สร้างสรรค์เกิดเป็นนวัตกรรมสิ่งใหม่เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้อย่างไม่มีสิ้นสุด (Code Genius Academy, 2023) ดังนั้น การแก้ปัญหาเป็นการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งต้องใช้สติปัญญา ทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด การรับรู้ พฤติกรรมต่างๆ รวมทั้งประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาประมวลรวมเข้ากับประสบการณ์ใหม่แล้วนำมาคิดวิเคราะห์กับสถานการณ์ปัญหาที่ปรากฏจากนั้นจึงดำเนินการแก้ไขสถานการณ์ที่พบให้ปัญหานั้นหมดไปและบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการ (ศิริพิมล หงษ์เหม, 2551) โดยการคิดเชิงคำนวณเป็นการคิดที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา การออกแบบระบบ และความเข้าใจในการทำงาน โดยใช้กรอบแนวคิดพื้นฐานทางวิทยาการคอมพิวเตอร์ (Wing et al, 2006) และเป็นการแก้ปัญหาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนผันตัวจากการเป็นเพียงผู้ใช้เครื่องมือมาเป็นผู้สร้าง เครื่องมือ สามารถนำกระบวนการคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (ผนวกเดช สุวรรณทัต, 2560) ซึ่งเป็นทักษะที่ช่วยพัฒนาให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ คิด อย่างเป็นระบบด้วยเหตุผลอย่างเป็นขั้นตอน และสามารถนำไปปรับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาในสาขาวิชา ต่าง ๆ ได้ (ฉัตรพงศ์ ชูแสงนิล, 2563) รวมถึง เป็นวิธีการคิดที่ช่วยให้มนุษย์สามารถ แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจใช้คอมพิวเตอร์มาเป็นเครื่องมือช่วยแก้ปัญหาหรือไม่ก็ได้ (Barefoot, 2014) ส่วนสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กล่าวถึงความหมายของการคิดเชิงคำนวณว่าเป็นกระบวนการในการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลเป็นขั้นตอน เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาในรูปแบบที่สามารถนำไปประมวลผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะนี้มีความสำคัญในการพัฒนาซอฟต์แวร์นอกจากนี้ ยังสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในศาสตร์อื่น ๆ และปัญหาในชีวิตประจำวันได้ด้วย การคิดเชิงคำนวณมี 4 องค์ประกอบ 1) Decomposition (การย่อย ปัญหา) หมายถึงการย่อยปัญหาหรือระบบที่ซับซ้อนออกเป็นส่วน ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการและ แก้ปัญหา 2) Pattern Recognition (การจัดรูปแบบ) คือ การหารูปแบบหรือลักษณะที่เหมือนกัน ของปัญหาเล็ก ๆ ที่ถูกย่อยออกมา 3) Abstraction (การคิดด้านนามธรรม) คือ การมุ่งความคิดไปที่ ข้อมูลสำคัญ และคัดกรองส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป เพื่อให้จดจำเฉพาะสิ่งที่เราต้องการจะทำ และ 4) Algorithm (อัลกอริทึม) คือ การพัฒนาแนวทางแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน หรือสร้างหลักเกณฑ์ ขึ้นมาเพื่อดำเนินตามทีละขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาและ (ยีน ภู่วรรณ, 2561) ได้กล่าวว่าเป็นวิธีการคิดและแก้ปัญหาเชิงวิเคราะห์ สามารถใช้จินตนาการมองปัญหาด้วยความคิดเชิงนามธรรม ซึ่งจะทำให้เราสามารถเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนและมีลำดับวิธีคิดได้ โดยวิธีคิดแบบวิทยาคำนวณนี้ ไม่ใช่เพียงแค่การเขียนโปรแกรม เพราะภาษาโปรแกรมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่จุดประสงค์ที่สำคัญกว่าคือการสอนให้เด็กคิดและเชื่อมโยงปัญหาต่าง ๆ จนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ดังนั้น การคิดเชิงคำนวณจึงเป็นกระบวนการคิดแก้ปัญหา วิเคราะห์ปัญหา เพื่อให้ได้แนวทางการหาคำตอบอย่างเป็นลำดับขั้นตอนหรือการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และสามารถพัฒนาต่อยอดไปถึง ทักษะการคิดขั้นสูง และเป็นเรื่องที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดเชิงคำนวณ และนอกจากนี้ยังมีนักวิจัยการหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา เช่นงานวิจัยของ (พิมพ์พร ภิญโญ, 2565) การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานให้มีนักเรียนร้อยละ 70 ของกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนทักษะการคิด

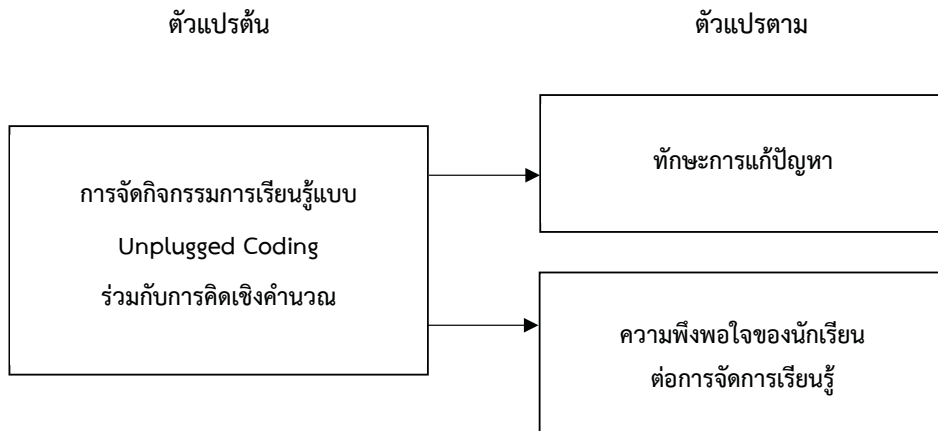
แก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ผลการวิจัยพบว่า หลังจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีคะแนนทักษะการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ผ่านตามเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 57.14 มีพฤติกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.22 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางและหลังวงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีคะแนนทักษะการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์เพิ่มเป็นร้อยละ 90.48 และมีพฤติกรรมทักษะการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทักษะด้านการระบุปัญหาและการวิเคราะห์ปัญหา สามารถบอกปัญหาและสาเหตุของปัญหาได้ตึนักเรียนสามารถกำหนดวิธีการแก้ปัญหาที่สอดคล้องได้หลากหลายทางเลือกและสามารถอธิบายบอกรายละเอียดได้ชัดเจน ถูกต้อง สมบูรณ์ตามขั้นตอนการคิดแก้ปัญหา งานวิจัยของ (ปิยธิดา ณ อุบล, 2565) ได้ทำการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Unplugged Coding ที่มีต่อการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Unplugged Coding ที่มีต่อการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเพื่อเปรียบเทียบการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Unplugged Coding มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Unplugged Coding มีการคิดเชิงคำนวณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งในการจัดกิจกรรมแบบ Unplugged เป็นการเรียนโดยไม่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แต่ใช้กิจกรรมและปัญหาผ่านสื่อรอบตัวที่ผู้สอนประยุกต์ขึ้นเพื่อฝึกการคิดเชิงคำนวณของผู้เรียน ซึ่งเป็นการ Coding ที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรม (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562) รวมทั้งการแก้ปัญหาในชีวิตจริงอย่างเป็นระบบกิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding เป็นแนวทางการเรียนการสอนเพื่อสร้างความเข้าใจในหลักการพื้นฐานของวิทยาการคอมพิวเตอร์ โดยการใช้กิจกรรม การเล่นเกม บัตรคำ ปริศนา เกม กระดาน ดินสอสี อุปกรณ์ และสิ่งรอบตัวมาประกอบกันเพื่อเป็นสื่อในการแก้ปัญหา ทำให้เกิด การเรียนรู้เข้าใจในหลักการพื้นฐานของวิทยาการคอมพิวเตอร์และวิทยาการคำนวณ ซึ่งกิจกรรม Unplugged Coding เป็นการฝึกให้เด็กคิดแก้ปัญหาและคิดอย่างเป็นระบบ ด้วยกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เป็นพื้นฐานต่อยอดการศึกษาต่อในศาสตร์อื่นอันเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ได้ (ชฎารัตน์ พิพัฒน์นันท์, 2564) โดยแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีการจัดกิจกรรมแบบใช้คอมพิวเตอร์สลับกับไม่ใช้คอมพิวเตอร์ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายผู้สอนจะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของการเรียน หรือเป็นวิธีสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้โดยใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผล จะค้นพบความรู้หรือแนวทางที่ถูกต้องด้วยตนเอง โดยผู้สอนตั้งคำถามประเภทกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดหาวิธีการแก้ปัญหาได้เอง และสามารถนำการแก้ปัญหามาใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือเป็นการสอนที่เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบความจริงต่างๆ ด้วยตนเองให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้เนื้อหา การนำกิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ มาพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา รวมทั้งการเรียนการสอนจะมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ บนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นกระบวนการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนสอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการแสวงหาความรู้ รวมถึงมีทักษะการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอนได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้ และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนและโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ขึ้นไป
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ รายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ประกอบไปด้วย 2 หน่วยดังนี้คือ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เหตุผลเชิงตรรกะกับการแก้ปัญหา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การเขียนโปรแกรมโดยใช้เหตุผลเชิงตรรกะ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มโรงเรียนในศูนย์พระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านห้วยเฮี้ยน 2) โรงเรียนบ้านห้วยบอน 3) โรงเรียนบ้านแม่ใจ และ 4) โรงเรียนบ้านศรีดอนชัย มีนักเรียนจำนวน 46 คน เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้มีคุณลักษณะใกล้เคียงกัน ในเรียนรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ใจ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 โรงเรียน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 10 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ซึ่งตัวอย่างเป็นห้องเรียนแบบ คณะ ความรู้ความสามารถ โดยจัดให้เป็นตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ ในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มี 3 ชนิด ได้แก่

1. แผนการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ใช้เวลาจำนวน 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมระยะเวลา 14 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ
3. แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ

สรุป

1. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.43/85.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ตามที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ในการเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนมีความสามารถด้านการการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด = 4.64 S.D. = 0.63

อภิปรายผล

1. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.43/85.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้แบบ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ การสอนมีความน่าสนใจส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน ช่วยให้นักเรียนทำกิจกรรมการแก้ปัญหาได้ดี รวมถึงมีสื่อการเรียนรู้มีความทันสมัยแปลกใหม่แตกต่างไปจากการเรียนในห้องเรียนปกติทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ด้วยขั้นตอนการสอนดังกล่าวจึงทำให้ความสามารถทางการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนสูงขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยธิดา ณ อุบล (2565) พบว่า การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Unplugged Coding ที่มีต่อการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นักเรียนมีการคิดเชิงคำนวณที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Unplugged Coding หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วิจัยของ ยุภารัตน์ พิษสิงห์ (2564) พบว่า การพัฒนาทักษะการคิดเชิงคำนวณโดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จากการทดสอบโดยใช้สถิติทดสอบที่พบว่า นักเรียนมีคะแนนการคิดเชิงคำนวณไม่แตกต่างกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยนักเรียนมีคะแนนการคิดเชิงคำนวณเฉลี่ยในการเรียนรู้ช่วงที่ 1 เท่ากับ 25.79 คิดเป็นร้อยละ 71.64 และในการเรียนรู้ช่วงที่ 2 เท่ากับ 26.03 คิดเป็นร้อยละ 72.31 ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยร้อยละของทั้ง 2 ช่วง พบว่า นักเรียนมีคะแนนการคิดเชิงคำนวณเฉลี่ยเท่ากับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มทั้งหมด

2. ผลสัมฤทธิ์ในการเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนมีความสามารถด้านการการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ นั้นแสดงว่าการเรียนรู้แบบ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ สามารถพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาส เกตุแก้ว (2564) ได้พบว่าการศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Unplugged Coding เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดด้านวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. ผลการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาพระเจ้าฟ้าง ส่งักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลปรากฏว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.63 ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรม พบว่าเมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจในขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียน ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนให้เข้าใจง่ายขึ้นด้วยการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างเป็นระบบมีเหตุผล และสามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน ได้เรียนรู้จากปัญหาหรือสถานการณ์จริง ได้ลงมือปฏิบัติ ได้ระดมสมองคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน จากการใช้สถานการณ์ปัญหาในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนรู้สึกชอบ และให้ความสนใจในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจ กระตือรือร้น สนุก ทำหาย และมีความพึงพอใจที่ต่อก การกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทรงสมร คชเลิศ (2543) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกและทัศนคติของบุคคลอื่นเนื่องมาจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจซึ่งปรากฏออกมาทางพฤติกรรมและ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่างๆ ของบุคคล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ในการแก้ปัญหา เป็นการเรียนการสอนในรูปแบบที่แปลกใหม่สำหรับนักเรียน ขั้นตอนและวิธีการในการจัดการเรียนรู้ค่อนข้างซับซ้อน เข้าใจยาก ผู้สอนควรเริ่มจากการยกตัวอย่างการแก้ปัญหาที่ง่ายต่อการเข้าใจ และควรเริ่มจากเรื่องที่ใกล้ตัว เพื่อให้ นักเรียนเข้าถึงข้อมูล และเข้าใจลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้
2. ผู้สอนควรออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุดโดยให้ผู้เรียนได้ ร่วมออกแบบคิดปัญหาหรือสถานการณ์แล้วแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุด
3. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ครูผู้สอนต้องคอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แต่ละคน เพราะอาจมีบางขั้นตอนที่นักเรียนบางคนยังไม่เข้าใจ ซึ่งครูควรอธิบายให้เข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ในการแก้ปัญหา ไปใช้ ในการบูรณาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในรายวิชาอื่นๆ เช่น วิทยาศาสตร์
2. ควรมีการนำ กระบวนการ จัดการการเรียนรู้แบบ Unplugged Coding ร่วมกับการคิดเชิงคำนวณ ไปใช้ ร่วมกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). **Unplugged Coding (ประถม)**. (พิมพ์ครั้งที่ 1).สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ.
- กันต์ เอี่ยมอินทรา. (2562). **Computer Science Unplugged เรียนคอมฯแบบไม่ใช้คอมฯ**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา จาก : www.bangkokbiznews.com
- ทรงยศ สุกุลยา. (2563). **สถานการณ์ทางคณิตศาสตร์กับแนวคิดเชิงคำนวณ**. นิตยสาร สสวท, ปีที่ 48 ฉบับที่ 225 (กรกฎาคม – สิงหาคม 2563).
- ปิยธิดา ณ อุบล. (2565). **การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Unplugged Coding ที่มีต่อการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ผนวกเดช สุวรรณทัต. (2560). **Computational Thinking ในชั้นเรียนแห่งศตวรรษที่ 21**. ใน (ศิริเดช สุชีวะ), การประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ในโรงเรียน. 21 พฤศจิกายน 2560
- พิมพ์พร ภิญโญ. (2565). **การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสารโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาสารคาม. : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อังคณา ลังกางวงศ์. (2552). **ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยเสริมเกมวิทยาศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย. : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Buitrago Florez, F., Casallas, R., Hernandez, M., Reyes, A., Restrepo, S. & Danies, G. (2017). **Changing a Generation's Way of Thinking : Teaching Computational Thinking Through Programming**. SAGE Journals, 87(4), 834–860.
- Ting-Chia Hsu et al. (2018). **How to learn and how to teach computational thinking: Suggestions based on a review of the literature**. Computers & Education, 126(2018), 296–310.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

Factors affecting the general administration of small educational institutions. Under the jurisdiction of Chiang Rai Primary Educational Service Area Office, Region 3

ผู้วิจัย

อนุพล พรานกวาง

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์

ภาควิชา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไปของกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานทั่วไปของกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 30 แห่ง เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีค่าความเชื่อมั่น 0.883 โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ โครงสร้างองค์การ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.20) รองลงมาคือภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.19) และการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.19) และลำดับสุดท้ายคือเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.18) และสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านงานแนะแนวการศึกษา ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.23) รองลงมาคือ ด้านงานธุรการ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.19) และด้านงานกิจการนักเรียน และบริการต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.21) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านงานอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.18)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า สถานภาพการดำรงตำแหน่งส่งผลต่อสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : การบริหารงานทั่วไป, สภาพการบริหารงานทั่วไป, สถานศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

The purpose of this research was to study the general administrative conditions of a small group of educational institutions. under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 3 and to study factors affecting the general administration of small educational institutions. under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area, Region 3. The samples in this research were small basic education institutes. Under the office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 3, 30 places, Research tools include a questionnaire on factors affecting the general administration of small educational institutions Under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area, Region 3, the confidence value was 0.883 by looking for percentages. mean, standard deviation, The research results can be summarized as follows:

1. Factors of General Administration of Small Educational Institutions Under the office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 3, it was found that the overall level was at a high level ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.12). All aspects are at a high level. By sorting the average, the first 3 are organizational structure ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.20), followed by leadership ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.19) and management ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.19). and the last order is Information Technology ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.18). And general administrative conditions of small educational institutions Under the office of Chiang Rai Primary Educational Service Area, Region 3, it was found that the overall level was at a high level ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.13). When considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level. By sorting the average, the first 3 were educational guidance ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.23), followed by administrative work ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.19) and student affairs. and various services ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.21) and the last order is Building work ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.18)

2. The results of a comparative analysis of the general administration conditions of small educational institutions. under the office of Chiang Rai Primary Educational Service Area, Region 3 classified according to the general information of the respondents, it was found that the position status affected the general administrative conditions of small educational institutions. under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 3 were significantly different at the 0.01 level.

Keyword : general administration, general administrative conditions, small educational establishments

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขและการศึกษายังเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคน ซึ่งนับว่าเป็นการพัฒนาขั้นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ การศึกษามีความสำคัญในฐานะเป็นกระบวนการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีคุณภาพเพื่อนำการพัฒนาให้เป็นทิศทางที่พึงประสงค์ เพื่อตอบสนองความต้องการกำลังของชาติ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองประชากรและเสริมสร้างพัฒนารักษาไว้ซึ่งความรุ่งเรือง ความมั่นคงของชาติ ดังนั้น การดำเนินการกิจการทางการศึกษา จึงจำเป็นต้องอาศัยการบริหารงานสถานศึกษา ภารกิจหลักๆ ในการบริหารสถานศึกษามีหลายภารกิจ เช่น การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป เป็นต้น

การจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เกิดจากองค์ประกอบหลาย อย่างที่มีส่วนสนับสนุน เกื้อหนุนให้มีกระบวนการในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยงานหลักจะเป็นเรื่องงาน วิชาการอันมีความสำคัญที่สุดในการดำเนินงานของ สถานศึกษา และนอกจากนี้ยังมีงานหลักอีก 3 งาน ซึ่งเป็นงาน ที่สนับสนุนการดำเนินงานวิชาการให้ได้บรรลุตามเป้าหมาย ได้แก่ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) งานบริหารทั่วไป ซึ่งเป็นงานโดยรวมของสถานศึกษาที่จะต้องดูแล แก้ไข และพัฒนา จนสามารถส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้(สุดธิมา ทองบุญ, 2558) โดยจะ ประกอบด้วย ขอบข่ายงานจำนวน 22 งาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยจากสภาพ บริบทสถานศึกษา ส่งผลให้ต้องมีการวางแผน การดำเนินงาน และมีการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ขอบข่าย งานนั้น ๆ สมบูรณ์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยสภาพบริบทของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจ ส่งผลต่อการบริหารงานทั่วไป ถึงแม้ขอบข่ายงานบางอย่างจะเหมือนหรือคล้ายคลึงกันก็ตาม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นหน่วยงานการศึกษาในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบ ควบคุม กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่สาย อำเภอแม่ฟ้าหลวง และอำเภอดอยหลวง ปัจจุบันมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 139 โรงเรียน สภาพบริบทของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีความคล้ายคลึงและมีความแตกต่างกันไป ตามแต่ละพื้นที่ ซึ่งส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการบริหารงานทั่วไป ที่มีขอบข่ายงานที่ หลากหลายในการสนับสนุนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ทำให้การบริหารงานบริหารทั่วไปทั้งด้านโครงสร้างการ บริหาร อบรมการดำเนินงาน เป้าหมายที่เกิดขึ้นที่มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันในรายละเอียด โดยที่มีความ สอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ตลอดจนนโยบาย มาตรฐาน การศึกษาตามกระทรวง ศึกษาธิการ ส่งผล ให้สถานศึกษาบางแห่งมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ และมีมาตรฐานตามที่กำหนด โดยผ่านการประเมินต่าง ๆ จาก หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ทำให้ ได้รับรางวัลในเรื่องต่าง ๆ ในการจัดการสนับสนุนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา และสามารถเป็นต้นแบบให้แก่ สถานศึกษาอื่นในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในด้านการบริหารงานทั่วไปใน สถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไปของกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ว่ามีสภาพการบริหารจัดการงานทั่วไปอย่างไร มีปัจจัยสนับสนุนอะไรบ้าง ที่ส่งผลต่อการบริหารงานทั่วไปของกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อจะได้นำข้อมูลเหล่านี้เป็นแนวทางการส่งเสริม แก้ไขปัญหา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนางานบริหารงานทั่วไปให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานทั่วไปของกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานทั่วไปของกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

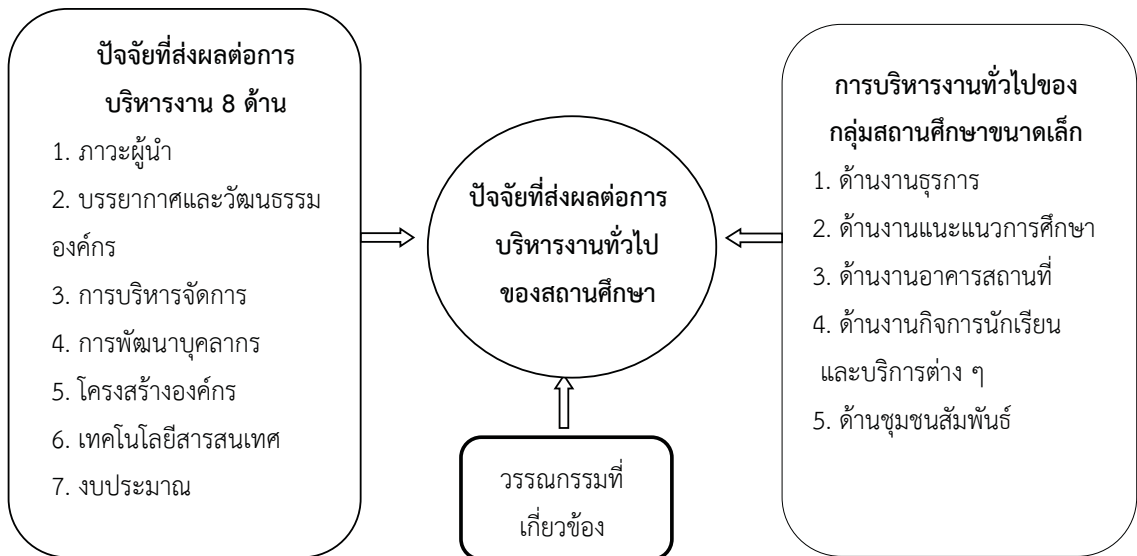
กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยอาศัยแนวคิดจากขอบข่ายการบริหารงานทั่วไป เป็นกลุ่มงานใหม่ กลุ่มงานเดิม คือ กลุ่มงานของอาคารสถานที่ งานธุรการ งานกิจการนักเรียน และกลุ่มงานความสัมพันธ์กับชุมชน นำมารวมกันแล้วจัดเป็นกลุ่มงานใหม่ชื่อกลุ่มงานนี้ว่า กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป ในกลุ่มงานบริหารงานทั่วไปได้จัดเป็นกลุ่มงานที่มีขอบข่ายของงานดังนี้ คือ 1) ด้านงานธุรการ 2) ด้านงานแนะแนวการศึกษา 3) ด้านงานอาคารสถานที่ 4) ด้านงานกิจการนักเรียนและบริการต่างๆ และ 5) ด้านชุมชนสัมพันธ์

ในส่วนของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน ใช้แนวคิดของเยาเวเรศ บุษบงศ์ กรุณา ภู่มะลิ บัณฑิตาภรณ์ ศรีคำภา และยุทธศักดิ์ ไชยสีหา สามารถสังเคราะห์ปัจจัยการบริหารออกมาได้ทั้งหมด 7 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร 3) การบริหารจัดการ 4) การพัฒนาบุคลากร 5) โครงสร้างองค์กร 6) เทคโนโลยีสารสนเทศ 7) งบประมาณ โดยได้ข้อสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากรใช้ในการวิจัยในเรื่องนี้ได้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 46 โรงเรียนจำนวน 301 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยดำเนินการจากผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตาราง Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 30 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 30 คน ครูผู้สอน 90 คน รวม 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้สอบถามสร้างขึ้นจำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 2 ตอน รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และประเภทของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ตามแนวคิดของเยาเวเรศ บุชบงค์ กรูณา ภูมะณี บัณฑิตาภรณ์ ศรีคำภา และยุทธศักดิ์ ไชยสีหา เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท มี 5 ระดับ จำนวน 70 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท มี 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างเอง โดยมีลำดับการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานทั่วไปและนำเอาแนวคิดดังกล่าวมาปรับใช้

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมประเด็นหลักและประเด็นย่อย โดยศึกษากรอบความคิด และขอช่วยในการสร้างเครื่องมือเพื่อให้ความสอดคล้องกัน

3. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาแบบสอบถามเพื่อนำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน และพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามกับขอบเขตเนื้อหาการวิจัย นำผลวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า IOC โดยมีเกณฑ์การยอมรับข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงเป็นแบบสอบถามที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.935

5. นำแบบสอบถามที่ได้มาแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน คือผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แอลฟา (α -Coefficient) โดยวิธีครอนบาค (Cronbach Coefficient Alpha, อังโน ดรุม หาญตระกูล, 2541 : 158-159) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

7. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ถึงผู้บริหารของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตขอความอนุเคราะห์กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม จำนวน 120 ฉบับ พร้อมรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานทั่วไปสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ใช้สถิติดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการบริหารงานทั่วไปสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญชมศรีสะอาด, 2545 : 100)

4.51–5.00 มีการดำเนินงานการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 มีการดำเนินงานการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 มีการดำเนินงานการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 มีการดำเนินงานการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 มีการดำเนินงานการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผล/สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ปัจจัยการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน การบริหารงานทั่วไป
1. ภาวะผู้นำ	4.22	0.19	มาก
2. บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การ	4.17	0.19	มาก
3. การบริหารจัดการ	4.21	0.19	มาก
4. การพัฒนาบุคลากร	4.17	0.18	มาก
5. โครงสร้างองค์การ	4.22	0.20	มาก
6. เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.16	0.18	มาก
7. งบประมาณ	4.18	0.22	มาก
ภาพรวม	4.19	0.12	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ โครงสร้างองค์การ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.20) รองลงมาคือ ภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.19) และการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.19) ตามลำดับ ลำดับสุดท้าย ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.18)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

สภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน การบริหารงานทั่วไป
1. ด้านงานธุรการ	4.20	0.19	มาก
2. ด้านงานแนะแนวการศึกษา	4.20	0.23	มาก
3. ด้านงานอาคารสถานที่	4.17	0.18	มาก
4. ด้านงานกิจการนักเรียน และบริการต่าง ๆ	4.19	0.21	มาก
5. ด้านชุมชนสัมพันธ์	4.17	0.22	มาก
ภาพรวม	4.19	0.13	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านงานแนะแนวการศึกษา ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.23) รองลงมาคือ ด้านงานธุรการ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.19) และด้านงานกิจการนักเรียน และบริการต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.21) ตามลำดับ ลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านงานอาคาร สถานที่ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.18)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

สภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	สถานภาพการดำรงตำแหน่ง				t	Sig.
	ผู้บริหาร โรงเรียน (n = 30)		ครูผู้สอน (n = 90)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านงานธุรการ	4.27	0.15	4.18	0.19	2.503	0.014*
2. ด้านงานแนะแนวการศึกษา	4.20	0.25	4.20	0.22	-0.069	0.945
3. ด้านงานอาคารสถานที่	4.22	0.17	4.15	0.18	1.891	0.061
4. ด้านงานกิจการนักเรียน และบริการต่าง ๆ	4.22	0.21	4.18	0.21	0.898	0.371
5. ด้านชุมชนสัมพันธ์	4.25	0.22	4.15	0.22	2.302	0.023*
ภาพรวม	4.23	0.13	4.17	0.12	2.385	0.019

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (Sig. = 0.019) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สถานภาพการดำรงตำแหน่ง มีผลต่อสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านงานธุรการ (Sig. = 0.014) และด้านชุมชนสัมพันธ์ (Sig. = 0.023) ส่วนด้านงานแนะแนวการศึกษา ด้านงานอาคารสถานที่ และด้านงานกิจการนักเรียน และบริการต่าง ๆ พบว่าไม่มีผลต่อสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

สภาพการบริหารงานทั่วไปของ สถานศึกษาขนาดเล็ก	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านงานธุรการ	ระหว่างกลุ่ม	0.070	2	0.035	1.003	0.370
	ภายในกลุ่ม	4.100	117	0.035		
	รวม	4.170	119			
2. ด้านงานแนะแนวการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.213	2	0.106	2.057	0.132
	ภายในกลุ่ม	6.056	117	0.052		
	รวม	6.269	119			
3. ด้านงานอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	0.052	2	0.026	.825	0.441
	ภายในกลุ่ม	3.696	117	0.032		
	รวม	3.748	119			
4. ด้านงานกิจการนักเรียน และ บริการต่าง ๆ	ระหว่างกลุ่ม	0.047	2	0.023	.519	0.597
	ภายในกลุ่ม	5.261	117	0.045		
	รวม	5.308	119			
5. ด้านชุมชนสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	0.044	2	0.022	.432	0.650
	ภายในกลุ่ม	5.911	117	0.051		
	รวม	5.955	119			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.047	2	0.023	1.487	0.230
	ภายในกลุ่ม	1.833	117	0.016		
	รวม	1.880	119			

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา

สภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	ประเภทของสถานศึกษา				t	Sig.
	โรงเรียน ประถมศึกษา (n = 84)		โรงเรียน ขยายโอกาส ทางการศึกษา (n = 36)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านงานธุรการ	4.20	0.19	4.21	0.18	-0.392	0.696
2. ด้านงานแนะแนวการศึกษา	4.22	0.23	4.17	0.22	1.121	0.265
3. ด้านงานอาคารสถานที่	4.17	0.19	4.17	0.16	0.728	0.468
4. ด้านงานกิจการนักเรียน และบริการต่างๆ	4.18	0.21	4.22	0.21	-0.338	0.736
5. ด้านชุมชนสัมพันธ์	4.17	0.22	4.19	0.24	-0.408	0.684
ภาพรวม	4.19	0.13	4.19	0.11	0.237	0.813

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ปัจจัยการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีผลต่อสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ปัจจัยการบริหารงานทั่วไป ของสถานศึกษาขนาดเล็ก	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ R	Sig.
1. ภาวะผู้นำ	-0.115	0.209
2. บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร	0.069	0.456
3. การบริหารจัดการ	-0.099	0.283
4. การพัฒนาบุคลากร	0.065	0.483
5. โครงสร้างองค์การ	-0.078	0.396
6. เทคโนโลยีสารสนเทศ	0.062	0.499
7. งบประมาณ	0.212	0.020*
ภาพรวม	0.033	0.723

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 ปัจจัยการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีผลต่อสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ปัจจัยการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวม ไม่มีผลต่อสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก ด้านงบประมาณ มีผลต่อสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ปัจจัยการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ โครงสร้างองค์การ รองลงมาคือ ภาวะผู้นำ และการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิเวศน์ อรรถพงษ์ (2557) ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานทั่วไป ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูธุรการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านงานแนะแนวการศึกษา รองลงมาคือ ด้านงานธุรการ และด้านงานกิจกรรมนักเรียนและบริการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุฤทธิ์ บุณนาค (2557) ผลการศึกษาพบว่า การบริหารโรงเรียนทั้ง 7 ด้าน มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก โดยมีการดำเนินการอันดับแรกด้านบริหารทั่วไปรองลงมา ด้านงานธุรการ ด้านงานบริการ ด้านงานปกครองนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านวิชาการ และด้านอาคารสถานที่

สภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า สภาพภาพการดำรงตำแหน่งส่งผลต่อสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนประสบการณ์การทำงาน และประเภทของสถานศึกษาต่างกัน ส่งผลต่อสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลา พวงมาลัย (2557) ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างาน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน กับผู้บริหารและครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีผลต่อสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ปัจจัยการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็กในภาพรวม ไม่มีผลต่อสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีผลต่อสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ปัจจัยการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก ด้านงบประมาณ มีผลต่อสภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลา พวงมาลัย (2557) ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารทั่วไป เมื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้างาน และครูผู้สอน พบว่า ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. สภาพการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก ด้านชุมชนสัมพันธ์ มีระดับความพึงพอใจในน้อยกว่าด้านอื่น ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อแสวงหาความร่วมมือ ช่วยเหลือสนับสนุนงานการศึกษาให้ได้มากที่สุด

2) การบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาขนาดเล็ก ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีระดับความพึงพอใจในน้อยกว่าข้ออื่น ดังนั้น บุคลากรควรมีการอบรม พัฒนาตนเอง ความรู้ความสามารถในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. (2554, 16 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 124 ตอนที่ 24 ก. หน้า 29-36.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

เทียน ทองแก้ว และเฉลา ประเสริฐสังข์. (2554). **โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ**. จันทบุรี : สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.

เฉลา พวงมาลัย. (2557). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

บัณฑิตาภรณ์ ศรีคำภา. (2556). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการ บริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้น ผลงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประภาส จิตรักศิลป์. (2561). **ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ยุทธศักดิ์ ไชยสีหา. (2555). **ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ยุทธศักดิ์ ไชยสีหา. (2556). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น. วารสารคณะศึกษาศาสตร์ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, (7)1, 140 - 150.
- เยาวเรศ บุษบงศ์. (2553). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลด้านการจัดการของ โรงเรียนเอกชนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สิริลักษณ์ แพรพรหม. (2550). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานทั่วไป ของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2. ภาคนิพนธ์ ค.ม.นนทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- สุฤทธิ์ บุนนาค. (2557). การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอคลองสีกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อมรรัตน์ อรุณเจริญ. (2559). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. วิทยานิพนธ์ค.ม. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

การบริหารงานอภิบาลและพันธธรรมโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม

PASTORAL AND MISSION ADMINISTRATION OF SAINT JOSEPH MAECHAEM SCHOOL

ผู้วิจัย

กมลชนก จำปาพุง

สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ดร.สุริยะ ทวีบุญญาวัตร

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานอภิบาลและพันธธรรมโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม ประชากร ได้แก่ผู้บริหาร คณะครู เจ้าหน้าที่โรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่มทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานอภิบาลและพันธธรรมโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารงานอภิบาลและพันธธรรมในโรงเรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการงานวิชาการ รองลงมาคือด้านการจัดการงบประมาณ การบริหารทั่วไป และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การจัดการบุคลากรครู ตามลำดับ

คำสำคัญ : การบริหาร งานอภิบาลและพันธธรรม

Abstract

An objective of this research was to study the conditions of pastoral and mission administration of St. Joseph Maechaem School. The population consisted of all administrators, teachers, and staff of St. Joseph Maechaem School. The research instrument was a five-rating scale questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The results of the research found that the condition of the p of pastoral and mission administration of St. Joseph Maechaem School, the practice overall and each aspect was at a high level. When considering each aspect academic administration was at the highest level, followed by the budget administration, general administration, and the personnel administration was at the lowest level, respectively.

Keywords : Administration, Pastoral and Mission

บทนำ

พระศาสนจักรคาทอลิกทั้งในระดับสากลและประเทศไทยตระหนักถึงบทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนา มนุษย์อย่างสมบูรณ์ด้านคุณธรรม ความเชื่อ ควบคู่กับวิชาการ โดยในประมวลกฎหมายพระศาสนจักรคาทอลิก (Code of Canon Law) มาตรา 794 ได้ระบุว่า เป็นสิทธิและหน้าที่ของพระศาสนจักรคาทอลิกในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นพันธกิจช่วยเหลือมนุษย์จากพระเจ้า โดยมีพระคริสตเจ้าเป็นศูนย์กลางมุ่งเน้นให้สถานศึกษาเป็นสนาม ประกาศข่าวดีแก่ทุกคน ด้วยการสร้างบรรยากาศคาทอลิก การสอนคำสอน การปลูกฝังความเชื่อ การอบรม คุณธรรม จริยธรรมตามคุณค่าพระวรสาร พระศาสนจักรคาทอลิกเรียกร้องให้สถานศึกษาคาทอลิกให้ความสำคัญต่อ การจัดการศึกษาคาทอลิกเป็นพิเศษ มีการจัดการศึกษาคาทอลิกให้เหมาะสมกับบริบทของพระศาสนจักรคาทอลิกที่ ตั้งอยู่ในแต่ละพื้นที่ “โรงเรียนไม่ได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อเป็นเครื่องมือพิเศษในการพัฒนาสติปัญญาเท่านั้น แต่ยังเป็น เครื่องมือในการหล่อหลอมสมรรถนะในการตัดสินใจอย่างถูกต้อง การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมจากชนรุ่นก่อน การส่งเสริมความสำนึกในคุณค่าชีวิตและการเตรียมพร้อมด้านการงานอาชีพด้วย” (สมณะกระทรวงการศึกษา คาทอลิก, 2508:5) แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้(1) พัฒนาคอนอย่างรอบด้าน และสมดุลเพื่อเป็นฐานของการพัฒนา (2) เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่ง คุณธรรม สังคมแห่งภูมิปัญญา และสังคมแห่งการเรียนรู้ (3) เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมอันเป็นฐานพัฒนา คน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ รวมทั้งกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณให้เอกชนเข้า มาร่วม จัดการศึกษามากขึ้น การประกาศใช้พระราชบัญญัติสถานศึกษาเอกชน พ.ศ.2550 และเนื่องด้วยการประกาศใช้ พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554 ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างมั่นคงก้าวหน้าและเป็นการจัดการศึกษามีคุณภาพสถานศึกษาเอกชนมีอิสระใน การบริหารจัดการตนเองโดยมีการกำกับติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ ตลอดจนให้การบริหารและการจัดการศึกษาสถานศึกษาเอกชนมีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีการบริหารจัดการ สถานศึกษาโดยคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา โดยรัฐได้ให้การสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนด้านเงินอุดหนุน ด้าน วิชาการและสิทธิประโยชน์อื่นอย่างอื่น สถานศึกษาคาทอลิกจะต้องแสวงหาแนวทางจัดการศึกษาของตน ให้สอดคล้อง กับการพัฒนาทางการศึกษา

ดังนั้นสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทยกำหนดในแผนอภิปาล ค.ศ.2010-2015 กำหนดให้ สถานศึกษาคาทอลิกจัดฝ่ายงานจิตตภาลในสถานศึกษาและให้สถานศึกษาจัดให้มีจำนวนครูจิตตภาลใน สถานศึกษาจำนวนที่มีอัตราส่วนสอดคล้องและเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาของ สถานศึกษาคาทอลิกเป็นไปตามแนวทางการจัดการการศึกษาคาทอลิกโดยเป้าหมายของการจัดการศึกษาคาทอลิก ของโรงเรียนคาทอลิก คือ (1) สถานศึกษามุ่งเน้นงานอภิปาลและการอบรมหล่อหลอมนักเรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณด้วยจิตตารมณ์พระวรสาร เพื่อให้นักเรียน ดำเนินชีวิตในหนทางความเป็นหนึ่งเดียวกับผู้อื่น และสร้างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก (2)สถานศึกษา คาทอลิกเป็นฐานของการประกาศข่าวดีแห่งความรักของพระเจ้านำความรอดพ้นสู่ชีวิตนิรันดร (3) สถานศึกษา คาทอลิกเป็นสนามของการเผยแผ่ธรรมด้านกระบวนการศึกษาที่มุ่งแปรสภาพบุคคล เพื่อสร้างนักเรียนให้มีจิตอาสา และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสังคมโดยภาระงานของงานจิตตภาล ได้แก่ (1)งานด้านการสอนคริสตศาสนา

ธรรมหรือสอน คำสอน ซึ่งเป็นงานด้านอภิปาลเป็นงานสร้างความศรัทธาดีลึทธิ การอบรมสั่งสอนและการปกครองดูแล เด็กเยาวชนทุกคน ทั้งเป็นคริสตชนและไม่ใช่คริสตชน รวมทั้งบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครอง เช่น งานการสอนคริสตศาสนธรรมสำหรับนักเรียนคาทอลิกและผู้สนใจ (2)งานด้านพิธีกรรมทางคริสตศาสนาและวจนพิธีกรรมทางคริสตศาสนาในกิจกรรมของโรงเรียน กิจกรรมศาสนสัมพันธ์และศาสนิกสัมพันธ์ (3)งานบริการและแนะแนว เช่น งานดูแลให้ความช่วยเหลือ วิทยากรณี (4)งานด้านสังคมสงเคราะห์ เช่น งานส่งเสริมโอกาสการศึกษาในสถานศึกษาคาทอลิก งานด้านทุนการศึกษา งานดูแลการศึกษาผู้ด้อยโอกาสและการผู้บกพร่องทางกาย (5)งานด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เช่น งานพัฒนาหลักสูตรบูรณาการคุณค่าพระวรสารในกลุ่มสาระการเรียนรู้ งานนำคุณค่าพระวรสารสู่กิจกรรมการเรียนรู้ งานกิจกรรมเสริมหลักสูตร (6)งานด้านบรรยากาศสิ่งแวดล้อมทรัพยากร เช่น งานด้านสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม งานด้านการจัด ทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดีแก่ผู้เรียนซึ่งจะเห็นได้ว่าสถานการณ์การศึกษาคาทอลิก ในประเทศไทยกำลังประสบปัญหา จากการสัมมนาของสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม ถึง 2 มิถุนายน 2561 ภายใต้หัวข้อ “อัตลักษณ์การศึกษา คาทอลิก” (สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2561)มีการประเมินสถานะโดยรวมของสถานศึกษาว่า สถานศึกษาคาทอลิกกำลังสูญเสียความโดดเด่นในฐานะผู้นำทางการศึกษามี อัตลักษณ์การให้การศึกษาอบรมที่ดี ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ได้มีการดำเนินการตามเป้าหมายการศึกษาคาทอลิกคือผู้บริหารสถานศึกษาในสถานะพระสงฆ์ นักบวช หรือผู้ที่ทำหน้าที่จิตตภาบาลในสถานศึกษา ที่มีการบริหารสถานศึกษาอย่างครอบคลุมรอบด้านทั้งในด้านหลักสูตร กิจกรรม ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการจัดสภาพแวดล้อมตามสถานศึกษาคาทอลิก

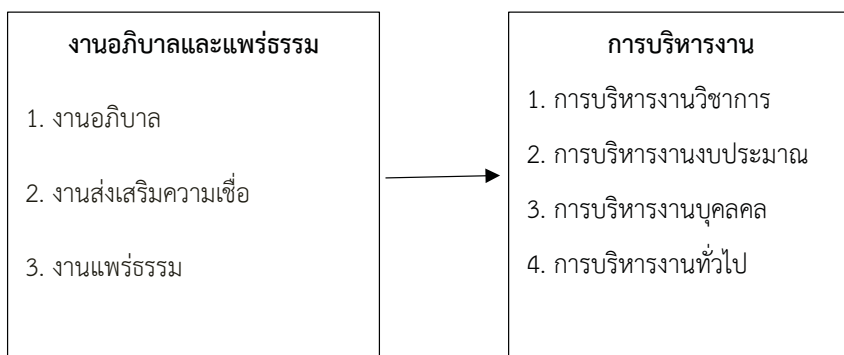
ดังนั้นโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่มซึ่งมีสถานะเป็นโรงเรียนเอกชนคาทอลิกมีบทบาทหน้าที่จัด การศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของการศึกษาของประเทศไทย และการบริหารจัดการศึกษาขอสถานศึกษาเป็นไปตามที่กฎหมายระเบียบ ข้อกำหนด แนวปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการ จัดการศึกษาของประเทศไทย รวมทั้งต้องจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายและแผนงานของการจัดการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามแบบการจัดการศึกษาคาทอลิก เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของพระศาสนจักรคาทอลิกที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาคาทอลิกมีอัตลักษณ์ของสถานศึกษาคาทอลิก และตอบสนองต่อนโยบายฝ่ายบริหารการศึกษาในเครือคณะภคินีเซนต์ปอลเดอ ชาร์ตร ที่วางโครงสร้างงานอภิปาลและแพร์อภิปาลและแพร์ธรรมในโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา โดยมีงานอภิปาล งานส่งเสริมความเชื่อและงานแพร์ธรรม ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการบริหารงานอภิปาลและแพร์ธรรมของโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม ซึ่งสถานศึกษาเอกชนคาทอลิกในเครือคณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตรเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนงานอภิปาลของสภาคาทอลิกแห่งประเทศไทย โดยมีงานอภิปาลและแพร์ธรรมเพื่อตอบสนองต่อการจัดการการศึกษาที่เป็น “อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานอภิปาลและแพร์ธรรมของโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในงานอภิปาลและแพร์ธรรมของโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม

กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การบริหารงานอภิบาลและแพร่ธรรมโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม เชียงใหม่ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และปรับให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน โดยมีกรอบแนวคิดที่ใช้ในการบริหารงาน 4 ด้าน ดังนี้

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งสิ้น 37 คน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ที่	เพศ	ผู้บริหาร	ครูฝ่ายอภิบาล	ครูผู้สอน	บุคลากรทางการศึกษา	รวมทั้งหมด
ประชากร	ชาย	-	1	4	-	37
	หญิง	2	1	25	4	

ที่มา : ข้อมูลจากแผนปฏิบัติการโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2566)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ แบบสอบถามความคิดเห็น ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Opinionnaire) เรื่อง การบริหารงานอภิบาลและแพร่ธรรมโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม จำนวน 1 ฉบับ สำหรับใช้เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานอภิบาลและแพร่ธรรมโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

ด้านที่ 5 ด้านวิชาการ

ด้านที่ 3 ด้านงบประมาณ

ด้านที่ 2 ด้านบุคลากร

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารทั่วไป

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารงานอภิบาลและแพธธรรมโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยประสานขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ออกโดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น พร้อมกับแบบสอบถามไปติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม เพื่อขออนุญาตให้ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา ตอบแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามดำเนินการแจกแบบสอบถามแก่ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม รวมทั้งสิ้น จำนวน 37 ฉบับ และขอรับคืนด้วยตนเอง
4. นำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนนำไปวิเคราะห์
5. จัดหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อศึกษาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานอภิบาลและแพธธรรมโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม ใช้สถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่(Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารอภิบาลและแพธธรรม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปแล้วแปลความหมายของคะแนนตามแนวคิด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 100) แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ผล/สรุปผลการวิจัย

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 37 คน เป็นเพศชาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 13.51 เป็นเพศหญิง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 86.48 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 11 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 56.75 มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 11 ปี ถึง 20 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 29.72 มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 21 ปี ถึง 30 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10.81 และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 30 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70 วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 89.18 รองลงมาคือ มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 5.40 และระดับมัธยมตอนต้น/ระดับมัธยมตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 5.40

2. ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพการบริหารงานอภิบาลและแพธธรรมโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่มอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.67$) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$)

ตารางที่ 1 ระดับการบริหารงานอภิบาลและแพรธรรมโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม โดยภาพรวมและรายด้าน

การประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการบริหารวิชาการ	4.10	0.58	มาก
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	4.05	0.61	มาก
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.61	0.64	มาก
4. ด้านการบริหารทั่วไป	3.67	0.62	มาก
โดยภาพรวม	3.85	0.61	มาก

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ในโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่มเป็น ดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ หลักสูตรและกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการฝ่ายอภิบาลและแพรธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.60) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร God's Word ตามบริบทของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.63) **และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ** สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบการพัฒนาคูณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.53)

2. ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการขอจัดตั้ง จัดสรร งบประมาณในงานอภิบาลและแพรธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.59) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารการรายงานผลการดำเนินงานทางด้านงบประมาณของฝ่ายอภิบาลและแพรธรรมอย่างเป็นทางการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.57) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีสถานศึกษาการประเมินความเสี่ยงด้านงบประมาณของฝ่ายอภิบาลและแพรธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.65)

3. ด้านการบริหารบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบาย สภาพปัญหา และความต้องการของงานอภิบาลและแพรธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.62) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการสรรหา แต่งตั้ง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานอภิบาลและแพรธรรม ที่ถูกต้องตามระเบียบ โปรงใส ตรวจสอบได้อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.58) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรด้านงานอภิบาลและแพรธรรม เพื่อเป็นเครื่องมืออาชีพโดยวิธีการที่หลากหลาย ทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.80)

4. ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการประสาน ส่งเสริม สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน สถาบัน องค์กรภาครัฐ และเอกชน เข้ามาร่วมพัฒนารายการเพื่อพัฒนาคุณภาพฝ่ายอภิบาลและแพรร่ธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมแบบคาทอลิกที่ส่งเสริมความเชื่ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.72) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศฝ่ายอภิบาลและแพรร่ธรรมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.61)

3. ตอนที่ 3 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการ

ในด้านการบริหารวิชาการควรมีหลักสูตร God's Word ที่เหมาะกับแต่ละชั้น มีการประชุมที่สม่ำเสมอเพื่อปรับปรุงแผนให้เหมาะสมตามสถานการณ์ในปัจจุบัน ควรให้มีการสอน God's Word ในด้านการบริหารงบประมาณ สถานศึกษาควรมีระบบการเบิกจ่ายที่อำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอน God's Word เพราะใช้อุปกรณ์ค่อนข้างเยอะ ในด้านการบริหารบุคคลอยากให้มีการพัฒนาครูในด้านความรู้พระคัมภีร์และคำสอน มีผู้เชี่ยวชาญมาให้การอบรม หรือการชี้แนะการสอน God's Word ด้านการบริหารทั่วไปสถานศึกษาควรมีห้องศาสนาเพื่อใช้ค้นคว้าข้อมูล เก็บสื่อการสอน อุปกรณ์ ที่สะดวกต่อการสอน การหยิบใช้ และเป็นທີ່สำหรับภาวนา

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์การบริหารงานอภิบาลและแพรร่ธรรมโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่ม อภิปรายผลได้ดังนี้

สภาพการบริหารงานอภิบาลและแพรร่ธรรม ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป พบว่า ในภาพรวมสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารงานอภิบาลและแพรร่ธรรม มากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารวิชาการ รองลงมาคือด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารทั่วไป และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การบริหารงานบุคลากร จากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานอภิบาลและแพรร่ธรรมของโรงเรียนเซนต์โยเซฟแม่แจ่มทั้ง 4 ด้านให้ความสำคัญกับการในการวางแผนงานที่ถูกต้อง ชัดเจน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานเพื่อประโยชน์ของนักเรียนเช่น การจัดทำแผนปฏิบัติการฝ่ายอภิบาลและแพรร่ธรรม มีการพัฒนากรอบและส่งเสริมหลักสูตร God's Word และกิจกรรมฝ่ายอภิบาลและแพรร่ธรรม ตามบริบทของสถานศึกษาโดยกระบวนการอบรมและการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการผลิต พัฒนาสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอน God's Word และกิจกรรมอภิบาล มีการส่งเสริม สนับสนุนมีการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลาย มีการสนับสนุน นิเทศ ติดตาม และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงงานงานอภิบาลและแพรร่ธรรม มีการทำวิจัยและมีการส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคล องค์กร หน่วยงานต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดการงานอภิบาลและแพรร่ธรรม สถานศึกษามีการจัดตั้ง จัดสรร วางแผน ให้ความรู้ ความเข้าใจ อย่างชัดเจนในด้านการวางแผนงบประมาณ ตลอดจน มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและ ตรวจสอบการใช้งานงบประมาณของฝ่ายอภิบาลและแพรร่ธรรม สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารการรายงานผลการดำเนินงานทางด้านงบประมาณของฝ่ายอภิบาลและแพรร่ธรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมอภิบาลและแพรร่ธรรมให้เป็นไปอย่างคล่องตัว สถานศึกษามีการ

จัดทำแผน ทำข้อมูลสารสนเทศอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการสรรหา แต่งตั้ง และบุคลากรที่ สอดคล้องกับนโยบาย สภาพปัญหา และความต้องการของงานอภิบาลและแพร่ธรรม มีการพัฒนาครูในทางการ สอน วินัย คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อสอดคล้องกับ บทบาทการอภิบาลนักเรียนและชุมชน มีการจัดทำห้องเรียนและอาคารต่างๆ ป้าย บอร์ด สภาพแวดล้อมแบบ คาทอลิกที่ส่งเสริมความเชื่อโดยให้มีบรรยากาศคาทอลิกอย่างชัดเจนสถานศึกษา มีการสื่อสารและแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นร่วมกันหลายช่องทาง การรับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงบุคคลอื่นที่มีส่วน เกี่ยวข้องในงานอภิบาลและแพร่ธรรม การประสาน ส่งเสริม สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน สถาบัน องค์กรภาครัฐ และเอกชน เข้ามาร่วมทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพฝ่ายอภิบาลและแพร่ธรรมอย่างเป็น รูปธรรม ตลอดจนสถานศึกษามีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานงานอภิบาลและแพร่ธรรม และปรับปรุงอย่าง ต่อเนื่องสอดคล้องกับระเบียบที่กำหนดและความต้องการจำเป็นของงานอภิบาลและแพร่ธรรม

1. ระดับการบริหารวิชาการ หลักสูตรและกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับ เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการฝ่ายอภิบาลและแพร่ ธรรมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สถานศึกษามีการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร God's Word ตามบริบทของ สถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษา ตระหนักถึงการวางแผนที่ดีโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลักเพราะงานหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยเฉพาะ คุณลักษณะของผู้เรียนตามอัตลักษณ์ของโรงเรียนคาทอลิกซึ่งเป็นการบริหารงานเพื่อนักเรียนโดยตรง และเห็น ความสำคัญของการพัฒนานักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจ สอดคล้องกับ สุภาพร ปานหอม, วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม, น. 73)ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปฐมวัย สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่าอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสุพรรณษา ใจอารีย์, นพรัตน์ ชัยเรือง, บูรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า มีการบริการงานวิชาการระดับปฐมวัยอยู่ ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจหลักของการ จัดการเรียนรู มุ่งให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

2. ระดับการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารรายงานผลการดำเนินงานทางด้านงบประมาณของฝ่าย อภิบาลและแพร่ธรรมอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีสถานศึกษาการประเมินความเสี่ยง ด้านงบประมาณของฝ่ายอภิบาลและแพร่ธรรมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญ การบริหารงานงบประมาณเพื่อให้งานอภิบาลและแพร่ธรรมเป็นไปอย่างราบรื่น คล่องตัวและสนับสนุน ส่งเสริมการ ใช้งบประมาณอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ วีระพงษ์ ก้านกีและชวนคิด มะเสนะ ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหาร งบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับ ชลพงษ์ ทองอุดมและธีระวัฒน์ มอนโรสง ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติงานด้านงบประมาณมีการปฏิบัติงานด้านบริหารงานงบประมาณโดยรวมและรายด้านในระดับมาก ซึ่งสรุปการบริหารงบประมาณคือหัวใจของการขับเคลื่อนงานให้ดำเนินไปได้ราบรื่น

3. ระดับการบริหารบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบาย สภาพปัญหา และความต้องการของงานอภิบาลและแพรร่ธรรมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สถานศึกษามีการสรรหา แต่งตั้ง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานอภิบาลและแพรร่ธรรม ที่ถูกต้องตามระเบียบ โปร่งใส ตรวจสอบได้อยู่ในระดับ มาก และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรด้านงานอภิบาลและแพรร่ธรรม เพื่อเป็นเครื่องมืออาชีพโดยวิธีการที่หลากหลาย ทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินการด้านการบริหารบุคคล การพัฒนาบุคลากรและการจัดการงานบุคคลที่ดี ให้ความมั่นใจ และก้าวหน้าในหน้าที่ จะส่งผลการพัฒนาบุคคล และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ สอดคล้องกับ คมสิทธิ์ คณากุล, กฤษฎา วัฒนศักดิ์และวิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม ได้ศึกษาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเอกชนในอำเภอปากช่อง ประเภทสามัญศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา พบว่าการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเอกชนในอำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับกับ การศึกษาของ ณัฐธยานี รัตนิม ปฐมภักดิ์, ณรงค์ พิมสาร และสิริกาญจน์ ธนวุฒิปริญญา ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารงานบุคคล ของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครนายก อยู่ในระดับมาก สรุปได้ว่าการบริหารงานต่างๆไม่สามารถประสบความสำเร็จหากขาดซึ่งการวางแผน พัฒนาบุคลากร เพราะบุคคลคือผู้ที่ขับเคลื่อนงานทั้งหมดของอภิบาลและแพรร่ธรรม

4. ระดับการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการประสาน ส่งเสริม สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน สถาบัน องค์การภาครัฐ และเอกชน เข้ามาร่วมพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพฝ่ายอภิบาลและแพรร่ธรรมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ สถานศึกษามีการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมแบบคาทอลิกที่ส่งเสริมความเชื่ออยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศฝ่ายอภิบาลและแพรร่ธรรมอยู่ในระดับ ปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานทั่วไปนั้นคือสิ่งที่ส่งเสริมต่อการบริหารงานในด้านอื่น สอดคล้องกับ ยุทธนา ล้ำเลิศและวิรัชภัทร ภัทรกุล ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ มนต์ชัย รัตนสังข์ ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 50 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อเรื่องการบริหารงานทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 50 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับฉัตรชัย ตันตรานนท์ ได้ศึกษา การศึกษาแนวทางการพัฒนางานบริหารทั่วไปโรงเรียนนวมวิทย์ เชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสภาพการบริหารงานบริหารทั่วไปโรงเรียนนวมวิทย์เชียงใหม่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สรุปได้ว่าการบริหารงานทั่วไปนั้นสอดคล้องกับการบริหารในด้านอื่น เพราะเป็นด้านที่อำนวยความสะดวกสำหรับงานบริหารทุกด้านให้มีการดำเนินการได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรครูให้มีความรู้ทักษะเพียงพอในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนด้านการเบิกจ่ายการเงินในงานที่คล่องตัว รวดเร็ว ทันความต้องการ
3. สถานศึกษาควรมีห้องศาสนาเพื่อใช้ค้นคว้าข้อมูล เก็บสื่อการสอน อุปกรณ์ ที่สะดวกต่อการสอน การหยิบใช้ และเป็นທີ່สำหรับภาวนา
4. สถานศึกษาควรมีการจัดหลักสูตร God's Word ที่เหมาะกับแต่ละชั้น ตามบริบทของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องอภิบาลและบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้ทรัพยากรมนุษย์ของโรงเรียนเป็นบุคคลที่ทำให้งานอภิบาลและพันธกิจบรรลุเป้าหมายตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก เพื่อให้เกิดแนวทางในการดูแลทรัพยากรบุคคลของโรงเรียน
2. ควรศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานอภิบาลและพันธกิจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก
3. ควรศึกษาเรื่อง มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน การบริหารงานอภิบาลและพันธกิจ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์สำหรับการประเมินการจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง(พ.ศ.2552-2559) (กรุงเทพฯ:

พริกหวานกราฟฟิค, 2553), บทสรุปผู้บริหาร.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, (2550). พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค., 2554), 24

แผนอภีบาลคริสตศักราช 2010-2015 ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ, 2553

สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย, ก้าวไปข้างหน้าด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ปี ค.ศ.2012-2015

(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ, 2555), 8-10.

บุญชม ศรีสะอาด และสุรียทอง ศรีสะอาด,การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา (กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, (2551), 11-19

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง(พ.ศ.2552-2559) (กรุงเทพฯ:

พริกหวานกราฟฟิค ค, 2553), 15.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, ”ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่74 ก (14 สิงหาคม 2542): 4-5

กระทรวงศึกษาธิการ, มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงาน

พระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ม.ป.ป.), 5.

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

**THE ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN EDUCATIONAL MANAGEMENT
 ACCORDING TO THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY OF BASIC
 EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE LAMPHUN PROVINCIAL
 ADMINISTRATIVE ORGANIZATION**

ผู้วิจัย

ชนินันท์ ตาวันสี

สาขาวิชา บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์

ภาควิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จำนวน 122 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษามหาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป รองลงมา ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานแผนและงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

คำสำคัญ : บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดการศึกษา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The objective of this research was to study the role of school administrators in educational management according to the Philosophy of Sufficiency Economy of basic educational institutions under the Lamphun Provincial Administrative Organization. Key informants comprised teachers, educational personnel, and the basic school board under the Lamphun Provincial Administrative Organization, for a total of 122 informants. The tool used to collect data was a five-rating scale questionnaire. Data was analyzed by using mean and standard deviation.

The study's results on the role of school administrators in educational management according to the Philosophy of Sufficiency Economy of basic educational institutions under the Lamphun Provincial Administrative Organization were overall at a high level. When sorting the average from highest to lowest, including general administration, followed by academic administration, planning and budget management, and personnel management, respectively.

Keywords : The role of School Administrators, Educational Management, The Philosophy of Sufficiency Economy

บทนำ

ปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว แบบก้าวกระโดด ส่งผลให้คนไทยมีค่านิยมและการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไป มีการใช้ชีวิตอยู่อย่างฟุ้งเฟ้อ มีการบริโภคอย่างฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ไม่มีการวางแผนการใช้จ่าย ไม่มีการเก็บออม มีภาวะหนี้สิน ส่งผลให้เกิดปัญหาหลายด้านตามมามากมาย คนขาดคุณธรรม จริยธรรม มีความโลภ เอาardtเอาเปรียบกัน มีความเหลื่อมล้ำ ซึ่งการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศท่ามกลางกระแสแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้สามารถเติบโตต่อไปได้อย่างมั่นคง และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570, 2565, หน้า ปฐมบท)

ในการพัฒนาประเทศไทยควรเริ่มต้นจากการพัฒนาคน เน้นการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้แก่องค์กร ชุมชน สนับสนุนการเรียนรู้ พื้นฟูธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยยึดแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรินในหลวงรัชกาลที่ 9 สู่ปรัชญานำทางในการดำเนินชีวิต การปฏิบัติตนและดำรงชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เกิดรากฐานของชีวิตและเกิดรากฐานความมั่นคงของประเทศชาติ ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาตามเป้าหมาย คือ ประเทศชาติและประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง ยั่งยืน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

การพัฒนาการศึกษาไทยให้ทันต่อโลกแห่งเทคโนโลยี ต้องมุ่งสร้างคน สร้างงาน สร้างชาติ แบบองค์รวม โดยบูรณาการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา การเมือง คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียน เรียนรู้ตามวิธีที่ถนัดและสนใจ ยกย่องระดับแรงงานที่มีคุณภาพ มีการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา องค์กรปกครองท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของบุคคลในครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน และสถาบันสังคมอื่นๆ รวมทั้งนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาบูรณาการในการเรียนการสอนทำให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนรู้และทันต่อยุคสมัยมากขึ้น (ธีรวิ ทองเจือ และ ปรีดี ทুমเมฆ, 2560, หน้า 400 - 401)

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 23 มีแนวทาง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนให้มีความรู้ คุณธรรม เกิดกระบวนการเรียนรู้ มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และมาตรา 24 กล่าวถึง การจัดการกระบวนการที่มีเนื้อหาและกิจกรรมตรงกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มีสื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ รวมทั้งมีการประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่กับการทำกิจกรรมและทดสอบปัญญา (กระทรวงศึกษาธิการ, (2546), หน้า 13-14)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทหลักในการพัฒนาสถานศึกษาให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางที่ดีขึ้น รวมทั้งต้องมีหลักและทฤษฎีภาวะผู้นำในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีการนำระบบวิธีการบริหารจัดการสถานศึกษาบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับตามขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานแผนและงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป เพื่อตอบสนองแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การนำไปประยุกต์ใช้เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ และสร้างจิตสำนึกที่มั่นคงเข้มแข็ง มีความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้คุณธรรมนำความรู้ เพื่อนำไปสู่การมีชีวิตและสังคมในทุกระดับที่สมดุล

ดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบาย วางแผนและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ตามขอบข่ายภาระงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานแผนและงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานทั่วไป ที่สอดคล้องกับหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีการบริหารงานอย่างมีความรู้ มีคุณธรรมและจริยธรรม ภายใต้บริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จำนวน 122 คน ได้แก่ โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ป่าแป๋ จำนวน 14 คน, โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ป่าปวย จำนวน 22 คน และ โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน นาทราย จำนวน 56 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายภาระงานทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานแผนและงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป จำนวน 40 ข้อ คำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121)

ตอนที่ 3 สอบถามสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ตามขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้าน จำนวน 60 ข้อ คำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ออกโดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น พร้อมแบบสอบถามติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามแก่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ทั้ง 3 สถานศึกษา จำนวน 122 ฉบับ และขอรับคืนด้วยตนเอง
4. รวบรวมแบบสอบถาม และตรวจสอบความถูกต้อง
5. จัดหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อศึกษาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ฉบับที่ 1 เกี่ยวกับสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในภาพรวมและรายข้อนำเสนอในรูปตารางและแปลความหมาย

ผล/สรุปผลการวิจัย

การจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การมีความรู้ มีคุณธรรม ตามขอบข่ายงาน 4 ด้าน คือ บริหารงานวิชาการ บริหารงานแผนและงบประมาณ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป

ภาพรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ทั้ง 3 สถานศึกษา มีการจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานทั่วไปมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมา คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.22$) และ ด้านการบริหารงานแผนและงบประมาณ ($\bar{X} = 4.21$) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านบริหารงานบุคคลน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.14$) โดยแยกผลการวิเคราะห์ ตามขอบข่าย 4 ด้าน ดังนี้

ด้านบริหารงานวิชาการ สถานศึกษามีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) และ การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมาใช้มีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.89$)

ด้านบริหารงานแผนและงบประมาณ สถานศึกษามีการจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลมาใช้ในการจัดสรรงบประมาณในการทำแผนปฏิบัติงานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมาใช้แผนการบริหารความเสี่ยงด้านงบประมาณ น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.57$)

ด้านบริหารงานบุคคล สถานศึกษามีการจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขคุณธรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) และด้านความพอประมาณมาใช้ส่งเสริมให้บุคลากรมีความพอประมาณในชีวิตไม่ฟุ้งเฟ้อ น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.38$)

ด้านบริหารงานทั่วไป สถานศึกษามีการจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเงื่อนไขคุณธรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) และด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมาใช้มีระบบป้องกันความเสี่ยงของโครงการที่อาจไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.48$)

อภิปรายผล

จากบทบาทของผู้บริหารกับการจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน ตามขอบข่ายภาระงาน 4 ด้าน มีประเด็นหลักๆ ดังนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมมีการปฏิบัติที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก เนื่องจากงานวิชาการเป็นส่วนสำคัญสถานศึกษาต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

ด้านการบริหารงานแผนและงบประมาณ ต้องความโปร่งใสและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและร่วมวางแผนการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา เพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไปตามแผนการที่ตั้งไว้เกิดความสมดุลระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติ ส่งผลให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดความมั่นใจในการบริหารสถานศึกษา บุคลากรมีความพึงพอใจและยินดีที่จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ

ด้านการบริหารงานบุคคล การจัดอัตรากำลังต้องเป็นไปตามความจำเป็นและเหมาะสมเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา มีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง พัฒนาในด้านเทคนิคการเรียนการสอนให้เหมาะสม การเลื่อนเงินเดือนและการเลื่อนวิทยฐานะเป็นไปด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม

ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมมีการปฏิบัติที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นบทบาท การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งภูมิทัศน์ ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมต่างของชุมชนและผู้ให้บริการ ชุมชนและผู้ให้บริการเกิดความพึงพอใจ สร้างความเชื่อมั่นแก่สถานศึกษา

สอดคล้องกับ จักรปรุพท์ วิชาอัครวิทย์ (2560, หน้า 78-80) ซึ่งได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสังเคราะห์บทเรียนและนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1. การบริหารงานวิชาการ ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระวิเคราะห์สภาพความต้องการ ความจำเป็นของสถานศึกษาเพื่อวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ไขและพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2. การบริหารงานแผนและงบประมาณ ควรจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อเสนอของบประมาณตามความจำเป็นและความต้องการของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ตามยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน มีรายละเอียดการดำเนินงานและกิจกรรมที่ชัดเจน โปร่งใส ยุติธรรม ตรวจสอบได้ 3. การบริหารงานบุคคล ควรวางแผนอัตรากำลังตามความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์และประเมินความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา ครูสอนตรงสาขาวิชาเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้ารับการอบรมพัฒนาในสาขาที่เกี่ยวข้อง มีความโปร่งใสในการเลื่อนเงินเดือน และเลื่อนวิทยฐานะ 4. การบริหารงานทั่วไป ควรพัฒนาและปรับปรุง อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีสภาพดี พร้อมต่อการใช้งาน ร่มรื่น สวยงาม เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างจิตสำนึกให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดูแลรักษา รวมทั้งให้ชุมชน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรควรศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าใจมากกว่านี้ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน บริหารจัดการกิจกรรมต่างของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการต่างๆในสถานศึกษาควรยึดหลักความพอประมาณ การมีเหตุผลและภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้เงื่อนไขคุณธรรม นำความรู้โดยมีการวางแผนที่ดีและมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
3. หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรจัดให้มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและกำกับ นิเทศ ติดตาม การนำไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- จักรปรุพห์ วิชอาครวิทย์. (2560). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. บทความวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.(ออนไลน์). แหล่งที่มาจาก : <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/cmresearch/article/view/96115>. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ.2566.
- ธีรวิ ทองเจือ และ ปรีดี ทুমเมฆ. (2560). แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในศตวรรษที่ 21 : มิติด้านการศึกษา. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ 5 ฉบับที่ 3.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570.

การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง

MANAGEMENT OF LEARNING RESOURCES PROMOTING TEACHING AND LEARNING MANAGEMENT IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA LAMPANG-LAMPHUN : A CASE STUDY OF THE SECONDARY SCHOOLS IN LAMPANG PROVINCE

ผู้วิจัย

ดุจดาว ต๊ะเชื่อนแก้ว

สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครูผู้สอนที่ผิดชอบแหล่งเรียนรู้โรงเรียนละ 2 คน รวม 36 คน ของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ระดับมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน จำนวน 13 แห่ง และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ในภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้ รองลงมาคือด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

คำสำคัญ : การบริหารแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง

Abstract

The purpose of this research was to study the management conditions of learning resources promoting teaching and learning management in schools under the office of Secondary Education Service Area Lampang-Lamphun: A case study of the secondary schools in Lampang province. Key informants comprised thirteen school administrators and two teachers responsible for learning resources per school, totaling 36 informants of thirteen Tambon Quality Schools at the secondary school level, Lampang province under the office of Secondary Education Service Area Lampang-Lamphun. The instrument used for collecting data was a five-rating scale questionnaire. Data were analyzed using frequencies and percentages, mean, standard deviation, and content analysis.

The research results found that

The management conditions of learning resources promoting teaching and learning management in schools under the office of Secondary Education Service Area Lampang-Lamphun: A case study of the secondary schools in Lampang province consisted of four components of overall practice at a high level. When considering each aspect, the average of promoting and developing personnel to have knowledge in using learning resources was at the highest level, followed by determining policy and planning for the use of learning resources; supporting personnel in all departments to participate in presenting work that results from the use of learning resources, and supervision, direction, monitoring, and evaluation of the use of learning resources was at the lowest level.

Keywords : Learning resources, Promoting Teaching and Learning Management, Schools under the office of Secondary Education Service Area Lampang-Lamphun

บทนำ

สังคมในยุคปัจจุบันนี้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีต่างๆ การจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างมากในการที่จะทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ เพื่อก้าวทันและพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ได้จำกัดเฉพาะการเรียนในห้องเรียนเท่านั้น ยังรวมถึงการเรียนรู้จากนอกห้องเรียน การเรียนรู้ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เกิดเองตามธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมที่บุคคลสร้างขึ้น การจัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่มีอยู่อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ การศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 เป็นกรอบแนวทางสำหรับการพัฒนาระบบการศึกษาและคุณภาพของการเรียนรู้ในประเทศไทย โดยมีวิสัยทัศน์ที่เน้นคนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการศึกษาและสังคมไทยดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ แผนการนี้มุ่งสู่การปรับปรุงและปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะที่ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบัญญัติของรัฐธรรมนูญ: แผนการนี้มุ่งสู่การสร้างพลเมืองที่มีคุณลักษณะดี และสามารถร่วมมือกันในการสร้างสังคมที่ยั่งยืนและแข็งแกร่ง ทั้งนี้จะต้องพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่ตรงตามบัญญัติของรัฐธรรมนูญ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้: แผนการนี้จะสร้างสังคมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้

และประสบการณ์ระหว่างบุคคลและองค์กร 4) เพื่อนาประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และ ความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง : แผนการนี้สนับสนุนการพัฒนาประเทศให้มีรายได้ปานกลางและลดความเหลื่อมล้ำภายในประเทศ โดยการพัฒนาความรู้และทักษะของประชาชนเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการนี้ โดยรวม แผนการศึกษาแห่งชาติเน้นการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพและเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสร้างสังคมที่เรียนรู้ และสร้างพลเมืองที่มีคุณลักษณะดีและพร้อมร่วมมือกันในการพัฒนาประเทศไทยให้มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง และสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลก ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 65)

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) มุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ ในประเทศไทยเพื่อให้คนไทยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการดังนี้ 1) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย 2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา แผนการศึกษานี้ นำเสนอการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งหน้าไปทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพและสามารถ เรียนรู้อย่างหลากหลายตามศักยภาพของแต่ละบุคคลเพื่อเตรียมความพร้อมให้ประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและลดความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลง ทำให้คนไทยมีโอกาสดีและมีคุณภาพในการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามเป้าหมายของวิสัยทัศน์การศึกษาแห่งชาติในทศวรรษที่สอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า คำนำ)

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2560 – 2579) จึงดำเนินการโดยคำนึงถึงผลการพัฒนา การศึกษาที่ผ่านมา และบริบทสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาทั้งด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การเมืองการปกครอง และประชากร ประกอบกับการกำหนดทิศทาง การศึกษาในอนาคต จากการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่ดำเนินการคู่ขนานกัน เจตนารมณ์ของแผนคือมุ่ง พัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ จะสร้างโอกาสให้คนไทย ทุกคนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ให้ก้าวทันกับโลกยุคข้อมูลข่าวสารและวิทยาการสมัยใหม่ มีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ให้ทุกองค์กรและทุกส่วนในสังคมมีความใฝ่รู้และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ มุ่งให้ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสังคมให้เป็นสังคม แห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ยิ่งขึ้นต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า78)

แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ อันจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์ และเกิดกระบวนการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่สร้างนักเรียนที่มีคุณภาพอันอาจเป็นสถานที่หรือ ศูนย์รวมที่ประกอบด้วย ข้อมูลข่าวสารความรู้และกิจกรรมที่มีกระบวนการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนการสอนที่มี รูปแบบแตกต่างจากกระบวนการเรียนการสอนที่มีครูเป็นผู้สอนเป็นการเรียนรู้ ที่มีกำหนดเวลาเรียนยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการและความพร้อมของผู้เรียนการประเมินและการวัดผลการเรียนมีลักษณะเฉพาะสร้างขึ้นให้ เหมาะสมกับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้อย่างต้องเน้นการเรียนรู้ตามศักยภาพและความสนใจ ของนักเรียน และสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้แบบนำภายในโรงเรียน เพื่อสร้างนักเรียนที่มีคุณภาพและมีความพร้อมสู่อนาคตที่ดีขึ้น (ชวนพิศ พร้อมสุข, 2559, หน้า 62)

การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ถือได้ว่าเป็นภารกิจที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบ โดยเริ่มจากการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้เป็นระบบ วางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากร รับผิดชอบดูแล มีการควบคุมกำกับ และติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งแสวงหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จึงจะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (รุ่งชัชดาพร เวชชาติ, 2551, หน้า 135) และจะเห็นได้ว่าการสร้างแหล่งเรียนรู้มีความสำคัญอย่างมากในการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนและบรรลุนิสัยทัศนคติการศึกษาแห่งชาติได้อย่างเหมาะสม นี่คือนิยามที่โรงเรียนควรส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่และสร้างแหล่งเรียนรู้ใหม่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566, หน้า 1)

โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน มีจำนวน 45 โรงเรียน เป็นจังหวัดลำปาง 30 โรงเรียนและจังหวัดลำพูน 15 โรงเรียน จากรายงานผลการสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา 2564 พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีจำนวนครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำกว่า 20 คน จำนวน 23 แห่ง (ร้อยละ 51.11) มีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานจำนวน 43 แห่ง (ร้อยละ 95.56) ไม่มีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงาน 2 แห่ง (ร้อยละ 4.44) สถานศึกษาจำนวน 4 แห่ง มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน (ร้อยละ 8.89) และมีจำนวน 41 แห่ง ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนขึ้นไป (ร้อยละ 91.11) เป็นสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ปกติทั่วไป จำนวน 45 แห่ง (ร้อยละ 100) ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาโดยรวม สถานศึกษามีคุณภาพอยู่ในระดับ ยอดเยี่ยม จำนวน 21 แห่ง (ร้อยละ 46.67) ระดับดีเลิศ จำนวน 24 แห่ง (ร้อยละ 53.33) โดยมี ผลประเมินแยกเป็นรายมาตรฐาน ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน มีระดับยอดเยี่ยม จำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 37.78) ระดับดีเลิศ จำนวน 20 แห่ง (ร้อยละ 44.44) ระดับดี จำนวน 8 แห่ง (ร้อยละ 17.78) มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มีระดับ ยอดเยี่ยม จำนวน 23 แห่ง (ร้อยละ 51.11) ระดับดีเลิศ จำนวน 22 แห่ง (ร้อยละ 48.89) มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีระดับยอดเยี่ยม จำนวน 25 แห่ง (ร้อยละ 55.56) ระดับดีเลิศ จำนวน 20 แห่ง (ร้อยละ 44.44)

การใช้แหล่งเรียนรู้จะอยู่ใน มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจุดเด่นที่พบมากที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ร้อยละ 97.78 รองลงมาคือ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ร้อยละ 91.11 และใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (ร้อยละ 84.44) ตามลำดับ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นจุดเด่นในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในจังหวัดลำปางเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน การศึกษานี้จะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง

กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาต้องการศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา มีดังนี้

การบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้
2. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้
3. ด้านการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ โดยวิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ดังนี้ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน จำนวน 13 แห่ง และผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครูผู้สอนที่ผิดชอบแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนละ 2 คน รวม 36 คน

ตารางที่ 1 รายชื่อโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ระดับมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

ชื่อโรงเรียน	ตำบล	อำเภอ
ไหลหินวิทยา	ไหลหิน	เกาะคา
เถินวิทยา	เถินบุรี	เถิน
ทุ่งกว่าวิทยาคม	ทุ่งกว่า	เมืองปาน
เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ	บ่อแฮ้ว	เมืองลำปาง
เขลางค์นคร		
เสริมงามวิทยาคม	ทุ่งงาม	เสริมงาม
แจ้ห่มวิทยา	แจ้ห่ม	แจ้ห่ม
แม่เมาะวิทยา	แม่เมาะ	แม่เมาะ
แม่ทะวิทยา	แม่ทะ	แม่ทะ
แม่พริกวิทยา	แม่พริก	แม่พริก
ประชารัฐธรรมคุณ	หลวงเหนือ	งาว
วังเหนือวิทยา	วังเหนือ	วังเหนือ
สบปราบพิทยาคม	สบปราบ	สบปราบ
ห้างฉัตรวิทยา	ห้างฉัตร	ห้างฉัตร
รวม	13	

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2566)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ ดังนี้

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121) ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้
2. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้
3. ด้านการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานที่เกิดจากการ

ใช้แหล่งเรียนรู้

4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยประสานขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ออกโดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น พร้อมกับแบบสอบถามไปติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตให้ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามดำเนินการแจกแบบสอบถามแก่ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนรวมทั้งสิ้น จำนวน 39 ฉบับ และขอรับคืนด้วยตนเอง

4. นำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนนำไปวิเคราะห์

5. จัดหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อศึกษาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ฉบับที่ 1 เกี่ยวกับสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ในภาพรวมและรายข้อนำเสนอในรูปแบบตารางและแปลความหมาย

ผล/สรุปผลการวิจัย

ในภาพรวมสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาอำเภอ ลำพูน: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำปางตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) ทั้ง 4 ด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือ ด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.05$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.82$)

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำเภอ ลำพูน: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกรายข้อ โดยมีการดำเนินการมากที่สุด ในเรื่องสถานศึกษามีนโยบายการบริหารและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาคือ เรื่องมีแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาเป็นลายลักษณ์อักษร และชัดเจน ($\bar{X} = 4.10$) และเรื่องที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือ มีการประชาสัมพันธ์ให้ใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.70$)

1.2 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้ในระดับมากทุกรายข้อ โดยมีการดำเนินการมากที่สุดในเรื่อง การส่งเสริมความร่วมมือและการเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมาคือ การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนและการเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.27$) และเรื่องที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือ การสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมและการปรับปรุง ($\bar{X} = 3.84$)

1.3 ด้านการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีการดำเนินการมากที่สุดในเรื่อง สนับสนุนและสร้างสภาพแวดล้อมเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาคือ การสนับสนุนความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.10$) และเรื่องที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือ มีการจัดประชุม/บุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อหากลยุทธ์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.85$)

1.4 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการตรวจสอบ ทบทวน กำกับ ติดตามการบริหารแหล่งเรียนรู้ การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกรายข้อ โดยมีการดำเนินการมากที่สุดในเรื่องสถานศึกษามีเครื่องมือประเมินผลโครงการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ($\bar{X} = 3.85$) รองลงมาคือ เรื่องมีคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลโครงการบริหารแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.85$) และเรื่องที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีรายงานการนิเทศ และตรวจสอบการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.76$)

อภิปรายผล

สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้ รองลงมาคือด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ จากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า บทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทั้งนี้เพราะบทบาทและความสำคัญของบุคลากรทุกฝ่ายที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน (Learning Resources – Based) ในภาพรวมผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยทำความเข้าใจธรรมชาติวิชา กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาสื่อการเรียน ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ บริหารโดยการสร้างเสริมขวัญกำลังใจ ดำเนินการนิเทศภายใน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนติดตามประสานหน่วยงาน และบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ ทวีภรณ์ วรชิน (2564, หน้า 165) โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ภาพสนธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและท้องถิ่น และรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้อยู่ดังนี้ องค์ประกอบแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและท้องถิ่น (6 องค์ประกอบ) ดังนี้ 1) การบริหารจัดการศึกษา การจัดการและวางแผนที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและการจัดการโรงเรียนหรือสถานศึกษาในท้องถิ่น 2) การจัดการเรียนการสอน การวางแผนและดำเนินการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ 3) คุณภาพผู้เรียน การให้โอกาสและสนับสนุนผู้เรียนในด้านระดับความสามารถ, พัฒนาการ, และทักษะ 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การเชื่อมโยงกับผู้ปกครองเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการศึกษาของนักเรียน 5) การนิเทศการศึกษา การให้คำแนะนำและสนับสนุนในการเลือกทางการศึกษาและอาชีพของนักเรียน 6) การให้บริการแหล่งเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียน ส่วนรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและท้องถิ่น (7 ขั้นตอน APISIDE) 1) การวิเคราะห์ การทำการวิเคราะห์ความต้องการและความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ 2) การวางแผน การวางแผนเพื่อการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ การดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ที่ได้วางแผนไว้ 4) การให้บริการ การสนับสนุนและให้บริการแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง 5) การสร้างนวัตกรรม การสร้างสรรค์แนวทางใหม่ในการเรียนรู้และการสอน 6) การเชื่อมโยงความรู้สู่สากล การเชื่อมโยงกับความรู้และเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ระหว่างประเทศ 7) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลและเผยแพร่ ผลการประเมินหลังใช้รูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและท้องถิ่น พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สูงขึ้นทุกระดับชั้น และผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการวางแผนและการบริหารแหล่งเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจะช่วยให้การบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างยิ่งขึ้น และควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้ใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนทรัพยากรในการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนอย่างมีส่วนร่วมกับครูและชุมชนในการบริหารแหล่งเรียนรู้อย่างจริงจัง เพื่อผลักดันให้ครูผู้สอนนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ชวนพิศ พร้อมสุข. (2559). แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล) อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. วารสาร 2559 บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 9(19), 59-70. สืบค้นจาก https://so01.tci-thaijo.org/index.php/crrugds_ejournal/article/view/80611
- ทวีภรณ์ วรชิน. (2564). รูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นสำหรับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย กาฬสินธุ์. วารสารการบริหารปกครอง, 10(1), 163-195. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/gjournal-ksu/article/view/245425>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2551). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน. (2564). รายงานผลการสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา 2564. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). โครงการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช .... (หลักสูตรฐานสมรรถนะ). สืบค้นจาก <https://cbethailand.com/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้. สืบค้นจาก <http://thesis.swu.ac.th/swuebook/h234917v9.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). สืบค้นจาก http://thesis.swu.ac.th/swupam%5CEd_Re_P364774.pdf

การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม ตามนโยบายโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนสบปราบพิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

THE PROJECT EVALUATION FOR THE OBEC MORAL SCHOOL FOR SOBPRABPITTAYAKOM SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA, LAMPANG-LAMPHUN

ผู้วิจัย

ทัศนัย ต๊ะเชื่อนแก้ว

สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุทธิสิงห์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสบปราบพิทยาคม โดยใช้ CIPP Model ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ครู จำนวน 40 คน นักเรียน จำนวน 200 คน และผู้ปกครอง จำนวน 56 คน ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งหมด 296 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสังเกตพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน จำนวน 8 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ผลการประเมินบริบท: ครูประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านโครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ปัญหา และผู้ปกครองประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านโครงการสอดคล้องกับความต้องการของครู ผู้ปกครองและชุมชน
- 2) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า: ครูประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ด้าน ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการดำเนินโครงการ
- 3) ผลการประเมินกระบวนการ: พบว่า 3.1) ครูประเมินกิจกรรมของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3.2) ครูประเมินกระบวนการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4) ผลการประเมินผลผลิต: พบว่า 4.1) ครูประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด 4.2) นักเรียนประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด 4.3) ครูและผู้ปกครองประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ CIPP โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

Abstract

The objective of this research was to evaluate the OBEC moral school for Sobprabpittayakom school under the Secondary Educational Service Area, Lampang-Lamphun using the CIPP Model, consisting of context, input, process, and product The target group used in the research consisting of 40 teachers, 200 students, and 56 parents, academic year 2023, totaled 296 respondents. The research tools included eight questionnaires and student moral and ethical behavior observation forms. Data analysis included mean and standard deviation.

The research results found that

1) The context evaluation results, teachers evaluated at the highest level in terms of this project were appropriate and necessary to solve the problem; parents evaluated at the highest level in terms of this project were consistent with the needs of teachers, parents, and community

2) The input evaluation results, teachers evaluated at the highest level in terms of the administrators and responsible teachers had knowledge, understanding, and ability to carry out the project.

3) The process evaluation results, 3.1) The teachers evaluated the project activities at the highest level, and 3.2) The teachers evaluated the project's operating process at the highest level.

4) The product evaluation results, 4.1) The teachers evaluated students' moral and ethical behavior at the highest level, 4.2) The students evaluated the satisfaction of the project's operations at the highest level, and 4.3) The teachers and parents evaluated the satisfaction of the project's operations at the highest level.

Keywords : The Project Evaluation, CIPP Model, OBEC moral school

บทนำ

โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นโครงการที่ดำเนินการขึ้นเพื่อสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ 10 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม โดยร่วมหารือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จึงดำเนินการจัดทำ “โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” เพื่อพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน ตระหนักรู้ เข้าใจและมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ชี้นำคุณค่าแห่งคุณธรรมและความดีอย่างเป็นธรรมชาติ และสร้างความรู้สึกรับผิดชอบชาติ รวมทั้งสร้างเครือข่ายที่ช่วยให้หน่วยงานและองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมร่วมมือกันอย่างชัดเจน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนและชุมชน รูปแบบของโรงเรียนคุณธรรมนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ซับซ้อนและทำได้ง่าย เป็นการลงทุนต่ำ แต่ได้กำไรมาก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้จริง ช่วยให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน “ลดลง” และส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ “เพิ่มขึ้น” ซึ่งเป็นการพัฒนาเยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้อย่างยั่งยืน (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2560, หน้า 1)

สถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทยปัจจุบันยังมีหลายปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งอาจกล่าวถึงได้ ดังนี้ ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ ขาดจรรยาบรรณ ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาการขาดความรับผิดชอบ ความเกียจคร้าน การขาดการประมาณตนเอง ขาดการยับยั้งชั่งใจ ความฟุ้งเฟ้อ การฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด เป็นต้น (ชูชาติ แปลงล้วน, 2563, หน้า 380-381) ด้านปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนและครูในปัจจุบันพบว่า นักเรียนยังมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อยู่บางประการ เช่น พฤติกรรมขาดวินัย มาสาย หนีเรียน แต่งกายไม่ถูกระเบียบ ใช้โทรศัพท์มือถือถือผิดกาลเทศะ ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีสัมมาคารวะ พูดคำหยาบ ขาดความรับผิดชอบ ไม่ตั้งใจเรียน ลอกการบ้าน ไม่ส่งการบ้าน ไม่ปิดน้ำ-ไฟหลังใช้ ไม่รักษาความสะอาดในโรงเรียน ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ลักษณะไม่พูดโกหก ทุจริตการสอบ เก็บของได้ไม่ส่งคืน พฤติกรรมเสี่ยง ก้าวร้าว เช่น สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เล่นการพนัน ทะเลาะวิวาท ติดเกม ฟุ่มเฟือย ทำลายทรัพย์สินส่วนรวม ช่มชู้ รังแกเพื่อน-รุ่นน้อง ตั้งครรภระหว่างเรียน เป็นต้น (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560, หน้า 10-11)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว โรงเรียนสบปราบพิทยาคมได้เล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม เพราะคุณธรรม จริยธรรมมีความสำคัญและเป็นค่านิยมพื้นฐานสำหรับการยึดถือและประพฤติปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม เป็นเครื่องมือสร้างความมั่นคงทางจิตใจ สร้างระเบียบวินัยให้แก่คนในชาติ สร้างความเจริญทางจิตใจให้แก่มนุษย์ให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของความมั่นคงผาสุกของสังคมและประเทศชาติ หากคนในสังคมขาดคุณธรรมจริยธรรมแล้ว ย่อมจะส่งผลเสียหายแก่สังคม การที่สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขขึ้นอยู่กับคนในสังคมนั้นได้รับการปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม ประพฤติปฏิบัติจนเกิดความเคยชินต่อการกระทำความดี ตลอดจนทำให้เกิดความสุข ความพึงพอใจให้กับตนเอง และทำให้เกิดสันติสุขต่อสังคมและประเทศชาติ

จากการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสบปราบพิทยาคมมาอย่างต่อเนื่องจนได้รับการยกระดับเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 4 ดาว จากประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ประเมินในฐานะคณะกรรมการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสบปราบพิทยาคม มีความสนใจที่จะประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสบปราบพิทยาคม ซึ่งในการประเมินโครงการครั้งนี้ผู้ประเมินได้ประยุกต์ใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของ Stufflebeam (Danail L. Stufflebeam) (วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษปีที่ 15 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2564, 2564, หน้า 105-106) ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจด้วยวิธีการเชิงระบบ มีแบบแผนชัดเจน ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในการตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการ และช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นรูปแบบการประเมินที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย เข้าใจง่าย และในการปฏิบัติรูปแบบการประเมินชิปปี้ประกอบด้วย การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ซึ่งผลการประเมินจะนำไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานการยกระดับโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสบปราบพิทยาคมในระดับที่สูงขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสบปราบพิทยาคม โดยใช้ CIPP Model ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย

ในการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนสพปราบพิทยาคมครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินซีบีซี (CIPP Model) ของ Stufflebeam (Danail L. Stufflebeam) (อ้างอิงจากวรวิชัย ประจักษ์, 2564, หน้า 105-106) ประกอบด้วย การประเมินบริบท (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ครู โรงเรียนสพปราบพิทยาคม ปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง
2. นักเรียนโรงเรียนสพปราบพิทยาคม ชั้นมัธยมศึกษา 1-6 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 200 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง
3. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสพปราบพิทยาคม ชั้นมัธยมศึกษา 1-6 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 28 ห้องเรียน ๆ ละ 2 คน รวม จำนวน 56 คน กำหนดขนาดกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และทำการเลือกแบบโควตา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม ตามนโยบายโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนสพปราบพิทยาคม มีทั้งหมด 8 ฉบับ ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 7 ฉบับ และแบบสังเกตจำนวน 1 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม ตามนโยบายโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนสพปราบพิทยาคม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.51 จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผล/สรุปผลการวิจัย

1. การประเมินบริบทของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนสพปราบพิทยาคม

1.1 ผลการประเมินบริบทของโครงการตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.63$, S.D.= 0.47) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ปัญหา ($\bar{x} = 4.72$, S.D.= 0.44) รองลงมา คือ โครงการสอดคล้องกับความต้องการของครู ผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{x} = 4.63$, S.D.= 0.48) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ และวิธีดำเนินการ ($\bar{x} = 4.57$, S.D.= 0.48)

1.2 ผลการประเมินบริบทของโครงการความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.66$, S.D.= 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โครงการสอดคล้องกับความต้องการของครู ผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{x} = 4.72$, S.D.= 0.44) รองลงมา คือ โครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ปัญหา ($\bar{x} = 4.63$, S.D.= 0.48) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ และวิธีดำเนินการ ($\bar{x} = 4.57$, S.D.= 0.48)

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการตามความคิดเห็นของครู

โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{x} = 4.48$, S.D.= 0.49) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการดำเนินโครงการ ($\bar{x} = 4.54$, S.D.= 0.47) รองลงมา คือ ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีความพร้อมในการดำเนินโครงการ ($\bar{x} = 4.52$, S.D.= 0.50) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณในการดำเนินโครงการมีเพียงพอ ($\bar{x} = 4.41$, S.D.= 0.49)

3. ผลการประเมินกระบวนการของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนสบปราบพิทยาคม

3.1) ผลการประเมินกิจกรรมของโครงการ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.62$, S.D.= 0.49) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่ากิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมห้องเรียนในชุมชน (เข้าวัดวันพระ) ($\bar{x} = 4.84$, S.D.= 0.37) รองลงมา คือ กิจกรรมโครงงานคุณธรรมห้องเรียน ($\bar{x} = 4.80$, S.D.= 0.41) และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กิจกรรมครอบครัวคุณธรรม ($\bar{x} = 4.48$, S.D.= 0.51)

3.2) ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$, S.D.= 0.50) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรในการดำเนินโครงการ ($\bar{x} = 4.62$, S.D.= 0.49) รองลงมา คือ มีการกำหนดขั้นตอน รายละเอียดและวิธีดำเนินโครงการ อย่างชัดเจนและเหมาะสม ($\bar{x} = 4.60$, S.D.= 0.50) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการเผยแพร่และขยายผลการปฏิบัติกิจกรรมสู่ชุมชน ($\bar{x} = 4.52$, S.D.= 0.51)

4. ผลการประเมินผลผลิตของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนสบปราบพิทยาคม

4.1 ผลการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนของครู โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.72$, S.D.= 0.35) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความมีวินัย (แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน/เหมาะสมตามกาลเทศะ) ($\bar{x} = 4.91$, S.D.= 0.18) รองลงมา คือ อยู่อย่างพอเพียง (ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี) ($\bar{x} = 4.87$, S.D.= 0.18) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีจิตสาธารณะ (เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจ) ($\bar{x} = 4.46$, S.D.= 0.49)

4.2 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของโครงการของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.65$, S.D.= 0.46) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมหรือปรับปรุงกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ($\bar{x} = 4.84$, S.D.= 0.31) รองลงมา คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ($\bar{x} = 4.79$, S.D.= 0.41) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนมีโอกาสคิดตัดสินใจเลือกปฏิบัติด้วยตนเองตามความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.46$, S.D.= 0.50)

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของโครงการของครูและผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$, S.D.= 0.49) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนปฏิบัติกิจวัตรประจำวันการเรียน การทำงานบ้านและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว และโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.81$, S.D.= 0.40) รองลงมา คือ นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามหลักศีล 5

เพื่อปรับพฤติกรรมของตนเองให้ละเว้นจากการกระทำที่เป็นโทษ เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นเช่น การทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายกัน การลักขโมยการหลอกลวงฉ้อโกง การเสพสุราและยาเสพติด ($\bar{x} = 4.73$, S.D.= 0.44) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนกล้าแสดงออกกล้าปฏิบัติงานที่ท้าทายความสามารถเห็นคุณค่าของตนเอง และทำงานให้สำเร็จด้วยตนเอง ($\bar{x} = 4.42$, S.D.= 0.50)

เมื่อพิจารณาผลการประเมินโครงการโดยรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ผลการประเมินโครงการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ทุกด้าน

อภิปรายผล

ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนสบปราบพิทยาคม สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทของโครงการ พบว่า ครูมีความเห็นว่า โครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ปัญหา และผู้ปกครองมีความเห็นว่า โครงการสอดคล้องกับความต้องการของครู ผู้ปกครองและชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียนทั้งภายนอกและภายใน ศึกษากรอบนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงการศึกษาความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของชุมชน สำหรับครูผู้สอนได้จัดประชุมชี้แจงให้เข้าใจสภาพปัญหาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และเข้าใจนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน จึงทำให้โครงการตรงกับความต้องการจำเป็นของครู ผู้ปกครองและชุมชน ผลการประเมินดังกล่าวยังพบว่า ครูเห็นด้วยอย่างยิ่งกับด้านโครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ปัญหา อาจเป็นเพราะกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง รวมถึงสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการดำเนินโครงการ และที่สำคัญคือ สามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนได้ และผู้ปกครองเห็นด้วยอย่างยิ่งกับด้านโครงการสอดคล้องกับความต้องการของครู ผู้ปกครองและชุมชน อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนทั้งด้านการพัฒนาตน การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น ก่อให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าจากผลการประเมินบริบทของโครงการสอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ แปลงล้วน (2563) พบว่า ผลการประเมินบริบทของโครงการ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ด้านความต้องการจำเป็น และด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล วิทญานันท์ (2560) พบว่า ผลการประเมินบริบทของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนคลองเมืองพิทยา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ พบว่า คิดเห็นของครูอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในด้านผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการโครงการ โดยส่งครูเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการประชุมชี้แจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และโรงเรียนเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. จึงเกิดความตระหนักในการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้โรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายได้เข้าใจตรงกัน และเห็นความสำคัญให้การสนับสนุนงบประมาณ พัฒนาและปรับปรุงสถานที่ให้เหมาะสม และได้จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการ

ดำเนินโครงการ จึงส่งผลให้โครงการมีปัจจัยดำเนินการอย่างเพียงพอ ผลการประเมินดังกล่าวยังพบว่า ครูเห็นด้วยกับด้านบุคลากร อาจเป็นเพราะว่าจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสมและเพียงพอ ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการ นอกจากนี้ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนได้ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนเป็นอย่างมาก รวมถึงได้รับการสนับสนุนวิทยากรจากหน่วยงานภายนอก จากผลการประเมินบริบทของโครงการสอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล วิทยาวุฒิรัตน์ (2560) พบว่า ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนคลองเมืองพิทยาคม ด้านความเหมาะสมและพอเพียงเกี่ยวกับวิทยากร งบประมาณ ระยะเวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ความรู้ความสามารถของคณะทำงาน การสนับสนุนของฝ่ายบริหาร ผู้ปกครองและบุคลากรในชุมชน แต่ละกิจกรรมย่อย พบว่า ความเหมาะสมพอเพียง อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม และผ่านเกณฑ์การประเมินและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิระพงษ์ สุริยา (2563) พบว่า ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ในด้านความพร้อมของบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณในการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้

3. ผลการประเมินกระบวนการของโครงการ พบว่า 3.1) ผลการประเมินกิจกรรมของโครงการตามความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับมากที่สุด กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ห้องเรียนในชุมชน (เข้าวัดวันพระ) 3.2) ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการตามความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรในการดำเนินโครงการ ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้วิจัยได้ประชุมชี้แจงการกำหนดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้สอดคล้องเหมาะสม ครอบคลุมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และโครงการสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ทุกกิจกรรม และสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ซึ่งต้องมีการนิเทศ ติดตาม ดูแล และให้กำลังใจในการทำงาน ทำให้เกิดความร่วมมือของคณะทำงานแต่ละกิจกรรม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การประเมินผลระหว่างดำเนินงาน การหาจุดเด่น จุดด้อยของแต่ละกิจกรรม และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงานทำให้กระบวนการดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากขึ้นส่งผลให้โรงเรียนสบปราบพิทยาคมผ่านการตรวจสอบและยกระดับคุณภาพโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 4 ดาว ประจำปีการศึกษา 2564 และผลการประเมินดังกล่าวยังพบว่าด้านการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานของโครงการได้มีการประชุมชี้แจงความรับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน และสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ได้อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และเป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้ รวมถึงจัดกิจกรรมตามโครงการได้อย่างเหมาะสมและตรงตามปฏิทินการปฏิบัติงานจากผลการประเมินกระบวนการของโครงการสอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ แปลงล้วน (2563) พบว่า ผลการประเมินกระบวนการของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงานด้านการตรวจสอบติดตาม และด้านการปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด

4. ผลการประเมินผลผลิตของโครงการ พบว่า

4.1 ผลการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนของครูอยู่ในระดับดีมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความมีวินัย (แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน/เหมาะสมตามกาลเทศะ) และนักเรียนร้อยละ 98.96 ผ่านการประเมินพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนทุกคน ทุกระดับชั้นเข้าร่วมทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจและได้ลงมือปฏิบัติจริง เกิดการเรียนรู้ระหว่างการทำกิจกรรม และ มีความสุขในการทำกิจกรรม ทั้งการจัดการเรียนรู้ ภายในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ตลอดจนการได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแล สอดส่อง และร่วมกันเสริมสร้างพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ ทำให้นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่ดีขึ้น ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับภิกราณี สมเชื้อ, ประกอบ ใจมั่น และอนทัย ประสาน (2565) พบว่า ด้านผลผลิต พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

4.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ที่มีต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมหรือปรับปรุงกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ในส่วนของครู และผู้ปกครองมีความรู้สึกที่ดีต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนจึงทำให้มีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในด้านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การเรียน การทำงานบ้านและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัวและโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ แปลงล้วน (2563) พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล วิทญานูตธีรัตน์ (2560) พบว่า ความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ที่มีต่อโครงการ ในภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. โรงเรียนควรเพิ่มกิจกรรมใหม่ ๆ ที่หลากหลายและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอื่น ๆ ที่เหมาะสมเพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีให้กับผู้เรียน นอกจากนั้นครูควรติดตามผลและสังเกตพฤติกรรมหลังจากที่นักเรียนได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ว่ามีพฤติกรรมใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข
2. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนมากขึ้น โดยให้มีการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนในโอกาสสำคัญต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มที่และสม่ำเสมอ
3. โรงเรียนควรมีการวางแผนด้านบุคลากร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ และงบประมาณเพียงพอเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งโครงการอาจมีความเสี่ยงหากโรงเรียนมีบุคลากร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ และงบประมาณไม่เพียงพอ

4. ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรส่งเสริมให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในครอบครัว ชุมชน และสังคม เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและมีกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ให้สอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน รวมถึงบริบทความต้องการของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อให้การดำเนินงานมีความเหมาะสมและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินโครงการมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการวิจัย และดำเนินการให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการซึ่งเป็นความต้องการของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กิริภาณี สมเชื้อ, ประกอบ ใจมั่น และอโนทัย ประสาน. (2565). การประเมินโครงการพัฒนาวินัยคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนเกาะสมุย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. สืบค้นจาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BSJ/article/view/257745/175391>
- จิระพงษ์ สุริยา. (2563). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพ วิทยาคม. สืบค้นจาก <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/withayajarnjournal/article/view/242553>
- ชูชาติ แปลงล้วน. (2563). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/242187/166293>
- นฤมล วิทยาวุฒิรัตน์. (2560). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนคลองเมืองพิทยาคม. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/etcedumsujournal/article/view/242351>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. (2564). วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษปีที่ 15 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2564. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sskrujournal/article/view/252452/172767>
- วรรษยา ประจำ. (2564). การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลห้วยทับทันโดยใช้ CIPP Model. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sskrujournal/article/view/252452/172767>
- ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ทำอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ. สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2560). แนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.

แนวทางการบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่

GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION AT THE EARLY CHILDHOOD LEVEL IN SCHOOLS UNDER THE CHIANG MAI MUNICIPALITY

ผู้วิจัย

นันทน์ภัส ชานิพร

สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิราภรณ์ สุภิสงห์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฐมวัย ในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 60 คน เครื่องมือการวิจัย แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และ ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับต่ำสุด

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ ระดับปฐมวัย

Abstract

This research objective was to study the guidelines for academic administration at the early childhood level in schools under the Chiang Mai Municipality. The population in this study is school administrators and early childhood teachers under Chiang Mai Municipality, for a total of 60 respondents. Research tool was a five-level rating scale questionnaire. The statistics used include mean and standard deviation. The research results found that guidelines for academic administration at the early childhood level in schools under the Chiang Mai Municipality overall were at a high level. When considering each aspect, it was found that the organizing learning experiences was the highest level, followed by curriculum and curriculum administration, development of teaching media, measuring and evaluating development, and educational supervision was the lowest level.

Key Words : Academic administration, Early Childhood

บทนำ

การศึกษาปฐมวัยในยุคปัจจุบันพ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งให้ความสำคัญมากเป็นการสร้างพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีความรู้คุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรม ประกอบกับการศึกษายุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทยเป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องประกอบกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560, น.14) ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการศึกษาของเด็กเล็ก โดยในมาตรา 54 ได้บัญญัติว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาตั้งแต่อายุสามขวบ เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจวินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัยพ.ศ. 2562 มาตรา 3 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562, น. 5) ให้คำนิยาม “เด็กปฐมวัย” หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึงเด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา “การพัฒนาเด็กปฐมวัย” หมายความว่า การดูแล การพัฒนา และการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หญิงตั้งครรภ์ หรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ทำให้มีหลายหน่วยงานที่ร่วมจัดบริการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การอบรมเลี้ยงดูเด็กทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชน ซึ่งในส่วนของภาครัฐมีกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลัก (แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 – 2570) (สำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2565, น. ข) ตามหลักปรัชญาการศึกษาปฐมวัย คือ การจัดการศึกษาการศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของ ทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 2)

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช 2562 เน้นเรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้สถานศึกษาและครูมี แนวปฏิบัติพื้นฐานนำไปใช้วางแผนทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมและสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาการพัฒนาคุณภาพเด็กในช่วงปฐมวัย โดยให้ยึด หลักการสำคัญ คือ การพัฒนาเด็กแบบองค์รวม (Holistic Development) ให้เด็กมีพัฒนา 4 ด้าน ประกอบด้วย ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างสมวัย รวมทั้งพัฒนาด้านตัวตน (Self-development) พัฒนาทักษะสมอง (Executive Function: EF) ให้มากขึ้น เพื่อให้เด็กรู้สึกมีคุณค่า มีความเชื่อมั่น และภูมิใจในตนเอง และเป็นเด็กที่คิดเป็น มีเหตุมีผล และรู้จักกำกับตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) สถานศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเด็กเพื่อให้เด็กได้รับความรู้และเรียนรู้การใช้ชีวิตประจำวันเป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาคือเด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้าน

ร่างกายอารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล อีกทั้งยังสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม สร้างเสริมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติซึ่ง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย” ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 มาตรา 3 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562, น. 6) หมายความว่า ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการหรือเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ สถาน รับเลี้ยงเด็ก และสถานสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กซึ่งมีเด็กปฐมวัยอยู่ในความคุ้มครองดูแล หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น รวมทั้งโรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน และสถาบันศาสนา ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย

องค์กรปกครองท้องถิ่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาทุกระดับตามความพร้อม เพื่อให้สถานศึกษาได้จัดการศึกษาตรงความเหมาะสม และความต้องการของผู้เรียนหน้าที่จัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วน ท้อง รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตามมาตรา 54 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560, น. 14) มาตรา 54 รัฐต้อง ดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมี คุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายรัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาตามวรรค หนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 41 (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, น. 12-13) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิ จัดการศึกษาในระดับระดับหนึ่งหรือ ทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น อีกทั้งยังมีมาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความ พร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการ จัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เทศบาลนครเชียงใหม่ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ให้การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษา ในระบบการศึกษา การศึกษานอกระบบการศึกษา และการศึกษาตามอัธยาศัย มีสำนักการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ รับผิดชอบเกี่ยวกับ งานบริหารการศึกษา งานพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา การศึกษานอกระบบการศึกษา และการศึกษา ตามอัธยาศัย งานบริหารวิชาการด้านการศึกษา งานโรงเรียนและ กิจการนักเรียน งานการศึกษาปฐมวัย งานขยายโอกาสทางการศึกษา งานฝึกและส่งเสริมอาชีพ งานห้องสมุด พิพิธภัณฑ์และเครือข่ายทางการศึกษา งานบริหารวิชาการและนิเทศการศึกษา งานส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐาน หลักสูตร งานพัฒนาสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา งานการศาสนา งานส่งเสริมประเพณี ศิลปะและ วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น งานการกีฬาและนันทนาการ งานกิจกรรมเด็กเยาวชน และมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 11 โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็ก จำนวน 1 แห่งมีบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ มีหน้าที่ รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการศึกษา แห่งชาติ นโยบายและแผนการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จังหวัดเชียงใหม่ เทศบาล นครเชียงใหม่ ตลอดจนบริบทและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น การจัดตั้งงบประมาณ และรับผิดชอบการใช้ จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานและความต้องการของนักเรียน ชุมชนและท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมบรรยากาศการ

เรียนการสอนที่เหมาะสมและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การออกกระเปียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด การกำกับ ติดตาม ประเมินผลงานตามแผนงาน โครงการ และประเมินผลการปฏิบัติงานตลอดจนการพิจารณาความดีความชอบ การพัฒนา และการดำเนินการทางวินัยพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา การประสานงานระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุและทรัพย์สินอื่น ๆ ตามระเบียบ การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ความร่วมมือในการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งการรายงานผลการประเมินผลต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและเทศบาลนครเชียงใหม่ การส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับสถานศึกษาและสถาบันอื่นในชุมชนและท้องถิ่น และการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในสถานศึกษาหรือตามที่ได้รับมอบหมายและตามที่กฎหมายกำหนด (สำนักงานการศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่, 2566)

การขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาให้สอดคล้องการเรียนรู้ก้าวเข้าสู่ยุคแห่งโลกในศตวรรษที่ 21 มีการมุ่งเน้นการจัด การเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อภัยคุกคามแห่งการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไปด้านการศึกษา คือ บุคลากรทางการศึกษายังขาดทักษะความสามารถที่ยังเข้าไม่ถึงถึงศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบันและส่งผลกระทบต่อทำให้เด็กขาดทักษะและพัฒนาการการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยได้อย่างมีคุณภาพ ครูจึงต้องตระหนักและคำนึงถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องที่ไม่ได้สิ้นสุดลงหลังจากจบการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องในวิถีชีวิต เด็กปฐมวัยจึงถือเป็นช่วงวัยทองของชีวิต เพราะการวางรากฐานที่มั่นคงส่งผลให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในวันข้างหน้า สิ่งสำคัญอันดับแรกที่ส่งผลให้มนุษย์ดำรงชีวิตและเจริญเติบโต

เทศบาลนครเชียงใหม่มีฐานธุรกิจบริการจำนวนมาก มีผู้คนทั่วทุกภูมิภาคเข้ามาทำงานจึงเกิดเป็นชุมชนที่มีประชากรหนาแน่นมาก และมีสถานศึกษาภาคเอกชนไม่น้อยเปิดเพื่อจัดการการศึกษาให้เด็กวัยอนุบาลเป็นการเตรียมพร้อมในการรับเลี้ยง ดูแล เด็กซึ่งเป็นบุตรหลานของประชากรที่อยู่อาศัยในจังหวัดเชียงใหม่จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาระดับปฐมวัยของเอกชนก็มีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาในระดับปฐมวัย วัยอนุบาล 2-5 ปี ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการศึกษาของเด็กเล็ก ทำให้โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ซึ่งมีการจัดการเรียนระดับปฐมวัย ตั้งแต่ช่วงอายุ 3 – 5 ปีในปัจจุบันมีจำนวนเด็กที่มาสมัครเข้าเรียนระดับปฐมวัยลดลงรวมทั้งการเข้าเรียนต่อในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลายโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ประสบปัญหามีนักเรียนย้ายไปเข้าเรียนต่อโรงเรียนอื่น ทั้งโรงเรียนเอกชนและของรัฐบาลสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครอง ชุมชน ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย และมีความต้องการให้เด็กเกิดทักษะการเรียนรู้ที่มีการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ บุตรหลานได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครูผู้สอนได้อย่างเต็มที่ ทั้งในเรื่องการใช้ชีวิตประจำวันและการได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างเต็มศักยภาพของครูผู้สอน การนิเทศติดตาม การวัดผลประเมินผลยังไม่มีรูปแบบที่ไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

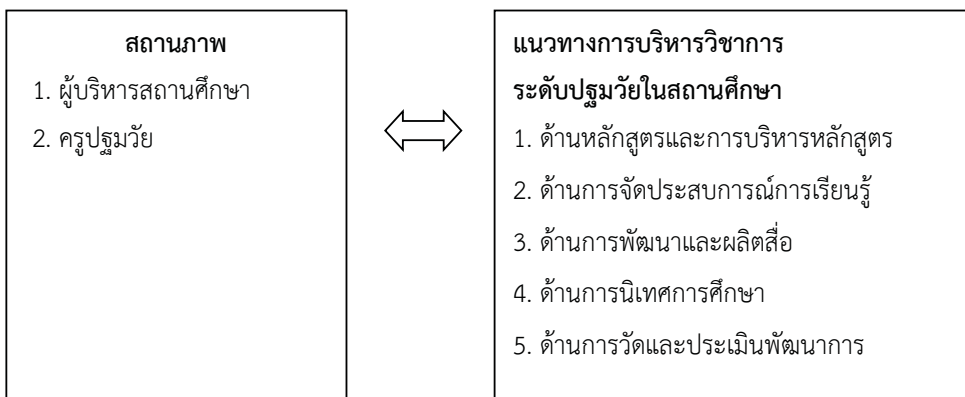
เพื่อศึกษาสภาพแนวทางการบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาต้องการศึกษา แนวทางการบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษา การจัดการศึกษาแบ่งได้เป็น 5 ด้านคือ 1) ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาและผลิตสื่อ 4) ด้านการนิเทศการศึกษา 5) ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ

จากการศึกษางานวิจัยของ สุพรรณษา ใจอารีย์, นพรัตน์ ชัยเรือง และบุรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ (2561, น. 96); พรรณิอร อินทราเวช, รัชชวิญ ญาแก้ว (2561, น. 260); จารุณี วิงวอน (2561, น. 12); ชนิกา นาคแก้ว (2562, น. 6); อรุพงษ์ งานฉม้าง (2564, น. 7) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถเขียนเป็นแผนภูมิตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัยสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ 11 สถานศึกษา รวมมีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน ครูปฐมวัยที่สอนระดับชั้นอนุบาลจำนวน 39 คน รวมมีประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทั้งสิ้น 60 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ หลักการ ทฤษฎี งานวิจัยและวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการระดับปฐมวัย เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย

2. สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา ให้ครอบคลุมขอบข่ายเนื้อหาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย โดยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นประเภทยมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย สภาทั่วไป จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 สภาแนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 52 ข้อและตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ติดต่อขอหนังสือบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น เพื่อติดต่อผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัยในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยส่งหนังสือขอเก็บข้อมูลพร้อมแบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย และดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจำนวน 60 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ใช้วิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ใช้วิเคราะห์สภาพแนวทางการบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่

ผลการวิจัย

สภาพแนวทางการบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่สูงที่สุด คือ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รองลงมา ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนาและผลิตสื่อ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางการบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ (n=60)

ที่	แนวทางการบริหารวิชาการระดับปฐมวัย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
1	ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร	3.95	.55	มาก	2
2	ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.42	.59	มาก	1
3	ด้านการพัฒนาและผลิตสื่อ	3.85	.63	มาก	3
4	ด้านการนิเทศการศึกษา	3.55	.53	มาก	5
5	ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ	3.74	.68	มาก	4
เฉลี่ยโดยรวม		3.90	.60	มาก	

อภิปรายผล

ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพการบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยรวมสภาพการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สูงสุด รองลงมา คือ ด้านหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนาและผลิตสื่อ ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดประสบการณ์ของครูมีความชำนาญและเข้าใจถึงพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย สามารถนำเทคนิคและวิธีการมาปรับประยุกต์กับการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับช่วงวัยของเด็กและเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถพัฒนาได้ มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูสอดคล้องตามสาระการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาเด็กเป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา การปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรม มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของเด็กอีกทั้งมุ่งให้เด็กเกิดทักษะ และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ครูมีการจัดทำสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่เพียงพอ มีความรู้เรื่องการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการ ประกอบการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารและครูปฐมวัย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้อย่างเหมาะสมสถานศึกษา มีการวิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัยพุทธศักราช 2560 มีกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร จัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาได้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา มุ่งเน้นให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล ด้านการพัฒนาและผลิตสื่อ จัดสรรงบประมาณ สนับสนุน การจัดทำสื่อการเรียนการสอน มีการจัดทำสื่อ นวัตกรรมหลายรูปแบบ ต่อปีการศึกษาเพื่อใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก สื่อ นวัตกรรมที่สร้างและ พัฒนาขึ้นมาเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ครูมีความรู้เรื่องการใช้สื่อประกอบการ จัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย สามารถใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่สถานศึกษา ชุมชนและแหล่งท้องถิ่นของสถานศึกษา อย่างหลากหลาย ครูมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ สถานศึกษามีการกำหนด ระเบียบหลักเกณฑ์แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล การประเมินผลการเรียนอย่างเหมาะสม การดำเนินการ วัดผล ประเมินผลการเรียนรู้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการ เเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน เป็นรายบุคคล การตัดสินผลการเรียนโดยประมวลผลจากผลการประเมินระหว่างเรียน แฟ้มผลงานและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษามีการกำหนดขอบข่ายการนิเทศ การศึกษาไว้ในโครงสร้างของสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศการศึกษาที่มี คุณสมบัติเหมาะสม การติดตามและประเมินผลการนิเทศการปฏิบัติงานของครูผู้สอนระดับปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดเก็บข้อมูล สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาที่ตรงกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา สอดคล้องกับ สุภาพร ปานหอม, วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม, น. 73) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่าอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสุพรรณษา ใจอารีย์, นพรัตน์ ชัยเรือง, บุรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า มีการบริการงานวิชาการระดับปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจหลักของการ จัดการเรียนรู้ มุ่งให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

1. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาควรมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้มีความชัดเจนมากขึ้นในแต่ละของปีการศึกษา พร้อมมีการวัดผลประเมินผลว่าหลักสูตรท้องถิ่นนี้สามารถต่อยอดหรือพัฒนาให้เป็น (Best Practice) ของสถานศึกษาในระดับปฐมวัย
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในการนำสื่อเทคโนโลยีมาจัดประสบการณ์ให้กับเด็กครูจะต้องมีการวิเคราะห์และประเมินว่าสื่อเทคโนโลยีที่นำมาใช้มีความจำเป็นและเหมาะสมกับเด็กมากน้อยเพียงใด
3. ด้านการพัฒนาและผลิตสื่อ ครูจะมีการจัดหาสื่อหรือของเล่นที่มีอยู่ในชุมชนนำมาช่วยในการจัดประสบการณ์ เพื่อให้เด็กเข้าถึงชุมชนหรือท้องถิ่นมากขึ้น
4. ด้านการนิเทศการศึกษา ควรให้มีการนิเทศระหว่างครูปฐมวัยระหว่างสถานศึกษาในสังกัดเดียวกันเพื่อจะได้คอยชี้แนะแนวทางการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและถือเป็นการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) กลุ่มใหญ่
5. ด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการของเด็กให้ละเอียดเป็นรายด้านของพัฒนาการของเด็กร่วมกับทางสถานศึกษาเพื่อให้ได้พัฒนาการของเด็กที่เป็นความจริงมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์
- พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562. (30 เมษายน 2562). ราชกิจจานุเบกษา.ตอนที่ 56 ก, หน้า 5-6.
- สุพรรณษา ใจอารีย์, นพรัตน์ ชัยเรือง, และบุรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ. (2561). การบริหารวิชาการระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4, วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 10 (2), 93-102. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/nakboot/article/view/156737/114542>.
- สุภาพร ปานหอม, วิมลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม. (2564). การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปฐมวัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1, การประชุมระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา, ครั้งที่ 8, 73. สืบค้นจาก:http://journal.nmc.ac.th/th/admin/Journal/2564Vol13No1_8.pdf.
- สำนักการศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่. (2566). (ออนไลน์). แหล่งที่มาจาก: <https://www.cmcity.go.th/list/page/407/สำนักการศึกษา/>. สืบค้นเมื่อ วันที่ 31กรกฎาคม 2566.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 – 2570. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

สภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียน อำเภอทัพทัน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

The Current Conditions and Problems for the Educational Supervision of School Administrators in School Groups in Thap Than District under Uthai Thani Primary Educational Service Area Office 1

ผู้วิจัย

บุญรักษา ราสี

สาขาวิชา บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ดร.จินฉนวนวัฒน์ โคมบัว

สาขาวิชา บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 และหาแนวทางการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่ง ครูผู้ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน ในกลุ่มโรงเรียนอำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.88 ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียน อำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

1.1 สภาพปัจจุบันการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษารวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D.= 0.72) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการติดตาม เสริมแรง ($\bar{X} = 4.12$, S.D.=0.76) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ด้านการประเมินผลการนิเทศ ($\bar{X} = 3.41$, S.D.= 0.71)

1.2 ปัญหาการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษารวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D.=0.59) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ($\bar{X} = 4.54$, S.D.=0.49) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ด้านการดำเนินการนิเทศ ($\bar{X} = 4.24$, S.D.= 0.67)

2. แนวทางการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ดังนี้ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหา มีการแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและความถนัดตรงกับการนิเทศ 2) ด้านการดำเนินการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการปฏิบัตินิเทศ ทั้งผู้นิเทศและผู้รับนิเทศ ควรมีการสร้างสื่อ เครื่องมือและคู่มือในการนิเทศ ควรมีผู้นิเทศจำนวนเพียงพอที่จะรับผิดชอบการ

นิเทศ 3) ด้านการติดตาม เสริมแรง ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศ ผู้รับการนิเทศรับฟังความคิดเห็นจากผู้นิเทศและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ให้ความสนใจต่อความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานนิเทศ และ 4) ด้านการประเมินผลการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการนิเทศ ให้มีการประเมินผลการนิเทศและแจ้งผลการประเมินให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ให้มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการนิเทศในครั้งต่อไป

คำสำคัญ : การนิเทศการศึกษา , สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

Abstract

This research aimed to study the current conditions and problems for the educational supervision of school administrators in school groups in Thap Than district under Uthai Thani Primary Educational Service Area Office 1 and find the guidelines for the educational supervision of school administrators in school groups in Thap Than district under Uthai Thani Primary Educational Service Area Office 1. The population employed was school administrators or acting in position of teachers on duty of heads of academic department, and teachers in school groups in Thap Than district under Uthai Thani Primary Educational Service Area Office 1. The reliability of the questionnaire was 0.88. The statistics used were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research findings were as follows:

1. The current conditions and problems for the educational supervision of school administrators in school groups in Thap Than district under Uthai Thani Primary Educational Service Area Office 1.

1.1 The current conditions for the educational supervision of schools, overall was at a high level ($\bar{x} = 3.86$, S.D.= 0.72). When considered each aspect found that the highest mean was the following up-reinforcement ($\bar{x} = 4.12$, S.D.=0.76), and the least mean was the supervision evaluation ($\bar{x} = 3.41$, S.D.= 0.71).

1.2 The problems of the educational supervision of schools, overall was at a high level ($\bar{x} = 4.40$, S.D.=0.59). When considered each aspect shown that the highest mean was the supervision planning ($\bar{x} = 4.54$, S.D.=0.49), and the least was the supervision ($\bar{x} = 4.24$, S.D.= 0.67).

2. The guidelines for the educational supervision of school administrators in school groups in Thap Than district under Uthai Thani Primary Educational Service Area Office 1 was as follows: 1) the supervision planning: the school administrators should prioritize of problems and guidelines for solving the problems. The appointing of experts who are suitable for the supervision should be conducted, 2) the supervision: the school administrators should support the budget for the supervision both supervisors and supervisees, develop materials and supervision handbooks, the supervisors should have enough for the supervision, 3) the following up- reinforcement: the administrators should build the good relationship between the supervisors and the supervisees, the supervisees should accept the opinions of the supervisors, exchange ideas, and interest to the progress including problems and obstacles for the supervision, and 4) the supervision evaluation: the administrators should evaluate when finish the supervision, and inform the results of the supervision to stakeholders, and take the results of the evaluation to improve for the next supervision.

Key Word (s) : the educational supervision , Uthai Thani Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาถือเป็นเครื่องมือ ถือเป็นกระบวนการสำคัญ เพื่อเป็นการมุ่งเน้นให้มนุษย์พัฒนาประเทศ และให้มนุษย์สามารถมีชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม สามารถอยู่ร่วมกันได้ ในยุคที่มีการเปลี่ยนผ่านไปสู่อยุคดิจิทัล มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น กระบวนการการศึกษาจะพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องต่างๆ จาก รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก วันที่ 6 เมษายน 2560 มาตรา 54 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ... รัฐต้องจัดการดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาในระบบต่างๆ รวมทั้ง ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ ส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษา ทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ ส่งเสริม กำกับ และสนับสนุนให้การจัดการศึกษา มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ... การศึกษาที่โปร่ง มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีวินัย ภูมิใจในชาติ เชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และ มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

จาก ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยสามารถได้รับการพัฒนาและยกระดับได้ เต็มศักยภาพและเหมาะสม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน และการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนา ที่ให้ความสำคัญที่ครอบคลุมทั้งในส่วนของพัฒนาทุนมนุษย์ ปัจจัย และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อย่างครอบคลุม ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ควบคู่กับการปฏิรูปที่สำคัญ ทั้งในส่วนการปรับเปลี่ยนค่านิยม วัฒนธรรม เพื่อให้เป็นคนดีอยู่ใน “วิถี” การดำเนินชีวิต มีจิตสำนึกร่วมสร้างสังคมที่น่าอยู่ และปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม ในทุกระดับตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงตลอดชีวิต โดยการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบการเรียนรู้ใหม่ เปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพ ระบบบริหารการศึกษา และการพัฒนาระบบ การเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถกำกับ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่อง แม้ จะออกจากระบบการศึกษา รวมถึงความตระหนัก ถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และจากความสำคัญดังกล่าว เพื่อพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายและหลักการ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้อง เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข และหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความ สำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และหมวด 6 มาตรฐาน การประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 48 หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ให้ถือว่า การประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำรายงานประจำปีเสนอหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลง การศึกษาก็ต้องเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตามไปด้วยการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ที่ประกอบด้วย กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศการศึกษา และกระบวนการเรียนการสอน โดยกระบวนการทั้ง 3 ต้องมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี ซึ่งกระบวนการด้านการบริหาร กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่สนับสนุนให้กระบวนการด้านการเรียนการสอนพัฒนาบรรลุจุดมุ่งหมาย ดังนั้น กระบวนการบริหาร เป็นกระบวนการจัดวางบุคลากรให้ทำงานตรงกับศักยภาพและความรู้ความสามารถรวมถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เป็นหน้าที่สำคัญยิ่งของผู้บริหาร และครู ส่วนกระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่จะช่วยเหลือ พัฒนาครู บุคลากร ให้มีคุณภาพด้วยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่อาศัยกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ จากเกณฑ์การประเมินคุณภาพของ สมศ.สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนดให้การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งในเกณฑ์การประเมิน ด้านผู้บริหาร มาตรฐาน 12 ข้อ 12.2.5 สถานศึกษามีระบบการนิเทศการเรียนและการสอน นำผลการนิเทศไปปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่เสมอๆ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักเห็นความสำคัญและนำไปปฏิบัติในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม จะเห็นได้ว่าเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารที่จะสนับสนุน ส่งเสริมให้จริงจัง ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องเป็นผู้มีบทบาทในการเป็นผู้นำทิศของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Wiles (1983 อ้างถึงใน อัญชลี ธรรมะวิทีกุล, 2522) กล่าวถึงบทบาทในการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมี 6 ด้าน ที่ทำให้ครูผู้สอนได้ปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาการปฏิบัติงานการสอนของครูให้มีคุณภาพ ดังนี้ ได้แก่ 1) บทบาทด้านมนุษยสัมพันธ์ 2) บทบาทในฐานะผู้นำ 3) บทบาทในด้านการจัดและดำเนินงานในหน่วยงาน 4) บทบาทในการคัดเลือกและใช้ประโยชน์จากบุคลากร 5) บทบาทในการสร้างขวัญของครู 6) บทบาทในการพัฒนาบุคลากร อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า การดำเนินการนิเทศ เป็นกระบวนการหนึ่งในการช่วยพัฒนาการศึกษา ช่วยให้มีการปรับปรุงให้มีการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย โดยต้องได้รับความร่วมมือจากคณะครู บุคลากรภายในโรงเรียนจึงจะทำให้การดำเนินการได้ผลและสามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้และส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนสูงขึ้น

โรงเรียนในกลุ่มอำเภอทัพทัน เป็นกลุ่มโรงเรียนอุดมศึกษา และกลุ่มโรงเรียนเสมอประสิทธิ์ ที่ประกอบไปด้วยโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และโรงเรียนขยายโอกาสที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอทัพทันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 และประกอบกับโรงเรียนในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กจำนวนมาก ดังนั้น จึงทำให้นักเรียน ที่เป็นผู้รับบริการหลักของโรงเรียนลดลงตามลำดับ ด้วยความตระหนักว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การบริหารอัตรากำลังครูหรือความต้องการครูในวิชาเอกหรือความสามารถที่ไม่ตรงตามความต้องการของโรงเรียนรวมถึงกระทรวงศึกษาธิการมีการดำเนินมาตรการการยุบรวมโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามมาตรการการยุบและรวมโรงเรียน ไม่ใช่แนวทางการแก้ไขปัญหาค่าที่จะประสบความสำเร็จ ในทุกกรณีเพราะชุมชน จะมีการต่อต้านไม่ยอมให้ยุบโรงเรียน เพราะกังวลว่าบุตรหลานของตน จะต้องเดินทางไปโรงเรียนไกลจากบ้าน แต่ยังมีโรงเรียนจำนวนไม่น้อยที่ตั้งอยู่ห่างไกลไม่มีโรงเรียนใกล้เคียงยังคงจำเป็นต้องดำรงไว้ แม้ว่าจำนวนนักเรียนที่เข้ารับบริการทางการศึกษาจะมีไม่มากนักซึ่งโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก จึงมีปัญหาย่างต่อเนื่องซึ่งการจะพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนทั้งขนาดกลางและขนาดเล็กได้นั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนและเดิมบุคลากรในการนิเทศ ติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษามีจำนวนจำกัด

จากรายงานผลการนิเทศ ติดตาม การประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอ ทัพทัน พบว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประกอบกับในสภาพปัจจุบัน โรงเรียนยังพบปัญหาและข้อจำกัดในการบริหารจัดการหลายประการ นอกจากนี้ยังพบปัญหาในด้านการใช้หลักสูตร สถานศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การนิเทศภายในสถานศึกษาและระบบประกันคุณภาพภายใน ซึ่งส่งผลไปยังคุณภาพผู้เรียน และไม่บรรลุตามเป้าหมาย มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจึงจัดให้มีการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ซึ่งเป้าหมาย การนิเทศ คือ ครูมีความเข้าใจในหลักสูตรนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในเรื่องของกระบวนการจัดการเรียนรู การวัดและประเมินผล ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหาร ครู มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมาย ตามความต้องการการพัฒนาอย่างแท้จริง อีกทั้งโรงเรียนในกลุ่มอำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 เดิมบุคลากรในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษามีจำนวนจำกัด และด้วยภาระงานของผู้บริหาร และครู ก็มีภาระงานที่มาก ทำให้ไม่สามารถดำเนินการนิเทศการศึกษาได้อย่างเต็มที่ ที่สำคัญความเข้าใจผิดของผู้บริหาร ครู และบุคลากร เกี่ยวกับการนิเทศ ว่าเป็นการไปลงพื้นที่เพื่อไปจับผิด วิทยากรจึงทำให้การนิเทศการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ส่งผลต่อสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน

จากปัญหาที่พบดังกล่าว ทำให้ส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของสถานศึกษา ดังรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนอำเภอทัพทันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2565 พบว่า ผลสัมฤทธิ์การทดสอบระดับชาติ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกวิชามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ยกเว้นโรงเรียนบ้านเนินเคว่า (พูลประชาสรรค์) ที่มีคะแนนเฉลี่ยของทุกวิชาเกินร้อยละ 50 จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าปัญหาหนึ่งมาจากการนิเทศซึ่งเป็นงานที่ต้องดำเนินการและส่งผลกระทบต่อกระบวนการเรียนการสอนดังนั้นผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญโดยตรงในกระบวนการนิเทศ กระบวนการเรียนการสอนของครูผู้สอน จึงควรต้องจัดให้มีกระบวนการในการนิเทศการศึกษา เพราะมีผลโดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนของครู และส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้น การนิเทศถือเป็นแนวทางในการพัฒนาครูเพื่อเป็นการพัฒนางานของสถานศึกษาและสุดท้ายสิ่งที่ได้รับจากการพัฒนา คือ คุณภาพของผู้เรียนที่ดีขึ้น

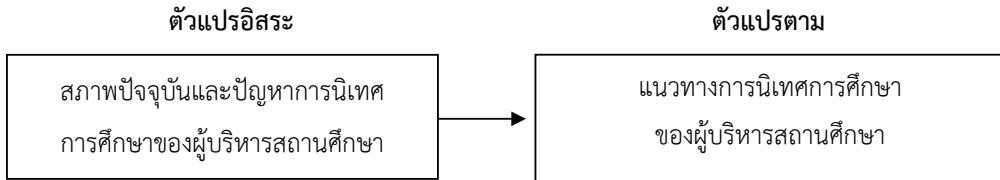
จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความตระหนักถึงความสำคัญจึงทำการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา นำไปเป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนากระบวนการนิเทศของสถานศึกษา และเป็นการช่วยให้การจัดการด้านต่างๆ มีความครอบคลุมและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในฐานะผู้นิเทศ ส่งผลให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1
2. หาแนวทางการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนอำเภอ ทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการนิเทศการศึกษาและแนวทาง การนิเทศของ ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ดังนี้

วิธีการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบสำรวจความคิดเห็น (Survey Research) ประชากรที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้ คือ ประชากร คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่ง ครูผู้ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 56 คน โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการหรือรักษาการ ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) ครูผู้ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน 3) ครูผู้สอน จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศการศึกษาของ ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 จำนวน 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน ตอนที่ 2 แบบสอบถามความ คิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาการนิเทศการศึกษา ของสถานศึกษา แบบมาตราวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ (Likert Scale) และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยใช้ Likert's Scale เป็นมาตราวัดลักษณะของข้อความที่ใช้ มีลักษณะเชิงบวก และนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงทางเนื้อหา (Content Validity) หรือความสอดคล้องระหว่างข้อความที่เขียนขึ้นในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อ หาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามเท่ากับ .88 เก็บรวบรวมข้อมูล ช่วงเดือน พฤษภาคม - ตุลาคม พ.ศ 2566 แล้วนำข้อมูลมา ตรวจสอบความถูกต้องและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แนวทางการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แบบบรรยาย

ผล/สรุปผลการวิจัย

การวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1) สภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียน อำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

1.1) สภาพปัจจุบันการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษารวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86, S.D.=0.72$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการติดตาม เสริมแรง ($\bar{X}=4.12, S.D.=0.76$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ด้านการประเมินผลการนิเทศ ($\bar{X} = 3.41, S.D.= 0.71$)

1.2) ปัญหาการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษารวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.40 , S.D.=0.59$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ($\bar{X}= 4.54, S.D.=0.49$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ด้านการดำเนินการนิเทศ ($\bar{X}= 4.24 , S.D.= 0.67$)

2) แนวทางการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ดังนี้ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหา มีการแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและความถนัดตรงกับการนิเทศ 2) ด้านการดำเนินการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการปฏิบัตินิเทศ ทั้งผู้นิเทศและผู้รับนิเทศ ควรมีการสร้างสื่อ เครื่องมือและคู่มือในการนิเทศ ควรมีผู้นิเทศจำนวนเพียงพอที่จะรับผิดชอบการนิเทศ 3) ด้านการติดตาม เสริมแรง ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศ ผู้รับการนิเทศรับฟังความคิดเห็นจากผู้นิเทศและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ให้ความสำคัญต่อความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานนิเทศ และ 4) ด้านการประเมินผลการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการนิเทศ ให้มีการประเมินผลการนิเทศและแจ้งผลการประเมินให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ให้มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการนิเทศในครั้งต่อไป

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียน อำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 และแนวทางการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

1.1 สภาพปัจจุบันการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียน อำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการติดตาม เสริมแรง และด้านการประเมินผลการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการบริหารการศึกษาภายใต้การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ให้ความสำคัญและตระหนักถึงการนิเทศการศึกษา

เนื่องจากการนิเทศเป็นงานที่จะต้องปฏิบัติควบคู่ไปกับการบริหารเพราะการนิเทศเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานไปในทิศทางที่พึงปรารถนา และผู้บริหารสถานศึกษา และครู กลุ่มโรงเรียนอำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ได้ให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ เสาวลักษณ์ บุญมาก (2564) ที่ได้ทำการศึกษาบทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยแสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน มีการดำเนินงานนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องและประสบความสำเร็จ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ผ่านการฝึกอบรม ประชุมสัมมนาอยู่เสมอ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นอย่างดี และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉริยา ฤทธิธรรม (2563) ทำการศึกษา สภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 พบว่า สภาพการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านเทคนิควิธีการนิเทศ

1.2 ปัญหาการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียน อำเภอทัพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการติดตาม เสริมแรง และด้านการประเมินผลการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัญหาด้านการวางแผนการนิเทศให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ วัลลิภา สมฤทธิ์ (2564 : 8) กล่าวว่า ควรร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาสาเหตุของปัญหาตามบริบทของโรงเรียน สภาพในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน และความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน ประชุม วางแผนการนิเทศ กำหนดประเด็น กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชนในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ของโรงเรียนเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน จัดทำปฏิทินการนิเทศ และจัดทำโครงการนิเทศอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และวิเคราะห์ข้อมูลผลการรายงานของสถานศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขเพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้เสนอ ขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน กล่าวไว้ว่า การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ในการนิเทศ เป็นขั้นตอนที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดก่อนดำเนินการนิเทศ ผู้นิเทศต้องทราบ ปัญหา และความต้องการของผู้รับการนิเทศ ซึ่งสภาพปัจจุบันเป็นสภาพที่แท้จริงและกำลังเป็นอยู่ใน ปัจจุบัน และสอดคล้องกับ วัชรวิภา เล่าเรียนดี (2555) ที่กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนการวางแผนนิเทศ เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อให้ ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศ หรือผู้ทำหน้าที่นิเทศจะเป็นผู้นำปฏิบัติ ในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา ประเด็น การนิเทศ รวมทั้งวางแผนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศ

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนอำเภอ ท้าพทัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายุทธยานิ เขต 1 พบว่า

2.1 ด้านการวางแผนการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหามีการแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและความถนัดตรงกับการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวีสร่า แป้งคุณญาติ (2563) ทำการศึกษา บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ การคัดเลือกและการใช้ประโยชน์บุคลากร และสอดคล้องกับอิสรนันท์ ศิริรัตนพาณิชย์ (2559) ที่ทำการวิจัย เรื่อง การนิเทศในโรงเรียนสกลวิทยา พบว่า การนิเทศควรให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ มีการประชุม ร่วมกันการวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของความพึงพอใจและความต้องการในการนิเทศการศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริ จันทะพล (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ด้านการเตรียมการนิเทศพบว่าควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและ ความต้องการ ทั้งนี้เนื่องมาจากการวางแผนเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ก่อนจะเริ่มการนิเทศภายในสถานศึกษาควรจะร่วมกันประชุมวางแผนการนิเทศ วิเคราะห์สภาพของปัญหาที่ต้องการพัฒนา ปรับปรุงตามบริบทของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนรวมถึงการพัฒนาของครู เพื่อกำหนด หัวข้อ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผู้ที่จะนิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน โรงเรียนควรจัดทำปฏิทินการนิเทศ และจัดทำโครงการนิเทศ อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องเพื่อรักษามาตรฐานและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

2.2 ด้านการดำเนินการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการปฏิบัตินิเทศ ทั้งผู้นิเทศและผู้รับนิเทศ ควรมีการสร้างสื่อ เครื่องมือและคู่มือในการนิเทศ ควรมีผู้นิเทศจำนวนเพียงพอที่จะรับผิดชอบการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรา เล่าเรียนดี (2555) กล่าวว่า การดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ เมื่อผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับความรู้มาแล้ว ผู้นิเทศจะคอยติดตามดูแลช่วยเหลือ แนะนำ ควรดำเนินการนิเทศตามข้อตกลงที่ได้ทำไว้ร่วมกัน นิเทศตามเวลาที่นัดหมาย ส่วนผู้บริหารคอยให้การสนับสนุนให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เทคนิคและวิทยาการนิเทศหลาย ๆ แบบ มีการเปลี่ยนบทบาทในการนิเทศ (วัชรา เล่าเรียนดี, 2555)

2.3 ด้านการติดตาม เสริมแรง ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศ ผู้รับการนิเทศรับฟังความคิดเห็นจากผู้นิเทศและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ให้ความสำคัญต่อความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานนิเทศ

ซึ่งสอดคล้องกับ สจิต อุทรนันท์ (2530) กล่าวว่า การเสริมแรงจากผู้บริหาร เพื่อให้ผู้ได้รับการนิเทศมีความมั่นใจและเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน การสร้างเสริม กำลังใจ ทำได้โดยการใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ เช่น การสนใจเอาใจใส่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงาน การกล่าวชมเชย การยกย่องเชิดชูเกียรติ การให้รางวัลสิ่งตอบแทน การเลื่อนขั้นเงินเดือน การให้สวัสดิการอื่นที่นอกเหนือจากเงินเดือน ทั้งนี้เนื่องมาจากการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ จะทำให้ผู้รับการนิเทศมีความเต็มใจในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการจัดการ

เรียนการสอน และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย บทบาทของผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ หรือผู้ที่นิเทศควรรสร้าง แรงจูงใจ ทางบวกและทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศให้กับครูผู้รับการนิเทศ สร้างแรงผลักดันให้ครูผู้สอน เกิดการเปลี่ยนแปลงไป ในทางที่ดียิ่งขึ้น ให้คำชมเชย คำแนะนำอย่างกัลยาณมิตร และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวิสร่า แป้งคุณญาติ (2563) ทำการศึกษา บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ด้านการ พัฒนาบุคลากร ด้านการสร้างขวัญ และกำลังใจของครู

2.4 ด้านการประเมินผลการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการ นิเทศ ให้มีการประเมินผลการนิเทศและแจ้งผลการประเมินให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ให้มีการนำผลการประเมินมา ปรับปรุงการนิเทศในครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉริยา ฤทธิธรม (2563) ที่ได้ทำการศึกษา แนวทางการ พัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 พบว่า แนวทางการพัฒนาด้านการประเมินผลการนิเทศ ควรมีการนำข้อมูลการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน โดยมีการดำเนินการตามแผนและคู่มือการนิเทศ และยังคงสอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล (2557) ที่ได้จัดทำคู่มือการนิเทศภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตุล กล่าวว่า เมื่อสิ้นสุดผลการ นิเทศแต่ละครั้ง ควรรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบ โดยทำเป็นบันทึกข้อความ หรือแบบรายงาน ที่กำหนดไว้ใน หัวข้อประเด็นต่างๆ เช่น ผู้นิเทศ (ใครคือผู้นิเทศ) ผู้รับการนิเทศ วันเดือนปีที่นิเทศ กิจกรรมที่ นิเทศ เนื้อหาสาระที่ นิเทศ และการประเมินผลของผู้รับการนิเทศ และสอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ (2563) ที่มีรูปแบบการดำเนินงานติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีขอบข่ายสาระสำคัญในการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาชั้น พื้นฐาน 4 ด้าน ตามตัวบ่งชี้และระดับคุณภาพ พร้อมทั้งนำประเด็นตัวบ่งชี้ของยุทธศาสตร์ในแผนปฏิบัติการ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดให้มี การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย นิเทศติดตาม และประเมินผลการบริหารและการดำเนินการ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัด

เอกสารอ้างอิง

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริม. กรุงเทพฯ.
- รวิสร่า แป้งคุณญาติ. (2563). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา), 1(1), 26-38.
- วิชรา เล่าเรียนดี. (2555). การศึกษาปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริ จันทะพล. (2552). แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : มิตรสยาม.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. (2563). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะที่ 1 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563 – 2565).**
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. (2557). **คู่มือการนิเทศภายในกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษา.** สตูล : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **คู่มือการขับเคลื่อนกลยุทธ์.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เสาวลักษณ์ บุญมาก. (2564). **บทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2.** ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อดุลย์ แสนสิบ. (2565). **แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.** การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัจฉริยา ฤทธิธ. (2563). **สภาพและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อิสรันท์ ศิโรรัตน์พาณิชย์. (2559). **การนิเทศในโรงเรียนสกลวิทยา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการการสอนของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4

Factors Affecting the Quality of Teaching of Government Teachers under the Office of Educational District 4, Nakhon Ratchasima Province.

ผู้วิจัย

พงษ์เพชร คำแก้ว

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการการสอนของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนของข้าราชการ
ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 และ 2) เพื่อทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตในการ
สอนของข้าราชการครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
ประกอบด้วยข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 จำนวน 1,795 คน
กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5%
ได้ขนาดตัวอย่าง 317 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม
เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนและระดับคุณภาพชีวิตในการสอนที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.93 สถิติที่ใช้
ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนประกอบไปด้วย 1) การได้รับค่าตอบแทนที่มี
ความยุติธรรมเพียงพอ 2) สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ 3) การพัฒนาความสามารถของบุคคล 4) ความก้าวหน้า
และความมั่นคงในงาน 5) ความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร 6) ความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการทำงาน 7) ความ
เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม 8) ความสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน และระดับคุณภาพชีวิตในการสอนของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 อยู่ในระดับสูงในทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมาก
ไปน้อย ดังนี้ 1) ความเป็นเชิงซ้อนของงาน 2) ความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน 3) การกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น
4) โอกาสความก้าวหน้าของบุคลากร และ 5) ความเป็นอิสระทางวิชาการ

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิตในการสอน, ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการการสอน

Abstract

The purpose of this research on the factors affecting the teaching quality of government teachers under the Office of Primary Educational Area 4 Nakhon Ratchasima is to study (1) the factors affecting the teaching quality of government teachers under the Office of Primary Educational Area 4 Nakhon Ratchasima and (2) to understand the level of teaching quality of government teachers under the Office of Primary Educational Area 4 Nakhon Ratchasima. The population of this study consisted of 1,795 government teachers under the Office of Primary Educational Area 4 Nakhon Ratchasima. The sample size was determined by using the Krejcie and Morgan table at a confidence level of 95% and a margin of error of 5%. The sample size was 317, using a multi-stage random sampling method. The research instruments consisted of a questionnaire on the factors affecting the teaching quality and the level of teaching quality, with a reliability of 0.93. The statistics used in the research were the mean, standard deviation, and stepwise multiple regression coefficient.

The results of the research found that the factors affecting the teaching quality are as follows: (1) fair and adequate compensation, (2) safe and health-promoting environment, (3) personal development, (4) career advancement and stability, (5) organizational democracy, (6) balance between personal and work life, (7) social involvement, and (8) relationships within the organization. The level of teaching quality of government teachers under the Office of Primary Educational Area 4 Nakhon Ratchasima is high in all aspects, ranked from most to least as follows: (1) job complexity, (2) speed of work, (3) tasks with interactions with other personnel, (4) opportunities for career advancement, and (5) academic freedom.

Key Word : quality of teaching, Factors affecting the quality of life in teaching

บทนำ

“ครู” หมายความว่าบุคลากรวิชาชีพที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545) ต่อมามาตรฐานวิชาชีพครูฉบับแก้ไขราชกิจจานุเบกษา 2562 ลงวันที่ 20 มีนาคม 2562 ได้มีประกาศแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) ได้กำหนดการปฏิบัติงานของครูไว้ 3 ด้านดังนี้คือ 1) การปฏิบัติหน้าที่ครูคือมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรมและมีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งส่งเสริมการเรียนรู้เอาใจใส่และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล สร้างแรงบันดาลใจผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้และผู้สร้างนวัตกรรมพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลง 2) การจัดการเรียนรู้คือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการจัดการเรียนรู้ สื่อการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ บูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการวางแผนและจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญา รู้คิดและมีความเป็นนวัตกรรม ดูแลช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามศักยภาพสามารถรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ จัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนโดยตระหนักถึงสุขภาวะของผู้เรียนวิจัยสร้างนวัตกรรมและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ และ 3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน คือร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้

มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียนศึกษาเข้าถึงบริบทของชุมชนและสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรมส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะเห็นได้ว่างานของครูเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถทั้งศาสตร์และศิลป์เป็นงานสร้างสรรค์ เพราะเป็นการวางรากฐานความรู้ ความดี และความสามารถทุกด้านให้นักเรียนครูจึงเป็นนักพัฒนาคน ทั้งในด้านความรู้ความสามารถ จิตใจ คอยชี้คอยแนะนำแนวทางความคิดให้กับนักเรียนเพื่อให้รู้จักเลือกรับสิ่งต่าง ๆ จากสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี อีกทั้งครูยังเป็นส่วนสำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ แต่ในการปฏิบัติงานจริงของครูนั้นไม่ได้เป็นไปตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเท่าที่ควรนัก กลับกลายเป็นว่าครูต้องทำงานอื่น ๆ มากกว่างานการสอนซึ่งจากงานวิจัยของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตเยาวชน (2557) เรื่องกิจกรรมภายนอกชั้นเรียนที่กระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของครู พบว่าใน 1 ปี มีจำนวนวันเปิดเรียนทั้งหมด 200 วัน ครูจะต้องใช้เวลากับกิจกรรมภายนอกชั้นเรียนที่ไม่ใช่การจัดการเรียนการสอน เฉพาะวันธรรมดาถึง 84 วัน หรือคิดเป็น ร้อยละ 42 ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว จะหมดไปกับการประเมินของหน่วยงานภายนอก ทั้งการประเมินโรงเรียน ประเมินครู และประเมินนักเรียน และหมดไปกับการแข่งขันทางวิชาการรวมทั้งการอบรมจากหน่วยงานภายนอกด้วย ทำให้ครูเกิดความรู้สึกกังวล นอกจากนี้ ผศ.ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม เลขาธิการคุรุสภา เปิดเผยกับช่องข่าวไทยรัฐออนไลน์ (20 มิถุนายน 2566) ว่า จากกรณีที่มีกระแสข่าวว่ามีครูได้ทยอยลาออกจากอาชีพครูเนื่องจากมีภาระงานที่หนักนั้น ความจริงแล้วครูมีภาระงานอื่นที่นอกจากงานการสอนตามปกติอีกหลายหน้าที่ และที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้ครูรู้สึกไม่สบายใจมาก ๆ คือการที่ครูต้องเข้าไปทำหน้าที่เรื่องการเงินและพัสดุ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ครูต้องทิ้งห้องเรียน ไม่ได้ทำหน้าที่ผู้สอนอย่างเต็มที่

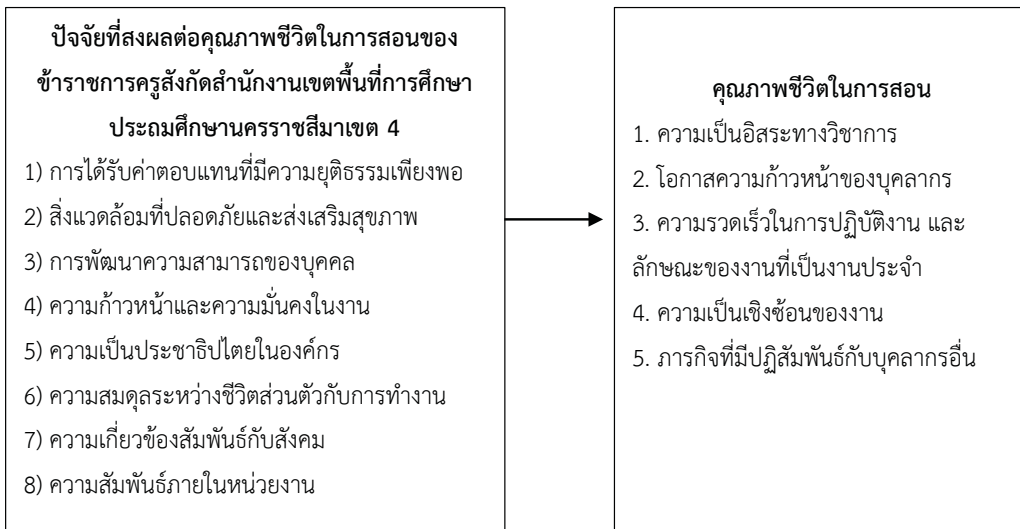
จากสภาพปัญหาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงภาระงานครูที่มากจนล้นมือส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่หลักของครูคืองานด้านการสอน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนของครูและระดับคุณภาพชีวิตในการสอนของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4
2. เพื่อทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตในการสอนของข้าราชการครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการสอนของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษาสภาพปัญหา ทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ตัวแปรจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ออกแบบวิธีการดำเนินการวิจัยและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนของครู ออกแบบและสร้างเครื่องมือ นำเครื่องมือไปตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงแก้ไข นำไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ ค่าดัชนีความสอดคล้องรวมทั้งฉบับอยู่ที่ 0.93 และค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.85 ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุอายุการทำงาน ระดับการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนและระดับผลกระทบของปัจจัยนั้น ๆ โดยข้อคำถามได้มาจากการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน 8 ด้าน ได้แก่ 1) การได้รับค่าตอบแทนที่มความยุติธรรมเพียงพอ 2) สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ 3) การพัฒนาความสามารถของบุคคล 4) ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน 5) ความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร 6) ความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการทำงาน 7) ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม 8) ความสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน และตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการสอนของครูตามกรอบแนวคิดของสาขาเกิน และลองเกอแมน (Sashkin and Longerman) ที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามที่สนั่น ราชทิพย์แปล และเรียบเรียงไว้ นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาตรวจสอบความสมบูรณ์ วิเคราะห์ผล แปลผล เรียบเรียงข้อมูลที่และผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาทำการสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดแผนแบบของการวิจัยเป็นแบบสำรวจโดยใช้ครูเป็นหน่วยวิเคราะห์ ผู้ให้ข้อมูลคือ ข้าราชการครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 รวม 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานตามแนวคิดของ วอลตัน (Walton, 1973) และคุณภาพชีวิตในการสอนของครูตามแนวคิดของสาชกิน และลองเกอแมน (Sashkin and Longerman, 1991) มาเป็นขอบข่ายทางทฤษฎีในการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผล / สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 ในภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนทั้ง 8 ด้าน ประกอบไปด้วยการได้รับค่าตอบแทนที่มีความยุติธรรมเพียงพอ สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ การพัฒนาความสามารถของบุคคล ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร ความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการทำงาน ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคมและความสัมพันธ์ภายในหน่วยงานส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ความเป็นเชิงซ้อนของงาน 2) ความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน 3) ภารกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น 4) โอกาสความก้าวหน้าของบุคลากร และ 5) ความเป็นอิสระทางวิชาการ (Sashkin, Marsall, and Joseph J. Longerman, 1991) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอน (XX)	R	B	SE	Beta	t	Sig.
YY (คุณภาพชีวิตในการสอน)	.643	.665	.045	.643	14.910	<.001

* $p < .01$

และเมื่อพิจารณาแยกตามองค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนในแต่ละด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 การได้ค่าตอบแทนที่ยุติธรรมเพียงพอส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านความก้าวหน้าของบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .01

ปัจจัยที่ 2 สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนในด้านความเป็นอิสระทางวิชาการ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะของงานที่เป็นงานประจำ และความก้าวหน้าของบุคลากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยที่ 3 การพัฒนาความสามารถของบุคคลส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้าน ความก้าวหน้าของบุคลากรและความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะของงานที่เป็นงานประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยที่ 4 ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงานส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้าน ความเป็นอิสระทางวิชาการ และความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะของงานที่เป็นงานประจำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยที่ 5 ความเป็นประชาธิปไตยในองค์กรส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้าน ความเป็นอิสระทางวิชาการ ความก้าวหน้าของบุคลากร และความเป็นเชิงซ้อนของงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยที่ 6 ความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการทำงาน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้าน ความก้าวหน้าของบุคลากร ความเป็นอิสระทางวิชาการ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะของงานที่เป็นงานประจำและภารกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยที่ 7 ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้าน ความเป็นเชิงซ้อนของงาน ความก้าวหน้าของบุคลากร และความเป็นอิสระทางวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยที่ 8 ความสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านความก้าวหน้าของบุคลากร และความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะของงานที่เป็นงานประจำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอน

การได้คำตอบแทนที่ยุติธรรมเพียงพอ	R	B	SE	Beta	t	Sig.
Y ₂ ความก้าวหน้าของบุคลากร	.393	.376	.050	.393	7.579	<.001
Y ₁ ความเป็นอิสระทางวิชาการ				.147	1.928	.055
Y ₃ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะของงานที่เป็นงานประจำ				.086	1.442	.150
Y ₄ ความเป็นเชิงซ้อนของงาน				.099	1.606	.109
Y ₅ ภารกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น				.056	-.835	.404
สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งผลต่อสุขภาพ	R	B	SE	Beta	t	Sig.
Y ₁ ความเป็นอิสระทางวิชาการ	.526	.315	.066	.332	4.811	<.001
Y ₃ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะของงานที่เป็นงานประจำ	.555	.152	.056	.144	2.694	.007
Y ₂ ความก้าวหน้าของบุคลากร	.568	.185	.072	.189	2.576	.010
Y ₄ ความเป็นเชิงซ้อนของงาน				.006	.077	.939
Y ₅ ภารกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น				.032	-.461	.645
การพัฒนาความสามารถของบุคคล	R	B	SE	Beta	t	Sig.
Y ₂ ความก้าวหน้าของบุคลากร	.667	.513	.068	.495	7.542	<.001
Y ₃ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะของงานที่เป็นงานประจำ	.694	.337	.067	.304	5.123	<.001
Y ₄ ความเป็นเชิงซ้อนของงาน	.702	-.184	.066	-.147	2.390	.017
Y ₁ ความเป็นอิสระทางวิชาการ	.708	.141	.060	.140	2.356	.019
Y ₅ ภารกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น				-.081	1.334	.183

ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	R	B	SE	Beta	t	Sig.
Y ₁ ความเป็นอิสระทางวิชาการ	.576	.458	.048	.444	9.617	<.001
Y ₃ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะ ของงานที่เป็นงานประจำ	.657	.391	.053	.342	7.418	<.001
Y ₂ ความก้าวหน้าของบุคลากร				.100	1.504	.404
Y ₄ ความเป็นเชิงซ้อนของงาน				-.010	-.154	.458
Y ₅ ภารกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น				-.096	-1.718	.578
ความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร	R	B	SE	Beta	t	Sig.
Y ₁ ความเป็นอิสระทางวิชาการ	.659	.509	.070	.435	7.254	<.001
Y ₂ ความก้าวหน้าของบุคลากร	.689	.452	.080	.374	5.651	<.001
Y ₄ ความเป็นเชิงซ้อนของงาน	.698	-.197	.070	-.135	-2.792	.006
Y ₃ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะ ของงานที่เป็นงานประจำ				.043	.724	.470
Y ₅ ภารกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น				-.043	-739	.461
ความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการทำงาน	R	B	SE	Beta	t	Sig.
Y ₂ ความก้าวหน้าของบุคลากร	.467	.719	.080	.757	8.939	<.001
Y ₁ ความเป็นอิสระทางวิชาการ	.506	-.318	.066	-.346	-4.840	<.001
Y ₃ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะ ของงานที่เป็นงานประจำ	.522	.262	.063	.257	4.137	<.001
Y ₅ ภารกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น	.549	-.237	.066	-.256	-3.612	<.001
Y ₄ ความเป็นเชิงซ้อนของงาน				-.004	-.057	.955
ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม	R	B	SE	Beta	t	Sig.
Y ₄ ความเป็นเชิงซ้อนของงาน	.465	.322	.059	.308	5.505	<.001
Y ₂ ความก้าวหน้าของบุคลากร	.515	.455	.067	.523	6.847	<.001
Y ₁ ความเป็นอิสระทางวิชาการ	.564	-.287	.068	-.340	-4.915	<.001
Y ₃ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะ ของงานที่เป็นงานประจำ				.055	.791	.455
Y ₅ ภารกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น				.126	1.896	.486
ความสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน	R	B	SE	Beta	t	Sig.
Y ₂ ความก้าวหน้าของบุคลากร	.563	.640	.063	.620	10.167	<.001
Y ₃ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะ ของงานที่เป็นงานประจำ	.573	.333	.078	.301	4.286	<.001
Y ₄ ความเป็นเชิงซ้อนของงาน	.589	-.226	.088	-.182	-2.573	.011
Y ₅ ภารกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น	.599	-.167	.068	-.166	-2.463	.014
Y ₁ ความเป็นอิสระทางวิชาการ				.080	1.166	.245

* p < .01

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตในการสอนของข้าราชการครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความเป็นเชิงซ้อนของงาน ($X=3.26$, $S.D.=0.50$) รองลงมาคือ ด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะของงานที่เป็นงานประจำ ($X=3.26$, $S.D.=0.56$) ด้านภารกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น ($X=3.25$, $S.D.=0.62$) ด้านโอกาสความก้าวหน้าของบุคลากร ($X=3.24$, $S.D.=0.60$) และด้านความเป็นอิสระทางวิชาการ ($X=3.08$, $S.D.=0.62$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่าปัจจัยที่นำมาศึกษาส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแต่ละปัจจัยส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในการสอนที่แตกต่างกันไปดังนี้

ปัจจัยที่ 1 การได้รับค่าตอบแทนที่มีความยุติธรรมเพียงพอ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านโอกาสความก้าวหน้าของบุคลากร ทั้งนี้เนื่องมาจากค่าตอบแทนที่มีความยุติธรรมเพียงพอเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการ สอดคล้องกับแนวคิดของ ฮัมสตอส (Umstot, 1984) ซึ่งกล่าวว่า ผลตอบแทนที่เพียงพอและมีความยุติธรรมนั้นมีความสำคัญ เพราะผลตอบแทนจะเป็นปัจจัยที่ตอบสนองความต้องการของครู อีกทั้งยังส่งผลไปถึงความต้องการทางสังคมและความเจริญก้าวหน้าในงาน ดังนั้นการได้รับค่าตอบแทนที่มีความยุติธรรมเพียงพอ และยังส่งผลด้านโอกาสความก้าวหน้าของบุคลากร ทั้งนี้เนื่องมาจากแต่ละตำแหน่งงานหรือวิทยฐานะของครูที่สูงขึ้น จะได้ค่าตอบแทนที่มากขึ้นไปด้วยส่งผลให้ครูเกิดแรงจูงใจที่จะก้าวหน้าในงานด้วย

ปัจจัยที่ 2 สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านความเป็นอิสระทางวิชาการ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ข้าราชการครูได้ปฏิบัติงานในสถานที่ที่มีความพร้อม มีความปลอดภัยก็จะส่งผลให้ครูสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ มีอิสระทางวิชาการในการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ และทำให้ครูพึงพอใจกับการทำงานในสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ มาสโลว์ (Maslow, 1954) ในระดับขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ที่หมายถึงความต้องการคุ้มครอง ปกป้องรักษา ความอุ่นใจ ความปราศจากอันตราย และต้องการหลีกเลี่ยงความวิตกกังวล สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ส่งผลด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะของงานที่เป็นงานประจำ เนื่องจากการที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดีปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานหรือมีการจัดสวัสดิการด้านสิ่งแวดล้อมให้ข้าราชการครูในสถานศึกษาอย่างดีทำให้ข้าราชการครูเกิดความพึงใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกก่อให้เกิดแรงจูงใจ ทำให้ครูปฏิบัติงานได้รวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุนจิตร ฐวสุจิเรช (2556) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับคุณภาพชีวิตในการทำงานและพบว่าคุณภาพชีวิตในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานอยู่ในระดับมาก และนอกจากนี้สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพยังส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านโอกาสความก้าวหน้าของบุคลากร ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานนั้นจะส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของข้าราชการครูส่งผลให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานมีแรงจูงใจในการทำงานซึ่งแรงจูงใจในการทำงานก็จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของงานและผลสัมฤทธิ์ของงานก็จะส่งผลให้ข้าราชการครูมีความก้าวหน้าในงานต่อไป

ปัจจัยที่ 3 การพัฒนาความสามารถของบุคคล ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านโอกาสความก้าวหน้าของบุคลากร ทั้งนี้เพราะการที่ข้าราชการครูได้รับการพัฒนาตนเองทำให้สามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ วอลตัน (Walton, 1975) ที่กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถของผู้ปฏิบัติงานคือการที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับโอกาสพัฒนาความสามารถของตนจากงานที่ทำ ได้พัฒนาทักษะและความรู้เช่น งานที่ได้ใช้ทักษะและความสามารถที่หลากหลาย และเมื่อข้าราชการครูมีความสามารถที่สูงขึ้นผลพลอยได้ก็ตามมาก็คือการได้รับโอกาสและการได้รับการเลื่อนตำแหน่งงานหรือวิทยฐานะที่สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดที่ได้จากงานวิจัยของ สมชาย ยอดเพชร (2544) ที่กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างมากโดยเฉพาะในยุคปัจจุบันเป็นยุคของเทคโนโลยีและข่าวสารข้อมูลซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคม จึงมีความจำเป็นที่องค์กรต่าง ๆ จะต้องพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะครูที่เป็นผู้นำทางความคิดและปัญญาของสังคมต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะของงานที่เป็นงานประจำ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ข้าราชการครูได้รับการพัฒนาตนเองจนทำให้มีความรู้ความสามารถอย่างเพียงพอที่จะสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นการพัฒนาความสามารถของบุคคล จึงส่งผลโดยตรงต่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะของงานที่เป็นงานประจำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดวี วี รามา และ เซค นาแก้ววาลิ (Devi V.Rama & Shaik Nagurvali, 2012) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การฝึกอบรมและการพัฒนา การเริ่มต้นอย่างรวดเร็วสำหรับประสิทธิภาพของพนักงานและประสิทธิผลขององค์กร ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการฝึกอบรมและการพัฒนาไม่เพียงแต่ยกระดับประสิทธิภาพของพนักงาน แต่สามารถยกระดับคุณภาพของงานองค์กรด้วย และนอกจากนี้การพัฒนาความสามารถของบุคคลยังส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านความเป็นอิสระทางวิชาการ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ข้าราชการครูได้รับการพัฒนาตนเองทำให้มีความสามารถในการทำงานที่เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับของหัวหน้างานหรือผู้บริหาร

ปัจจัยที่ 4 ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านความเป็นอิสระทางวิชาการและความก้าวหน้ามั่นคงในงาน ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ข้าราชการครูมีความรู้สึกถึงความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน มีความภาคภูมิใจในอาชีพส่งผลให้ครูทำงานด้วยความตั้งใจ ได้รับการเลื่อนขั้นเลื่อนเงินเดือนหรือเลื่อนตำแหน่งตามความเหมาะสม นอกจากนี้ยังส่งผลต่อสภาพจิตใจและแรงจูงใจในการทำงานของข้าราชการครูอีกด้วยซึ่งแรงจูงใจจะส่งผลให้ข้าราชการครูทำงานอย่างเต็มที่เต็มความสามารถสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชติกา ระโส (2555) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และพบว่าความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของบุคลากรส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐภรณ์ ศิริธรร (2563) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 และพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการสอนของข้าราชการครู

ปัจจัยที่ 5 ความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านความเป็นอิสระทางวิชาการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ทุกคนได้รับอิสระในการปฏิบัติงานทางด้านวิชาการของกันและกัน ซึ่งสอดคล้องความหมายของความเป็นประชาธิปไตยในองค์กรที่หมายถึงการให้ความสำคัญของบุคคลในองค์กรทุก ๆ คนอย่างเสมอหน้าเท่าเทียมกัน มีการสะท้อนผล รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันซึ่งแนวทางในการปฏิบัติคือการสร้างชุมชนแห่งการ

เรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กันต์ธร หิรัญลักษณ์ (2564) ที่พบว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของผู้เรียนในระดับสูง ส่งผลต่อโอกาสความก้าวหน้าของบุคลากร ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ทุกคนรู้หน้าที่ของตนเอง รู้จักรักษาสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่นจะทำให้บุคคลมีความก้าวหน้าจากการปฏิบัติตนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดประชาธิปไตยตามหลักความเป็นประชาธิปไตยและตามหลักเสรีภาพ (วิชัย ศิริประเสริฐโชค, ม.ป.ป.) เพราะจะส่งผลให้ข้าราชการครูปฏิบัติงานได้อย่างอิสระเต็มที่เต็มความสามารถ และความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร และยังส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านความเป็นเชิงซ้อนของงาน ซึ่งส่งผลในเชิงแปรผกผัน ทั้งนี้เนื่องมาจากความเป็นเชิงซ้อนของงานที่หมายถึงงานที่สามารถทำให้สำเร็จได้ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันหรือกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป ต้องใช้ความสามารถเป็นอย่างมากรวมไปถึงงานที่ต้องปฏิบัติในแต่ละวันที่มีความหลากหลายให้สำเร็จได้อย่างรวดเร็วหากโรงเรียนมีสภาพบรรยากาศหรือการบริหารงานที่มีความเป็นประชาธิปไตยในองค์กรเนื่องจากทุกคนมีอิสระในการทำงาน และมีการรับฟังซึ่งกันและทำงานร่วมกัน

ปัจจัยที่ 6 ความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการทำงาน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านโอกาสความก้าวหน้าของบุคลากร เนื่องจากการที่ข้าราชการครูมีการจัดการกับปริมาณงานและเวลาได้เป็นอย่างดีจะส่งผลให้ข้าราชการครูมีเป้าหมายในการทำงาน ทำงานได้สำเร็จตามที่ตั้งไว้ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพงานและทำให้เกิดความก้าวหน้าในงานต่อไป ด้านความเป็นอิสระทางวิชาการ ซึ่งส่งผลในเชิงแปรผกผัน ทั้งนี้เนื่องมาจากข้าราชการครูสามารถที่จะบริหารจัดการกับงานของตนเองได้ วางแผนงานและกำหนดรูปแบบวิธีการทำงานของตนเองได้อย่างอิสระทำให้สามารถจัดการกับชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัวได้เป็นอย่างดี ด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและลักษณะของงานที่เป็นงานประจำ ซึ่งส่งผลในเชิงแปรผกผัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ข้าราชการครูสามารถบริหารจัดการเวลาและเวลาส่วนตัวได้ทำให้เกิดการวางแผนและดำเนินการตามแผนการดำเนินงานทำให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว และนอกจากนี้ความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการทำงานยังส่งผลต่อด้านภารกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่นซึ่งส่งผลในเชิงแปรผกผัน กล่าวได้ว่าความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการทำงานนั้นส่งผลตรงกันข้ามกับภารกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น ทั้งนี้เนื่องมาจากการทำงานที่ต้องมีการประสานงานหรือมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่นจะทำให้ขาดอิสระในการทำงานหรือตัดสินใจในการทำงานได้ยาก รวมถึงขาดอิสระในการวางแผนการทำงานเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ สราวาลี แสงแสวง (2559) ที่ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานและความสมดุลของชีวิตในการทำงาน ของพนักงานระดับปฏิบัติการเงินเนอเรนซ์ X และเงินเนอเรนซ์ Y พบว่าระดับความสมดุลของชีวิตในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการเงินเนอเรนซ์ X และ เงินเนอเรนซ์ Y โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากเวลาปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทได้กำหนดเวลาในการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจนพร้อมทั้งระบุเกณฑ์การทำงานไว้ ถ้าหากมีภาระงานมากกว่าเวลาในการทำงานปกติก็จะได้ค่าล่วงเวลาในการทำงานโดยคิดตามฐานเงินเดือน ไม่มีระบบการทำงานเอางานกลับไปปฏิบัติงานที่บ้านซึ่งเป็นผลดีต่อพนักงานทำให้พนักงานทำงานในเวลาอย่างเต็มที่

ปัจจัยที่ 7 ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านความเป็นเชิงซ้อนของงาน ทั้งนี้เนื่องมาจากงานของครูนั้นเป็นงานที่ต้องมีการประสานติดต่อเพื่อดำเนินงานต่าง ๆ ร่วมกันไม่ว่าจะเป็นกับเพื่อครูด้วยกัน บุคลากรในสถานศึกษารวมไปถึงบุคคลในชุมชนด้วยจึงส่งผลให้งานที่มีความเป็นเชิงซ้อนสำเร็จได้ง่ายขึ้น

สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย วัฒนศัพท์ (2549) ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ว่า การทำงานแบบมีส่วนร่วมทำให้ผู้ที่ทำงานและผู้ที่มีส่วนร่วมได้เกิดความรู้สึกและรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของงานนั้นยอมรับยอมทำตามข้อกำหนด ถือว่าเป็นตัวช่วยให้ประสบความสำเร็จในงาน และ Erwin (อ้างถึงใน ยุพาพร รูปงาม, 2545) ที่ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้คือกระบวนการที่ทำให้บุคคล มีส่วนร่วมในการทำงานพัฒนา ร่วมกันคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา โดยเน้นการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านโอกาสความก้าวหน้าของบุคลากร ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ข้าราชการครูได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องเช่น การที่ครูได้ทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ และได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติก็จะส่งผลให้ข้าราชการครูบุคคลนั้น ๆ ได้รับการยอมรับจากผลงานเชิงประจักษ์ที่ได้รับและสามารถนำผลงานไปได้รับการประเมินหรือรับการยอมรับให้ได้เลื่อนเงินเดือนเลื่อนตำแหน่งวิทยฐานะ หรือเลื่อนตำแหน่งงานต่อไป ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านความเป็นอิสระทางวิชาการ ซึ่งส่งผลในเชิงแปรผกผัน เนื่องมาจากการที่ต้องทำงานร่วมกันกับสังคมหรือชุมชนนั้นอาจจะมีข้อดีคือการได้รับการส่งเสริม สนับสนุนในหลาย ๆ ด้าน แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีข้อเสียคืออิสระในการตัดสินใจทำงาน อิสระทางด้านวิชาการ เนื่องจากการดำเนินงานนั้นจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคมด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิกรี แก้วนวล (2560) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี และพบว่าคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนด้านบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักถึง ความสำคัญเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน โดยมีจุดประสงค์มุ่งพัฒนาสถานศึกษาที่อยู่ภายในชุมชนให้มีความก้าวหน้าทางด้านวิชาการและมีมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในด้านวิชาการนั้น จะช่วยให้ชุมชนเข้าใจปัญหา และความต้องการของชุมชนที่แท้จริง

ปัจจัยที่ 8 ความสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านโอกาสความก้าวหน้าของบุคลากร ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ข้าราชการครูและบุคลากรที่ทำงานด้วยกันในหน่วยงานมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันจะส่งผลให้มีการส่งเสริมสนับสนุนกันในการทำงานทำให้ข้าราชการครูสามารถที่จะพัฒนาตนเองและก้าวหน้าในงานได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพร ทองลิ้ม (2563) เรื่องผลกระทบของสัมพันธภาพในที่ทำงานและความไม่มั่นคงในงานต่อความตั้งใจลาออกจางานผ่านความสุขในการทำงาน ได้สรุปประเด็นที่ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องของความสัมพันธ์ในหน่วยงานด้านสัมพันธภาพต่อหัวหน้างานว่าหัวหน้างานที่มีความเข้าใจกันดี เมื่อทำงานผิดพลาดหัวหน้างานจะแนะนำและกำลังใจทำให้มีกำลังใจในการทำงานและทุ่มเททำงานอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับแนวคิดของ Wayne and Green (1993) ที่ว่า การแลกเปลี่ยนสัมพันธภาพของผู้นำกับสมาชิกเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีปฏิสัมพันธ์ภายในสังคมหรือภายในกลุ่มซึ่งความสัมพันธ์นี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ เมื่อฝ่ายใดให้ความช่วยเหลือก็เชื่อว่าฝ่ายที่ผู้รับจะตอบแทนกลับเพื่อแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ดังกล่าว ส่วนด้านสัมพันธภาพต่อเพื่อนร่วมงานพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการทำงานเป็นทีมที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน รู้สึกเป็นกันเองและสบายใจเมื่อได้ใกล้ชิดกับเพื่อนร่วมงาน ทำให้ทำงานสนุก ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน และลักษณะของงานที่เป็นงานประจำ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ข้าราชการครูได้รับการช่วยเหลือส่งเสริมจากเพื่อนร่วมงานและบุคลากรในหน่วยงานในการทำงานจึงทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่นส่งเสริมการทำงานซึ่งกันและกัน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านความเป็นเชิงซ้อนของงาน ซึ่งส่งผลในเชิงแปรผกผันทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงาน

ที่ร่วมกันทำหลายคนส่งผลให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดีอย่างรวดเร็วก็จริงแต่ในทางเดียวกันหากสมาชิกที่ต้องทำงานร่วมกันนั้นขาดความสามารถหรือความรับผิดชอบต่องานงานที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงการไม่เชื่อใจกันก็จะส่งผลให้ งานที่ต้องทำร่วมกันนั้นเกิดความล่าช้าสอดคล้องกับงานวิจัยของ พจนารถ เจียมจิตร (2554) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์เขต 1 พบว่า พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมจำนวน 2 ด้านคือด้านความไว้วางใจ และ ด้านการสื่อสารแบบเปิด ไม่สามารถส่งผลกับการบริหารงานวิชาการได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ลักษณะการทำงานเป็น ทีมของสมาชิกขาดความไว้วางใจ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ส่งผลต่อการมีมนุษยสัมพันธ์อันดี รวมถึงการมี ส่วนร่วมในการคิดและปฏิบัติ และการใช้การสื่อสารแบบเปิด ที่เป็นการสื่อสาร 2 ทาง ไม่สามารถนำไปสู่เป้าหมาย ของทีมได้ และสุดท้ายส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนด้านภารกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรอื่น ซึ่งส่งผลในเชิง แปรผกผัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ข้าราชการครูและบุคลากรมีความสัมพันธ์ภายในหน่วยงานที่ตื้นนั้นส่งผลให้การ ทำงานในโรงเรียนมีความเข้มแข็ง ยากต่อการที่บุคคลภายนอก หน่วยงานภายนอก หรือองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วน ร่วมหรือแทรกแซงการทำงานของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. คุณภาพชีวิตในการสอนของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ทั้งรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก แต่มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านความเป็นอิสระทางวิชาการ เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูในโรงเรียนมีโอกาสในการตัดสินใจในงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีอิสระโดยไม่ต้อง ผ่านการประเมินหรือตรวจสอบ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสถานศึกษา นั้นครูยังต้องถูกกำกับติดตามถูกประเมินและตรวจสอบ จึงทำให้ครูค่อนข้างที่จะขาดอิสระในการคิด ตัดสินใจ และ ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเองอย่างเต็มที่ ผู้บริหารหรือหัวหน้างานควรที่จะให้อิสระกับข้าราชการครูอย่างเต็มที่ โดยมีการติดตามและให้ข้อเสนอแนะหรือข้อแนะนำเป็นระยะ ๆ และต้องไม่บ่อยหรือมากเกินไป

2. จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 พบว่ามี 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการสอนมากที่สุดได้แก่ ปัจจัยที่ 3 การพัฒนาความสามารถของบุคคล ปัจจัยที่ 6 ความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการทำงาน และปัจจัยที่ 8 ความสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน ซึ่งผู้บริหารควรที่จะมีนโยบายและสนับสนุนให้ข้าราชการครูได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นประจำ ควรบริหารจัดการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและมีปริมาณงานที่เหมาะสมไม่ มากจนเกินไป และควรจัดให้มีกิจกรรมที่เป็นเสริมสร้างความสัมพันธ์กันภายในหน่วยงาน เพื่อให้ข้าราชการครู บุคลากรต่าง ๆ ในหน่วยงานมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

เอกสารอ้างอิง

กันต์ธร หิรัญลักษณ์. (2564). **ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.

- “ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562,” (19 เมษายน 2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 136 ตอนพิเศษ 68 ง.
- จุนจิตร ชูสุจิเรข. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. เพชรบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- โชติกา ระโส. (2555). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐภรณ์ ศิริธร. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. 8(2).
- นันทพร ทองลิ้ม. (2563). ผลกระทบของสัมพันธภาพในที่ทำงานและความไม่มั่นคงในงานต่อความตั้งใจลาออกจากงานผ่านความสุขในการทำงาน. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พจนารถ เจริญจิตร. (2554). พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เพชรบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี:เพชรบุรี.
- พิทรี แก้วนวล. (2560). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ยุพาพร รูปงาม. (2545). การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ : กรุงเทพฯ.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2544). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- วิชัย ศิริประเสริฐโชค. (ม.ป.ป.). ประชาธิปไตยภาคประชาชนด้วยกลไกดิจิทัล. เอกสารวิชาการส่วนบุคคล. ศาลรัฐธรรมนูญ.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2546. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมชาย ยอดเพชร. (2544). การเสนอรูปแบบพัฒนาครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์ : สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- สราวลี แสงแสง. (2559). คุณภาพชีวิตในการทำงานและความสมดุลของชีวิตในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการเงินเนอเธชั่น X และเงินเนอเธชั่น Y. สารนิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2557). การยกระดับคุณภาพครูไทยในศตวรรษที่ 21. ในการประชุมวิชาการ. อกวิพัฒนการเรียนรู้...สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย. วันที่ 6-8 พฤษภาคม 2557 หน้า 6 – 7. กรุงเทพฯ.
- อมลวรรณ วีระธรรมโม. (20 มิถุนายน 2566). ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2566, จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/2703152>

- Devi, V. R. & Shaik, N. (2012). **Training & development – a jump starter for employee performance and organizationaleffectiveness**. International Journal of Social Science & Interdisciplinary Research. 7(1).
- Maslow, Abraham H. **Motivation and Personality** (New York: Harper and Row Publisher, 1954), under A Theory of Human Motivation. Forbes, Accessed. 54 April.
- Sashkin, Marsall, and Joseph J. Lengerman. **Quality of Work Life Scale**. In the Principalship a Reflective Practice Perspective, 237. Edited by Thomas J. Sergiovanni. Boston : Allyn and Bacon, 1991.
- Umstot D. D. (1984). **Understanding Organizational Behavior**. Minnesota: West Publishing.
- Walton, R. E. (1973). **Quality of Working Lift : What Is It?**. Stone Management Review, 15 (September 1973).
- Wayne, S. J., and Green, S. A. (1993). **The effects of leader-member exchange on mployee citizenship and impression management behavior**. Human relations. 46(12).

การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านริมใต้ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

THE PROJECT EVALUATION FOR THE DEVELOPMENT OF AN INTERNAL QUALITY ASSURANCE SYSTEM AT BAN RIM TAI SCHOOL UNDER CHIANG MAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ผู้วิจัย

พัฒน์ สุจารีย์

สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านริมใต้ ประกอบไปด้วย ด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านริมใต้ รวมทั้งสิ้นจำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาส่วนความถี่ และส่วนร้อยละ โดยการหาส่วนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินโครงการโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผลการประเมินด้านบริบทของโครงการ อยู่ในระดับมาก รองลงมา ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ อยู่ในระดับมาก ผลการประเมินกระบวนการของโครงการ อยู่ในระดับมาก และผลการประเมินผลผลิตของโครงการ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to evaluate the project for the development of an internal quality assurance system at Ban Rim Tai School under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 2 consisting of context, input, process, and product. The population used in this research includes administrators, deputy directors, teachers, and the educational committee of Ban Rim Tai School, for a total of 50 respondents. The tool used to collect data was a five-level scale questionnaire. The statistics were used to analyze the data using frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of the research found that the project evaluation results for the development of an internal quality assurance system at Ban Rim Tai School under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 2 were overall at a high level. When considering each aspect, it was found that the project context was at a high level, followed by the project input at a high level, the project process was at a high level, and the project product was at a high level.

Keywords : The Project Evaluation, An Internal Quality Assurance System

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ และประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561.) จากกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 จะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาจึงนับเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามความมุ่งหวังของผู้ปกครองชุมชน องค์กรและสถานประกอบการที่รับช่วงผู้จบการศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือรับเข้าทำงานมีความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพได้มาตรฐาน นักเรียนที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาทุกแห่งมีความรู้ ความสามารถมีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด ดังนั้นระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาและต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพและดำเนินการได้อย่างยั่งยืนนั้น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษาต้องมีการทำงานที่มุ่งประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ทางโรงเรียนบ้านริมใต้จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขึ้นเพื่อให้เกิดความพร้อม สามารถดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการรับบริการประเมินภายนอก ให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงสุด กระทั่งนำไปสู่การบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของชาติต่อไป นอกจากนี้เจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนที่จะเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย มีความรู้ คู่คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ แต่จากสถานการณ์และแนวโน้มทางสังคมโลกและสังคมไทยล้วนมีผลกระทบต่อการศึกษาทั้งปัจจุบันและอนาคต ซึ่งสิ่งที่จะทำให้มนุษย์เราอยู่รอดได้ในสังคมปัจจุบันได้นั้นคือ คุณภาพจึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการศึกษาซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติให้มีความรู้ ความสามารถและมีทักษะในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน

การประเมินโครงการนับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานนั้นคือการประเมินมีประโยชน์ต่อการวางแผนและการบริหารงาน ช่วยให้ได้สารสนเทศต่างๆ เพื่อช่วยการตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ เกิดความสำเร็จการติดตามประเมินผลต้องมีประเด็นการประเมินที่มีความชัดเจนพร้อมทั้งมีตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องครอบคลุมกับประเด็นประเมินผลเพื่อให้ทราบประสิทธิภาพประสิทธิผลและผลกระทบของการดำเนินงานตามแผนนอกจากนั้นจะทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค

แนวทางปรับปรุง เสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ (สุวรรณ บรรจง, 2558) โรงเรียนบ้านริมใต้ ได้ดำเนินงานตามโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามาจนถึงปัจจุบันซึ่งเป็นโครงการประเภทต่อเนื่อง แต่ยังคงขาดการประเมินการดำเนินงานที่ชัดเจน ยังไม่สามารถทราบถึงข้อเท็จจริง ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนข้อค้นพบที่เกิดขึ้นบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยเฉพาะการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาสถานศึกษาที่จะต้องอาศัยระบบการบริหารจัดการที่มีเป้าหมายที่ชัดเจนมีการดำเนินงานตามแผนและประเมินทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้ประเมินจึงได้ประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบการประเมินผลโครงการแบบ CIPP ของ Stufflebeam (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2542, น. 27, วรเดช จันทรร และไพโรจน์ ภัทรนรากุล, 2541, น. 44) เป็นโมเดลที่ได้รับการยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน แนวคิด การประเมินของ Stufflebeam เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจ อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา วัตถุประสงค์การประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ เน้นการแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่าง ฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหาร ออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหาข้อมูล และนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ทั้งนี้เพื่อป้องกันการมีอคติในการประเมิน และได้แบ่งประเด็นการประเมินผลออกเป็น 4 ประเภท คือ การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อน (Input Evaluation : I) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation :P) ซึ่ง ข้าพเจ้าคิดว่าการประเมินแบบ CIPP เหมาะสำหรับการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 เป็นอย่างยิ่ง อีกทั้ง ยังมีเกณฑ์และตัวชี้วัด สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลโครงการได้ดี ซึ่งจะครอบคลุม มิติด้านเศรษฐกิจ สังคม ด้านบริหารจัดการ ด้านทรัพยากร และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้นนอกจากนั้นยังสามารถวัดถึงความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของรัฐได้ ซึ่งในทางปฏิบัติ นักประเมินจะต้องนำเกณฑ์และตัวชี้วัดดังกล่าวมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะ และบริบทของโครงการด้วย และจากการศึกษาถึงแนวคิด การประเมินโครงการของ Stufflebeam สรุปได้ว่ารูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPP เป็นรูปแบบการประเมินที่มีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างครบวงจร มีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้กำหนดไว้ และนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำให้เป็นสารสนเทศเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงโครงการอย่างทันทางที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยประเมินใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C)
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I)
3. ด้านกระบวนการ (Process Evaluation : P)
4. ด้านผลผลิต (Product Evaluation : P)

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการจำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 38 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน ของโรงเรียนบ้านริมใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างเอง โดยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยเป็นแบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด และแบบสอบถามตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 2 ชุด รวมเป็น 3 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.51 จึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผล/สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินโครงการ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและรองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านบริบท (Context) นำเสนอตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ โดยผู้บริหาร รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน

กรอบการประเมินผล	μ	σ	ระดับ
1. ด้านบริบท (Context)	4.13	0.20	มาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	3.82	0.80	มาก
3. ด้านกระบวนการ (Process)	3.80	0.70	มาก
4. ด้านผลผลิต (Product)	3.94	0.72	มาก
รวม	3.92	0.60	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ โดยใช้การประเมินแบบ CIPP โดยสอบถาม 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ ด้านสภาพแวดล้อม (Context) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านผลผลิต (Product) มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านกระบวนการ (Process) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ โดยครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา

กรอบการประเมินผล	μ	σ	ระดับ
1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	4.02	0.23	มาก
2. ด้านกระบวนการ (Process)	4.24	0.39	มาก
3. ด้านผลผลิต (Product)	4.01	0.29	มาก
รวม	4.09	0.30	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ โดยใช้การประเมินแบบ CIPP โดยสอบถาม 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ ด้านกระบวนการ (Process) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิต (Product) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ พบว่า โดยรวม การประเมินโครงการ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตน์ดียา ชูสุข และสุจินต์หนูแก้ว (2566, น. 137) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวัดขนานนาถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวัดขนานนาถปีการศึกษา 2563 ผลการวิจัยพบว่า 1. ด้านบริบท ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โครงการตอบสนองความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง 2. ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน 3. ด้านกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้รับผิดชอบโครงการมีการรายงานผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในต่อผู้บริหารสถานศึกษา 4. ด้านผลผลิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี หากพิจารณาเป็นรายด้าน อภิปรายผลได้ดังนี้

ชุดที่ 1 สัมภาษณ์ผู้บริหาร และรองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านบริบท (Context)

ผลการสัมภาษณ์ ด้านบริบท (Context) โครงการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและรองผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า การบริหารและการจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ สามารถกำหนดนโยบายการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยการศึกษา วิเคราะห์ และกำหนดมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษา ที่ประกาศใช้อย่างครบถ้วน มีการกำหนดผู้รับผิดชอบเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดเน้น จุดเด่น สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษาและมีขั้นตอนกระบวนการทำงานอย่างชัดเจน มีการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จทุกมาตรฐาน ทุกตัวบ่งชี้ สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

ชุดที่ 2 สอบถามผู้บริหารและครูผู้สอน

โครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ ด้านบริบท (Context) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ โดยใช้การประเมินแบบ CIPP จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) พบว่า โดยรวม การประเมินโครงการ อยู่ในระดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย เผือกตระกูลชัย, เสาวณีย์ ลีกาบัณฑิต และพรสุลี ลังกา (2563, น. 144-145) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา รวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ โดยใช้การประเมินแบบ CIPP ในด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพร กุมภา, ธิปพิพัฒน์ สันตะวันและสายทิพย์ ยะฟู. (2564, น. 17-32) บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก 2) สร้างรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก 3) ประเมินรูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐานและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย (2.1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ สมรรถนะผู้บริหารทรัพยากรทางการศึกษา วัฒนธรรมทางการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ (2.2) กระบวนการ ได้แก่ เครือข่ายความร่วมมือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กระบวนการประกันคุณภาพภายใน การประกันคุณภาพภายนอก ในภาพรวมด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ด้านกระบวนการ (Process) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ โดยใช้การประเมินแบบ CIPP ในด้านกระบวนการ (Process) พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ชูสกุล (2558: 45) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการรักการอ่านโรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยม สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น โดยประยุกต์ใช้รูปแบบชิปปี้ การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการประเมินโครงการรักการอ่านโรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยม สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น มีความเห็นต่อการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานตามแนวการปฏิรูปการศึกษา รวมทุกด้าน ในระดับมาก

ด้านผลผลิต (Product) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ โดยใช้การประเมินแบบ CIPP ในด้านผลผลิต (Product) พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ บัวสิริยะ (2548: 44) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาชีวิตครู จังหวัด โดยประยุกต์รูปแบบจำลองซีป (CIPP Model) ประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิตของ ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวม 4 ด้าน ของการประเมินโครงการพัฒนาชีวิตครู จังหวัด โดยประยุกต์รูปแบบจำลอง CIPP อยู่ในระดับมาก

ชุดที่ 3 สอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ โดยใช้การประเมินแบบ CIPP จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) พบว่า โดยรวม การประเมินโครงการ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ บัวสิริยะ (2548: 44) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาชีวิตครู จังหวัด โดยประยุกต์รูปแบบจำลองซีป (CIPP Model) ประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิตของ ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวม 4 ด้าน ของการประเมินโครงการพัฒนาชีวิตครู จังหวัด โดยประยุกต์รูปแบบจำลองซีป (CIPP Model) อยู่ในระดับมาก

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ ในด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวัฒน์ วาจาสัตย์ (2548: 51) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาสุขภาพอนามัยขั้นพื้นฐานของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดยโสธร ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวม 4 ด้าน ของโครงการพัฒนาสุขภาพอนามัยขั้นพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร อยู่ในระดับมาก

ด้านกระบวนการ (Process) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ ในด้านกระบวนการ (Process) พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ มินา เนียมนคร, ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2563). การประเมินโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 4 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 2) ด้านกระบวนการ (Process) 3) ด้านผลผลิต (Output) และเพื่อหาแนวทางพัฒนาโครงการ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 4 พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสม 3 ด้าน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกระบวนการ (Process) และรวมทุกด้าน ในระดับมาก

ด้านผลผลิต (Product) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ ในด้านผลผลิต (Product) พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ อรุณปรียา (2565, น. 126-127) ได้ศึกษาการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการโรงเรียนบ้านสันโค้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชียงรายจรูญราษฎร์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยใช้รูปแบบซีป (CIPP Model) พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวม 4 ด้าน ของโครงการ อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการนำผลการประเมินโครงการในการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลด้านสารสนเทศเพื่อวางแผนปรับเปลี่ยนหรือบูรณาการบางโครงการที่สอดคล้องกัน ให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการที่วางไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ให้ดียิ่งขึ้น
2. ควรมีการนำผลการประเมินโครงการในการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับช่วงชั้นของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องโดยกิจกรรมที่หลากหลายในการพัฒนานักเรียนให้คิด ให้ปฏิบัติจริง ทำให้เกิดชิ้นงาน ผลงานโครงการ นวัตกรรม
3. ควรมุ่งถึงประโยชน์ทางการศึกษาเป็นสำคัญโดยดำเนินกิจกรรมวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ให้ครอบคลุมทุกตัวชี้วัด สอดคล้องกับแต่ละบุคคล และนำปัญหาที่พบมาแก้ไขในปีการศึกษาต่อไป

อภิปรายผล

ผลการประเมินโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทของโครงการ พบว่า ผู้บริหารรองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนมีความเห็นว่าการโครงการมีความเหมาะสมและมีความมีการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จทุกมาตรฐาน ทุกตัวบ่งชี้ สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด จัดทำประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ และประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องภายในได้รับทราบ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย เผือกตระกูลชัย, เสาวณีย์ ลิกขาบัณพิต และพรชูลี ลังกา (2563, น. 144-145) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา พบว่า ผลการประเมินบริบทของโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด
2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ พบว่า คิดเห็นของครูอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในด้านผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของ

สถานศึกษาโดยการศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศตามสภาพจริง แล้วนำข้อมูลมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ด้านต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียนที่สะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม นวัตกรรมที่ใช้ในการขับเคลื่อนสู่การเปลี่ยนแปลง คือ ระบบและกลไกการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพ RIMTAI MODLE : 2D2M โรงเรียนบ้านริมใต้ ได้สร้างความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งด้านการประกันคุณภาพที่เน้นให้มีระบบควบคุมและการตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพร กุมภา,ทีปพิพัฒน์ สันตะวันและสายทิพย์ ยะฟู. (2564, น. 17-32) พบว่า ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ ในด้านความพร้อมของบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณในการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้

3. ผลการประเมินกระบวนการของโครงการ พบว่า ผลการประเมินกิจกรรมของโครงการตามความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับมาก ซึ่งได้ดำเนินการหลักการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนและงานประกันคุณภาพภายใน แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน และการเสริมสร้างพลัง และการบริหารจัดการสถานศึกษาและรูปแบบการพัฒนาประกันคุณภาพ จากผลการประเมินกระบวนการของโครงการสอดคล้องกับงานวิจัยของ มินา เนียมนคร, ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมคล. (2563). พบว่า ผลการประเมินกระบวนการของโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านริมใต้ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงานด้านการตรวจสอบติดตามและด้านการปรับปรุงแก้ไขในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด

4. ผลการประเมินผลผลิตของโครงการ พบว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและดำรงชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในประชาคมโลก ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ประยุกต์ใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา มีการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม หลักสูตรท้องถิ่นซึ่งจะปรากฏอยู่ในคำอธิบายรายวิชาของทุกสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้นตลอดจนจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้และมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบครบถ้วนตามรูปแบบที่ส่วนราชการกำหนด เน้นกิจกรรมการเรียนรู้แบบปฏิบัติจริง มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต โดยนำไปปฏิบัติการสอนจริง ครูผู้สอนมีการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกมีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการอย่างเป็นระบบ จัดระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย มีการประเมินตามสภาพจริงโดยดำเนินการตามระบบที่กำหนด ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ศิริวรรณ อรุณปรีย (2565, น. 126-127) พบว่า ด้านผลผลิต พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. สืบค้นจาก

<http://academic.obec.go.th/web/news/view/75>

กิริติ พรหมนรา, ชูศักดิ์ เอกเพชรและนัฐจรี เจริญสุข. (2564). การประเมินโครงการด้านการจัดการทักษะอาชีพและทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านฉลอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต. วารสารรัชต์ภาคย์, 15(41), 172-185. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RJPJ/article/download/252313/171476/906742>

เฉลิมพร กุมภา, ทีปพิพัฒน์ สันตะวันและสายทิพย์ ยะฟู. (2564). รูปแบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก. บทความวิจัย, 6(2), 17-32. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/download/247465/>

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2550). สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มินา เนียมนกร, ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2563). การประเมินโครงการการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านร่มเกล้า 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 5(9), 46-59. สืบค้นจาก <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/EJFE/article/view/918/682>

รัตน์ดิยา ชุสุขและ สุจินต์หนูแก้ว. (2566). การประเมินโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนวัดขนานนาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 20 (88), 119-129. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/SNGSJ/article/view/255515/175503>

ศิริรัตน์ นิลนาก. (2562). การประเมินโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์หลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ศิริวรรณ อรุณปรี. (2565). การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนสู่ความเป็นเลิศทาง

วิชาการโรงเรียนบ้านสันโค้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 7(11).126-146 สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/download/261864/1771>

สมชาย เผือกตระกุลชัย, เสาวณีย์ ลีขาบัณฑิต และพรชูลี ลังกา. (2563). รูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาค 17. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 9 (1), 144-159. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/NBU/article/download/242567/164668/843904>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. สืบค้นจาก <https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2542>

- สุทธิพงษ์ ทองใบอ่อน. (2563). การประเมินโครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนวัด
ชัยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(6),
178-193. สืบค้นจาก <https://so02.tcithaijo.org/index.php/JRKSa/article/view/249196>
- โสภา แซ่ลี. (2558). การประเมินโครงการคืนครูให้นักเรียนโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. *กาญจนบุรี: วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.*

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านน้ำพิ อำเภอู่ซ่าง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะน่าน เขต 2

COMMUNITY PARTICIPATION IN EDUCATIONAL MANAGEMENT AT BAN NAM PHI SCHOOL IN THUNG CHANG DISTRICT UNDER NAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ผู้วิจัย

พิมพ์รัตน์ ลำทา

สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุทธิสิงห์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านน้ำพิ อำเภอู่ซ่าง จังหวัดน่าน ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ครูและบุคลากร โรงเรียนบ้านน้ำพิ 8 คน ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านน้ำพิ 28 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านน้ำพิ 7 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เป็นแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่นำมาใช้สำหรับการวิเคราะห์การวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านน้ำพิ อำเภอู่ซ่าง จังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านงานบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด การมีส่วนร่วมด้านบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมด้านบริหารงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมด้านบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ 1) ด้านบริหารงานวิชาการ โรงเรียนควรสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) ด้านบริหารงานบุคคล ควรให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนตามความเหมาะสม 3) ด้านบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนควรจัดระบบสารสนเทศและตัวชี้วัดผลผลิตและผลลัพธ์ด้านงบประมาณให้ชัดเจน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดสรรงบประมาณ 4) ด้านบริหารงานทั่วไป ควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียนตามความสามารถและความถนัดของประชาชนโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของนักเรียนได้ตามความเหมาะสม

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วม โรงเรียนกับชุมชน

Abstract

The research in this study aims to investigate the level of participation in educational management between the school and the community of Ban Nam Phi School, Thung Chang District, Nan Province, which is under the jurisdiction of the Nan Primary Education Office Area 2. The data providers include 8 individuals from the school, consisting of the school director, teachers, and staff; 28 parents of students from Ban Nam Phi School and 7 members of the basic education institution committee of Ban Nam Phi School. The data collection tool used was a questionnaire with approximately 5-level Likert scale items. The statistical methods employed for analysis in this research included frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research findings are as follows : 1. The overall level of participation in educational management between the school and the community of Ban Nam Phi School, Thung Chang District, Nan Province, under the Nan Primary Education Office Area 2 is high. This includes a high level of community participation in general management tasks personnel management and budget management, as well as academic management. 2. Recommendations for further research include : 1) In the area of academic management, the school should support community involvement in providing feedback to tailor the curriculum to the context of the community and local wisdom. 2) In personnel management, community members should be involved in evaluating the performance of school staff to improve and develop them accordingly. 3) In budget management, the school should establish a clear system of information and performance indicators for budget allocation, while giving the community opportunities to provide input in budget allocation. 4) In general management, efforts should be made to encourage community members to act as guest speakers, imparting knowledge to students based on their abilities and expertise, and allowing the community to contribute to the development of students' communities as appropriate.

Keywords : School Administration, Participation, School and Community

บทนำ

การจัดการศึกษาในประเทศไทยเป็นการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการดำรงชีวิตของประชาชนทุกคนในสังคมและเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในระดับต่าง ๆ นี้จำเป็นต้องได้รับการร่วมมือจากทุกคนในสังคม เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การจัดการศึกษาในยุค 4.0 มีการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการโดยการกระจายอำนาจไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ตั้งแต่ประชาชน ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางสังคม องค์กรต่าง ๆ โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย และมุ่งเน้นให้มีคุณภาพและเป็นธรรมแก่คนในสังคม สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคม และประเทศชาติได้อย่างเหมาะสม

การปฏิรูปการศึกษาของไทยเน้นให้ทุกภาคส่วนในสังคมร่วมมือกันเพื่อให้การปฏิรูปดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยให้สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และหลากหลายหน่วยงานในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาชุมชนในแง่หลาย ๆ ด้าน เช่น การจัดการเรียนรู้ในชุมชน การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการพัฒนาระหว่างชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถตอบสนองสภาพปัญหาและความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127 ตอนที่ 45 ก, 2553, หน้า 10)

สิ่งสำคัญในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้คือการให้การสนับสนุนต่อผู้เรียนจากโรงเรียน บ้าน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนต้องเข้าใจและร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนในการสร้างและสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ ความสติปัญญา และอารมณ์ที่เหมาะสมในการพัฒนาเด็ก เพื่อให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีที่สุด การดูแลและบ่มเพาะจากที่บ้านมีความสำคัญเพราะเสริมสร้างการพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กได้ดีกว่าการที่โรงเรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบเพียงอย่างเดียว ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรมของเด็ก การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนในการจัดและพัฒนาศึกษา

โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งในชุมชนที่มีความสำคัญ มีความใกล้ชิดกับชุมชนและอยู่ในเขตบริการของชุมชน มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบแบบแผน เพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้และพัฒนาชุมชนให้มีคุณภาพ อีกทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้และประสบการณ์ทางการศึกษาให้กับชุมชนและถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชน โดย (ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2560, หน้า 1343) กล่าวว่า “โรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้” การร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนมีประโยชน์สำหรับทั้งสองฝ่าย โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในการปรับปรุงการศึกษาให้เหมาะสมและตอบสนองความต้องการของชุมชน ในทางกลับกัน ชุมชนได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการของตน การสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันช่วยให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ลดปัญหาความขัดแย้ง และส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย นั่นคือ ประโยชน์ที่ได้รับโดยทั่วถึงของโรงเรียนและชุมชน สอดคล้องกับ กฤตยา มงคงวงษ์ (2560, หน้า 18) ได้กล่าวว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในชุมชน ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องได้รับการร่วมมือและสนับสนุนจากชุมชนเพื่อให้สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลับกัน ชุมชนก็ได้รับประโยชน์จากโรงเรียนทั้งด้านการศึกษาและการพัฒนาของชุมชน ดังนั้น การสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทั้งทางการศึกษาและการพัฒนาชุมชนไปพร้อม ๆ กัน ส่วน ชีวรัตน์ ไชยสิทธิ์ (2560, หน้า 16) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชนและเป็นสถานที่พัฒนาคนในชุมชน นอกจากนี้โรงเรียนยังช่วยถ่ายทอดวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน โรงเรียนและชุมชนต่างมีจุดมุ่งหวังที่เหมือนกันก็คือพัฒนาคนในชุมชนอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นโรงเรียนต้องเข้าไปสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

โรงเรียนบ้านน้ำพิ อำเภอกู่ซ่าง จังหวัดน่าน เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนโรงเรียนขนาดเล็กที่มีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ตั้งอยู่บนพื้นที่ภูเขา ประชาชนในชุมชนเป็นชนเผ่าลื้อ ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาต่ำกว่าระดับการศึกษาภาคบังคับ จึงทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา ทำให้ชุมชนไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากนัก ในการทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตามของโรงเรียนจะมีแต่ตัวแทนชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาเพียงเท่านั้นที่เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้ในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพนั้น ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทอย่างมาก และจัดเป็นบุคคลสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อสามารถช่วยให้งานทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้เห็นว่าการพัฒนาการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ต้องหันมาร่วมมือร่วมกัน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ตรงกับความต้องการของนักเรียนและชุมชนอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง ผู้วิจัยมีความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อจะให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ “การมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านน้ำทิ อำเภอกู่ซ่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านน้ำทิ อำเภอกู่ซ่าง จังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านน้ำทิ อำเภอกู่ซ่าง จังหวัดน่าน

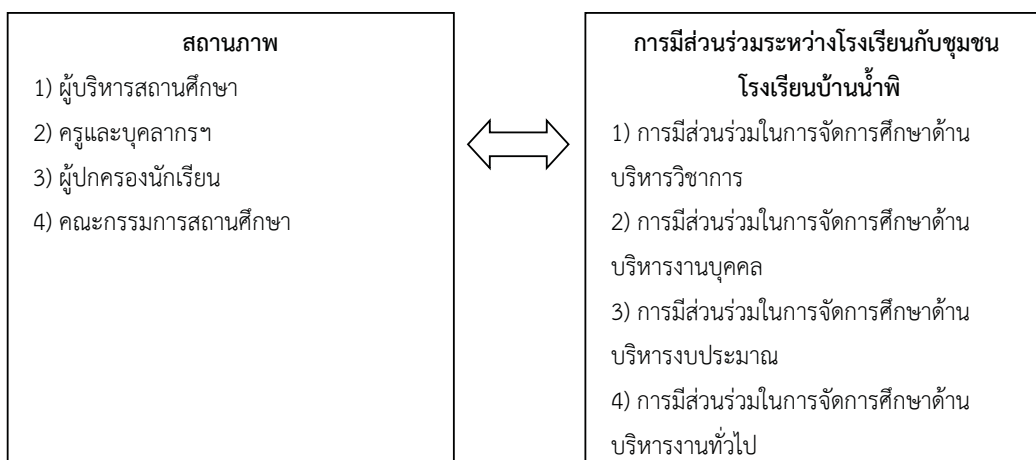
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาต้องการศึกษาการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านน้ำทิ อำเภอกู่ซ่าง จังหวัดน่าน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านบริหารวิชาการ
2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานบุคคล
3. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านบริหารงบประมาณ
4. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานทั่วไป

โดยผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด กฏกระทรวง ว่าด้วย การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีกระจายอำนาจการบริหาร และจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2550, หน้า 29 - 34) ดังนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพ ของผู้บริหาร ครูและบุคลากรฯ ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านน้ำทิ อำเภอกู่ซ่าง จังหวัดน่าน เป็นไปในทางบวก

วิธีการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการศึกษาค้นคว้าทำการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ได้พัฒนามาจากงานวิจัยของ บุญพา โสสนุ่น (2565, หน้า 94-96) เพื่อทำการสอบถามข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามที่สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ซึ่งประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน โรงเรียนบ้านน้ำทิ อำเภอกู่ซ่าง จังหวัดน่าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนนตามแนวทางการสร้างเครื่องมือของ ลิเคอร์ท (Likert) เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน ข้อคำถามของการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านบริหารทั่วไป มีจำนวนข้อคำถามจำนวน 26 ข้อ โดยมีระดับการให้คะแนน ดังนี้

คะแนน	ระดับการมีส่วนร่วม
5	มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
4	มีส่วนร่วมในระดับมาก
3	มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
2	มีส่วนร่วมในระดับน้อย
1	มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน โรงเรียนบ้านน้ำทิ อำเภอกู่ซ่าง จังหวัดน่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองซึ่งมีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ถึงผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนบ้านน้ำทิ อำเภอกู่ซ่าง จังหวัดน่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน

2. ผู้ศึกษาค้นคว้านำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นและแบบสอบถามถึงประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนบ้านน้ำทิ จำนวน 28 คนและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน

3. การเก็บแบบสอบถาม ผู้วิจัยรอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จำนวน 43 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ในภาพรวมและรายข้อนำเสนอในรูปแบบตารางและแปลความหมาย โดยแปลผล 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน
4.50 – 5.00	มากที่สุด
3.50 – 4.49	มาก
2.50 – 3.49	ปานกลาง
1.50 – 2.49	น้อย
1.00 – 1.49	น้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

จากการทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านน้ำทิ อำเภอทุ่งช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่านเขต 2 โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านน้ำทิ อำเภอทุ่งช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่านเขต 2 ด้านบริหารงานวิชาการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ด้านบริหารงานบุคคลมีส่วนร่วมระดับมาก ด้านบริหารงบประมาณมีส่วนร่วมระดับปานกลางและงานบริหารทั่วไปมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด โดย ด้านที่แตกต่างกัน มีจำนวน 4 ด้าน ซึ่งในแต่ละด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในงานบริหารทั่วไป การมีส่วนร่วมด้านบริหารงานบุคคล การมีส่วนร่วมด้านบริหารงบประมาณและการมีส่วนร่วมด้านบริหารวิชาการ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านน้ำทิ อำเภอกู่ซ่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่านเขต 2 (n = 43)

ที่	การมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
1	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านบริหารวิชาการ	3.02	0.89	ปาน กลาง	4
2	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านบริหารงานบุคคล	3.66	0.90	มาก	2
3	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านบริหารงบประมาณ	3.39	0.92	ปาน กลาง	3
4	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านงานบริหารงานทั่วไป	4.71	0.88	มากที่สุด	1
โดยรวมเฉลี่ย		3.69	0.89	มาก	

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านน้ำทิ อำเภอกู่ซ่าง จังหวัดน่าน โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านน้ำทิ อำเภอกู่ซ่าง จังหวัดน่าน ด้านบริหารงานวิชาการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ด้านบริหารงานบุคคลมีส่วนร่วมระดับมาก ด้านบริหารงบประมาณมีส่วนร่วมระดับปานกลางและงานบริหารทั่วไปมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด-โดยด้านที่แตกต่างกันมีจำนวน 4 ด้าน ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในงานบริหารทั่วไป การมีส่วนร่วมด้านบริหารงานบุคคล การมีส่วนร่วมด้านบริหารงบประมาณและการมีส่วนร่วมด้านบริหารวิชาการ

สอดคล้องกับ บุญพา โสสนัญ (2565, หน้า 3 - 4) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน โรงเรียนบ้านเกาะบุโหลน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน โรงเรียนบ้านเกาะบุโหลน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน โรงเรียนบ้านเกาะบุโหลน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ ตามการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานงบประมาณและด้านบริหารงานทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนโรงเรียนบ้านเกาะบุโหลนมีรายละเอียดดังนี้ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนโรงเรียนบ้านเกาะบุโหลน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แบ่งเป็นด้านการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับดีมาก ด้านบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง ด้านบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง และด้านบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่เพศต่างกันในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ช่วงอายุต่างกันในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพต่างกันในการจัดการศึกษาแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จากการวิจัยพบว่าชุมชน

มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านเกาะบุโหลนอย่างหลากหลาย โดยประชาชนที่มีคุณสมบัติแตกต่างกันก็มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ในโรงเรียน การมีส่วนร่วมนี้มีผลในการส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาชุมชนในส่วนต่าง ๆ ของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านน้ำทิ อำเภอฟุ่่งซ่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้รับจากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนในชุมชน โดยสรุปดังต่อไปนี้

1. ด้านบริหารงานวิชาการ โรงเรียนควรสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ด้านบริหารงานบุคคล ควรให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนตามความเหมาะสม
3. ด้านบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนควรจัดระบบสารสนเทศและตัวชี้วัดผลผลิตและผลลัพธ์ด้านงบประมาณให้ชัดเจน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดสรรงบประมาณ
4. ด้านบริหารงานทั่วไป ควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียนตามความสามารถและความถนัดของประชาชนโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของนักเรียนได้ตามความเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560. (2560, 6 เมษายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 14
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. (2553, 22 กรกฎาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 127 ตอนที่ 45 ก. หน้า 10
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. *วารสารวิชาการสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 1342-1354. สืบค้นจาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/98396/76585>
- กฤตยา มงควงษ์. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียน(ภาครัฐ) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. *ดุชนิพนธ์ปริชญาดุชนิพนธ์ิต คณะศึกษาศาสตร์. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา*
- ธีรรัตน์ ไชยสิทธิ์. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนพระแสงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 11. *งานนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา*
- บุญพา ไสสน้อย. (2565). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน โรงเรียนบ้านเกาะบุโหลน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. *สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู
กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

Relationship between School Administrator's' Leadership and Work Efficiency of Teacher in Sriracha 1 School's Group under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 3

ผู้วิจัย

ภูมินทร์ สัมสัมฤทธิ์

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันต์ชัย พูลสวัสดิ์

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 และ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
ของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูกลุ่ม
โรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 152 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าความถี่
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า 1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการ
วางแผน รองลงมา คือ ด้านหลักในการทำงาน ส่วนอันดับสุดท้ายด้านการมองการณ์ไกล 2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ
ครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจ รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบ
ส่วนอันดับสุดท้ายด้าน มนุษยสัมพันธ์

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ปานกลาง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความจำเป็นพื้นฐาน ด้านการมองการณ์ไกล
ด้านการมีหลักในการทำงาน และด้านจุดประสงค์ มีความสัมพันธ์กันน้อย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีหลักการ ด้านการมีหลัก
ในการปกครอง และด้านการวางแผน มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความยืดหยุ่น ด้านการบริหาร และ
ด้านความรักองค์กร

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู

Abstract

The objective of this research was to study the relationship between administrators' leadership and teacher's work efficiency of teacher in Sriracha 1 school's group, under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 3. Sample size of this research consisted of 152 teachers in Sriracha 1 school's group. The strategic tools used to analysis the data were Mean, Percentage, frequency, Standard Deviation and Correlation coefficient.

The results indicate that: 1. Administrators' leadership under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 3, scored at the high-level spectrum; individually and as group. The score was based on the level of planning, job rules, and overseeing. 2. Teachers' work efficiency in Sriracha 1 school's group under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 3, also scored at the high-level end; individually and as a group. The result was based on the level of believability, responsibility, and communications skills. 3. The correlation between administrators' leadership and teachers' work efficiency in Sriracha 1 school's group under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 3, resulted with significance of .05. In which, shows that with the overall and specific quantities that were measured, concluded in a mid-level range score. When considering the relationship between administrators' leadership and teachers' work efficiency of teacher in Sriracha 1 school's group, 4 areas resulted: in the mid-level: basic needs, foresight respectively, job rules and purpose. There were 3 categories resulted in the low level; working principles, good governance principles and planning. Last, there were 3 sections resulted in the lowest level; insistence, administration and organization awareness.

Key Word : School Administrator's' Leadership, Work Efficiency of Teacher

บทนำ

การจัดการศึกษามีเป้าหมาย เพื่อมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคน ให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : คำนำ) การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มศักยภาพ มีการพัฒนาที่สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การศึกษาเป็นกระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้ในการที่จะสร้างสรรค์และ พัฒนาคนทั้งในแง่ความรู้ ความคิด ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถสนองตอบทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศชาติ ซึ่งประเทศที่ต้องการความก้าวหน้าต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนโดยอาศัย การศึกษาเป็นเครื่องมือ สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาและมีปัญหาเกี่ยวกับกำลังคน ที่จะตอบสนองนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างมาก อันสืบเนื่องมาจากระบบและวิธีการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถสร้าง และกระจายโอกาส รวมทั้งคุณภาพการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทิศทางการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคอุตสาหกรรมที่ผ่านมาและการก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21

การศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประชาชนในชาติจำเป็นต้องได้รับการศึกษาในหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้มีการพัฒนาที่สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคม อันจะนำไปสู่ความเข้าใจของชุมชนที่ยั่งยืนและความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติเท่าเทียมอารยประเทศ

จากข้อมูลของแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ (2563 - 2565) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาในยุทธศาสตร์ไว้ว่า ยุทธศาสตร์พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อให้คุณภาพการศึกษาของไทยดีขึ้น ครูมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีจรรยาบรรณของวิชาชีพมีองค์ความรู้ และมีความเป็นมืออาชีพ สามารถใช้ศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ซึ่งในส่วนนี้แผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการต้องการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำในการพัฒนาสถานศึกษา ให้มีคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาที่ดีขึ้น โดยการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ยึดหลักปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ด้วยการทำงานเป็นทีมและอยู่ภายใต้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ที่ได้กำหนดแนวทางของนโยบายไว้ว่า พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา และได้ให้เป้าหมายของนโยบายว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความเป็นเลิศส่วนบุคคล มีความคิด เชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีสำนึกความรับผิดชอบ และมีการบริหารแบบร่วมมือเพื่อพัฒนาผู้บริหารครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภทเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพเป็นมืออาชีพ และมีทักษะวิชาชีพ ซึ่งจากนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นเลิศส่วนบุคคลนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ สติปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ มีปฏิภาณไหวพริบ เป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล สามารถเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดี รวมทั้งยังต้องมีทักษะและประสบการณ์ในการพัฒนาบริหารงานการจัดการศึกษาทุกฝ่าย และรู้จักการปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งการประสานงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 (2564) ได้มีการกำหนดพันธกิจและเป้าหมายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน โดยพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ จากการกำหนดพันธกิจและเป้าหมายที่ ต้องการให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นมืออาชีพนั้น ต้องมีการพัฒนา และส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความคิด มีวิสัยทัศน์ ที่กว้างไกลและหมั่นเพิ่มพูนประสบการณ์ มีความสามารถเชี่ยวชาญในทุก ๆ ด้าน มีการบริหารงานแบบ มีส่วนร่วม รู้จักการสร้างทีมงานให้เกิดแก่ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อช่วยกันทำงานเป็นทีม มีการพัฒนาตนเองให้ได้มาตรฐาน จนมีความชำนาญและเชี่ยวชาญในการพัฒนาการเรียนรู้อ ส่งผลให้คุณภาพการศึกษา มีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ในการจัดการศึกษา ผู้บริหารนับว่ามีความสำคัญมากที่สุด หากผู้บริหารเป็นผู้นำด้วยแล้วจะมีผลต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างมาก โดยทั่วไปคุณลักษณะผู้บริหารที่ดีตามแนวคิดของนักวิชาการทางการบริหารจัดการ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีปฏิภาณไหวพริบดี มีบุคลิกภาพดี มีความคิดริเริ่ม รู้จักปรับปรุงแก้ไข มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจ มีความเข้าใจบุคคลทั่วไป และเข้าใจสังคมได้ดี มีความกระตือรือร้น มีวิจาร์ณญาณในการตัดสินใจที่ดี มีความ

อดทนและความรับผิดชอบสูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ประสานงานได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และยอมรับนับถือ ผู้ซึ่งให้ความช่วยเหลือผู้อื่น และมีความยุติธรรม ลักษณะดังกล่าวไม่ได้หากันง่ายๆ ในสถานศึกษา ที่หายากยิ่งกว่านั้น คือ ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีศักยภาพในการบริหารสถานศึกษา เพราะในปัจจุบันมีบริบทด้านต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนตัวเอง ด้านสังคมที่ประเทศไทยต้องเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า การติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงโลกด้วยระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้อินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอน ด้านเศรษฐกิจที่เต็มไปด้วยระบบทุนนิยม ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องระดมทุนบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ด้านนโยบายการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปตามรัฐบาล ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ เช่น การจัดการเรียนการสอนแบบย้อนกลับ (Backward Design), แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) หรือการจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ซึ่งนโยบายเหล่านี้เป็นหลักเกณฑ์ที่ผู้บริหารไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากจะมีความรอบรู้ในเชิงการบริหารบทบาทหน้าที่และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์แล้ว จะต้องมีความเป็นผู้นำในยุคดิจิทัล (E-Leadership) หรือผู้นำยุคใหม่ที่แท้จริง ซึ่งถือว่าเป็นผู้ควบคุมกลไกหรือขับเคลื่อนการศึกษาไปสู่เป้าหมายแห่งการปฏิรูปการศึกษา เป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพอย่างแท้จริง (ปิยนันท์ จันทราลักษณ์, สุจินต์ อังกรวิรุทธ์ และ ธรินธร นามวรรณ, 2558, หน้า 231)

กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนจำนวน 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดมโนรมย์ โรงเรียนบริษัทไทยกลสิกรสงเคราะห์ โรงเรียนวัดหนองคล้า โรงเรียนวัดใหม่เนินพยอม โรงเรียนวัดบ้านนา โรงเรียนวัดแหลมฉบังและโรงเรียนบ้านชากยายจีน ซึ่งจากข้อมูลของการรายงานแผนปฏิบัติการประจำปีของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการประเมินปีการศึกษา 2564 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของการบริหารและการจัดการศึกษาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาพนักงานราชการ ลูกจ้างในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีผลงานเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติอยู่ในระดับเกณฑ์ที่พอใช้ จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การบริหารและการจัดการศึกษาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงาน ลูกจ้างตามมาตรฐานและตัวชี้วัดแล้วนั้น จะอยู่ในเกณฑ์ที่น้อย หากการบริหารหรือการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษายังไม่เร่งปรับปรุง พัฒนาและแก้ไข ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรทางการศึกษา แล้วทำให้คุณภาพการจัดการศึกษามีการพัฒนาที่ด้อยลงและคุณภาพของผู้เรียนมีเกณฑ์การพัฒนาด้วยประสิทธิภาพตามไปด้วย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 (www.chonburiarea3.go.th/year-report) ตามที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีลักษณะความเป็นผู้นำ มีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพในการบริหารงานโรงเรียน ผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และการสร้างสัมพันธ์ชุมชน ดังนั้น ผู้บริหารควรใช้แนวคิด ทฤษฎีพฤติกรรมต่าง ๆ มาปรับใช้ในการพัฒนาโรงเรียน แต่ถ้าพฤติกรรมการบริหารขัดแย้ง หรือไม่สอดคล้องกับแนวความคิดของครูภายในโรงเรียน ย่อมส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารกับครูได้

สภาพปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานของครูในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จากการสัมภาษณ์ครูท่านหนึ่งจากโรงเรียนแห่งหนึ่งในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 (23 กันยายน 2565, สัมภาษณ์) ได้กล่าวว่าในทุก ๆ ปี จะมีข้าราชการครูเขียนคำร้องขอย้ายสถานศึกษาเป็นจำนวนหลายๆ ท่าน ซึ่งเนื่องจากครูมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน เนื่องจากบุคลากรมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน มีการพูดคุยสื่อสารและการถ่ายทอดข้อมูลที่มีความขาดคลาดเคลื่อน ส่งผลให้การทำงานเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง และผู้บริหารสถานศึกษามีการดูแลบุคลากรในสถานศึกษาไม่เพียงพอ การประเมินความดีความชอบการเลื่อนขั้นเงินเดือนไม่เป็นธรรม ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้าราชการครูท่านที่สอง จากโรงเรียนแห่งที่หนึ่ง (9 มกราคม 2566, สัมภาษณ์) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาการทำงานเป็นทีมจะขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องเป็นผู้คิดผู้นำและคอยประสานการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งที่พบคือผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานไม่เพียงพอไม่ทั่วถึง เช่น การประชุมหารือร่วมกันระหว่างหัวหน้าฝ่ายบริหารกับผู้ปฏิบัติงาน เน้นแต่คำสั่งสถานศึกษา จนส่งผลให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ เกิดความล่าช้า ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้าราชการครูท่านที่ สาม จากโรงเรียนแห่งที่สอง (8 กุมภาพันธ์ 2566, สัมภาษณ์) ได้กล่าวไว้ว่า ภายในสถานศึกษาจะมีการแบ่งงานออกเป็นฝ่ายงานบริหารต่าง ๆ แล้วมีการแบ่งงานให้ครูทุกคนภายในสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตน ซึ่งจะมีการติดต่อสื่อสารประสานงานต่างๆ และต้องมีการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารของงานต่าง ๆ ไปยังครูทุกคน เพื่อให้ได้รับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว แต่ก็มักจะเกิดความคลาดเคลื่อนความผิดพลาดของข้อมูลจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งเสมอ ส่งผลให้เกิดความเสียหายของงานภายในสถานศึกษา และทำให้การบริหารงานต่างๆ เกิดความล่าช้า

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู และก่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เป็นการเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู อันจะส่งผลให้คุณภาพการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐาน

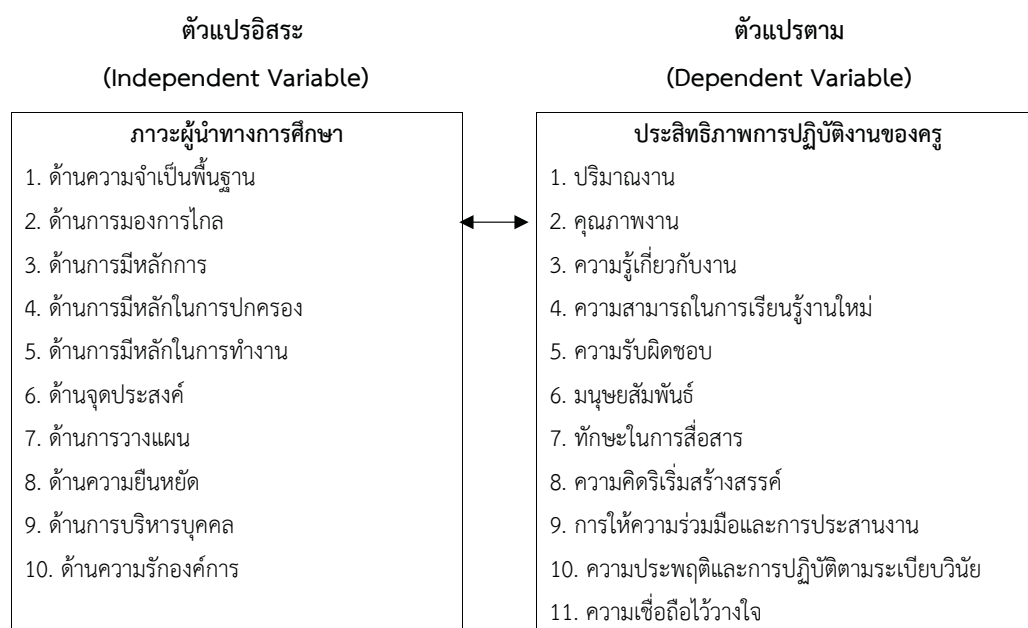
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ตามแนวคิดของเซอร์จิโอแวนนี และ สตาร์เรตต์ (Sergiovanni & Starratt, 1983, p.35 อ้างถึงใน ปุณยเดช แจ่มทองหลาง, 2550, หน้า 20-22) ซึ่งแบ่งภาวะผู้นำไว้ 10 ด้าน คือ ด้านความจำเป็นพื้นฐาน ด้านการมองการไกล ด้านการมีหลักการ ด้านการมีหลักในการปกครอง ด้านการมีหลักในการทำงาน ด้านจุดประสงค์ ด้านการวางแผน ด้านความยืดหยุ่น ด้านการบริหารบุคคล และด้านความรักองค์การ ในส่วนของ ประสิทธิภาพการทำงานของครู ผู้วิจัยยึดตามกรอบแนวคิดของแกรนด์ฮอล์ม (Granholm, 1998 อ้างถึงใน ยุพดี เรืองแสง, 2548, หน้า 7) โดยแบ่งออกเป็น 11 ด้าน คือ ด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพงาน ด้านความรู้เกี่ยวกับงาน ด้านความสามารถในการเรียนรู้ งานใหม่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านทักษะในการสื่อสาร ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการให้ความร่วมมือและการประสานงาน ด้านความประพฤติและการปฏิบัติตามระเบียบวินัย และด้านความเชื่อถือไว้วางใจ ดังภาพที่ 1

ภาพประกอบแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 242 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2566 ได้มาโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608 อ้างถึงใน ธัญญา มาตังคีสิตา, 2565, หน้า 62) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 152 คน โดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จำแนกตามระดับชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาแนวคิดจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูโดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มี 10 ด้าน ดังต่อไปนี้ 1) ด้านความจำเป็นพื้นฐาน 2) ด้านการมองการณ์ไกล 3) ด้านการมีหลักการ 4) ด้านการมีหลักในการปกครอง 5) ด้านการมีหลักในการทำงาน 6) ด้านจุดประสงค์ 7) ด้านการวางแผน 8) ด้านความยืดหยุ่น 9) ด้านการบริหารบุคคล 10) ด้านความรักองค์กร

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีจำนวนทั้งหมด 11 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปริมาณงาน 2) ด้านคุณภาพงาน 3) ด้านความรู้เกี่ยวกับงาน 4) ด้านความสามารถในการเรียนรู้งานใหม่ 5) ด้านความรับผิดชอบ 6) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 7) ด้านทักษะในการสื่อสาร 8) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 9) ด้านการให้ความร่วมมือและการประสานงาน 10) ด้านความประพฤติและการปฏิบัติตามระเบียบวินัย 11) ด้านความเชื่อถือไว้วางใจ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้จุดกึ่งกลางชั้น (Mid-Point Average) ของพงศ์เทพ จิระโร (2552, หน้า13) ซึ่งได้แบ่งมาตรฐานประมาณค่าเป็น 5 ระดับ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้สถิติดังนี้

1. การหาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิภาพการทำงานของครู กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 โดยใช้วิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

ผล / สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบริษัทไทยกสิกรสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวางแผน รองลงมาคือด้านหลักในการทำงานส่วนอันดับสุดท้ายด้านการมองการณ์ไกลเมื่อพิจารณารายด้านมีลักษณะดังนี้

1.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้าน ความจำเป็นพื้นฐาน โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ให้ความสำคัญต่อปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาและสามารถแก้ไขอย่างรวดเร็ว รองลงมาคือ ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อสร้างทีมงานให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ส่วนอันดับสุดท้าย มีทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

1.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการมองการณ์ไกล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีวิสัยทัศน์และความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนา รองลงมา คือ สามารถกำหนดและวางแผนนโยบายของโรงเรียนได้ชัดเจนและเหมาะสม ส่วนอันดับสุดท้าย สามารถรับรู้ เข้าใจ และคาดการณ์สิ่งที่เปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว

1.3 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านมีหลักการ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานและรวบรวมข้อมูลเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติในครั้งต่อไป รองลงมา คือ กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมโดยยึดนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ส่วนอันดับสุดท้าย มีการเตรียมการ วางแผน ดำเนินการตามแผน

1.4 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักการปกครอง โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สร้างความร่วมมือให้บุคลากรทำงานด้วยความสมัครใจ รองลงมา คือ มีความสามารถในการปกครองเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย ส่วนอันดับสุดท้าย ใช้อำนาจอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามสถานการณ์และบุคคล

1.5 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านหลักในการทำงาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ในการทำงานได้อย่างชัดเจน รองลงมา คือ มีสามารถนำหลักในการปฏิบัติงานมาใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ส่วนอันดับสุดท้าย มีการปฏิบัติงานด้วยหลักการและเป็นที่ยอมรับของบุคคลโดยทั่วไป

1.6 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านความมุ่งมั่นประสงค์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ยึดเป้าหมายของโรงเรียนเป็นหลัก มีใช้ยึดเป้าหมายส่วนตัว รองลงมา คือ มีความรู้ความเข้าใจในนโยบายและจุดประสงค์ของงาน ส่วนอันดับสุดท้าย มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน

1.7 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมาย รองลงมา คือ ตั้งจุดประสงค์และเป้าหมายเพื่อหาช่องทางที่จะทำให้สำเร็จ ส่วนอันดับสุดท้าย ศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของสถานศึกษา

1.8 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านความยืดหยุ่น โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าเผชิญกับปัญหาด้วยความมั่นใจ รองลงมา คือ ยึดมั่นในหลักการและนโยบายที่ถูกต้อง ส่วนอันดับสุดท้าย ปฏิบัติตามหลักการและประเพณีตนเป็นตัวอย่างที่ดี

1.9 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการบริหารบุคคล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการประเมินปฏิบัติงานของบุคลากร รองลงมา คือ มีการจัดสวัสดิการ รางวัล และสร้างแรงจูงใจเมื่อทำงานสำเร็จตามเป้าหมาย ส่วนอันดับสุดท้าย สร้างบรรยากาศของความร่วมมือในคณะครูและผู้ร่วมงานอื่น ๆ อย่างมีความสุข

1.10 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านความรักองค์กรโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ จัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้บุคลากรเกิดความภาคภูมิใจในสถานศึกษาอยู่เสมอ รองลงมา คือ แสดงออกซึ่งความรักและศรัทธาในสถานศึกษาอย่างเด่นชัด ส่วนอันดับสุดท้าย สามารถสร้างศรัทธาให้ครูและผู้ร่วมงานอื่น ๆ ทำงานด้วยความเต็มใจและเสียสละ

2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจรองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบ ส่วนอันดับสุดท้าย ด้านมนุษยสัมพันธ์

2.1 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านปริมาณงาน โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ท่านไม่สามารถส่งงานที่ได้รับมอบหมายได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนดเสมอ รองลงมา คือ ท่านคิดว่าปัจจุบันท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานในหน้าที่ และงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี ส่วนอันดับสุดท้าย ท่านสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมาย อย่างถูกต้องเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด

2.2 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านคุณภาพงาน โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ งานที่กำลังทำอยู่ ท่านมักติดตามงานจนเป็น ร่องลงมา คือ ท่านคิดว่าคนเราต้องมุ่งมั่น เอาใจใส่ต่องานที่ทำอย่างจริงจังส่วนอันคับสุดท้าย ท่านคิดว่าคนเราไม่จำเป็นต้องทำงานหนัก

2.3 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านความรู้เกี่ยวกับงาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านเข้าใจในหน้าที่และบทบาทในการทำงาน ร่องลงมา คือ บางครั้งในการปฏิบัติงาน ท่านไม่แน่ใจในวิธีและขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ส่วนอันคับสุดท้าย ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี

2.4 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านความสามารถในการเรียนรู้งานใหม่โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ เมื่อมีสิ่งใหม่ ๆ เข้ามา ท่านสามารถเรียนรู้และเข้าใจงานหรือวิธีการใหม่ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ร่องลงมา คือ ท่านคิดว่าความรู้ ความเข้าใจในงานปัจจุบันที่ท่านมีอยู่ ก็เพียงพออยู่แล้วไม่จำเป็นต้องเรียนรู้อะไรเพิ่มเติม ส่วนอันคับสุดท้าย ศึกษาหาความรู้ใหม่ และติดตามกระแสการเคลื่อนไหวทางการศึกษาอยู่เสมอ

2.5 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านมีการแสวงหา และใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ร่องลงมา คือ ผู้สอนมีพัฒนาตนเองเพื่อนำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่วนอันคับสุดท้าย ท่านมีการปรับปรุง

2.6 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมและในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านชอบที่จะพูดคุยกับคนอื่น ๆ เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี ร่องลงมา คือ ท่านรู้สึกมีปัญหาในการเข้ากับเพื่อนร่วมงานหรือผู้ได้บังคับบัญชา ส่วนอันคับสุดท้าย เพื่อนร่วมงานในหน่วยงานของท่านมีความสามัคคีร่วมมือกันทำงานอย่างเต็มความสามารถ

2.7 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านทักษะในการสื่อสาร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตาม ลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านคิดว่าการติดต่อ ถ่ายทอดความคิด ข่าวสารให้ผู้อื่นรับทราบ เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ร่องลงมา คือ ท่านสามารถชี้แจงหรืออภิปรายเรื่องต่าง ๆ ให้บุคคลทั่วไปเกิดความเข้าใจได้ง่ายและตรงกัน

2.8 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านคิดว่าเป็นเรื่องยากที่จะคิดริเริ่ม ปรับปรุงงาน ร่องลงมา คือ ท่านคิดว่าผลงานที่ทำอยู่แล้วก็ได้อยู่แล้วไม่จำเป็นต้องทำอะไรใหม่ ๆ เพิ่มเติม และอันคับสุดท้าย ท่านมีความสามารถในการสร้างสรรค์งานหรือผลงาน และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.9 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการให้ความร่วมมือและประสานงาน โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตาม ลำดับคะแนนเฉลี่ยไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานในเรื่องต่าง ๆ รองลงมา คือท่าน มักจะเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาเสมอเมื่อเกิดปัญหาขึ้นระหว่างการทำงานและอันดับสุดท้าย ท่านมักจะประสานงาน กับกลุ่มงานเพื่องานจะได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยคือปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

2.10 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านความประพฤติและการปฏิบัติตามระเบียบวินัย โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดย เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียนทั้งกาย วาจาและ จิตใจ รองลงมา คือผู้สอนรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู และอันดับสุดท้ายผู้สอน อบรมสั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ

2.11 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านความเชื่อถือไว้วางใจ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับคะแนน เฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ผู้บังคับบัญชาให้การยอมรับในการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอน ของท่าน รองลงมา คือท่านมีโอกาสเสนอผลงานจากการสอนต่อที่ประชุมหรือเผยแพร่ต่อผู้อื่น และอันดับสุดท้าย ท่านได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชา

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากการศึกษาตามความมุ่งหมายของการวิจัย กรอบแนวคิด และสมมติฐานของการวิจัยดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการ ทำงาน ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน ครองตน ครองคน ครองงาน บังคับบัญชาในทางสร้างสรรค์ ทำให้ครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิรัตน์ มะโนพัฒนา (2549) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาราชบุรี พบว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี โดยภาพรวม และรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระพงษ์ วีระชานนท์ (2550) ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่าประสิทธิผลโรงเรียน ตาม ความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพนรัตน์ ศรีสุวรรณ (2531) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับความพึงพอใจในงานของครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดอุดรธานี หนองบัวลำภู และหนองคาย

2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอนปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม รักษาจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรับผิดชอบในวิชาชีพ ตลอดจนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตรา ศรีอุตทการ (2548) ศึกษาวิจัย ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู กรณีศึกษาข้าราชการครูเขตพื้นที่การศึกษาที่ 2 จันทบุรี จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า ข้าราชการครูมีปริมาณงานมากเกินไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกตราศรีอุตทการ (2548) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูกรณีศึกษาข้าราชการครูเขตพื้นที่การศึกษาที่ 2 จันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครูมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านขั้นตอนการเตรียมการสอนและขั้นตอนการสอนและภาระหน้าที่อื่น ๆ ในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงถึง ศักยภาพและคุณภาพของข้าราชการครูจังหวัดจันทบุรี ว่า มีประสิทธิภาพในการทำงานอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ชรี รูปะวิเชตร์ (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรองค์กรไทยด้วยการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า สภาพการทำงานของบุคลากรในองค์กรในช่วงของการเปลี่ยนแปลง มีลักษณะที่เป็น 1) การทำงานที่องค์กรมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากด้วยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยี หลักการ วิธีการใหม่ ๆ เข้ามาทำงาน และปรับใช้ในองค์กร 2) การให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรด้วยการอบรมมากขึ้น 3) สภาพบรรยากาศในการทำงานเปลี่ยนแปลงและมีบรรยากาศที่เคร่งเครียดมากขึ้น มีการประกันคุณภาพการทำงานทั้งในหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และองค์กรธุรกิจเอกชน โดยเฉพาะมีการประเมินผลการทำงานของบุคลากร 4) ลักษณะการจ้างงานเป็นการจ้างงานแบบมีการทำสัญญาเป็นระยะๆ สะท้อนความรู้สึกลึกซึ้งที่ไม่มั่นคงในการทำงานให้กับบุคลากรที่เข้าทำงานในลักษณะการจ้างงานแบบนี้ 5) การทำงานที่เป็นกลุ่มพวกพ้อง เครือญาติ หรือใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และปัญหาในการทำงานของบุคลากรในองค์กรไทยส่วนใหญ่มี 2 ประการคือ 1) ทักษะและความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ ต่างสะท้อนออกมาในเชิงลบในระยะแรก ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงในองค์กรและ 2) บุคลากรขาดความรู้และทักษะในการทำงานร่วมกับเทคโนโลยีหรือหลักการการทำงานแบบใหม่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนวิทย์ สิทธิวงศ์ (2555, หน้า 119) ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของการเรียนรู้และแรงจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานผ่านสมรรถนะของบุคลากรบริษัท โพรเกรส เซอร์วิส ซัพพอร์ต จำกัด (กลุ่มบริษัทให้บริการสนับสนุนงานต่อเรือธนาคารกสิกรไทย พบว่า บุคลากรมีสมรรถนะด้านการปรับปรุงกระบวนการทำงาน และด้านการคิดเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมองการณ์ไกล และด้านการมีหลักในการทำงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความจำเป็นพื้นฐาน และด้านความมุ่งประสงค์ และน้อยที่สุดคือ ด้านความรักองค์กร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะบริหารโรงเรียนไปสู่เป้าหมายการจัดการศึกษาโดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการบริหาร เช่น การมอบหมายงานให้กับครูตามความสามารถมีครูจะมี

ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูทุกระยะ ถ้าพบปัญหาที่หาวิธีแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์จนงานประสบความสำเร็จ และกล่าวคำชมเชยเมื่อครูมีผลงานที่โดดเด่น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ ทำให้ครูเกิดความภาคภูมิใจ จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังที่ วาสนา ไทรงาม (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดฉะเชิงเทราผลการวิจัยพบว่าแบบภาวะผู้นำทั้ง 4 แบบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0 สอดคล้องกับ พรพรรณทิพา แพทย์พิทักษ์ (2548, หน้า 48-49) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตราดผลการวิจัย พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์บวกกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของกอบศักดิ์ มุลมัย (2553) ได้ทำการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ภาพรวม และรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางและสอดคล้องกับงานวิจัยของฟิงเคเลีย (Finklea.1997) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่าแบบภาวะผู้นำผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลโรงเรียนมัศึกษามีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยทางสถิติและประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษามีความสัมพันธ์กันมาทางบวกกับประสิทธิผลทางวิชาการในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการบริหารบุคคล มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดหลักธรรมาภิบาลและกำหนดเกณฑ์การพิจารณา การประเมินผลการทำงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่องที่จะมีแบบแผนในการบริหารคน เพื่อช่วยในการบริหารบุคลากรในสถานศึกษาได้รับมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถและความเหมาะสม
2. จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทุกคนได้รับการพัฒนาความรู้และความสามารถในการสร้างสรรค์งาน หรือผลงาน และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความสัมพันธ์กันทางบวก ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร โรงเรียนโดยสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญในการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีการพัฒนาทุก ๆ ด้านเต็มตาม วยและตามศักยภาพทั้งนี้ เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาแล้วจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยศึกษาจากความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวันของครู
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
3. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
4. ควรมีการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กฤตกร น้ำทิพย์. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กิติชัย ลาภวุฒิโรจน์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ บุคลากรเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กุลรัศมี สิริกรวุฒินนท์. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของครูโรงเรียนในเครือสารสาสน์. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปกร.
- จิราพร หมวดเพชร. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- เจษธานี สือแม่. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการปฏิบัติงานตามภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในอำเภอตากใบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ยะลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- ชนัญญ์ ตี๋เมืองมา. (2560). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ฐิติพร อุทร์พย์. (2563). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ณัฐวัตร เป็งวันปลุก. (2560). **ปัจจัยจุดใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการทหารประจำ สังกัดกองพันทหารราบที่1 กรมทหารราบที่7**. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- Draft, R. L. (2005). **The leadership experience**. (3rd ed.). Mason, OH: Thomson South-western.
- Hersey, P., & Blanchard, K. H. (1982). **Management of organizational behavior**. New York : Prentice – Hall.
- John, D. M. (1954). **Management in the Public Service**. New York: McGraw - Hill Book.
- Lussier, Robert N. and Achua Christopher F. (2001). **Leadership: Theory, Application, Skill Development**. Ohio : South-Western College.
- Millet, J. D. (1994). **Management in the public service: The quest for effective performance**. New York : McGraw-Hill Book.

ศึกษาการนิเทศและการส่งต่อของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู

STUDY OF SUPERVISION AND REFERRAL SERVICES UNDER THE SPECIAL EDUCATION CENTER AT NONG BUA LAMPHU PROVINCE

ผู้วิจัย

มัชชิกา พรหมอุดม

สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ดร.สุริยะ ทวีบุญญาวัตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษางานนิเทศและงานส่งต่อ ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเลย ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรธานี ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบึงกาฬ โรงเรียนบ้านนาวังเวิน โรงเรียนบ้านดินทรายอ่อน โรงเรียนบ้านกกค้อกโพธิ์ โรงเรียนบ้านห้วยหมากต่างและโรงเรียนบ้านกุดขวางสร้อย จำนวน 30 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่นำมาใช้สำหรับการวิเคราะห์การวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า การนิเทศและการส่งต่อของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ การนิเทศโรงเรียนเรียนร่วมอยู่ในระดับมาก การส่งต่อและช่วงเชื่อมต่อของศูนย์การศึกษาพิเศษอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

คำสำคัญ : การนิเทศ , การส่งต่อ , ช่วงเชื่อมต่อ

Abstract

The objective of this research was to study supervision and referral services under the Special Education Center in Nong Bua Lamphu Province. Key informants consisted of directors, teachers, and educational personnel under the Special Education Center, Educational Area 9 at Khon Kaen Province, Special Education Center at Nong Bua Lamphu Province, Special Education Center at Loei Province, Special Education Center at Udon Thani Province, Special Education Center at Bueng Kan Province, Ban Na Wang Wen School, Ban Din Sai On School, Ban Kok Khok Pho School, Ban Huai Ham Tang School, and Ban Kut Kwang Soi School, for a total of 30 respondents. The data collection tool was a five-rating scale questionnaire. The statistics used for the analysis of this research were frequency, percentage, means, and standard deviations. The research results found that the supervision and referral services under the Special Education Center in Nong Bua Lamphu Province overall were at a high level, arranging from the highest to the lowest as follows: the

supervision of Inclusive was at a high level, referrals and connections under the Special Education Center were at the highest level, and problem solving and suggestions were at a high level, respectively.

Keywords : Supervision, Referral Services, Special Education Center.

บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน มีการจัดการศึกษาตามระบบแบบแผนของการศึกษาชาติ กล่าวคือ การพัฒนาคน พัฒนาคูรู พัฒนาสังคมหลากหลายรูปแบบโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักการ จัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระและกระบวนการ เรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรัฐต้องจัดการศึกษาตาม มาตรา 10 กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและ โอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และต้องจัดตั้งแต่ แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่วนการจัดการศึกษา สำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น มาตรา 11 บิดา มารดาหรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล ได้รับการศึกษาภาคบังคับตาม มาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อม ของครอบครัวอีกด้วย (อ้างอิง : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา : หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ,(2542) หน้า 4)

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้กำหนดยุทธศาสตร์และจุดเน้นในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส เสริมสร้างประสิทธิภาพในการให้บริการทางการศึกษาและ การฝึกอบรมเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สามารถประกอบอาชีพและ พึ่งตนเองได้ตามศักยภาพ มีการพัฒนาคูรู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อคน พิการและผู้ด้อยโอกาส ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องคนพิการและผู้ด้อยโอกาส สามารถบริหารจัดการ บริหาร หลักสูตรและวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการผลิต พัฒนาระบายสื่อเทคโนโลยีการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการให้ทั่วถึง เพียงพอและเหมาะสมตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล รวมถึงประสานเครือข่ายการทำงานระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งการระดม ทรัพยากรในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู จึงได้กำหนดกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะ 5 ปี (พ.ศ 2565 – 2569) เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามศักยภาพรายบุคคล ให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมบนพื้นฐานความเป็นไทยและดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาของเด็กพิการให้ทั่วถึง ครอบคลุมและได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่าย มุ่งพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาให้ได้รับการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานและศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง พร้อมส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านกระบวนการวิจัย อีกทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการทางการศึกษาด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย นอกจากนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู ยังมีบทบาทในการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแก่นักเรียนพิการทุกประเภท ในลักษณะศูนย์ให้บริการระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคนพิการ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู จึงได้นำยุทธศาสตร์และจุดเน้นในการดำเนินงานของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มาเป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศและส่งเสริมอีกด้วย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้เห็นว่าการพัฒนาการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และนักเรียน ต้องร่วมมือร่วมใจกันเพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมมีคุณภาพและทั่วถึง ผู้วิจัยมีความตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศและการส่งต่อ รวมถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไข เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ “การนิเทศและการส่งต่อของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู”

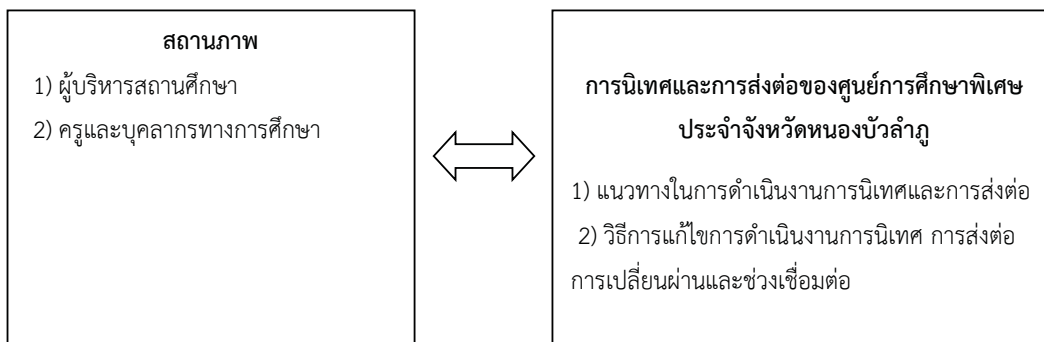
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษางานนิเทศของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษางานส่งต่อ รวมถึงการเปลี่ยนผ่านของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและวิธีแก้ปัญหางานนิเทศและส่งต่อของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบปัญหา แนวทางหรือวิธีการแก้ไขในการดำเนินงานการนิเทศและส่งเสริม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู โดยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ ผู้รับผิดชอบงานนิเทศและส่งต่อ ในสถานศึกษาหรือศูนย์การศึกษาพิเศษฯ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางหรือวิธีการแก้ไขการดำเนินงานการนิเทศ การส่งต่อ การเปลี่ยนผ่านและช่วงเชื่อมต่อของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู เป็นไปในทางบวก

วิธีการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม เพื่อศึกษาการนิเทศและส่งต่อ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู โดยปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาหรือศูนย์การศึกษาพิเศษฯ ประกอบด้วยแบบประเมินที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ โดยแบ่งเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด และแบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 1 ชุด เพื่อทำการสอบถามข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ในแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน และแบบประเมินความพึงพอใจประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามที่สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ซึ่งประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ วุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 ศึกษาการนิเทศและส่งต่อ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนนตามแนวทางการสร้างเครื่องมือของ ลิเคิร์ต (Likert) เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการนิเทศและการส่งต่อ ข้อคำถามของงานนิเทศและการส่งต่อ มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ มีจำนวนข้อคำถามจำนวน 40 ข้อ โดยมีระดับการให้คะแนน ดังนี้

คะแนน	ระดับปัญหา
5	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
4	มีปัญหาในระดับมาก
3	มีปัญหาในระดับปานกลาง
2	มีปัญหาในระดับน้อย
1	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอนี้ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอนี้ การนิเทศและการส่งต่อ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู

แบบประเมินความพึงพอใจ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามที่สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ซึ่งประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ วุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศและส่งต่อและผลการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศและส่งต่อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองซึ่งมีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ถึงผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเลย ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรธานี ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบึงกาฬ โรงเรียนบ้านนาวังเวิน โรงเรียนบ้านดินทรายอ่อน โรงเรียนบ้านกกคอกโพธิ์ โรงเรียนบ้านห้วยทามต่างและโรงเรียนบ้านกุดขวางสร้อย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. ผู้ศึกษาค้นคว้านำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นและแบบสอบถามถึงประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3. การเก็บแบบสอบถาม ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จำนวน 30 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศและส่งเสริม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ในภาพรวมและรายข้อนำเสนอในรูปตาราง และแปลความหมาย โดยแปลผล 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับปัญหา
4.50 – 5.00	มีปัญหาหนักที่สุด
3.50 – 4.49	มีปัญหาหนัก
2.50 – 3.49	มีปัญหาปานกลาง
1.50 – 2.49	ปัญหาน้อย
1.00 – 1.49	ปัญหาน้อยที่สุด

3. ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศและส่งเสริม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู

สรุปผลการวิจัย

จากผลการทำวิจัยเรื่อง ศึกษาการนิเทศและส่งเสริม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า ระดับการนิเทศและส่งเสริม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้มีปัญหาระดับปานกลาง ด้านการจัดการเรียนรู้ มีปัญหาในระดับมาก ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษามีปัญหาในระดับปานกลางและด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งเสริมมีปัญหาในระดับมากที่สุด โดย ด้านที่แตกต่างกัน มีจำนวน 4 ด้าน ซึ่งในแต่ละด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งเสริมมีปัญหาในระดับมากที่สุด ด้านการจัดการเรียนรู้ มีปัญหาในระดับมาก ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้มีปัญหาในระดับปานกลางและด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษามีปัญหาในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ศึกษาการนิเทศและส่งเสริม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู (n = 30)

ที่	ปัญหาในการนิเทศและส่งเสริม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
1	ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้	4.28	0.09	ปานกลาง	4
2	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.66	0.13	มาก	2
3	ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.40	0.10	ปานกลาง	3
4	ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งเสริม	4.78	0.15	มากที่สุด	1
โดยรวมเฉลี่ย		4.53	0.47	มาก	

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศและส่งเสริม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ สภาพปัจจุบันและสภามที่พึงประสงค์ พบว่า มีการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา มีการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร มีการจัดสรรงบประมาณ รวมถึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัย วัลลิกา สมฤทธิ์ (2564) พบว่า โดยภาพรวมมีค่าดัชนีของความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.23 เมื่อพิจารณากระบวนการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ รองลงมาคือรายงานและสรุปผลการนิเทศ การดำเนินการตามแผนการนิเทศ การวางแผนการนิเทศและการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ ตามลำดับ

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ สภาพปัจจุบันและสภามที่พึงประสงค์ พบว่า มีโครงการส่งเสริมให้จัดบรรยากาศในชั้นเรียน มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เข้ากับชีวิตจริง สอดคล้องกับ วรรณพร สุขอนันต์ (2550) พบว่า การพัฒนางานต้องพัฒนาทั้งคุณภาพ ประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ เพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน เป็นการแสวงหาแนวทางและรูปแบบการสอนใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน โดยผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มุ่งเน้นการปฏิบัติจริงโดยผู้สอนกำหนดและออกแบบการเรียนรู้โดยใช้สื่อ กิจกรรมและเทคนิควิธีการที่หลากหลายให้สอดคล้อง เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

3. ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา สภาพปัจจุบันและสภามที่พึงประสงค์ พบว่า มีโครงการส่งเสริม สนับสนุนให้จัดหา ผลิต พัฒนาสื่อนวัตกรรมและใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี มีการผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน มีการใช้สื่อ เทคโนโลยี ประกอบการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง สอดคล้องกับวรรณพร สุขอนันต์ (2550) ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนศึกษา ค้นคว้า พัฒนา อบรมสร้างนวัตกรรมจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้เพียงพอต่อความต้องการในการจัดการเรียนการสอน

4. ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ สภาพปัจจุบันและสภามที่พึงประสงค์ พบว่ามีการกำหนดนโยบาย แผนงานหรือโครงการที่สามารถนำไปสู่การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ ทั้งการสร้างเครื่องมือการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายตลอดจนมีการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ วรรณพร สุขอนันต์ (2550) พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการกำหนดแนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล รวมถึงมีการประเมินมาตรฐานการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอโดยใช้การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นตัวชี้วัดในการพัฒนา สอดคล้องกับเกดอรินทร์ พิทักษ์โคชญากุล (2561-2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการปฏิบัติการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการ

จำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครู บุคลากร ผู้ปกครอง เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษต่อรูปแบบการบริหารระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปฏิบัติการ ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยนำประเด็นมาอภิปรายผล ดังนี้ ปัญหาการปฏิบัติการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อการให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) หรือการจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Service Plan: IFSP) การประเมินความสามารถพื้นฐาน การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการประเมินความก้าวหน้าตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากครู บุคลากร ขาดความรู้ ความเข้าใจการให้บริการเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ยังขาดความชัดเจนไม่เป็นระบบหรือไม่เรียงลำดับขั้นตอน ทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กพิการขาดความร่วมมือในการช่วยเหลือและพัฒนาเด็กพิการ ครู บุคลากร ขาดความเข้าใจในการพัฒนาเด็กพิการ ครู บุคลากร ขาดการนำความรู้ ความสามารถไปใช้ในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมถึงการช่วยเหลืออื่น ๆ ขาดขั้นตอน การให้บริการที่ครอบคลุมชัดเจน อย่างต่อเนื่อง ทั้งถึงและไม่มีความยั่งยืน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ศุภเกียรติ วรรณ และปิยะวรรณ ศรีสุรักษ์ (2564: 338) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ตามแนวทาง First Step Model ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการให้บริการ การช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตามแนวทาง First Step Model สภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตามแนวทาง First Step Model มีความคล่องตัวและผู้ปกครองมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับพอใจ

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง ศึกษาการนิเทศและการส่งต่อศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดหนองบัวลำภู มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรมีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ในการแลกเปลี่ยน ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศ การส่งต่อ การเปลี่ยนผ่านหรือช่วงเชื่อมต่อนักเรียนพิการเข้าสู่สถานศึกษา ได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการประชุมชี้แจงกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศ การส่งต่อ การเปลี่ยนผ่านหรือช่วงเชื่อมต่อนักเรียน พิการ เข้าสู่สถานศึกษาและทำความเข้าใจในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน

2. ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคล สนับสนุนในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้กับสถานศึกษาที่เป็นเป้าหมาย ในการนิเทศ การส่งต่อ การเปลี่ยนผ่านหรือช่วงเชื่อมต่อ

3. ควรมีการนำกระบวนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาระบบการส่งต่อ การเปลี่ยนผ่าน หรือช่วงเชื่อมต่อนักเรียนพิการเข้าสู่สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

วรรณพร สุขอนันต์ (2550) : รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร

วัลลิกา สมฤทธิ์ (2564) : วารสารครุศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย แนวทางการบริหารงานนิเทศ ภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

เกตุอรอินท์ พิทักษ์โคชญากุล : ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ. แนวทางการดำเนินงานการเปลี่ยนผ่าน สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จากศูนย์การศึกษาพิเศษสู่ระบบการศึกษา

ศุภเกียรติ วรรณสาร (2564: 338) : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. การศึกษาสภาพการบริหารจัดการการให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม ตามแนวทาง First Step model.

การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

STUDY OF OPERATING CONDITIONS ACCORDING TO THE NATIONAL EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT CENTER STANDARDS OF CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN TUBKLO DISTRICT PHICHIT PROVINCE

ผู้วิจัย

ลลิตา บุญยอด
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นนิชา อุตตะมะเวทิน
ภาควิชา บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน และเพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงาน
จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารศูนย์
พัฒนาเด็กและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ
จำนวน 52 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.86
ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$)
เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่าด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมาคือด้าน
การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ($\bar{X} = 4.11$) และด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.10$)
ตามลำดับ และผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา
และประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การดำเนินงานตามมาตรฐาน, สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

This research objectives are to study operating conditions and to compare operating conditions classifying by gender, age, status, work experience, income. The 52 samples in this research are the administrators, teachers and educational personnel of the Child Development Center, Under the local administrative organization In Thap Khlo District, The research tool is a questionnaire with the reliability at 0.86. The statistics used for analyzing the data include frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results of the study found that

Operating conditions according to the National Early Childhood Development Center standards of child development centers under local administrative organizations in Thap Khlo District, Phichit Province was at a high level as a whole ($\bar{X}=4.05$) Considering each aspect found that academics and activities according to the curriculum was at the highest average ($\bar{X}=4.12$), followed by participation and support from all sectors ($\bar{X}=4.11$) and child development center management ($\bar{X}=4.10$), respectively, and results of comparing operating conditions. According to the standards of the National Early Childhood Development Center of the Child Development Center classifying by gender, age, educational levels and work experience revealed that they are not different in overall

Keywords : Standard operations, National Early Childhood Development Center, Child Development Center

บทนำ

การศึกษานับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีความเจริญงอกงามก้าวหน้าทั้งทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ สังคม วัฒนธรรม และสติปัญญา โรงเรียนหรือ สถานศึกษาจึงมีส่วนร่วมในบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลช่วยเหลือ อบรมสั่งสอนฝึกฝนจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551 : 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัยมีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทย มีทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็น สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552 : 5-9) นอกจากนี้จะต้องส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนในเรื่องต่างๆ แล้วนั้น การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวัง (ไพฑูริย์ ยิ้มอยู่, 2559 : 6) การเตรียมความพร้อมในสถานศึกษาระดับปฐมวัยในช่วงวัย 3-6 ปีเพื่อให้การอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาพัฒนาเด็ก ด้วยเหตุนี้หลักสูตรปฐมวัยพุทธศักราช 2560 จึงกำหนดจุดมุ่งหมาย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เกิดทักษะ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กโดยมีครูเป็นผู้วางแผน เตรียมสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เอื้ออำนวยแนะแนวทางแก่เด็กในขณะเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 7) ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่างๆ เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ กล่าวคือเด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีมีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้เก่งและเป็นพลเมืองดีที่จะนำสู่ความสำเร็จในสังคมที่ท้าทายในศตวรรษที่ 21 ต้องได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย แต่คุณภาพของเด็กปฐมวัยยังเป็นจุดอ่อนที่เข้าขั้นวิกฤตของประเทศไทยที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน รัฐและทุกภาคส่วน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน สังคม บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ครู/ผู้ดูแลเด็ก โรงเรียน องค์กรท้องถิ่นทุกระดับ บุคลากรพัฒนาสังคมทั้งภาครัฐเอกชน ภาคศาสนาและภาคธุรกิจ จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของช่วงปฐมวัย ตระหนักในพันธกิจและลงมือช่วยกันทำให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัย (มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562 : 1)

การจัดการศึกษาเป็นบริการสาธารณะประเภทหนึ่งที่จะต้องถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการ ภายใต้หลักการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยรัฐให้การสนับสนุนและช่วยเหลือเฉพาะในภารกิจที่ท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้ (วิรัตน์ ทองวิจิตร, 2553 : 1 - 2) ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือหน่วยงานที่จัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป้าหมายของการศึกษานี้คือการช่วยให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เด็กปฐมวัย มีความพร้อมที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับโอนจากสังกัดเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ มีหน้าที่ดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณและการพัฒนาบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นมาตรฐานกลางของประเทศใช้แทนมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ (ซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2554) เพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ ใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัดและภายนอก (มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562:4) จำแนกออกเป็นมาตรฐานการดำเนินงาน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553 : ก) สำหรับปัญหา อุปสรรคในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ จะมีปัญหาในเรื่องที่ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนไม่สามารถให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559) สอดคล้องกับประเสริฐ บุญมี (2554) ที่กล่าวว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาและอุปสรรคด้านครูที่เลี้ยงหรือผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัย ทั้งด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินพัฒนาการของเด็ก อาคารสถานที่ไม่ได้มาตรฐาน ขาดงบประมาณ สื่ออุปกรณ์ และเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กไม่เพียงพอ

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ มีจำนวน 6 แห่ง โดยมีกองการศึกษา หรือส่วนการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการบริหารการศึกษาจึงเป็นภารกิจที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการที่จะพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนดได้ด้วยดี และมีประสิทธิภาพ การให้ความสนใจ และสนับสนุนการเตรียมความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบต่อภารกิจการดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสามารถให้บริการตอบสนองชุมชนด้านการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย อายุ 2-5 ขวบอย่างทั่วถึงและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพตามอำนาจหน้าที่และเจตนารมณ์ของรัฐบาลจากความสำคัญดังกล่าว

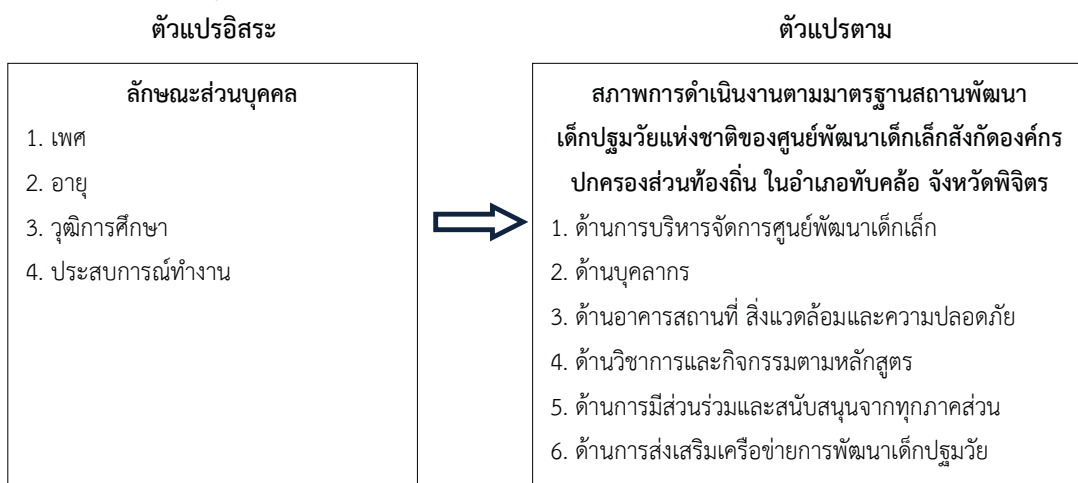
ข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักวิชาการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งรับผิดชอบการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้เล็งเห็นความสำคัญของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เนื่องจากมาตรฐานดังกล่าว เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ ว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับใด ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น ๆ อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ ตามมาตรฐานที่วางไว้ และนำเสนอต่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในสังกัด ที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการวางแผนพัฒนาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

กรอบแนวคิดในการทำการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 ด้านได้แก่ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบสำรวจความคิดเห็น (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 30 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 22 คน รวม 52 คน ได้มาโดยคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มีข้อความจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ประสบการณ์ทำงาน และรายได้ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร มีข้อความทั้งสิ้น จำนวน 60 ข้อ ประกอบด้วย 6 ด้าน ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ในเรื่องการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย
3. นำแบบสอบถาม มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงทางเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามเท่ากับ .967 เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันวิเคราะห์ โดยใช้สถิติค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ด้วยค่า F-test หากพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)

ผล/สรุปผลการวิจัย

การวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ด้าน พบว่าด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.12$) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ($\bar{X}=4.11$) และด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}=4.10$) ตามลำดับ

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ พบว่า มีการสำรวจความต้องการของชุมชน ในการจัดตั้งและ ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.25$) รองลงมาคือมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วยผู้แทนจากชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนผู้ประกอบการและผู้ดูแลเด็กเล็ก ($\bar{X}=4.21$) และมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีการจัดทำ ระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}=4.17$) ตามลำดับ

ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ พบว่า หัวหน้าสถานศึกษามีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างเหมาะสม ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.23$) รองลงมาคือผู้ประกอบการ ประกอบอาหารถูกสุขลักษณะ ตามหลักโภชนาการ ($\bar{X}=4.15$) และครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=4.13$) ตามลำดับ

ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟ ภายในบริเวณอาคารไว้อย่างครบครันและพร้อมใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.25$) รองลงมาคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ ($\bar{X}=4.17$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีตู้ยา และเครื่องเวชภัณฑ์ สำหรับการปฐมพยาบาลวางไว้อยู่ในที่สูง ให้พ้นมือเด็ก ($\bar{X}=4.10$) ตามลำดับ

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.19$) รองลงมาคือเด็กทุกคนได้รับอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการครบ 5 หมู่ ($\bar{X}=4.18$) และเด็กทุกคนได้รับการประเมินภาวะโภชนาการโดยการชั่ง น้ำหนักและวัดส่วนสูงทุก 3 เดือน มีการบันทึกในสมุด รายงานสุขภาพเด็กประจำศูนย์ กรณีพบความผิดปกติเด็กได้รับการส่งต่อให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ($\bar{X}=4.17$) ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ พบว่าครูผู้ดูแลเด็ก มีบทบาทในการส่งเสริมผู้ปกครองให้มีความรู้เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.40$) รองลงมาคือ มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก จากประชาชน/ผู้แทนชุมชนในท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ และผู้แทนจากหน่วยงาน ภาครัฐ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X}=4.17$) และมีการจัดทำสมุดสื่อสารระหว่างศูนย์กับผู้ปกครอง ($\bar{X}=4.15$) ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ พบว่ามีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการ สร้างเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.33$) รองลงมาคือมีการประเมินผลการพัฒนาเครือข่ายศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ($\bar{X}=4.29$) และมีการจัดประชุมชี้แจงเพื่อวางแผนการดำเนินงาน เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}=4.19$) ตามลำดับ

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทำงาน ระหว่าง 5-10 ปี สอดคล้องกับงานวิจัยของวิมลวรรณ ศิริ (2561) การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2558 จำนวน 164 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ ผลการวิจัย พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ ศรศรี (2556) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริศิลป์ บุตรจันทร์ (2554) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเป่า อำเภอตระการพืชผลจังหวัดอุบลราชธานีผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี การดำเนินการตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลเป่า พบว่า ผลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมลวรรณ ศิริ (2561) การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2558 จำนวน 164 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยอันดับที่หนึ่ง ได้แก่ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์ฯ และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามลำดับนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชนะชัย คงมัน (2564) สภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 234 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเต็มศิริ สองเมือง (2564) สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามตัวแปรขนาด ประเภท และสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต กระบี่ พังงา ระนองตรัง และสตูล จำนวน 243 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 487 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน 1) มีการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อดิรัตน์ คำชัยวงษ์ และเศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล (2564) การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามการรับรู้ของครูผู้สอน ในจังหวัดลพบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามการรับรู้ของครูผู้สอน ในจังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 199 คน ผลการศึกษาพบว่า ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในจังหวัดลพบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน

ตอนที่ 3 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

ปัญหาขาดทุนทรัพยากร สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยบางพื้นที่ ขาดทุนทรัพยากรที่จำเป็นในการให้บริการ อาจขาดเงินทุนสำหรับอุปกรณ์การเรียนรู้, บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ หรือสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ขาดการอบรม บุคลากรที่ทำงานในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ขาดการอบรมและการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดูแลเด็ก ในช่วงอายุนี้ ส่วนข้อเสนอแนะควรสร้างความร่วมมือกับครอบครัวและชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมในการดูแลเด็ก และสนับสนุนการพัฒนาของเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรส่งเสริมให้ครูได้รับโอกาสการอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในการดูแลเด็กปฐมวัย ควรทำการประเมินระบบของตนเองเป็นประจำเพื่อตรวจสอบคุณภาพของบริการและทำการปรับปรุงตามความต้องการของเด็กและชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรทำงานร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อให้เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม และเตรียมความพร้อมในการรับเด็กที่มีความจำกัดหรือความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันท์ทิพย์ กังแฮ (2556) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตตำบลแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัญหาการดำเนินงานและเพื่อประมวลข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตตำบลแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตตำบลแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับน้อย ซึ่งพบว่า ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด รองลงมาคือ ด้านคุณภาพเด็ก และด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและให้ความสำคัญกับการศึกษามากขึ้น มีการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ภายนอกห้องเรียนมากขึ้น อาคารเรียนทั้งภายในและภายนอกควรมีความปลอดภัย และส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านและมีความคิดสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. ควรสร้างความร่วมมือกับครอบครัวและชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมในการดูแลเด็กและสนับสนุนการพัฒนาของเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ควรส่งเสริมให้ครูได้รับโอกาสการอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในการดูแลเด็กปฐมวัย
3. ควรทำการประเมินระบบของตนเองเป็นประจำเพื่อตรวจสอบคุณภาพของบริการและทำการปรับปรุงตามความต้องการของเด็กและชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. ควรทำงานร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อให้เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม และเตรียมความพร้อมในการรับเด็กที่มีความจำกัดหรือความต้องการพิเศษ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร และจังหวัดอื่นๆ
2. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของสถานรับเลี้ยงเด็กและความทุ่มเทของพี่เลี้ยงเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร และจังหวัดอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2559) . แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย
- กระทรวงศึกษาธิการ (2560) **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ (2562) **มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ กลุ่มพัฒนาการศึกษาปฐมวัย สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา**
- วิรัตน์ ทองวิจิตร. (2553) การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน: กรณีศึกษากรณีเฉพาะเทศบาลตำบลเทพราช. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเสริฐ บุญมี. (2554). ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- เบญจวรรณ ศรีศรี. (2556). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- ศิริศิลป์ บุตรจันทร์. (2554). การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้กำกับการดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเป่า อำเภอตระการพืชผลจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏอุตรธานี.
- วิมลวรรณ ศิริ. (2561). การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 14(3):225-239.
- ชนะชัย คงมัน (2564) สภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก. Journal of Roi Kaensam Academi.ปีที่ 6 ฉบับที่ 10 (2021): ตุลาคม 2564
- เต็มศิริ สองเมือง. (2564). สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร , 18(1), 33-44.
- อิตารัตน์ คำชัยวงษ์ และเศรษฐวัฒน์ โขควรรกุล (2564) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามการรับรู้ของครูผู้สอน จังหวัดลพบุรี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น : ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 (2565) : กันยายน-ธันวาคม
- จันทร์ทิพย์ กังแฮ. (2556). ปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตตำบลแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏภูเก็ต.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) **กรอบทิศทางพัฒนาการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ฉบับสรุป.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

Ethical leadership of educational institution administrators under the Nakhon Si Thammarat Secondary Educational Service Area Office

ผู้วิจัย

ว่าที่ร้อยตรีอภิศักดิ์ บุญกุล
 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ บุญรอด
 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณแบบสำรวจความคิดเห็น (Survey Research) กับกลุ่มตัวอย่างหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2565 จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ค่า t-test และค่า F-Test

ผลการวิจัย พบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราชส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31-35 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์สอน 7-9 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มี เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์สอนแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ความสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม, หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ABSTRACT

This research has the objective 1) To study the ethical leadership of educational institution administrators under the Nakhon Si Thammarat Secondary Educational Service Area Office. 2) To compare the personal factors of Group leaders of learning subjects that affect the ethical leadership of educational institution administrators under the Nakhon Si Thammarat Secondary Educational Service Area Office. using quantitative research methods, opinion surveys (Survey Research) with a sample group of group leaders. learning content Educational institutions under the jurisdiction of the Nakhon Si Thammarat Secondary Educational Service Area Office, academic year 2022, number of 210 The tool used is a questionnaire. The data analysis statistics were frequency, percentage, average, t-test analysis and F-Test.

The results of the research found that Group leaders of learning subjects of the school under the Nakhon Si Thammarat Secondary Educational Service Area Office Most are female, aged 31-35 years., and had a bachelor's degree. and has 7-9 years of teaching experience. The overall level of opinion regarding the ethical leadership of school administrators is at a high level. The results of the hypothesis testing found that Group leaders of learning subjects have different genders, ages, educational qualifications and teaching experiences. There will be opinions on the ethical leadership of educational institution administrators under the Nakhon Si Thammarat Secondary Educational Service Area Office. Statistically significant difference .05

Keywords : Ethical leadership, Group leaders of learning subjects

บทนำ

การจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารมีคุณสมบัติของผู้นำที่ดีผู้บริหารจะต้องช่วยพัฒนาองค์การให้เจริญก้าวหน้าเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสามารถด้านการบริหารจัดการคนเงินวัสดุอุปกรณ์เวลามีบุคลิกภาพที่ดีและที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งต้องมีคุณธรรมจริยธรรมทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่สามารถกระตุ้นจิตใจเป็นแบบอย่างให้บุคคลอื่นเชื่อถือยอมรับทำให้เกิดความพยายามและแสดงความสามารถให้สูงขึ้นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารเป็นสิ่งที่ควบคู่ไปกับความรู้ความสามารถและความฉลาดทางสติปัญญาผู้บริหารมีอาชีพต้องมีความฉลาดทางศีลธรรมหรือจริยธรรมและความฉลาดทางอารมณ์จึงจะสามารถยืนหยัดในโลกของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นความหวังของการเป็นแบบอย่างที่ดีตั้งนั้นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาคุณภาพของครูและคุณภาพผู้เรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ตามการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน (สุรัตน์ ไชยชมภู, 2557 : 1)

ดังนั้นภารกิจและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่การบริหารวิชาการการบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปรวมทั้งการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติของบุคลากรพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการบริหารงานในองค์กรเป็นอย่างมากต้องสร้างศรัทธาการยอมรับนับถือและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและคนในสังคมการบริหารงานนอกจากมีหลักการในการทำงานโดยยึดหลักกฎหมายระเบียบคำสั่งตามสภาพและวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆและความสำเร็จของการบริหารงานต้องถือว่าความรู้คู่คุณธรรมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาจำเป็นต้องรับผิดชอบการพัฒนาหน่วยงานให้มีมาตรฐานสูงขึ้นด้วยการปฏิรูปงานทั้งระบบคือสถานศึกษานุเคราะห์หลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอนและระบบการบริหารการศึกษาแต่การที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาได้นั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะประสานและขับเคลื่อนระบบการพัฒนางานการให้ก้าวหน้าด้วยการนำบุคลากรให้ร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้อง มีคุณลักษณะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ (ธีระ รุญเจริญ, 2553 : 130)

การปฏิรูปการศึกษาจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่นั้น ประกอบไปด้วยปัจจัยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ รูปแบบกระบวนการทำงาน ภาวะผู้นำของผู้บริหารและการสร้างแรงจูงใจ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญทั้งสิ้น ทั้งนี้การบริหารจัดการของสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ครูและสถานศึกษา ให้ผ่านมาตรฐานการประเมินภายนอก จึงขึ้นอยู่กับภาวะนำของผู้บริหารและการปฏิบัติงานของผู้สอน ที่จำเป็นพาสถานศึกษาสู่คุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร โดยการศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารที่ส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดการยอมรับในตัวผู้บริหาร ได้แก่ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความไว้วางใจความยุติธรรม และการดูแลเอาใจใส่ ดูแลผู้ตามอย่างทั่วถึง ทำให้ผู้นำได้รับการยอมรับและเชื่อถือได้ตามตำแหน่ง หรืออำนาจหน้าที่จากผู้ตามอย่างเต็มภาคภูมิ (Brown, Treviño & Harrison, 2005, pp. 117-134)

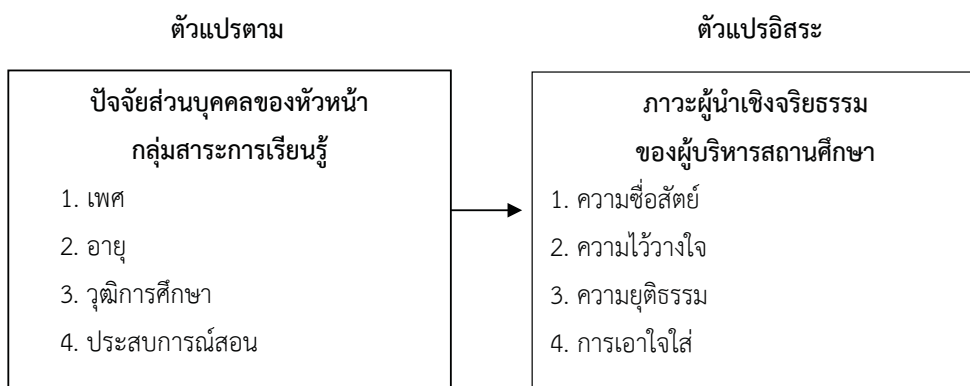
จากเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร และเสริมสร้างการปฏิบัติงานของคณะครู อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

กรอบแนวคิดในการทำการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยใช้แนวคิดภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ Brown, Treviño and Harrison (2005, pp. 117-134) ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความไว้วางใจความยุติธรรม และการเอาใจใส่ โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังภาพที่ 1

วิธีการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ ประกอบด้วย ประชากร ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราชปีการศึกษา 2565 จำนวน 210 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช, 2565) โดยผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถามโดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์สอน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยลักษณะคำถามเป็นมาตราวัดแบบ Likert Scale ครอบคลุมตัวแปรโดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก เห็นด้วยปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยเป็นคำถามแบบปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบราค (Cronbach's Coefficient Alpha Method) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.87

ผล/สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31-35 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์สอน 7-9 ปี

2. ระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนครศรีธรรมราช

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านความไว้วางใจมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.03$) รองลงมาคือด้านความซื่อสัตย์ ($\mu = 4.01$) ด้านการเอาใจใส่ ($\mu = 4.00$) และด้านความยุติธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 3.99$) ตามลำดับ

ด้านความซื่อสัตย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ ผู้บริหารแสดงออกถึงการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบตามระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับที่กำหนดมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.06$) รองลงมาคือผู้บริหารเห็นแก่ประโยชน์ของสถานศึกษามากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ($\mu = 4.05$) และผู้บริหารมีความซื่อตรงต่อการปฏิบัติหน้าที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 3.91$) ตามลำดับ

ด้านความไว้วางใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ ผู้บริหารมีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจตลอดจนมีความโอบอ้อมอารีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.05$) รองลงมาคือผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อการกระทำและคำพูด ($\mu = 4.02$) และผู้บริหารมีการวางตัวและแสดงออกที่เหมาะสมต่อผู้ใต้บังคับบัญชามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 4.03$) ตามลำดับ

ด้านความยุติธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ผู้บริหารปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเป็นธรรม ไม่เอินเอียงไปยังบุคคลใดบุคคลหนึ่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.04$) รองลงมาคือผู้บริหารแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนด้วยความเสมอภาค เท่าเทียมกัน ($\mu = 3.96$) และผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความยุติธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 3.95$) ตามลำดับ

ด้านการเอาใจใส่โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ผู้บริหารให้คำปรึกษา แนะนำ การปฏิบัติงานต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.05$) รองลงมาคือผู้บริหารถามไถ่สุขทุกข์ของผู้ใต้บังคับบัญชาและนักเรียน ($\mu = 4.01$) และผู้บริหารสนใจความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 3.94$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

1. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช แตกต่างกัน พบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช แตกต่างกัน พบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช แตกต่างกัน พบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์สอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช แตกต่างกัน พบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์สอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผล

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง สามารถอภิปรายผลที่ได้จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราชพบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับ งานวิจัยของเศรษฐ์ คุณทาบุตร (2559) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเลย ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผุย รตนโชโต (2558) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลัก พรหมวิหาร 4 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสกลนครพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิง จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักพรหมวิหาร 4 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาล นครสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อโนชา สิงห์สนั่น (2560) ได้ศึกษาคุณลักษณะทาง ชีวสังคมและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ตามหลักพระพุทธศาสนาของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับมาก และพิจารณารายด้านพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านและสอดคล้องกับสุธาสินี แม้นญาติ (2559) ได้ศึกษา โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษามีพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราชพบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการ เรียนรู้ที่มี เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์สอนแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ ผุย รตนโชโต (2558) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสกลนครซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อ ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนสังกัดเทศบาลนคร สกลนคร (2) เพื่อศึกษาระดับ การปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานวิชาชีพ โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสกลนคร (3) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนสังกัดเทศบาลนคร สกลนคร จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน (4) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐาน วิชาชีพ โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสกลนคร จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน (5) เพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 และการปฏิบัติงาน ของครูตามมาตรฐานวิชาชีพโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำ เชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสกลนคร จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยรวมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านความยุติธรรมซึ่งผู้บริหารควรแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนด้วยความเสมอภาค เท่าเทียมกันไม่เอินเอียง ไปยังบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อจะช่วยให้การทำงานมีความสุขและมีประสิทธิภาพ มากขึ้น

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราชควรจัดให้มีการประเมินในเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของครู เพื่อจะได้รู้ถึงปัญหาและข้อบกพร่อง และนำไปปรับปรุงแก้ไข พัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูประบบสองและประเมินภายนอกรอบสาม. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- ผุย รตนโชโต. (2558). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสกลนคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนครพนม.
- เศรษฐ์ คุณทาบุตร. (2559). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, แขนงวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุธาสิณี แม้นญาติ. (2559). โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
- สุรัตน์ ไชยชมภู. (2557). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 8(2), 1-15.
- อนินชา สิงห์สนั่น. (2560). คุณลักษณะทางชีวสังคมและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Brown, M. E., Treviño, L. K., & Harrison, D. A. (2005). Ethical leadership: A social learning perspective for construct development and testing. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 97(10), 117-134.

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2

THE ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN PROMOTING STUDENT-CENTERED INSTRUCTIONAL MANAGEMENT BASED ON THE OPINIONS OF TEACHERS UNDER NAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ผู้วิจัย

ศศิมา ไบยา

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันต์ชัย พูลสวัสดิ์

ภาควิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของ สถานศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 475 คน และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) ความถี่ 2) ร้อยละ 3) ค่าเฉลี่ย (X) 4) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 5) การวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย Independent t-test และ 6) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์การศึกษารoles ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการวิเคราะห์ การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพศชายและเพศหญิงมีบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามขนาด ของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the role of school administrators in promoting student-centered instructional management based on the opinions of teachers under Nan Primary Educational Service Area Office, Region 2; and 2) to compare the role of school administrators in promoting student-centered instructional management based on the opinions of those teachers classified by gender, educational background, work experience and the size of the school. The sample group used in this research consisted of 475 teachers in Nan Primary Educational Service Area Office, Region 2, in the academic year 2021, and they were selected by using stratified random sampling technique. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for the data analysis were: frequency, percentage, mean, standard deviation, independent t-test, and one-way analysis of variance (One-way ANOVA).

The results of the research were as follows: 1) according to the results of an analysis of the study on the role of school administrators in promoting student-centered instructional management based on the opinions of teachers under Nan Primary Educational Service Area Office, Region 2, overall and in each aspect was at a high level; 2) according to the results of comparative analysis, overall the role of school administrators in promoting student-centered instructional management based on the opinions of teachers, classified by gender, was not statistically different. When considering each aspect, it was found that: in the research to improve the quality of education, male and female roles of school administrators in promoting student centered instructional management based on the opinions of teachers were significantly different at the .05 level; in the learning process and development of media, innovation and educational technology, males and females were not statistically different, and when classified by educational background, overall and in each aspect were not statistically different. When classified by work experience, overall and in each aspect had a statistically significant difference at the .05 level. Also, being classified by the size of the schools where they were currently operating, overall and in each aspect had a statistically significant difference at the .05 level.

Keywords : the role of school administrators, promoting student-centered instructional management

บทนำ

ยุคปัจจุบันเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารเป็นอย่างมาก อันเนื่องมาจากโลกได้ปรับเปลี่ยนเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 กล่าวคือเป็นยุคที่มีการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ทุกการสื่อสารสามารถสื่อสารเชื่อมโยงกันได้อย่างรวดเร็ว (วิจารณ์ พานิช. 2555 : 16 - 21) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านรวมถึงด้านการศึกษาด้วย นับจากอดีตจนถึง ปัจจุบัน การศึกษานั้นถือได้ว่าเป็นตัวแปรสำคัญของการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน สังคมในอนาคต ถูกกำหนดโดยทักษะและความรู้ที่ต้องการในปัจจุบัน ดังนั้นการศึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญที่สุดในการสร้างและเตรียมความพร้อมให้กับเยาวชนของชาติเพื่อเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งการจัด การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 นี้ต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงทักษะจากกระบวนทัศน์ที่เป็นแบบ ดั้งเดิมไปสู่กระบวนทัศน์ที่มีความใหม่ทันสมัย มีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ ทำหาย และซับซ้อน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553: 7) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 –2570) ที่ยังคงน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักปรัชญา นำทางในการขับเคลื่อนและวางแผนการพัฒนาประเทศ ให้เกิดประสิทธิผลในการขับเคลื่อน

พลวัต การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ซึ่งเป้าหมายหลักประการหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับนี้คือการพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่โดยพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะ ที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ทักษะทางพฤติกรรม และคุณลักษณะตาม บรรทัดฐานที่ดีของสังคมเตรียมพร้อมกำลังคนที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ภาคการผลิตและบริการเป้าหมายที่มี ศักยภาพและผลิตภาพสูงขึ้น รวมทั้งพัฒนาหลักประกัน และความคุ้มครองทางสังคมเพื่อส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ออนไลน์. 2564)

การจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ ยึดผู้เรียนเป็นที่ตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนจะได้รับ และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การเกิด การเรียนรู้ที่แท้จริง (ทิตินา แชมมณี. 2564 : 120) ทั้งนี้เป็นที่ยอมรับว่าการกีด การเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นั้นเป็นวิธีการที่จะสามารถพัฒนาคนหรือผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ได้ อันเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีนี้ให้ความสำคัญ กับผู้เรียนมากกว่าผู้สอน และส่งเสริม ให้ผู้เรียนเรียนรู้ ด้วยตนเองอย่างเต็มกำลังความสามารถและความต้องการของตนเองแนวคิดนี้ ได้รับอิทธิพลมาจากปรัชญา การศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ยาวนานและเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์แล้วว่า สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ขวลิต เจนเจริญ. 2553 : 2)

จากงานวิจัยของ เมตตา ชาญฉลาด (2558 : 55 – 58) แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 มี ระดับความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหาร ในด้านการบริหารวิชาการน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับการบริหารงานอีก 3 ด้าน คือด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการ บริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณเมื่อพิจารณาถึงประเด็นหนึ่งในการบริหารงานวิชาการรายข้อ 3 อันดับสุดท้าย พบว่าครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อผู้บริหารในการส่งเสริมให้ครู จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ สอดคล้อง กับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน จากข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมี การส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับที่ครูผู้สอนยังไม่พึงพอใจ ซึ่งการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนนั้น เป็นลักษณะหนึ่งของการที่ทำให้มองเห็นได้ว่าการจัดการ เรียนการสอนเป็นลักษณะที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ หากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ได้รับการ ส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเพียงพอและพึงพอใจแล้วนั้น อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อการเรียนรู้ของ ผู้เรียนได้เช่นกัน ดังจะเห็นได้จากคะแนนสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดน่าน พบว่า ปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ย 46.39 และปีการศึกษา 2565 มีค่าเฉลี่ย 43.09 (สถาบันทดสอบ ทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). ออนไลน์. 2565) จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียน การสอนของครูผู้สอนจะต้องได้รับการพัฒนา อย่างเร่งด่วนและส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการประเมินตามแผนปฏิบัติ ราชการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 พบว่า มีนโยบายที่ไม่บรรลุค่าเป้าหมาย คือ นโยบายที่ 3 การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ตัวชี้วัด 17ครูมีการเปลี่ยนบทบาท ครูผู้สอน เป็น coach เป็น ผู้ให้คำปรึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2. 2565 : 23) ทั้งนี้อาจจะเกิดจากปัจจัยที่ เกี่ยวข้อง

หลายด้าน เช่น กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่จะให้ความร่วมมือ มุ่งมั่นแก้ไข พัฒนา และส่งเสริมคุณภาพ ทางการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและถือว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ ของการบริหารการศึกษาที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

จากการสืบค้นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ย้อนหลัง 10 ปี พบว่า ไม่ปรากฏงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในจังหวัดน่าน ประกอบกับเหตุผลดังกล่าว มาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 เพื่อที่จะนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 2 โดยอาศัยแนวคิดของอาร์กิริสและไซเยอร์ต (Argyris and Cyert. 1980 : 63) กอร์ดัน (Gorton. 1983 : 71) กลาสแมน (Glassman. 1984 : 283 -297) กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 28 - 30) พอตตา บุตรสุทธิวงศ์ (2554 : 123) ทิศนา แคมมณี (2564 : 121 - 122) เข็มทอง ศิริแสงเลิศ (2555 : 51-52) ประยงค์ เนาวบุตร (2555 : 39 -46) และศิริดา แพงไทย (2559 : 57) นำมาวิเคราะห์ แล้วสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. เพศ
1.1 ชาย
1.2 หญิง
2. วุฒิการศึกษา
2.1 ปริญญาตรี
2.2 ปริญญาโท
2.3 ปริญญาเอก
3. ประสบการณ์ในการทำงาน
3.1 ต่ำกว่า 9 ปี
3.2 10 –19 ปี
3.3 20 –29 ปี
3.4 30 ปีขึ้นไป
4. ขนาดสถานศึกษา
4.1 ขนาดเล็ก
4.2 ขนาดกลาง
4.3 ขนาดใหญ่

ตัวแปรตาม

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริม การจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็น ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 แบ่งออกเป็น
1. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
2. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ทางการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จากสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 916 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. ออนไลน์. 2565 ก)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 2 ปีการศึกษา 2565 โดยใช้ตารางเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและ มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 475 คน และ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มและ ครูผู้สอนเป็นหน่วยในการสุ่มแบ่งออกเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก 175 คน สถานศึกษาขนาดกลาง 214 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 86 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 121)

นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกแต่ละข้อตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 – 204) และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานาน เขต 2 ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังจากนั้น นำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน

3. เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานาน เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย Independent t-test

4. เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานาน เขต 2 จำแนกตามวุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของสถานศึกษาที่ ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) กรณีพบ ความแตกต่างใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณแบบ Least - Significant Different (LSD)

ผล/ สรุปผลการวิจัย

การศึกษารolesของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานาน เขต 2 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การศึกษารolesของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานาน เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของลงมา คือ ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการ และเทคโนโลยีทางการศึกษา และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเมื่อพิจารณาแต่ละด้านรายชื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้พบว่า 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมให้ครูเน้นการเรียนการสอนด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ หรือวิธีการสอนต่าง ๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและอันดับสุดท้าย คือ มีการเชิญวิทยากรมาแนะนำการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า 3 อันดับแรก คือ มีการประชุมครูเพื่อกำหนดนโยบายในการสนับสนุนการทำวิจัยที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ครูทำงานวิจัยของครูโดย การค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยการแนะนำให้อ่านจากตำราและเอกสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยของครูและอันดับท้ายสุด คือ เชิญวิทยากรมาบรรยายเสริมความรู้เรื่อง การทำวิจัยให้กับครูในสถานศึกษา

1.3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า 3 อันดับแรก คือ สนับสนุนให้ครูมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่งเสริมให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกันในสถานศึกษาเดียวกันในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ ให้กับครูในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาและอันดับท้ายสุด คือ สนับสนุนให้ครูได้ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาตามสถานศึกษาต่าง ๆ

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามเพศโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าโดยภาพรวมเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน

2.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามวุฒิการศึกษาเมื่อพิจารณาโดยภาพรวม และรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

2.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่สมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากมากไปหาน้อยอันดับแรก คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ออนไลน์ คือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ทางการศึกษาและอันดับสุดท้าย คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแก่ครูผู้สอนใน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับมากก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแก่ครูผู้สอนใน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาประการหนึ่ง ดังแนวคิดของ ดับริน (Dubrin, 1998 : 460) ที่ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาผู้บริหารต้องแสดงความเอาใจใส่ต่อความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชา สนับสนุนให้มีการแสดงออกหรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นที่รู้จักใช้กลยุทธ์ในการจูงใจบุคลากรให้ทำงานกับองค์กรด้วยความเต็มใจโดยกระตุ้นและให้คำชมเชยเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงานและสอดคล้องกับผลการวิจัยของเชวง เพชรภา (2553 : 123 บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับผลการวิจัยของเฉลิมพล วนาสันติสุข (2555 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนอำเภอนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูวิชาการและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนอำเภอนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริดา นาคเสน (2556 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอรณนคร จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอรณนคร จังหวัดนครพนมโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่สมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามเพศโดยภาพรวมและรายด้านพบว่าโดยภาพรวมเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนและส่งเสริมครูผู้สอนทั้งเพศหญิงและเพศชายในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างดีส่งผลให้ครูผู้สอนทั้งเพศหญิงและเพศชายมี

ทัศนคติที่ดีต่อผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาสอดคล้องกับแนวคิดของ เดฟท์ลี (Daftly, 1999 : 334) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้บริหารที่ดีที่สุดประการหนึ่งไว้ คือ การเอาใจใส่แต่ละบุคคล นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าว ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณรงค์ สุภาพ (2559 : 221 - 222) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน

2.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษาเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างดี สามารถให้การสนับสนุนและส่งเสริมครูผู้สอนที่มีความหลากหลายด้านวุฒิการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้สอดคล้องกับแนวคิดของดับริน (Dubrin, 1998 : 460) ที่ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาประการหนึ่งที่ดีควรมี คือ มีทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอังจิมา คงโอ (2560 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของระติวารณ สุขศิริ (2561 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญไม่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาแล้วว่าครูผู้สอนที่มากประสบการณ์ยังคงยึดติดการจัดการเรียนสอนแบบยึดครูผู้สอนเป็นสำคัญเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการส่งเสริมในเรื่องดังกล่าวจึงมิได้รับการตอบรับอย่างเต็มที่เท่าที่ควรจึงส่งผลให้ครูผู้สอนที่ยังคงยึดติดกับการจัดการเรียนสอนแบบยึดครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางอาจไม่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องดังกล่าว เพื่อมิได้เป็นการสร้างภาระงานเกินความสามารถของครูผู้สอนสอดคล้องกับแนวคิดของ แซคส์ (Sachs, 1996 : 3 - 4) ที่ได้กล่าวไว้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจในสถานการณ์ของผู้ร่วมงานด้วย และสามารถนำความคิดของผู้ร่วมงานไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานได้นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับของอำนาจเงินงามมีสุข (2557 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตสัตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตสัตตบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดแตกต่างกันให้การสนับสนุนและส่งเสริม ครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่แตกต่างกันด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยต่าง ๆ ทั้งงบประมาณจำนวนครูผู้สอนจำนวนนักเรียน เป็นต้นสอดคล้องกับแนวคิดของ คอนเจอร์ (Conger. 1989 : 79) ที่ได้กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการวางแผนนโยบายเกี่ยวกับกระบวนการสอนนักเรียน ครูอาจารย์การเงิน และงานธุรการต่าง ๆ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญจันทร์ โรจนรัตน์ภรณ์ (2560 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำ การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่าผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพิ่มเติมแก่ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2
2. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการเชิญวิทยากรมาแนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแก่ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2
3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสนับสนุนให้ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ได้ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาตามสถานศึกษาต่าง ๆ
4. ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีครูผู้สอนมีประสบการณ์การทำงานที่หลากหลาย และผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ควรมีการปรึกษาวางแนวทางในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ในวิถีใหม่
2. ควรศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์โควิด 19 ในการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2
3. ควรศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

อ้างอิง

- วิจารณ์ พาณิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ชวลิต เจนเจริญ.(2553).**บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนอำเภอปะลา จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลเย: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ทศนา แคมมณี. (2564). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 23. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมตตา ชาญฉลาด. (2558). **ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาใน อำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรีเขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2565). **ค่าสถิติพื้นฐานระดับจังหวัดของผลการทดสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามสาระการเรียนรู้**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา <https://catalog.niets.or.th/dataset/it-16-30/>. 1 กุมภาพันธ์ 2565.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2. (2563). **แผนปฏิบัติการราชการรายปี พ.ศ.2564**. น่าน:กลุ่มนโยบายแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2.
- _____. (2564ก). **ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนสังกัด สพป.น่าน เขต 2**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา https://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=2201/. 1 พฤศจิกายน 2564.
- _____. (2564ข). **บริบทของ สพป.น่าน เขต 2**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา <http://www.nan2.go.th/>. 20 ธันวาคม 2564.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เขวง เพชรภา. (2553).**บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3**.
- เฉลิมพล วนาสันติสุข. (2555). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียน อำเภอนางรอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศิริดา นาคเสน. (2556). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครพนม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครพนม.
- กฤษณรงค์ สุภาพ. (2559).**บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- อังจิมา คงโอ. (2560).**บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). พะเยา:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา.บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ระติวรรณ สุขศิริ. (2561). การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อำนาจ เงินงามมีสุข. (2557). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสหวิทยาเขตสตตะบงกช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี

A Study of Factors Affecting the Decision to Study in Schools Vocational Education of Students in Kanchanaburi Province.

ผู้วิจัย

ศิวาพร ชื่นใจ

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วิหคโต

ภาควิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษา อาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี ประชากรที่ใช้คือนักเรียนที่ตัดสินใจศึกษาต่อระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คน โดยใช้สูตรของ Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม

พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ดังนี้ ด้านนักเรียน อยู่ในระดับมาก พบว่าความชอบที่ลงมือปฏิบัติมากกว่าการเรียนวิชาทฤษฎี อยู่อันดับสูงสุด ด้านครอบครัว อยู่ในระดับมาก พบว่าครอบครัวมีอาชีพที่มั่นคงมีรายได้พอเพียง อยู่อันดับสูงสุด ด้านสังคม อยู่ในระดับมาก พบว่าครอบครัวมีอาชีพที่มั่นคงมีรายได้พอเพียง อยู่อันดับสูงสุด ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก พบว่าสถานศึกษามีความพร้อมเรื่องอาคารห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย อยู่อันดับสูงสุด การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ที่นัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ : การศึกษาต่อในสายอาชีพ, สถานศึกษา, อาชีวศึกษา

Abstract

A study of Factors affecting admission to vocational education in educational institutions Vocational education of students in Kanchanaburi province. The population used is students who decide to pursue vocational education in vocational educational institutions in Kanchanaburi Province. The sample size was 335 people using Krejcie and Morgan's formula. The research tool was a questionnaire.

Research has found that the factors affecting the overall enrollment of vocational education institutions are very high, as shown below: Facts have shown that preferences that are more practical than theory rank highest in families. Discovered that the family has a stable profession with sufficient income, ranks highest in society, and is at a very high level. Discovered that the family has a stable profession with sufficient income. Ranked highest in terms of environment and at a high level, it was found that the school is equipped with classrooms and laboratories. The most advanced school equipment ranks highest. Comparing the Factors Influencing the Admission of Kanchanaburi Vocational School Classification based on different personal factors will not affect the factors that affect vocational education enrollment in vocational education institutions. 0.05.

Keywords : Continuing Vocational Education, Educational Institutions, Vocational Education.

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้ประสบความสำเร็จเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการปัจจัยที่สำคัญ คือประชากรของประเทศ การพัฒนาประเทศจะเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความเจริญก้าวหน้าพัฒนาต่อกับนานาชาติประเทศสิ่งสำคัญที่จะทำให้ประชากรมีคุณภาพ คือการให้ประชากรได้รับการศึกษาความคิด ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล คุณสมบัติดังกล่าว เป็นปัจจัย และพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง การศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะอาชีพไม่เพียงแต่จะตอบสนองความต้องการของมนุษย์ทางเศรษฐกิจเท่านั้น อาชีพยังตอบสนองต่อความต้องการทางด้านอื่น การที่บุคคลสามารถเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ ในการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม (ปัทมา วิชิตะกุล, 2554)

การศึกษาทางด้านสายอาชีพประเภทอาชีวศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญในการผลิตแรงงาน ฝีมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยไม่น้อยกว่าการศึกษาสายสามัญ อีกทั้งยังได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐที่มีการ ประชาสัมพันธ์ และเชิญชวนให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพมากขึ้น ทั้งด้านเป้าหมายในการเพิ่มปริมาณ ผู้เรียนสายอาชีพ การรักษาเป้าหมายผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือการหาแนวทางเพิ่มสัดส่วน ปริมาณผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) อย่างไรก็ตาม สภาพสถานการณ์ตลาดแรงงานในประเทศไทยยังคงขาดแคลนทักษะสายอาชีพอยู่มาก Vocational and technical skill-GTCI อยู่อันดับท้ายๆ คือ 89 จาก 119 ประเทศ รวมถึงขาดแคลนอาชีพที่ต้องการทักษะทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีซึ่งมีความจำเป็น ต่อการพัฒนา และสร้างนวัตกรรม แต่ประเทศไทยยังมีข้อได้เปรียบ คือมีสัดส่วนของประชากรที่มีทักษะด้านดิจิทัลโดย เปรียบเทียบอยู่ในระดับที่น่าพอใจคือ 54.9% ใกล้เคียงกับญี่ปุ่น (50.8%) อังกฤษ (61%) และสูงสุดคือ เนเธอร์แลนด์ (77.4%) และสิงคโปร์ (77%) (เสาวณี จันทะพงษ์ และคณะ, 2564) ซึ่งสภาพการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับปัญหา ขาดแคลนแรงงานในประเทศไทยว่าการผลิตแรงงานที่มีทักษะไม่ตรงกับความต้องการของตลาด (Skill Mismatch) ทั้งในด้านจำนวนสาขาวิชา และคุณภาพแรงงาน แรงงานในภาคอุตสาหกรรมยุคใหม่ต้องเป็นคนมีทักษะทางวิชาชีพ และหากเรียนในระบบทวิภาคีที่มีคุณภาพที่มีการเรียนภาคทฤษฎีที่สอดคล้อง ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึก ภาคปฏิบัติในสถานประกอบการก็จะเป็นที่ตรงความต้องการของตลาดแรงงานช่วย ลดปัญหา Skill Mismatch ในตลาดแรงงานได้

และยังกล่าวเสริมอีกว่าการศึกษายาอาชีพซึ่งผลิตแรงงานทักษะชั้นกลาง และชั้นสูง ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และเป็นแรงงานทักษะฝีมือที่สามารถสร้าง และคิดค้นสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมนั้นกลับได้รับเงินสนับสนุนสัดส่วนน้อย ความต้องการแรงงานระดับท้องถิ่น ความต้องการแรงงานในระดับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีความสอดคล้องระหว่างอุปสงค์ และอุปทานของแรงงาน แต่อย่างไรก็ตามในพื้นที่กาญจนบุรี และอีกหลายจังหวัดในประเทศไทย พบปัญหาความไม่สอดคล้องเกิดขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีอุปสงค์แรงงานมากกว่าอุปทานแรงงาน และแรงงานผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือต่ำกว่ามีอุปสงค์แรงงานมากกว่าอุปทานแรงงานค่อนข้างมาก จะเห็นได้ว่าความต้องการแรงงานระดับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจำนวนมากทั้งในระดับท้องถิ่น และในระดับประเทศ

จังหวัดกาญจนบุรี มีการดำเนินการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มโอกาสให้กับผู้เรียน ให้มีคุณภาพเป็นคนดี คนเก่ง และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในจังหวัดกาญจนบุรี คือการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกันไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง โดยช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา รวมทั้งสร้าง และพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพของครูผู้สอน โดยความร่วมมือของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การที่ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญ หรือสายอาชีพ ได้อย่างถูกต้อง โดยต้องให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงอนาคตเป้าหมายในชีวิตของตนเอง ในการตัดสินใจเลือกเรียนสายการเรียนที่นักเรียนจะได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นนั้น นักเรียนที่จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือก หรือการตัดสินใจในการศึกษาหลายปัจจัย เช่น แรงจูงใจความคาดหวังของผู้เรียน ทัศนคติ ความสนใจในอาชีพ ผลสมฤทธิ์ทางการเรียน ภาพลักษณ์ของสถาบัน บุคคลที่เกี่ยวข้อง ค่านิยมทางสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาต่อ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนต่อทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามการเลือกเรียนต่ออาจอยู่กับบริบทของภูมิภาค เขตพื้นที่ เพราะในแต่ละภูมิภาคจะมีความแตกต่างในด้านอาชีพ สภาพเศรษฐกิจและสังคม มีปัจจัยที่แตกต่างออกไป

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนสายอาชีพในอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้เลือกเรียนสายอาชีพในอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งผลที่ได้จะเป็นแนวทางในการวางแผน และช่วยเหลือนักเรียนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยโดยรวม และรายได้เฉลี่ยของครอบครัว

กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย

จากการศึกษา และค้นคว้าในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี” ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนที่ตัดสินใจศึกษาต่อระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 2,600 คนโดยประมาณ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน โดยใช้สูตรของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถาม เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยรวม และรายได้เฉลี่ยของครอบครัว

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา จำนวน 4 ด้าน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่าง ๆ

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย และได้ศึกษาแบบสอบถามจากผู้วิจัยท่านอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหางานวิจัย แล้วนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับงานวิจัยครั้งนี้ และนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของคำถาม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงแก้ไข

นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้เสร็จสมบูรณ์แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญต้องประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ ระดับ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ให้ค่า เท่ากับ +1

ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าไม่มีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ให้ค่า เท่ากับ -1

ผู้ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ให้ค่า เท่ากับ 0

สูตรในการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Indexes of Item-objective Congruence)

สูตรคำนวณ

$$IOC = \frac{\text{คะแนนรวม}}{\text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}} = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้อง

R คือ คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ คือ ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณาระดับค่าดัชนีจากจากข้อคำถามที่ได้จากการคำนวณ จากสูตรที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0.00 – 1.00 มีรายละเอียดของเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- (1) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.05 – 1.00 มีความตรงเชิงเนื้อหาใช้ได้
- (2) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.05 ต้องปรับปรุง ใช้ไม่ได้

ความสอดคล้องของแบบจำลองดัชนีวัดผลสำเร็จเป็น โดยสรุปได้ค่า 0.79 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมา โดยผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว โดยการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือประชากรที่นักเรียนที่ตัดสินใจศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 335 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถามกลับคืนครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนดไว้ จำนวน 335 ชุด

5. สถิติและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบบสอบถามจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ในการประเมิน 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scales) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มีความเห็นด้วยมากที่สุด มีความเห็นด้วยมาก มีความเห็นด้วยปานกลาง มีความเห็นด้วยน้อย มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในโดยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ประมวลผลซึ่งใช้โปรแกรม SPSS โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ปัจจัยส่วนบุคคล โดยจำแนก เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยโดยรวม และรายได้เฉลี่ยของครอบครัว โดยใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) เป็นต้น

5.2 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ของกลุ่มตัวอย่าง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 วิเคราะห์การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้ค่า One-way Anova และ T-Test Independent

ผล/สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 40 มีอายุ 15 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.51 มีเกรดเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 43.59 มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัว 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.06

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสังคม อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ด้านครอบครัว อยู่ในระดับ มาก และด้านนักเรียน อยู่ในระดับ มาก วิเคราะห์รายด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ความชอบที่ลงมือปฏิบัติมากกว่าการเรียนรู้วิชาทฤษฎี รองลงมาความต้องการในการเรียนรู้วิชาพื้นฐานที่สามารถต่อยอด การศึกษาระดับที่สูงขึ้น รองลงมา สายวิชาที่เลือกเรียนเป็นที่ต้องการของสังคม รองลงมา สามารถหารายได้ระหว่างเรียนจนเจือครอบครัวได้ รองลงมา แรงจูงใจที่จะศึกษาต่อเพื่อความชำนาญสายวิชาชีพ รองลงมา การมีความสนใจ และชอบในสายวิชาที่เรียน รองลงมา แรงจูงใจที่จะศึกษาต่อเพื่อจบแล้วทำงานที่มีรายได้สูง และคะแนนเฉลี่ยสะสมเป็นปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อ ตามลำดับ

2.2 ด้านครอบครัว ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.807) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ครอบครัวมีอาชีพที่มั่นคงมีรายได้พอเพียง รองลงมา ครอบครัวมองว่าการศึกษาทางอาชีวศึกษาเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน รองลงมา ครอบครัวมองว่าการออกไปประกอบธุรกิจส่วนตัวทำให้สามารถขยายกิจการเพื่อเพิ่มรายได้ รองลงมา ครอบครัวคาดหวัง สนับสนุนให้เรียนต่อสายวิชานี้ รองลงมา ครอบครัวเห็นว่าเรียนสายวิชานี้มีงานทำชัดเจน รองลงมา ครอบครัวเห็นว่าค่าใช้จ่ายในการเรียนสายวิชานี้เหมาะสม และมีความสามารถจ่ายค่าเล่าเรียนได้จนจบ รองลงมา ระหว่างการเรียนสามารถหารายได้เสริมได้ง่ายช่วยให้มี รายได้ระหว่างเรียน และระดับการศึกษาของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจศึกษา ตามลำดับ

2.3 ด้านสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.807) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ครอบครัวมีอาชีพที่มั่นคงมีรายได้พอเพียง รองลงมา ครอบครัวมองว่าการศึกษาทางอาชีวศึกษาเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน รองลงมา ครอบครัวมองว่าการออกไปประกอบธุรกิจส่วนตัวทำให้สามารถขยายกิจการเพื่อเพิ่มรายได้ รองลงมา ครอบครัวคาดหวัง สนับสนุนให้เรียนต่อสายวิชานี้ รองลงมา ครอบครัวเห็นว่าเรียนสายวิชานี้มีงานทำชัดเจน รองลงมา ครอบครัวเห็นว่าค่าใช้จ่ายในการเรียนสายวิชานี้เหมาะสม และมีความสามารถจ่ายค่าเล่าเรียนได้จนจบ รองลงมา ระหว่างการเรียนสามารถหารายได้เสริมได้ง่ายช่วยให้มี รายได้ระหว่างเรียน และระดับการศึกษาของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ ตามลำดับ

2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีความพร้อมเรื่องอาคารห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย รองลงมา สถานศึกษามีส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนนำความรู้จัดทำผลงาน วิชาการ เข้าแข่งขันในหน่วยงานต่างๆ รองลงมา สถานศึกษามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของสังคม รองลงมา สถานศึกษามีบุคลากรทาง

การศึกษาที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับของสังคม รองลงมา สถานศึกษาตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปราศจากมลภาวะทาง อากาศ และสิ่งรบกวนต่างๆ รองลงมา การเดินทางไปยังสถานศึกษาสะดวก และปลอดภัย รองลงมา สถานศึกษาจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น สวยงาม และเหมาะสม และสถานศึกษาให้คำแนะนำ ดูแลช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาด้านมาตรฐานวิชาการ และวิชาชีพ ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี ในการทดสอบพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาโดยรวม มีค่า Sig. มากกว่า 0.05 หมายความว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนักเรียน, ด้านครอบครัว, ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ด้านนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความชอบที่ลงมือปฏิบัติมากกว่าการเรียนวิชาทฤษฎี อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ความต้องการในการเรียนรู้วิชาพื้นฐานที่สามารถต่อยอด การศึกษาระดับที่สูงขึ้น อยู่ในระดับ มาก รองลงมา สายวิชาที่เลือกเรียนเป็นที่ต้องการของสังคม อยู่ในระดับ มาก รองลงมา สามารถหารายได้ระหว่างเรียนจนเพียงพอครอบครัวได้ อยู่ในระดับ มาก รองลงมา แรงจูงใจที่จะศึกษาต่อเพื่อความชำนาญสายวิชาชีพ อยู่ในระดับ มาก รองลงมา การมีความสนใจ และชอบในสายวิชาที่เรียน อยู่ในระดับ มาก รองลงมา แรงจูงใจที่จะศึกษาต่อเพื่อจบแล้วทำงานที่มีรายได้สูง อยู่ในระดับ มาก และคะแนนเฉลี่ยสะสมเป็นปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อ อยู่ในระดับ มาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญาดา นวลสาย (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดศรีสะเกษของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ป.วช.) ชั้นปีที่1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำแนกตามเพศ อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพทางครอบครัว และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวโดยรวมทุกด้านมีผลอยู่ในระดับมาก โดยด้านผลผลิตและคุณภาพของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ได้ดังนี้ สำเร็จการศึกษาแล้วสามารถทำงานได้จริง, สามารถประกอบอาชีพที่หางานทำได้ง่าย, เป็นผู้มีความซื่อสัตย์และจริยธรรม, ศึกษาต่อ หรือได้งานทำตรงสาขาที่สำเร็จการศึกษา, ทักษาอาชีพตามสาขาที่เรียน, นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษานี้เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานในภาครัฐ และเอกชน และสามารถสอบผ่านมาตรฐานวิชาชีพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของภักชดา เสรีรัตน์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย พบว่าปัจจัยจำแนกการตัดสินใจ

ศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาของนักเรียนในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.037 ปัจจัยด้านนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ดังนี้ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ค่านิยมการเรียนต่อ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความสนใจด้านอาชีพ, เจตคติต่อการเรียน และความถนัดด้านอาชีพ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ด้านครอบครัว ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.807) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครอบครัวมีอาชีพที่มั่นคงมีรายได้พอเพียงอยู่ในระดับ มาก รองลงมา ครอบครัวมองว่าการศึกษาทางอาชีวศึกษาเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ครอบครัวมองว่าการออกไปประกอบธุรกิจส่วนตัวทำให้สามารถขยายกิจการเพื่อเพิ่มรายได้ อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ครอบครัวคาดหวัง สนับสนุนให้เรียนต่อสายวิชานี้ อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ครอบครัวเห็นว่าเรียนสายวิชานี้มีงานทำชัดเจน อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ครอบครัวเห็นว่าค่าใช้จ่ายในการเรียนสายวิชานี้เหมาะสม และมีความสามารถจ่ายค่าเล่าเรียนได้จนจบ อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ระหว่างการเรียนสามารถหารายได้เสริมได้ง่ายช่วยให้มี รายได้ระหว่างเรียน อยู่ในระดับ มาก และระดับการศึกษาของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ อยู่ในระดับ มาก ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของอรรถกฤต อินทะโย (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ของนักเรียนในจังหวัดเชียงราย พบว่าสาเหตุที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงรายก็เพราะเห็นรุ่นพี่ที่จบออกไปแล้วมีงานทำ ฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัวดีขึ้น และอยู่ในสังคมได้โดยเฉพาะงานทุกสาขาอาชีพสามารถเข้าสู่ชุมชนได้หลายช่องทาง ผู้ปกครองมีบทบาทในการสนับสนุนให้เรียนสายอาชีพตามความถนัดของตนเอง เพราะเชื่อว่าเมื่อจบการศึกษาแล้วมีงานทำแน่นอน และจะทำให้ในอนาคต ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ด้านสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.807) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครอบครัวมีอาชีพที่มั่นคงมีรายได้พอเพียง อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ครอบครัวมองว่าการศึกษาทางอาชีวศึกษาเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ครอบครัวมองว่าการออกไปประกอบธุรกิจส่วนตัวทำให้สามารถขยายกิจการเพื่อเพิ่มรายได้ อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ครอบครัวคาดหวัง สนับสนุนให้เรียนต่อสายวิชานี้ อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ครอบครัวเห็นว่าเรียนสายวิชานี้มีงานทำชัดเจน อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ครอบครัวเห็นว่าค่าใช้จ่ายในการเรียนสายวิชานี้เหมาะสม และมีความสามารถจ่ายค่าเล่าเรียนได้จนจบ อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ระหว่างการเรียนสามารถหารายได้เสริมได้ง่ายช่วยให้มี รายได้ระหว่างเรียน อยู่ในระดับ มาก และระดับการศึกษาของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ อยู่ในระดับ มาก ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิทวัส เหล่ามะลอ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจําปีการศึกษา 2562 โดยผ่านการคัดเลือกด้วยระบบ TCAS พบว่า ปัจจัยด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับ มาก การได้รับการยอมรับจากสังคม เกียรติยศ ชื่อเสียง สังคมยกย่องในความรู้ความสามารถ สามารถนำวิชาชีพไปประกอบอาชีพได้ง่าย และความก้าวหน้าในอาชีพการงานในอนาคต

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีความพร้อมเรื่องอาคารห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา สถานศึกษา

ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนนำความรู้จัดทำผลงาน วิชาการ เข้าแข่งขันในหน่วยงานต่างๆ อยู่ในระดับ มาก รongลงมา สถานศึกษามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของสังคม อยู่ในระดับ มาก รongลงมา สถานศึกษามีบุคลากรทางการศึกษาที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับของสังคม อยู่ในระดับ มาก รongลงมา สถานศึกษาตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปราศจากมลภาวะทาง อากาศ และสิ่งรบกวนต่างๆ อยู่ในระดับ มาก รongลงมา การเดินทางไปยังสถานศึกษาสะดวก และปลอดภัย อยู่ในระดับ มาก รongลงมา สถานศึกษาจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น สวยงาม และเหมาะสม อยู่ในระดับ มาก และ สถานศึกษาให้คำแนะนำ ดูแล ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาด้าน มาตรฐานวิชาการ และวิชาชีพ อยู่ในระดับ มาก ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของพีรภูมิ แสงหิรัญ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจสมุทรปราการ ระดับความสำคัญของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกของสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 หัวข้อ คือ สิ่งแวดล้อม, ชื่อเสียงของสถานศึกษา, คุณภาพการศึกษา, หลักสูตร, สิ่งอำนวยความสะดวก และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ภาพรวมส่งผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บรรยากาศโดยรวมวิทยาลัยฯ ร่มรื่น มีการปลูกต้นไม้ และไม้ประดับต่างๆ อย่างสวยงาม วิทยาลัยฯ เน้นความสะอาดของห้องเรียน อาคารเรียน ห้องพยาบาล ห้องน้ำ และโรงอาหาร

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 สถาบันอาชีวศึกษา สามารถนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางการจัดศึกษาสนองความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และความต้องการของตลาดแรงงาน
- 1.2 สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สามารถนำผลการวิจัยเพื่อแนะแนวการศึกษาต่อ และประชาสัมพันธ์
- 1.3 ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา นำแนวทางการบริหารจัดการที่จะให้นักเรียนกลุ่มที่สนใจศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี
- 2.2 ควรมีการศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักเรียน ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี
- 2.3 ควรมีการศึกษากรณีการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ สถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

บรรณานุกรม

ปัทมา วิชิตะกุล. (2554). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.**

- พิชญาดา นวลสาย. (2563). การศึกษาสภาพปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต*. 20(1), 26-38.
- พีรภูมิ แสงหิรัญ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจสมุทรปราการ. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*. 11(1), 26-37.
- ภักชуда เสรีรัตน์. (2560). ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาของนักเรียนในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ **ฝั่งอ่าวไทย**. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วิทวัส เหล่ามะลอ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา **มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2562** โดยผ่านการคัดเลือกด้วยระบบ TCAS. รายงานการวิจัย สำนักบริหารและพัฒนาวិชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรรถกฤต อินทะโย. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ของนักเรียนใน **จังหวัดเชียงราย. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 12.บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.**
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.

ประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต ของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

THE PROJECT EVALUATION FOR SCOUTING ENHANCING LIFE SKILLS OF BAN CHEDI MAE KRUA SCHOOL UNDER CHIANG MAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ผู้วิจัย

สัมพันธ์ เล็กตัว

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์

สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 39 คน คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 33 คน และตัวแทนนักเรียน 42 คน รวมเป็น 74 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต ของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว โดยใช้การประเมินแบบ CIPP พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านผลผลิต (Product) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และด้านกระบวนการ (Process) ตามลำดับ

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ ลูกเสือ เสริมสร้างทักษะชีวิต โรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว

ABSTRACT

The purpose of this research was to evaluate the project for scouting enhancing life skills of Ban Chedi Mae Krua School under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 2. The population consisted of one school director, one deputy director, 39 teachers, 7 school board committees, and 33 parents of grade 7-9 students and 42 student representatives, for a total of 74 informants. The instruments used for collecting data were a questionnaires with a reliability of 0.84. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results of the research found that the project evaluation results for scouting enhancing life skills of Ban Chedi Mae Krua School under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 2 were overall at a high level. When considering each aspect, it was found that the project context was at a high level, followed by the project product at a high level, the project input was at a high level, and the project process was at a high level.

Key words : Project Evaluation, Scouting, Life Skills, Ban Chedi Mae Krua School

บทนำ

การดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา จะต้องมีการวางแผนโครงการ โดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ และเป้าหมายไว้เพื่อคาดหวังผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลัง เมื่อวางแผนโครงการและมีการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการตลอดจนการออกแบบโครงการเป็นอย่างดีแล้ว ผู้มีอำนาจ ก็จะทำการศึกษาคัดเลือกโครงการและอนุมัติโครงการต่อไป ต่อจากนั้นก็จะเป็นไปปฏิบัติต่อไปทั้งนี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการจะต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ อีกมาก โดยเฉพาะกระบวนการบริหารโครงการและการประเมินผลโครงการ การประเมินผลจึงเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะทำให้ทราบว่า การปฏิบัติงานตามโครงการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงใด มีการเบี่ยงเบนไปจากสิ่งที่คิดไว้หรือไม่ ถ้าเบี่ยงเบนจะได้หาวิธีปรับปรุงแก้ไขความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกันให้ได้ ดังนั้นการที่จะทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของโครงการต่างๆ ได้นั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการติดตามและประเมินผลที่เป็นระบบ ซึ่งปัจจุบันสถานศึกษาได้มีการประยุกต์นโยบายในระดับต่างๆ เข้ามาเป็นนโยบายของสถานศึกษาและดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอย่างแพร่หลาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2550: 3-6) ได้กำหนดไว้ในส่วนที่ 8 ซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับ สิทธิและเสรีภาพทางการศึกษาของประชาชน ในมาตรา 49 วรรคหนึ่งว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดไว้ในมาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้กล่าวถึงการศึกษาหมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และกล่าวไว้ใน หมวด 1 บททั่วไป เกี่ยวกับความมุ่งหมายและหลักการมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษามาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและวรรค 1 กล่าวถึง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 10 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และ

ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ประกอบกับการดำเนินงานตามโครงการต่างๆของสถานศึกษา จะต้องมีการวางแผนโครงการ โดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้เพื่อคาดหวังผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลัง เมื่อวางแผนโครงการและมีการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการตลอดจนการออกแบบโครงการเป็นอย่างดีแล้ว ผู้มีอำนาจก็จะทำการคัดเลือกโครงการและอนุมัติโครงการต่อไป ต่อจากนั้นก็จะเป็นไปปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการจะต้องผ่านกระบวนการต่างๆ อีกมาก โดยเฉพาะกระบวนการบริหารโครงการและการประเมินผลโครงการ การประเมินผลจึงเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะทำให้ทราบว่า การปฏิบัติงานตามโครงการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงใด มีการเบี่ยงเบนไปจากสิ่งที่คิดไว้หรือไม่ ถ้าเบี่ยงเบนจะได้หาวิธีปรับปรุงแก้ไขความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกันให้ได้ ดังนั้น การที่จะทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของโครงการต่าง ๆ ได้นั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการติดตามและประเมินผลที่เป็นระบบซึ่งปัจจุบันสถานศึกษาได้มีการประยุกต์นโยบายในระดับต่างๆเข้ามาเป็นนโยบายของสถานศึกษา

ในทำนองเดียวกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542: 2-3) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษา คือกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และได้กล่าวไว้อีกว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ส่วนพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2551 93-94) ได้กล่าวไว้ในหมวดที่ 1 มาตราที่ 8 ว่า คณะลูกเสือแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและ มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง
2. ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝืนให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
5. ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติ และใน

มาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนงานของคณะลูกเสือแห่งชาติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือจังหวัด สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

ยุคนี้เป็นยุคโลกาภิวัตน์และเป็นสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการในทุกวิชาชีพจำเป็นต้องปรับจึงจะนำไปสู่ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้า

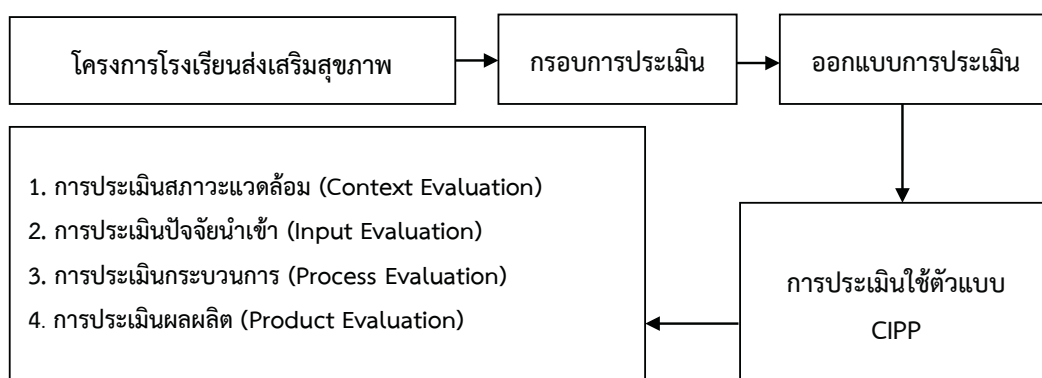
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

กรอบแนวคิดในการทำการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP 4 ด้าน ดังนี้ Stufflebeam (วรเดช จันทรศร และไพโรจน์ ภัทรนรากุล, 2541: 44)

1. ด้านสภาพแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation : C)
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I)
3. ด้านกระบวนการ (Process Evaluation : P)
4. ด้านผลผลิต (Product Evaluation : P)

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต ของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต ของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 เป็นวิจัยเชิงปริมาณ แบบประเมินโครงการ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผล/สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินโครงการ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและรองผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านบริบท (Context) นำเสนอตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต ของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว โดยผู้บริหาร รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน

กรอบการประเมินผล	μ	σ	ระดับ
1. ด้านบริบท (Context)	4.03	0.47	มาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	3.84	0.59	มาก
3. ด้านกระบวนการ (Process)	3.81	0.62	มาก
4. ด้านผลผลิต (Product)	3.93	0.52	มาก
รวม	3.90	0.55	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต ของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว โดยใช้การประเมินแบบ CIPP พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านผลผลิต (Product) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และด้านกระบวนการ (Process) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว โดยครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา

กรอบการประเมินผล	μ	σ	ระดับ
1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	3.58	0.53	มาก
2. ด้านกระบวนการ (Process)	3.78	0.54	มาก
3. ด้านผลผลิต (Product)	3.69	0.65	มาก
รวม	3.68	0.57	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) พบว่า โดยรวม การประเมินโครงการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านกระบวนการ (Process) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านผลผลิต (Product) มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) พบว่า โดยรวม การประเมินโครงการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบริบท (Context)

อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านกระบวนการ (Process) อยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิต (Product) อยู่ในระดับมาก และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ หนูจันทร์ ที่บุญมา (2550: 77) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสำรองของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรมลูกเสือสำรองของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด ใน 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการจัดบุคลากร ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 262 คน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด มีการบริหารกิจกรรมลูกเสือสำรอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

หากพิจารณาเป็นรายด้าน อภิปรายผลได้ ดังนี้

ชุดที่ 1 สอบถามผู้บริหารและครูผู้สอน โครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต ของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

ด้านบริบท (Context)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต ของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 ในด้านบริบท (Context) พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้นำชุมชน/สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ โครงการมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก และโครงการมีความจำเป็นต่อการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ จานุมาศ (2544: 54) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ประเมินหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการประเมินหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวนทั้งสิ้น 207 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) บุคลากรโดยรวมและจำแนกตามสถานภาพเห็นว่าหลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยในด้าน บริบทมีความเหมาะสมอยู่ระดับมาก

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต ของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 ในด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การจัดสรรพื้นที่ในการดำเนินโครงการได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการจัดสรรงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงานจนสิ้นสุดโครงการ อยู่ในระดับมาก และมีคณะบุคคลรับผิดชอบกิจกรรมที่เหมาะสม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับงานวิจัยของ หนูจันทร์ ที่บุญมา (2550: 77) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสำรองของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรมลูกเสือสำรองของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด ใน 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการจัดบุคลากร ด้านการอำนวยความสะดวก และ

ด้านการควบคุม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 262 คน ได้มาโดยเทียบสัดส่วนกับตารางกระจายและมอร์แกน แล้วสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลาก จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 262 คน ผลการวิจัย พบว่า ด้านการจัดบุคลากร ด้านการควบคุม อยู่ในระดับมาก

ด้านกระบวนการ (Process)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต ของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 ในด้านกระบวนการ (Process) พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า จัดกิจกรรมของโครงการให้มีความหลากหลายและส่งเสริมให้เกิดความรู้และทักษะอย่างแท้จริง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ อยู่ในระดับมาก และการดำเนินกิจกรรมโครงการตามแผนและขั้นตอนการดำเนินการที่กำหนดไว้ในโครงการ อยู่ในระดับมาก ไม่แตกต่างกันกับงานวิจัยของ อยุทธ์ สอนมะม่วง (2553: 84) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่มีกองลูกเสือ ขนาดเล็ก 2) เพื่อศึกษากระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่มีกองลูกเสือขนาดใหญ่ 3) เพื่อเปรียบเทียบ กระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่มีกองลูกเสือขนาดเล็กกับที่มีกองลูกเสือขนาดใหญ่ 4) เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ทำงาน และการผ่านการอบรมผู้บังคับบัญชา ลูกเสือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 195 คน ผลการวิจัย พบว่า 1. สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่มีกองลูกเสือขนาดเล็ก มีกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือตามหลักวิชา อยู่ในระดับมาก

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 ในด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีการสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สถานที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก และครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ หนูจันทร์ ที่บุญมา (2550: 77) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสำรองของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการบริหารกิจกรรมลูกเสือสำรองของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด ใน 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการจัดบุคลากร ด้านการอำนวยการ และด้านการควบคุม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน

262 คน ได้มาโดยเทียบสัดส่วนกับตารางเครื่องซีและมอร์แกน แล้วสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลาก จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 262 คน ผลการวิจัย พบว่า ด้านการจัดบุคลากร ด้านการควบคุม อยู่ในระดับมาก คล้ายคลึงกับงานวิจัยของ เรืองศิลป์ นิราราช (2548: 66) ได้ทำการศึกษา เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร จำนวน 211 คน ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร มีสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ด้านการจัดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับมาก

ด้านกระบวนการ (Process)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 ในด้านกระบวนการ (Process) พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใช้อุปกรณ์เหมาะสมเพียงพอ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การดำเนินกิจกรรมโครงการตามแผนและขั้นตอนการดำเนินโครงการตามที่กำหนดไว้ในโครงการ อยู่ในระดับมาก และมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก ในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของ เรืองศิลป์ นิราราช (2548: 66) ได้ทำการศึกษา เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร จำนวน 211 คน ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร มีสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ไม่แตกต่างกันกับงานวิจัยของ อยุทธ์ สวนมะม่วง (2553: 84) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่มีกองลูกเสือ ขนาดเล็ก 2) เพื่อศึกษากระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่มีกองลูกเสือขนาดใหญ่ 3) เพื่อเปรียบเทียบ กระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่มีกองลูกเสือขนาดเล็กกับที่มีกองลูกเสือขนาดใหญ่ 4) เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ทำงาน และการผ่านการอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 195 คน ผลการวิจัย พบว่า 1. สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่มีกองลูกเสือขนาดเล็ก มีกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือตามหลักวิชา อยู่ในระดับมาก

ด้านผลผลิต (Product)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 ในด้านผลผลิต (Product) พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการดำเนินการเกี่ยวกับโครงการนี้ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ นักเรียนมีความรู้ความสามารถในด้านการทำงานเป็นกลุ่มและมีความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก และนักเรียนได้รับความช่วยเหลือทั้งด้านการเรียนรู้และด้านอื่นๆ จากโครงการ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก คล้ายคลึงกับงานวิจัยของ ไพศาล อารยะพันธ์ (2553: 72) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาคุณภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประเภทที่อยู่อาศัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จำนวน 103 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ จานุมาศ (2544: 54) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ประเมินหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาการประเมินหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวนทั้งสิ้น 207 คน ผลการวิจัย พบว่า ด้านผลผลิต มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

ด้านผลผลิต (Product)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การประเมินโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 ในด้านผลผลิต (Product) พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โครงการสามารถกระตุ้นให้นักเรียนสามารถพัฒนาการมีความรับผิดชอบมากขึ้น อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ อยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีความพึงพอใจในการดำเนินกิจกรรมของโครงการ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ จานุมาศ (2544: 54) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ประเมินหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาการประเมินหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวนทั้งสิ้น 207 คน ผลการวิจัย พบว่า ด้านผลผลิต มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก คล้ายคลึงกับงานวิจัยของ ไพศาล อารยะพันธ์ (2553: 72) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาคุณภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประเภทที่อยู่อาศัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ จำนวน 103 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหาร ควรเพิ่มการสนับสนุนในเรื่องความรู้ของลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิต
2. ผู้บริหาร ควรเป็นผู้นำในการสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการลูกเสือเสริมสร้างทักษะชีวิตตามโอกาสที่เหมาะสม
3. ผู้บริหาร ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโครงการ เพื่อมุ่งถึงประโยชน์ในการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ และจัดทำปฏิทินกิจกรรมการเรียนรู้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. ผู้บริหารและครู ควรพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและจัดทำโครงการอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ทรงศักดิ์ จานูมาศ. (2544). ประเมินหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู. การค้นคว้าอิสระการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. กรุงเทพฯ: เทียมผ้า.
- ไพศาล อางระจันทร์. (2553). การศึกษาคุณภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เรืองศิลป์ นีราราช. (2548). สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- หนูจันทร์ ที่บุญมา. (2550). การศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสำรองของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- อยุทธ์ สวนมะม่วง. (2553). การศึกษากระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยพระนครศรีอยุธยา.

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขต
การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11

**Academic Administration of Phrapariyattidhamma School, General Department in
Sisaket Province, under the Office of Phrapariyatidhamma Educational Area Department
of General Education Region 11**

ผู้วิจัย

สุพรรณ มวลพรม

สาขาวิชา บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นนิชา อุตตมะเวทิน

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 ใน 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ (2) ด้านการบริหารหลักสูตร (3) ด้านการจัดการเรียนรู้ (4) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้าน วิชาการ (5) ด้านจัดสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 โดยจำแนกตาม ตำแหน่งครูและผู้บริหาร ขนาดของโรงเรียน และอายุการก่อตั้งของ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษเกิดประโยชน์โดยตรงต่อครูและผู้บริหารในพื้นที่ต่อไป เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ได้แก่ ครูและผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญใน จังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 จำนวน 168 คน (สำนัก เขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11, 2565) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ได้แก่ครูและผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 จำนวน 168 คนกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้สูตรคำนวณของTaro Yamane (1973) โดยวิธีการเลือกแบบ เจาะจง (Purposive selection) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 118 คน ผลการวิจัยพบว่า

ระดับความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 ของครูและผู้บริหารใน เขตอำเภอเมือง จังหวัด ศรีสะเกษ ด้านความพอประมาณ ด้านการมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านเงื่อนไขความรู้ และด้านเงื่อนไขคุณธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ระดับความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เขต 11 ของ ครูและ

ผู้บริหารในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ซึ่งพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายได้เฉลี่ยต่อ เดือนของผู้ตอบแบบสอบถามนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การบริหาร งานวิชาการโรงเรียน

Abstract

Research on academic administration of the Phrapariyattham School, general division in Sisaket Province, under the Phrapariyattham Educational Service Area Office. General Education Department Area 11 has the objectives 1) to study the academic administration of Phrapariyattidhamma School, general division in Sisaket Province, under the Phrapariyattidhamma Educational Service Area Office. General Education Department, Area 11, in 6 areas: (1) academic planning (2) curriculum administration (3) learning management (4) academic development and promotion (5) organizing media Learn (6) in the measurement and evaluation of learning outcomes 2) to compare the academic administration of Phrapariyattidhamma School, general division in Sisaket Province, under the Phrapariyattidhamma Educational Service Area Office General Education Department, Area 11, classified by teacher and administrator position. School size and the founding age of Phrapariyattham School, general department In order for the academic administration of Phrapariyattham School, General Division in Sisaket Province to directly benefit teachers and administrators in the area. It is quantitative research. The population used in this quantitative research is: Teachers and administrators of Phrapariyattham School, general department in Sisaket Province is under the jurisdiction of the Phrapariyattidhamma Educational Service Area Office. General Education Department, Area 11, number of 168 people (Office of Phrapariyattidhamma Education Area General Education Department, Area 11, 2022) The sample group used in this quantitative research was teachers and administrators of Phrapariyattidhamma School, Department. Ordinary in Sisaket Province, under the Office of the Phrapariyattidhamma Educational Service Area General Education Department, Area 11, number of 168 people, determined the sample size by using the calculation formula of Taro Yamane (1973) by means of purposive selection at the significance level of 0.05, resulting in a sample size of 118 people. The results of the research found that

Level of understanding in academic administration of Phrapariyattidhamma School, general division in Sisaket Province, under the Phrapariyattidhamma Educational Service Area Office. General Education Department, Area 11 of teachers and administrators in Mueang District, Sisaket Province, moderation aspect Reasonable side In terms of having good immunity Knowledge conditions And in terms of conditions, morality in general is at a high level. Level of knowledge and understanding of academic administration of Phrapariyattidhamma School, general division in Sisaket Province under the Phrapariyattidhamma Educational Service Area Office, General Division, Area 11, of teachers and administrators in Mueang District. Sisaket Province with gender, age, educational level, occupation and average monthly income were different. It was found that the gender, age, education level, and occupation of the respondents overall were not different. As for the average income per The months of the respondents are significantly different at the 0.05 level.

Keywords : administration, school academic work

บทนำ

การศึกษาเป็นเรื่องที่ได้รับความนิยมและให้ความสำคัญ ในฐานะเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ที่จะทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข การศึกษาเป็นเทคนิคหรือเครื่องมือในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม เจตคติ และวัฒนธรรมในสังคม ทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ และสังคมโลก อย่างไรก็ตาม การถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และค่านิยมตลอดจน วัฒนธรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมทุกอย่าง ด้านการศึกษา ได้ถูกดำเนินการโดยสถาบันและองค์การต่างๆ ด้วยแนวทางและยุทธวิธีที่แตกต่างกัน หรืออาจจะกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า บรรดากิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในองค์การและช่วยให้การดำเนินงาน ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมเกิดจาก การบริหารการศึกษา (ศักดิ์ไทย สุรกิจาวร, 2558)

การบริหารและจัดการศึกษาจะบรรลุตามเป้าหมายของการศึกษา ย่อมต้องอาศัยความเป็น มืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างมาก กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความสามารถ คุณธรรมและจริยธรรมเป็นที่ยอมรับ ประกอบทั้งมีความฉลาดทั้งทางสติ ปัญญาทาง อารมณ์ และความฉลาดทางคุณธรรม รวมทั้งปฏิบัติตามวิชาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนจึงจะนำไปสู่ความ มีสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545:2) สถานศึกษาทุก ระดับ และทุกประเภท มีภารกิจหลักที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังไว้ตาม ระดับและประเภทของการศึกษานั้น คุณภาพที่คาดหวัง หมายถึง คุณสมบัติอันพึงประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้แก่ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ทักษะ ความสามารถ สุขภาพกาย และจิต และ คุณลักษณะในด้านบุคลิกภาพ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งคาดหวังโดยการกำหนดในหลักสูตร คาดหวังโดยชุมชน และสังคม คาดหวังโดยสถานศึกษาเองและคาดหวังโดยตัวผู้เรียนเองอีกด้วย

การบริหารสถาบันการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานในมหาวิทยาลัยสถานศึกษาชั้นสูงอื่น ๆ หรือการบริหารงานในโรงเรียนก็ตาม เราอาจกล่าวได้ว่า มาตรฐานและคุณภาพของสถาบันการศึกษาทุกระดับที่กล่าวมานั้น อาจพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเป็นประการสำคัญ ผลงานด้านวิชาการจะเป็นสิ่งบ่งชี้ให้เห็นถึงมาตรฐานและคุณภาพของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ว่ามีอยู่มากหรือน้อยเพียงใด งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลหรือสำคัญ และท่วมท้นสติปัญญา จะปัจจัยสำคัญในอัน จะทำให้งานวิชาการของสถานศึกษาพัฒนาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานและมีคุณภาพ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (อนุศักดิ์ สมิตสันต์, 2560)

สำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ โดยทั่วไปไม่ว่าด้านอาชีวศึกษา หรือด้านอื่นในแต่ละระดับนั้น จะโดยทั่วไปหลักสูตรจัด โดยส่วนกลางดังนี้ จะครอบคลุมตั้งแต่ดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน บริการจัดการวัดและประเมินผล รวมทั้งการติดตามผล ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2555) งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถาบันการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ไม่ว่าจะ เป็นการบริหารงานในมหาวิทยาลัย สถานศึกษาชั้นสูงอื่น ๆ หรือการบริหารงานในโรงเรียนก็ตาม เรา อาจกล่าวได้ว่า มาตรฐานและคุณภาพของสถาบันการศึกษาทุกระดับที่กล่าวมานั้น อาจพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเป็นประการสำคัญ ผลงานด้านวิชาการจะเป็นสิ่งบ่งชี้ให้เห็นถึงมาตรฐานและ คุณภาพของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ว่า กำลังกาย กำลังความสามารถ และความยอมรับนับถืออย่างครบถ้วนสมบูรณ์แล้วนั้นย่อมปัจจัยสำคัญในอันที่จะทำให้งานวิชาการของสถานศึกษาพัฒนาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานและมี ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (อนุศักดิ์ สมิตสันต์, 2550)

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้เพิ่มขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ โดยได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 (ที่ใช้ปัจจุบัน) สำนักเรียนวัดกล่าวคือ ราชวิทยาลัยมกุฏ ดำเนินการมาตั้งแต่ปี ตามลำดับได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น กำหนดให้มีการเรียนบาลี ที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แพร่หลายเข้ากำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ว่า วิสามัญสำนักเรียนวัด สำนักเรียนวัดนี้ ทำการสอนสมทบได้ตั้งแต่ ทำให้พระภิกษุสามเณรจึงนิยมเรียนกันมาก ทำให้ทางการคณะสงฆ์เกรงว่าการศึกษารวม จำเป็นของการศึกษาวิชาในทางโลกอยู่ ธรรมการปริยัติกัน ว่าการ กำหนดให้พระภิกษุสามเณรต้องเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีที่คณะสงฆ์จัดทำขึ้นใหม่ สำนักเรียนตามแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีใหม่นี้มีน้อย ใช้ชื่อของวัด ทำให้การศึกษาของ เป็นอัน (คำ, 2544)

ดำเนินการเปิดสอบสมทบในชั้น ความคิดเห็นรวมกันว่าควรจะต้อง วิชาธรรมและวิชาสามัญศึกษาควบคู่กันไป โดยมีการสอนสมทบแต่ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการสอบ เองและโดยพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาปริณายก (พระสาย แวงคำ 2544) การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลง ทางโลก การศึกษาพระปริยัติธรรม ก็จำเป็นต้องอนุวัตตามความเปลี่ยนแปลงของทางโลกบ้าง จึงเห็นสมควรที่จะมีหลักสูตร ในการเรียนพระปริยัติธรรมมากขึ้นอีกแผนกหนึ่งคือหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อจะได้มีโอกาสบำเพ็ญประโยชน์ได้ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไปกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาขึ้น เมื่อ วันที่ 20 กรกฎาคม 2514 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำการศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวเป็นประโยชน์ ต่อฝ่ายศาสนจักรและฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือฝ่ายศาสนจักรจะได้ศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ดำรงอยู่ในสมณะธรรมสมควรแก่สภาวะสามารถดำรงและสืบต่อพระพุทธศาสนา ให้เจริญ ต่อไปและถ้าหากพระภิกษุสามเณรเหล่านี้ศึกษาไปแล้วก็สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐได้ หรือรับราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าให้แก่ตนเองและบ้านเมืองสืบต่อไปด้วยเช่นกัน

ดังนั้นจึงทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญพระภิกษุสามเณร เข้ามาศึกษาเล่าเรียน มากขึ้นเรื่อย ๆ มาตามลำดับทำให้พระภิกษุสามเณรได้มีโอกาสศึกษาสายสามัญ ตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นหลักสูตรที่ใช้การศึกษาวิชาพระปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญอันได้แก่วิชาบาลี วิชาธรรม ศาสนปฏิบัติ ศาสนศิลป์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ และสุขศึกษา เป็นวิชาที่ เหมาะสมกับพระภิกษุสามเณรสามารถเรียนได้โดยไม่ขัดต่อวินัยสงฆ์มุ่งให้พระภิกษุสามเณรมีจริยาวัตรมีบุคลิกภาพเหมาะสมตามสมณะช่วยให้มีความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมสามารถปรับตัวให้เข้า กับสังคมส่วนรวมได้ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัยมุ่งให้การศึกษาในระดับสูงขึ้นการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีลักษณะการบริหารโดยสภาการศึกษาคณะสงฆ์เป็นองค์การหลักที่ควบคู่ส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยตรง นอกจากนั้นก็มีกรมการศาสนาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและศูนย์ครูปริยัตินิเทศน์ประจำจังหวัด (พระสาย แวงคำ 2544)

จากเหตุผลดังกล่าวประกอบกับผู้วิจัยเป็นพระสงฆ์ที่เคยศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะการศึกษาวิจัยการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในการ พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญทุกกลุ่ม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 ใน 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ (2) ด้านการบริหารหลักสูตร (3) ด้านการจัดการเรียนรู้ (4) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้าน วิชาการ (5) ด้านจัดสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 โดยจำแนกตาม ตำแหน่งครูและผู้บริหาร ขนาดของโรงเรียน และอายุการก่อตั้งของ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ
3. เพื่อหาข้อเสนอแนะในระดับความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 ของ ครูผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการเกิดประโยชน์โดยตรงต่อครู ผู้บริหารสถานศึกษา ในพื้นที่ต่อไป

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 ได้แนวคิดการบริหารงานวิชาการของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (2560: 31-41) มาใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย (ภาพที่ 1) ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้คือ ครูและผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 จำนวน 168 คน (สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11, 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ได้แก่ครูและผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 จำนวน 168 คนกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของTaro Yamane (1973) โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ ได้แก่ ตำแหน่งขนาดโรงเรียน อายุการก่อตั้ง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 โดยแบบสอบถามส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

โดยกำหนดความหมายของช่วงระดับค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.51– 5.00	ระดับมากที่สุด
3.51–4.50	ระดับมาก
2.51–3.50	ระดับปานกลาง
1.51–2.50	ระดับน้อย
1.00 –1.50	ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด

ผล/สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเป็นตำแหน่งเป็นครูผู้สอน จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 70.34 โดยเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 75.42 และมีอายุการก่อตั้งของโรงเรียน 11-20 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

2. ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 4 ด้านตามลำดับคือโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการบริหาร หลักสูตร ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนา และส่งเสริมทางด้านวิชาการ และพบว่า 2 ด้าน ใน 6 ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดสื่อการเรียนรู้

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ตำแหน่งครูและผู้บริหาร ต่างกัน ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 ที่แตกต่างกัน พบว่า ตำแหน่งที่ต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ขนาดของโรงเรียนต่างกัน ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 ที่แตกต่างกัน พบว่า ขนาดของโรงเรียนที่ต่างกันมีการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 อายุการก่อตั้งของ โรงเรียนพระปริยัติธรรมต่างกัน ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 ที่แตกต่างกัน พบว่า โรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้งที่ต่างกันมีการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 ของครู ผู้บริหารในเขต จังหวัดศรีสะเกษ 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนา และส่งเสริมทางวิชาการ ด้านจัดสื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่ามากที่สุดคือ ท่านประกอบอาชีพด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริตและไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที่ผิดกฎหมาย รองลงมาได้แก่ ท่านไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้ตนเองเดือดร้อน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านมีความเป็นอยู่อย่างเหมาะสมกับฐานะ

2. ด้านการบริหารหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ท่านความเชื่อมั่นในการทำควมดี รองลงมา ท่านยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในแต่ละคนได้ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือท่าน มีวางแผนการดำเนินชีวิตอย่างเป็นขั้นตอน

3. ด้านการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ท่านมีการดูแล รักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิตเป็นประจำ รองลงมา ท่านมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านมีความเสี่ยงด้านอบายมุข

4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ท่านได้ใช้ความรู้มาปรับปรุง ตนเองและนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและดำเนินชีวิต รองลงมาคือ ท่านสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนตนเองได้

5. ด้านจัดสื่อการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ท่านมีความกล้าในการที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ รองลงมาคือ ท่านยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิต ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านมีการยึดหลักสายกลางในการดำเนินชีวิต

6. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ทำการวัดผลโดยมีการสอบกลางภาคและปลายภาค รองลงมาคือ ฝึกให้นักเรียนรู้จักการบันทึกการเรียนลงในสมุดโน้ตตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการทดสอบทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนด้านต่างๆ

วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ระดับความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 ของครูผู้บริหารสถานศึกษา ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า

1. เมื่อจำแนกตามเพศ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งได้แก่ ด้านการมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านเงื่อนไขความรู้ และด้านเงื่อนไขคุณธรรม มีเพียงด้านความพอประมาณเท่านั้นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

2. เมื่อจำแนกตามอายุ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านการมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และด้านเงื่อนไขความรู้ มีเพียงด้านเงื่อนไขคุณธรรมเท่านั้น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

3. เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านการมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และด้านเงื่อนไขคุณธรรม มีเพียงด้านเงื่อนไขความรู้ เท่านั้นที่ไม่มีความแตกต่างกัน

4. เมื่อจำแนกตามอาชีพ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านการมีเหตุผล และด้านเงื่อนไขความรู้ มีเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และด้านเงื่อนไขคุณธรรม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. เมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 สามารถอภิปรายผลที่ได้จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ระดับความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 ของครู ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตจังหวัดศรีสะเกษ 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ด้านจัดสื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการของครู ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่ามากที่สุดคือ มีการประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที่มีผิดกฎหมาย รองลงมาคือไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้ตนเองเดือดร้อน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีความเป็นอยู่อย่างเหมาะสม กับฐานะ ด้านการมีเหตุผลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนมากมีความเชื่อมั่นในการทำมาค้าขาย รองลงมา มีการยอมรับ ความแตกต่างระหว่างบุคคลในแต่ละคน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ เป็นขั้นตอนด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตเป็นประจำ รองลงมา ท่านมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านมีความเสี่ยงด้านอบายมุข ด้านเงื่อนไขความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ได้ใช้ ความรู้มาปรับปรุงตนเองและนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและดำเนินชีวิต รองลงมาคือ ท่านสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วย ตนเอง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนตนเองได้ และด้าน เงื่อนไขคุณธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีความกล้าในการที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเอง กระทำ รองลงมาคือ ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิต ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านมีการ ยึดหลักสายกลางในการดำเนินชีวิต การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของ พระมหาไพฑูริย์ อินวันนา (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ กลุ่มผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ โดยรวมอยู่ใน ระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของโกศล ศรีทอง (2543) พบว่าการปฏิบัติงานวิชาการนั้นต้องประกอบหลายประการเพื่อจะทำให้ดำเนินงานเป็นไปด้วยอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากงานวิชาการโดยเฉพาะการวางแผนงานวิชาการเป็นนามธรรมเห็นผลช้ากว่างานด้านอื่นๆอีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะที่ต้องรับผิดชอบงานของโรงเรียนหลายด้านจึงไม่ค่อยให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการเป็นพิเศษทั้งที่งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของหน่วยงานทางการศึกษา และมีความสำคัญเป็นอันดับแรกๆที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ

2. ระดับความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 ของครู ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตจังหวัดศรีสะเกษ ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน ซึ่งพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบ แบบสอบถามนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ (2551) ได้ทำโครงการประเมินผลเปรียบเทียบในมิติต่าง ๆ ของประชาชนในการนำการบริหารงานวิชาการมา ประยุกต์ใช้จากการวัดระดับความรู้และความเข้าใจการบริหารงานวิชาการ พบว่า ครูผู้บริหารสถานศึกษาในทุกอาชีพยังไม่ค่อยมีความเข้าใจในหลักการบริหารงานวิชาการ ครูผู้บริหารสถานศึกษาทั่วไปส่วนใหญ่มีความเข้าใจการบริหารงานวิชาการในระดับมากในด้าน หลักการมีภูมิคุ้มกัน ครูผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจในระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้าน หลักการมีภูมิคุ้มกันและ เงื่อนไขการมีความรู้และคุณธรรม ครูผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจในระดับมาก โดยเฉพาะด้านหลักการมีภูมิคุ้มกัน เจ้าของหรือผู้บริหารภาคอุตสาหกรรมมีความเข้าใจในระดับมาก โดยเฉพาะด้าน หลักการมีภูมิคุ้มกัน และลูกจ้าง ภาคอุตสาหกรรมมีความเข้าใจในระดับมาก โดยเฉพาะหลักการมีภูมิคุ้มกัน ส่วนประชาชนในภาคราชการมีความเข้าใจใน ระดับมาก โดยเฉพาะด้านหลักการมีภูมิคุ้มกัน เมื่อศึกษาการนำหลักการบริหารวิชาการมาประยุกต์ใช้ในทุกมิติพบว่า ครูผู้บริหารสถานศึกษาทั่วไปนำมาประยุกต์ใช้ในระดับมาก ครูผู้บริหารสถานศึกษานำมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง และครูผู้บริหารสถานศึกษา ในภาคบริการ นำมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง โดยนำมาใช้มากในมิติด้านสังคมเช่นเดียวกัน สำหรับเจ้าของหรือ ผู้บริหารภาคอุตสาหกรรมนำมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง และประชาชนภาคราชการ นำมาประยุกต์ใช้ในระดับมาก โดยนำมาใช้มากในมิติสังคมเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่าการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้นั้นมี ความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจในหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ที่มีความเข้าใจมากจะนำมา ประยุกต์ใช้มาก ส่วนผู้ที่เข้าใจน้อยก็จะนำมาใช้น้อย การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 โดยจำแนกตาม ตำแหน่งครูและผู้บริหาร ขนาดของโรงเรียน และอายุการก่อตั้งของ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ พบว่า โรงเรียนที่มีอายุการก่อตั้งที่แตกต่างกันมีการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 โดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะแต่ละโรงเรียนก็ก่อตั้งมานานย่อมมีประสบการณ์การบริหารที่ดีกว่าอุปกรณ์ความพร้อมดีกว่าส่วนโรงเรียนที่ก่อตั้งขึ้นมาใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอภิสิทธิ์ จักรแก้ว (2553) ได้ศึกษาการศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 พบว่าอายุการก่อตั้งของโรงเรียนที่ต่างกัมีการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1 โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารวิชาการไว้ทุกครั้งมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานวิชาการของโรงเรียนให้มากขึ้นมีการประชุมและวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการทุกครั้งและควรจัดทำการวัดผลและประเมินผลงานวิชาการทุกครั้งมีการนำข้อมูลมาพิจารณาเพื่อการวางแผนงานวิชาการในครั้งต่อไปในด้านบริหารหลักสูตรควรตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำมาใช้ทุกครั้งควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรให้มากขึ้นและควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารควรร่วมกันในการกำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการ ให้มีความชัดเจนและส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนเน้นเรื่องการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากขึ้นโดยจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางควรมีการบันทึกการเรียนทุกวิชากระทำการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือจัดหาสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยให้นักเรียนได้เรียนรู้เร็วขึ้นและให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงบ้างเพราะการทำวิจัยมาพบว่าการจัดการเรียนรู้อยู่ไม่เพียงพออยู่ในระดับปานกลางและควรปรับปรุงทัศนียภาพของโรงเรียนให้สะอาดจัดหาสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยฝึกให้นักเรียนเรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยีต่างๆที่ทันสมัยส่งเสริมการเรียนรู้โดยพานักเรียนไปทัศนศึกษาออกสถานที่บ้างจึงจะทำให้โรงเรียนที่ก่อตั้งมานานและไม่นานได้ปรับปรุงให้สอดคล้องกับการศึกษาสมัยใหม่ๆ กับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการสอบถามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดศรีสะเกษสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป หากต้องการให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นควรสอบถามครูและผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญในจังหวัดอื่นๆ ด้วยอาจมีผลการศึกษาที่แตกต่างกัน

2. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการเพิ่มแบบสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์หรือการประชุมกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

อ้างอิง

กมล ภูประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: พลการพิมพ์.

โกศล ศรีทอง. (2543). คุณลักษณะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กรมการศาสนา. (2542). ทะเบียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.

กรมสามัญศึกษา. (2544). หลักสูตรกรมสามัญศึกษา 2454 กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.

กิตติ ธีรคันต์. (2539). เทคนิคการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ม.ต้น-ม.ปลาย กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.ถ่ายเอกสาร.

- กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2552). ประวัติโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา . สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2560, จากเว็บไซต์ http://cmi.onab.go.th/pariyat_second/09.history-secondary.pdf.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2555). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สุเนตรฟิล์ม.
- ประคอง รัศมีแก้ว. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณสมบัติพื้นฐานของผู้บริหารแบบภาวะผู้นำที่มีต่อคุณภาพการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปัญญา แก้วกียูร และ สุภัทรพันธ์พัฒนกุล. (2545). การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนเป็นฐานหรือเขตพื้นที่เป็นฐาน. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์. (2544). วิชาการวิวัฒน์ : 49 กรมวิชาการ. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- ประเสริฐ เศษฐพันธ์. (2542). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระคำภีร์ สมภักดี. (2560). ความต้องการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญสังกัดกรมศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา).มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหาจำเริญ ปะการะโพธิ์. (2560). การดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พระชิน นิงงษา. (2560). การใช้สื่อการเรียนการสอนของครู-อาจารย์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา).มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระมหาไพฑูริย์ อินวันนา. (2560). การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 1. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระมหาสิทธิสิทธิ์ สิงห์ออย. (2560). การใช้สื่อการสอนของครู-อาจารย์ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา).มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). สภาพและปัญหาการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษา ชั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2546). ประกาศคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. นครปฐม: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- Buzzi, Michael. (1991, June). The Relationship of School Effectiveness to Selected Dimension of Principal's Instructional Leadership in Elementary School in The State of Connecticut. Dissertation Abstracts International. 52(12): 3167-A.

- Bauerly Kopel.Michele Elaine.(1997). The Implementation of Total Quality Management Principles in Minnesota Schools ; Evidencw From The field (Scondary schools'Education Reform). Dissertation Abstracts International. 58(8): 2913-A Febuary.
- Certo,S.C;& Certo, S.T.(2006). Modern Management. 10 th ed. New Jersey: Pearson.
- Chester.Nolte M. (1996). An introduction to School Administration: Selection Reading. New York : McMilan Company.
- Kijai, Jimmy. (1987, September). School Effectiveness Characteristics and School Incentive Reward, Dissertation Abstracts International. 48(4): 329-A.
- McShane,S.L;& Glinow,M.A. (2005). Organizational Behavior: Emerging Realities For The Workplace Revolution. 4 th ed .New York: McGraw-Hill.
- Minudin,Osman Bion. (1987, January). The Role of te Secondary Schools Principal as Perceived by Secondary Schools Principal in Sabah Malaysia. Dissertation Abstracts International. 47(7): 2403-A.
- McCathy, Water M. (1991). The role of the Secondary School Princile in New jersey : Dissertation Abstracs International. (32)2: 705-A ; August.

การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

STUDYING THE CURRENT SITUATION AND THE EXPECTED STATE OF MANAGEMENT WITHIN LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATIONS IN THE UPPER NORTHERN REGION

ผู้วิจัย อภิญญา ดาวดึงษ์
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
ดร.สมเกียรติ อุดมรัตน์ชัยกุล
ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 2.เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งและประสบการณ์การปฏิบัติงาน 3.เพื่อศึกษาสภาพที่คาดหวังของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 4.เพื่อศึกษาระดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักวิชาการศึกษา พื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำนวน 854 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 280 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) และ การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างทั้ง 8 จังหวัดเท่า ๆ กัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (X) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNI Modified) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติทดสอบที (t-test) แบบ Independent t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1.ระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า มีการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านแผนงาน รองลงมาด้านบริหารงาน และ ด้านบริหารทรัพยากรและงบประมาณ มีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารงานทรัพยากรบุคคล

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งและประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบดังนี้ จำแนกตามเพศ และระดับตำแหน่ง ไม่มีความแตกต่าง ส่วนจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติงาน มีความแตกต่าง

3. สภาพที่คาดหวังของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความคาดหวัง ระดับมากที่สุด คือ ด้านแผนงาน รองลงมา คือ ด้านบริหารงาน 3. ด้านบริหารทรัพยากรและงบประมาณ และ 4. ด้านการบริหารงานทรัพยากรบุคคล

4. ระดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความคาดหวัง ระดับมากที่สุด คือ ด้านการบริหารงานทรัพยากรบุคคล รองลงมา คือ ด้านบริหารทรัพยากรและงบประมาณ 3. ด้านแผนงาน และ 4. ด้านบริหารงาน

คำสำคัญ : สภาพปัจจุบัน,การบริหารงาน, สภาพที่ความคาดหวัง, ความต้องการจำเป็น

Abstract

This research aims to:

Study the current status of management in local government organizations in the upper northern region of Thailand. Compare the management in local government organizations in the upper northern region of Thailand, categorized by gender, educational level, job position, and work experience. Examine the expected conditions of management in local government organizations in the upper northern region of Thailand. Determine the necessary requirements for management in local government organizations in the upper northern region of Thailand. This is a quantitative research study. The population used in this research consists of 854 education professionals in the upper northern region of Thailand. The sample group for this research consists of 280 individuals selected using simple random sampling and stratified random sampling, with an equal number of participants from all eight provinces. The research tools used include surveys, and data analysis is done using statistical software. The statistical tests used for hypothesis testing include t-tests, independent t-tests, and one-way analysis of variance.

The research findings are as follows:

The current status of management in local government organizations in the upper northern region of Thailand is at the highest level. Management in the areas of planning, administrative work, and managing resources and budgets is also at a high level.

When comparing management in local government organizations in the upper northern region of Thailand, there is no significant difference when categorized by gender and job position, but there are differences in educational level and work experience.

The expected conditions of management in local government organizations in the upper northern region of Thailand are at the highest level in planning, followed by administrative work, managing resources and budgets, and managing human resources.

The necessary requirements for management in local government organizations in the upper northern region of Thailand are highest for managing human resources, followed by managing resources and budgets, planning, and administrative work.

Keywords : current status, management, expected conditions, necessary requirements.

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 มาตรา 70 ได้กำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้ 1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2. เทศบาล 3. องค์การบริหารส่วนตำบล 4. ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มิใช่กฎหมายกำหนด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นใหม่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยที่มีบทบาทภารกิจสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษา แนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และการบริหารจัดการ เพื่อให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ ทั้งนี้ อำนาจหน้าที่และโครงสร้างส่วนราชการ ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นไปตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

“ธรรมาภิบาล” เป็นแนวคิดที่อยู่ในรัฐธรรมนูญเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้บริหารได้ใช้เป็นเครื่องมือในการยึดถือเป็นหลักการสำคัญในการบริหารองค์กรทุกระดับทุกประเภท ถ้าหากไม่มีธรรมาภิบาล ผู้ปกครองคงจะเป็นคนดูแลอำนาจ ไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์ใดๆ จนกระทั่งการนำพาองค์กรเกิดความล้มเหลว ไม่ประสบความสำเร็จ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้การรับรองหลักการของธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ผ่านการกำหนดเป็นนโยบายแห่งรัฐ ในมาตรา 76 “รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลางส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ” (สำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล สำนักงาน ป.ป.ช.)

“ธรรมาภิบาลสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

โดย คณะกรรมาธิการแนวทางการยกระดับธรรมาภิบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาป.ป.ช.

แนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับพนักงาน ในฐานะที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญ และควรค่าแก่การดูแลรักษาขององค์กรเป็นอย่างยิ่ง และเปิดโอกาสให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร และจัดการองค์การ ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และสภาพการณ์ปัจจุบัน และองค์การต่างให้การยอมรับ และนำมาประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ แนวคิดการจัดการแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ยังเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ ในองค์การ ได้แก่ เรื่องการตัดสินใจ การสื่อสารข้อมูล การกำหนดระบบการให้รางวัลและการเสริมสร้างทักษะและพัฒนาความรู้ ความสามารถ โดยให้สมาชิกทุกคนในองค์การเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือแสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนในเรื่องต่าง ๆ

นักวิชาการศึกษา เป็นอีกหนึ่งบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการศึกษา โดยศึกษา วิเคราะห์ วิจัย วางแผน การแนะแนว การศึกษาและอาชีพ เพื่อการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยหลักสูตร การสร้างและพัฒนาหลักสูตรของวิชาการต่าง ๆ ในความรับผิดชอบของทางราชการ การวิเคราะห์ วิจัยและการพัฒนาหนังสือและแบบเรียน การวางแผนการศึกษา จัดทำมาตรฐานสถานศึกษา การวางโครงการสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติทางการศึกษา ติดตามประเมินผล ดำเนินการและแก้ไขปัญหาขัดข้องต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจัยและเสนอแนะการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักการระเบียบปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่จัดทำแผนและระบบสารสนเทศ งานการเจ้าหน้าที่ งานการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานบริหารโรงเรียน งานบริหารวิชาการ งานการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย งานฝึกและส่งเสริมอาชีพ ส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง (มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง)

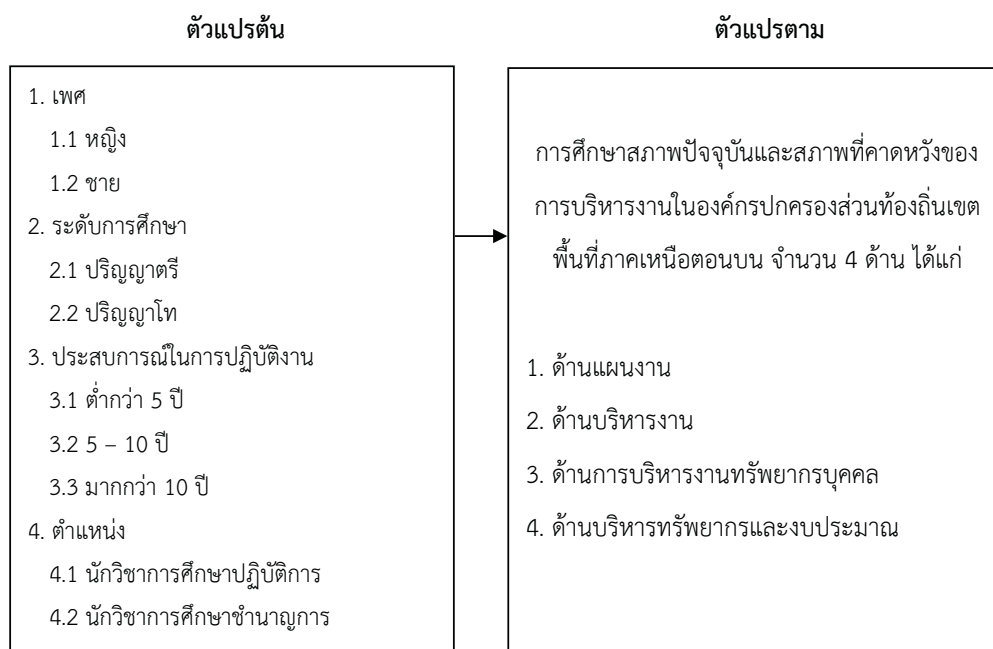
ปัจจุบันผู้วิจัยปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ความก้าวหน้าในสายงานในตำแหน่งนักวิชาการศึกษา เมื่อคุณสมบัตินี้ครบสามารถไปสอบเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษาและผู้อำนวยการกองการศึกษา ในอนาคตได้ ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งและประสบการณ์การปฏิบัติงาน
3. เพื่อศึกษาสภาพที่คาดหวังของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน
4. เพื่อศึกษาระดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักวิชาการศึกษา สังกัด องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำนวน 854 คน (อ้างอิงจาก กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักวิชาการศึกษา สังกัด องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำนวน 269 คน โดยผู้วิจัยได้ เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งหมด จำนวน 280 คน มีขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie & Morgan) ใช้ในการประมาณค่า สัดส่วนของประชากรและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% สามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับประชากรที่มีขนาดเล็กได้ ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป โดยผู้วิจัยต้องทราบขนาดของประชากรก่อน ดังตารางนี้

Krejcie & Morgan										
ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ตัวอย่าง
10	10	100	80	280	180	800	260	2,800	338	
15	14	110	86	290	185	850	265	2,900	341	
20	18	120	82	300	190	900	268	3,000	346	
25	24	130	87	320	195	950	274	4,000	351	
30	28	140	100	340	191	1,000	278	4,500	354	
35	32	150	108	360	188	1,100	285	5,000	357	
40	36	160	113	380	191	1,200	291	6,000	361	
45	40	170	116	400	196	1,300	297	7,000	364	
50	44	180	123	420	201	1,400	302	8,000	367	
55	48	190	127	440	205	1,500	308	9,000	368	
60	52	200	132	460	210	1,600	310	10,000	370	
65	56	210	136	480	214	1,700	313	11,000	375	
70	58	220	140	500	217	1,800	317	12,000	377	
75	63	230	144	550	226	1,900	320	13,000	379	
80	66	240	148	600	234	2,000	322	14,000	380	
85	70	250	152	650	242	2,100	327	15,000	381	
90	73	260	156	700	248	2,200	331	16,000	382	
95	76	270	159	750	254	2,300	335	17,000	384	

$$n = \frac{X^2 N p(1-p)}{e^2 (N-1) + X^2 p(1-p)}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร
 e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง
 (โดยทั่วไป)
 X^2 = ค่าวิกฤตที่ α สำหรับ 1 องศาอิสระ
 95% ($\alpha = 2.341$)
 p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร
 (ถ้าไม่ทราบให้กำหนด $p=0.5$)

ตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างและสูตรการคำนวณของ Krejcie & Morgan
(theTSISThailand ศูนย์วิจัยด้านการศึกษา)

4. การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) และการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) สมาชิกทั้งหมดของประชากรเป็นอิสระซึ่งกันและกัน แล้วสุ่มหน่วยของการสุ่ม (Sampling unit) จนกว่าจะได้จำนวนตามที่ต้องการ โดยแต่ละครั้งที่สุ่ม สมาชิกแต่ละหน่วยของประชากรมีโอกาสถูกเลือกเท่าเทียมกัน ซึ่งก่อนที่จะทำการสุ่มนั้น จะต้องนิยามประชากรให้ชัดเจน ทำรายการสมาชิกทั้งหมดของประชากร สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีที่ทำให้โอกาสในการของสมาชิกแต่ละหน่วยในการถูกเลือก มีค่าเท่ากัน ซึ่งสามารถทำได้ 2 วิธี คือ การจับฉลากและการใช้ตารางเลขสุ่ม (Table of random number) ซึ่งตัวเลขในตารางได้มาจากการอาศัยคอมพิวเตอร์กำหนดค่า หรือบางครั้งสามารถใช้วิธีการดึงตัวอย่างโดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูป ในการสุ่มอย่างง่าย มีข้อจำกัดคือ ประชากรต้องนับได้ครบถ้วน (Finite population) ซึ่งบางครั้งอาจสร้างปัญหาให้กับนักวิจัย

การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เป็นการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่แบ่งกลุ่มประชากรออกเป็นกลุ่มย่อย (Subgroup or strata) เสียก่อน บนพื้นฐานของตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อตัวแปรตาม โดยมีหลักในการจัดแบ่งกลุ่มแต่ละกลุ่มมีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneous) หรือกล่าวได้ว่า ในกลุ่มเดียวกันจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันตามกลุ่มย่อยของตัวแปร แต่จะมีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม จำนวนสมาชิกในกลุ่มย่อยจะถูกกำหนดให้เป็นสัดส่วน (Proportion) ตามสัดส่วนที่ปรากฏในประชากร ซึ่งเรียกว่า การสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้สัดส่วน (Proportion stratified sampling) การสุ่มแบบแบ่งชั้นจะมีความเหมาะสมกับงานวิจัยที่สนใจความแตกต่างของลักษณะ ประชากรในระหว่างกลุ่มย่อย

พื้นที่เขตภาคเหนือตอนบน แบ่งออกเป็น 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน น่าน แพร่ พะเยา ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลทั้งหมดจำนวน 8 จังหวัด และโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม ของแต่ละ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง เทศบาลนคร เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีบริบทและพื้นที่ใกล้เคียงกัน รวมถึงมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังตารางนี้

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวน (แห่ง)					รวม
		อบจ.	ทม.	ทน.	ทต.	อบต.	
1.	เชียงใหม่	1	1	4	116	89	211
2.	เชียงราย	1	1	-	72	70	144
3.	ลำปาง	1	1	3	38	60	103
4.	ลำพูน	1	-	1	39	17	58
5.	แม่ฮ่องสอน	1	-	1	6	42	50
6.	น่าน	1	-	1	18	80	100
7.	แพร่	1	-	1	25	57	84
8.	พะเยา	1	-	2	33	36	72
รวมทั้งสิ้น		8	3	13	347	451	822 แห่ง

อ้างอิงจาก : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวน นักวิชาการศึกษา (คน)					รวม
		อบจ.	ทม.	ทน.	ทต.	อบต.	
1.	เชียงใหม่	3	2	8	116	89	218
2.	เชียงราย	3	2	-	72	70	147
3.	ลำปาง	3	2	6	38	60	109
4.	ลำพูน	3	-	2	39	17	61
5.	แม่ฮ่องสอน	3	-	2	6	42	53
6.	น่าน	3	-	2	18	80	103
7.	แพร่	3	-	2	25	57	87
8.	พะเยา	3	-	4	33	36	76
รวมทั้งสิ้น		24	6	26	347	451	854 คน

ตารางกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

(ข้อมูลจำนวนนักวิชาการศึกษา จาก Website ของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับ การศึกษา ตำแหน่งและ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) การสร้างแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google Forms

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของการบริหารงานในองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่มีรูปแบบ การตอบ 2 สภาพ คือ สภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาแบบสอบถามเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของการบริหารงาน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับ การบริหารงาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนิยามศัพท์เป็นแนวทางการสร้างข้อคำถาม ในแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์

3. กำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถาม ตามกรอบของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมที่กำหนดไว้

4. ยกร่างแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาและความชัดเจนของข้อคำถาม แล้วนำแบบสอบถาม มาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency: IOC) โดยค่าดัชนีความสอดคล้องจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อคำถามในแบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหา (พรธณี ลีกิจวัฒน์, 2557) ซึ่งผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.60 - 1.00 แสดงว่าแบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหาเป็นที่ยอมรับได้

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักวิชาการการศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 38 คน เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2557) ซึ่งผลการทดลองใช้ พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 แสดงว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเป็นที่ยอมรับได้ และแยกเป็นรายด้านตามลำดับดังนี้

8. จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป โดยใช้ Google Forms

แหล่งอ้างอิง : ไพศาล วรคำ (2559) การวิจัยทางการศึกษา (Education Research). มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์

ตารางค่าความเชื่อมั่นแยกเป็นรายด้าน

การบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ค่าความเชื่อมั่น
1. ด้านแผนงาน	0.95
2. ด้านบริหารงาน	0.82
3. ด้านการบริหารงานทรัพยากรบุคคล	0.95
4. ด้านบริหารทรัพยากรและงบประมาณ	0.97

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ทำหนังสือจากคณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตวัชรพล เพื่อขออนุญาตถึง แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหนังสือผ่านสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ทั้ง 8 จังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและแบบสอบถามส่งทางช่องทางไปรษณีย์ และช่องทางออนไลน์ (Google Form) ให้กับแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมระบุวันตอบรับแบบสอบถามกลับคืน ในหนังสือส่ง รวมถึงการลงพื้นที่เก็บเองภายในจังหวัดน่านและจังหวัดแพร่

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน มาตรวจสอบ ความสมบูรณ์ จากนั้นนำไปใช้ในการจัดทำข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ
 2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

- 5 หมายถึง มีการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีมีการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการบริหารงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนจำแนกตามเพศ ใช้สถิติทดสอบที (t-test) แบบ Independent t-test จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significant Difference (LSD) หากพบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความคาดหวังของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ใช้ค่าสถิติความต้องการจำเป็น PNIModified = $(I - D)/D$ ประเมินความแตกต่างการรวบรวมข้อมูลแบบการตอบสนองสภาพจากมาตรวัดที่แสดงระดับความสำคัญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

- ค่าร้อยละ (Percentage)
- ค่าเฉลี่ย (Mean)
- ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- ค่าความต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNI Modified)

สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

- สถิติทดสอบที (t-test) แบบ Independent t-test
- การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 280 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 66.10 เพศชาย จำนวน 95 คน คิดเป็น ร้อย ละ 33.90 การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 71.80 ระดับปริญญาโท 79 คน คิดเป็นร้อยละ 28.20 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 62.90 5-10 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 31.80 มากกว่า 10 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 และระดับตำแหน่งนักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 79.30 นักวิชาการศึกษาชำนาญการ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 20.70

2. การศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า มีการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านแผนงาน รองลงมาด้านบริหารงาน และด้านบริหารทรัพยากรและงบประมาณ มีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารงานทรัพยากรบุคคล โดยสรุปผลในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านแผนงาน ในภาพรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ วางแผน โครงการ หรือแผนปฏิบัติงาน ด้านการศึกษา มีการวางแผน โครงการ หรือแผนปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กเยาวชน การบูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม ด้านการจัดการศึกษา และมีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ วางแผน โครงการ หรือแผนปฏิบัติงานพัฒนากิจกรรมเด็กและเยาวชน

2.2 ด้านบริหารงาน ในภาพรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ควบคุมการจัดกิจกรรมทางด้าน ศาสนาวัฒนธรรมประเพณี การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐ เอกชน และมีควบคุมดูแล นิเทศ ติดตามงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3 ด้านการบริหารงานทรัพยากรบุคคล ในภาพรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การใช้คนให้ตรงกับ ความรู้ความสามารถ โดยการศึกษา การปรับปรุงหรือหาแนวทางวิธีการใหม่ ๆ หรือกลยุทธ์ในการบริหารทรัพยากรบุคคล การติดตามและประเมินผลงานของเจ้าหน้าที่ในบังคับบัญชา

2.4 ด้านบริหารทรัพยากรและงบประมาณ ในภาพรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ หลักประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าในการจัดโครงการต่างๆ ควบคุมดูแล ตรวจสอบ ให้คำแนะนำผู้ใต้บังคับบัญชา หลักยุติธรรม และการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้

3. เปรียบเทียบการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

3.1 นักวิชาการศึกษา พื้นที่ภาคเหนือตอนบน ที่มีเพศต่างกัน มีการบริหารงาน ซึ่งในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3.2 นักวิชาการศึกษา พื้นที่ภาคเหนือตอนบน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการบริหารงาน ซึ่งในภาพรวมแตกต่างกัน

3.3 นักวิชาการศึกษา พื้นที่ภาคเหนือตอนบน ที่มีระดับตำแหน่งต่างกัน มีการบริหารงาน ซึ่งในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3.4 นักวิชาการศึกษา พื้นที่ภาคเหนือตอนบน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีการบริหารงาน ซึ่งในภาพรวมแตกต่างกัน

4. ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความต้องการจำเป็นระดับมากที่สุด คือ ด้านการบริหารงานทรัพยากรบุคคล รองลงมา คือ ด้านบริหารทรัพยากรและงบประมาณ 3. ด้านแผนงาน และ 4. ด้านบริหารงาน โดยสรุปผลในแต่ละด้าน ดังนี้

4.1 ด้านแผนงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การค้นคว้าประยุกต์เทคโนโลยีหรือองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของหน่วยงาน รองลงมา 3 ลำดับ คือ การวางแผนทางการศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงาน การประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย และวางแผน โครงการ หรือแผนปฏิบัติงานพัฒนากิจกรรมเด็กและเยาวชน

4.2 ด้านบริหารงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การมอบหมาย กำกับดูแล ตรวจสอบ ติดตามให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของหน่วยงาน รองลงมา 3 ลำดับ คือ ควบคุมดูแล ตรวจสอบ ให้คำแนะนำและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ควบคุมดูแล นิเทศและติดตามงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และควบคุมดูแลการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศ

4.3 ด้านการบริหารงานทรัพยากรบุคคล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ การจัดระบบงานและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานให้สอดคล้องกับภารกิจ รองลงมา 3 ลำดับ คือ การปรับปรุงหรือหาแนวทางวิธีการใหม่ ๆ หรือกลยุทธ์ในการบริหารทรัพยากรบุคคล ติดตามและประเมินผลงานของเจ้าหน้าที่ในบังคับบัญชา และ การบริหารค่าตอบแทนและสวัสดิการให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา

4.4 ด้านบริหารทรัพยากรและงบประมาณ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ หลักประชาธิปไตยในการบริหารงบประมาณ รองลงมา 3 ลำดับ คือ มีหลักยุทธธรรม และการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ ติดตาม ตรวจสอบการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ และการโอนเปลี่ยนแปลงรายการ และการกันเงินเหลือมปีการจัดซื้อจัดจ้างและการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้ ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลตามผลการวิจัยที่พบและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการวิจัยการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน พบว่า ด้านแผนงาน ด้านบริหารงาน และด้านบริหารทรัพยากรและงบประมาณ ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นนทบุรีเขต 1 (วิบูลย์ นิลพิบูลย์, 2563) พบว่า ทั้งโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะนักวิชาการศึกษาทราบดีว่าการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญในการขับเคลื่อนงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น โครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้ 1. ด้านแผนงาน ปัจจุบันนักวิชาการศึกษาได้มีการวางแผน โครงการ หรือแผนปฏิบัติส่งเสริมศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการบูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม ด้านการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานตามที่กำหนด รวมถึงการติดตาม เฝ้าระวัง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการ หรือแผนการปฏิบัติงานการศึกษา

2. ด้านบริหารงาน มีการจัดระบบงาน และปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการควบคุมดูแล นิเทศและติดตามงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่ออำนวยความสะดวกให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเจริญก้าวหน้าและสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ 3. ด้านบริหารทรัพยากรและงบประมาณ วางแผนการใช้ทรัพยากรและงบประมาณของหน่วยงาน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและพันธกิจและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนงานอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการบริหารงานทรัพยากรบุคคล ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยการจัดระบบงานและอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่มีความหลากหลายทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพให้สอดคล้องกับภารกิจ เพื่อให้การปฏิบัติราชการเกิดประสิทธิภาพ และความคุ้มค่า มีการปรับปรุงหรือหาแนวทางวิธีการใหม่ ๆ หรือกลยุทธ์ในการบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในการผลิตผลงาน การบริการ หรือผลการดำเนินงานที่มีคุณภาพที่ดีขึ้น

2. จากผลการวิจัยการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า 1. จำแนกตามเพศมีการบริหารงาน ซึ่งในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อัครินทร์ แก่นจันทร์ , 2562) พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการภาพรวมไม่แตกต่างกัน เพราะผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปิดโอกาสให้นักวิชาการศึกษาไม่ว่าจะเพศไหนก็สามารถเข้ามาบริหารงานในการดำเนินการพัฒนางานในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ตามนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น 2. จำแนกตามระดับการศึกษา มีการบริหารงานในภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โจชนก ภาคออต (2555, หน้า 26-27) ที่อธิบายไว้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของบุคคลเป็นคุณสมบัติที่อยู่ภายในตัวของผู้รับ ประการหนึ่ง คือ ระดับการศึกษา ทำให้การรับรู้ของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกันซึ่งผลการวิเคราะห์ พบว่านักวิชาการศึกษาที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทมีการบริหารงานมากกว่าระดับปริญญาตรี วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาและด้านการบริหารงานเพราะนักวิชาการศึกษาที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทมีความรู้ในเชิงลึกด้านแผนงาน ด้านบริหารงาน ด้านการบริหารงานทรัพยากรบุคคล และด้านบริหารทรัพยากรและงบประมาณมากกว่าระดับปริญญาตรี จึงมีการรับรู้และการปฏิบัติต่อการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างออกไป และสอดคล้องกับพรพรรณ พินทุสมิต (2560) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นงานหลักที่มีความสำคัญมีขอบเขตกว้างขวาง ผู้บริหารจะต้องกระจายอำนาจในการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง ถือว่าได้เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดทำให้ครูที่มีการศึกษาต่างกันมีทัศนคติในการวางแผนการกระจายอำนาจในการบริหารงานวิชาการไม่เหมือนกันจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของฐนิตา กลสิคุณ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน

3. จำแนกตามระดับตำแหน่งต่างกัน มีการบริหารงาน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปิดโอกาส ให้นักวิชาการศึกษาระดับปฏิบัติการและนักวิชาการศึกษาระดับชำนาญการได้เข้ามาบริหารงาน อย่างเท่าเทียมกัน ตลอดจนการให้โอกาสและอิสระกับการตัดสินใจ ในการทำงานเองภายใต้ภารกิจ อำนาจหน้าที่และ นโยบายที่มอบหมายไว้ให้กว้าง และ 4. จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีบริหารงาน ในภาพรวมแตกต่างกัน เนื่องจาก ในการปฏิบัติงานประสบการณ์การทำงานไม่เท่ากันส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด ความเอาใจใส่ จึงทำให้นักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างก็มีการบริหารงานที่ต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร (วงเดือน จำปี, รัตนา กาญจนพันธ์,ศิริพงษ์ เสาภายน (2565) พบว่าครูที่มีประสบการณ์ การทำงานต่างกัน

3. จากผลการวิจัยความต้องการจำเป็นของการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือ ตอนบน ทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการบริหารงานทรัพยากรบุคคล เพราะ จากผลการวิจัยระดับการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามสภาพที่เป็นจริง ทั้ง 3 ด้าน ไม่ว่าจะ เป็นด้านแผนงาน ด้านบริหารงาน และด้านด้านบริหารทรัพยากรและงบประมาณ ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมากที่สุด แต่ด้านการบริหารงานทรัพยากรบุคคลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ความต้องการจำเป็นด้านการบริหารงาน ทรัพยากรบุคคลจึงเป็นเหตุให้ต้องการมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจนำผลการวิจัยที่ได้ ไปเป็นข้อมูล สารสนเทศ สำหรับการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย หรือแผนงาน/โครงการ

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับนักวิชาการศึกษาให้เข้าไปบริหารงานในทุก ๆ ด้านในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและถ่องแท้ เพื่อให้มีความรู้ มีความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของการบริหารงาน ทั้งนี้เพื่อให้ มีความพร้อมและปฏิบัติงานตามกำลังความสามารถและตามศักยภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาถึงปัจจัยหรือตัวแปรที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อการบริหารงานในองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

2.2 ควรศึกษาตัวบ่งชี้ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2535,หน้า 48). การบริหารรัฐกิจ แนวคิด หลักการและการปฏิบัติ ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์
- ขอบเขตทฤษฎีการจัดการตามแนวความคิดของฟอลเลท (Mary Parker Follett 3 September 1868 – 18 December 1933)
- จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ (2541, หน้า 1-3) การจัดการด้านปัจจัยในการบริหารงาน.กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- ณัฐพล เงินสวาท,เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
- ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ,รศ.ดร.อินฉา ศิริวรรณ การบริหารแบบมีส่วนร่วม The Participative Management,วารสาร มหาวิทยาลัยวิชาการ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1
- दनัย เทียนพุด (2546).ธุรกิจของ HR B2E. กรุงเทพมหานคร บริษัทดี เอ็น ที คอนซัลแตนท์
- สำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล สำนักงาน ป.ป.ช.
- ติน ปรัชญพฤทธ์ (2539,หน้า 24-26) เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ถวิล มาตรเลี่ยม (2544) การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม
- ทฤษฎีองค์กรและกระบวนการบริหารงาน , Lyndall Urwick & Luther Gulick
- ทฤษฎี POCCC , อองรี ฟาโยล (Henri Fayol)
- ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom (1964 : 103)
- ธงชัย สันติวงษ์ (2543, หน้า 47)
- ทฤษฎีการจูงใจ. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
- ธรรมรส โชติกฤษ (2540) การบริหารแบบมีส่วนร่วม.นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2546 การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่างกรุงเทพมหานคร: 598 Print.
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมจิต จันทรฉาย.2557 การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2545). การบริหารทรัพยากรมนุษย์.กรุงเทพมหานคร: หน้า 153
- พระบุญลัทธิ สุวรรณเดช. (2560). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม
- พรพรรณ อินทรประเสริฐ (2550, หน้า 71) องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ว่าที่ร้อยตรี อนันต์ สิทธิวัฒนานนท์ .การประยุกต์ทฤษฎีแผนงานเพื่อประเมินแนวทางการกำหนดและประเมินผลแผนงาน และโครงการตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551
- วิลาวรรณ รัตพิศาล. (2554). ความรู้พื้นฐานในการบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์วิจิตรหัตถการ.
- สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เกษมสุวรรณ, 2514), หน้า 13-14.
- สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาชุมชุนพร เขต 2

- สุวิมล ว่องวานิช. (2550) การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อุไรวรรณ เกิดผล,(2539). ปัจจัยที่มีต่อความคาดหวังของหัวหน้าสถานีนอมนายต่อระบบการนิเทศงานสาธารณสุขผสมผสาน
ในจังหวัดลพบุรี วิทยานพนธ์ วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
ถ่ายเอกสาร.
- อริยา คูหา (2546 : 73-74) แรงจูงใจและอารมณ์. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนวคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี
- อินสอน บัวเขียว. (2546). สารสำคัญการบริหารชุมชน. กรุงเทพมหานคร : พิราบสำนักพิมพ์ หน้า 125
- อนิวัช แก้วจำนง, 2556). การจัดการทรัพยากรมนุษย์. สงขลา : นำศิลป์โฆษณา
- อนันต์ชัย คงจันทร์. (2557). Human Resource Management : การจัดการทรัพยากรมนุษย์กรุงเทพมหานคร :
หจก. เม็ดทรายพรีนติ้ง
- อัศวรินทร์ แก่นจันทร์ (2562) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
Chen (1990: 43) Chen, H.T. (1990). Theory Driven Evaluations: A Comprehensive Perspective. Newbury
Park, CA : Sage.
- Cohen, J.M., & Uphoff,N.T. (1981). Rural Development Participation: Concept and Measure for Project
Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international
Studies.New York: Cornell University Press United Nations (1981)
- Dick, W., Carey, L., & Carey, J. O. (2001). The systematic design of instruction (5th ed.). New York:
Pearson Education.
- Fisher & Others. (1993:5). Human Resource Management (2nd ed.). Boston : Houghton Mifflin.
- Getsuwan, R. (2010). Program theory and knowledge crisis in relation to the causal theory of Thailand's
public policy. Thai Journal of Public Administration,8(January-June), 123-157.
- G.E. Berkley. (1975). The Craft of Public Administration.Boston: Allyn and Bacon Milkovich, G. T., & Boudreau,
J. W. (1991:3). Human Resource Management. U.S.A.: Richard Dirking
- Putti, B. (1987).Work values and organizational commitment: A study in the Asian context. Human Relations.
4(2), pp. 180 -198
- Milkovich, George T. and John W. Boudreau. (1991). Human Resource Management. (6th Ed). Boston:
Homewood.
- Mondy, R. w., Noe, R.M., & Premeaux, S.R. (1999). Human resource management. (7th Ed.) Upper Saddle
River NJ : Schuster
- Rossi, P. H., Freeman, H. E., & Lipsey, M. W. (1999). Evaluation: A Systematic Approach (6th Ed.) Thousand
Oaks, CA: Sage

- Stufflebeam,D.L. and Others. (1985:16). Conducting Educational Needs Assessment. United State of America: Kluwer academic.
- Smith, P. L. & Ragan, T. J. (2005). Instructional design (3rd ed.). New Jersey: John Wiley& Sons. (1999). Instructional design (2nd ed.). New Jersey: Prentice-Hall
- Steers, M. R., R. G. Ungson, and T. R. Mowday. (1985:29). Managing Effective Organization : An Introduction. Kent Publish Company
- Stoner, James A.F. & Freeman, Edward R. (1989:3). Management (4 th ed.). Englewood Cliffs New Jersey : Prentice - Hall
- Sherry R. Arnstein ได้เขียนไว้ในบทความเรื่อง A Ladder of Citizen Participation ตีพิมพ์ใน JAIP, Vol. 35, No. 4, July 1969, pp. 216-224
- Wongwanich, S. (2009:13). Project design and evaluation with theory of change. Journal of Social Science Research, 7-25.
- William Erwin. (1976). Participation Management: Concept Theory and Implementation. Atlanta G. : Georgia State University.

การบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกร สังกัดสำนักงาน
การศึกษาเอกชน จังหวัดนราธิวาส

SCHOOL ADMINISTRATION IN THE NEW NORMAL ERA TO RAISE THE EDUCATIONAL QUALITY OF ANUBAN AUE ANGKURN SCHOOL UNDER THE OFFICE OF THE PRIVATE EDUCATION NARATHIWAT PROVINCE

ผู้วิจัย อรุณวดี ธนาสิทธิกุล
สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกร สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดนราธิวาส ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรโรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกร ตำบลแวง อำเภอบางแว จังหวัดนราธิวาสจำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาส่วนความถี่ และส่วนร้อยละ โดยการหาส่วนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกร สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดนราธิวาส โดยรวม อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ผู้ปกครอง มีส่วนสำคัญอยู่ในระดับมาก ครู มีส่วนสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีส่วนสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา วิถีใหม่ คุณภาพการศึกษา

Abstract

The objective of this research was to study the school administration in the new normal era to raise the educational quality of Anuban Aue Angkurn school under the office of the Private Education Narathiwat province. The population consisted of teachers and personnel of Anuban Aue Angkurn school, Narathiwat Province, totaling 35 respondents. The instrument used for data collection was a five-rating scale questionnaire. Statistical used to analyze the data were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research results found that the school administration in the new normal era to raise the educational quality of Anuban Aue Angkurn school under the office of the Private Education Narathiwat province was overall at a high level, the importance of school administrators was at the highest level, followed by the importance of parents was at a high level, the importance of teachers was at a moderate level, and the importance of students was at a moderate level, respectively.

Keywords : School Administration, The New Normal Era, The Educational Quality

บทนำ

การบริหารโรงเรียนมีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมความเป็นที่เป็นอยู่ของนักเรียนและเพิ่มโอกาสให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ ซึ่งความสำคัญในการบริหารโรงเรียน เป็นสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ การบริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและเต็มไปด้วยแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน รวมถึงมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียนที่มีอุปกรณ์การเรียนรู้ที่เพียงพอ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับครูและบุคลากรที่ทำงานในโรงเรียน และโรงเรียนควรส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางการศึกษา การบริหารโรงเรียนควรสร้างระบบการเรียนการสอนที่เน้นให้ความสำคัญเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และสามารถส่งเสริมทักษะทางการศึกษาที่หลากหลายให้กับนักเรียน เช่น ทักษะในการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม สร้างบรรยากาศที่ประทับใจและประทานแรงบันดาลใจ การบริหารโรงเรียนควรสร้างบรรยากาศที่เติมเต็มไปด้วยแรงบันดาลใจ ด้วยการสร้างกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานและเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ของนักเรียน นอกจากนี้ควรสร้างวัฒนธรรมที่เสริมสร้างคุณธรรมและจรรยาบรรณให้กับนักเรียน การบริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนมีการเติบโตและพัฒนาทักษะทางส่วนตัว อย่างเช่น ทักษะด้านความรับผิดชอบ สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถแสดงความคิดเห็นออกมาและฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเปิดเผย ส่งเสริมความหลากหลายในทุกด้าน เช่น การสนับสนุนความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความสามารถทางศิลปะ ภาษา กีฬา และกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนุกสนานและส่งเสริมการเรียนรู้รวมถึงสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ในการพัฒนานักเรียน โดยให้ความสำคัญในการเกิดสัมพันธภาพที่ดี ความโปร่งใสและการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อปรับปรุงการบริหารและการเรียนรู้

ส่วนการบริหารทางการเงินและทรัพยากร โรงเรียนควรให้ความสำคัญในการบริหารทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ และควบคุมการตัดสินใจที่มีมุมมองยาวนาน โดยเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ มีการสนับสนุนและพัฒนาครูและบุคลากรโรงเรียนซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน การบริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะและความรู้ของครู โดยให้โอกาสในการฝึกอบรม ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสนับสนุนให้ครูมีสภาพแวดล้อมที่ทำให้สามารถทำงานได้ดียิ่งขึ้น

สำหรับนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกูร ตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งอยู่ในเขต 3 จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งอยู่ในระบบการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จ.ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส อยู่ในภาวะวิกฤติมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสถานการณ์ทางภาคใต้ และประกอบกับระบบการศึกษาในพื้นที่นี้มีความแตกต่างจากภูมิภาคอื่นของประเทศ อันสืบเนื่องมาจากความแตกต่างทางด้านศาสนา ภาษา และวิถีวัฒนธรรมแตกต่างจากบริบทสังคมอื่น ๆ (สิทธิชัย ทองมาก, วุฒิชัย เนียมเทศ, เรชา ชูสุวรรณ และฤทัยชนนี สิทธิชัย, 2561, หน้า 187) ซึ่งโรงเรียนมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตัวเอง โดยการพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามแผนการศึกษาของชาติ คือ พัฒนานคน พัฒนาคูรู้ พัฒนาชาติ เพราะการศึกษาเป็นเครื่อง มือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นการเพิ่มต้นทุนทางสังคมให้แก่ประเทศการมีส่วนร่วมของทุก ภาคส่วนของสังคมในการจัดการศึกษา โดยเน้นให้เด็กเป็นคนดีคนเก่ง มีความสุข มีคุณธรรม อาศัยการสอน ที่หลากหลายให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนเกิดการบูรณาการวิชาต่างๆเข้าด้วยกัน เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับวิถีชีวิต ความต้องการของผู้เรียน และชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด

การจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นสูงทั้งในด้าน ภาษา ศาสนา และประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ ซึ่งในอดีตการจัดการศึกษาแนวเสริมสร้างลักษณะประจำชาติเพื่อแสดงวัฒนธรรม แห่งชาติใช้ไม่ได้ผล อีกทั้งยังได้รับการตอบโต้จากสังคมท้องถิ่นที่มีลักษณะวัฒนธรรมแตกต่างจากวัฒนธรรมหลัก โดยภาพสะท้อนของการต่อต้านระบบการศึกษาจากรัฐที่เข้ามาสู่สังคมท้องถิ่น มักจะปรากฏว่าประชาชนให้ความสำคัญ กับการศึกษาของ บุตรหลานน้อย เนื่องจากเห็นว่าการศึกษาไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประชญา และศาสนา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา มีด้วยหลายประการ เช่น นโยบายการศึกษา การเปลี่ยนแปลง นโยบายการศึกษาบ่อยครั้งตามการเปลี่ยนรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรการศึกษาที่ไม่ได้ตอบสนองความต้องการ ของผู้เรียนและการเน้นการยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง แต่พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังนั้นควรพัฒนาหลักสูตร เฉพาะที่เหมาะสมกับความต้องการของชาวสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น หลักสูตรพหุวัฒนธรรมศึกษาหรือหลักสูตร วิชาชีพที่จะเสริมสร้างการศึกษาในพื้นที่นี้ให้เป็นไปตามความหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่ พบในพื้นที่นี้และตอบสนองความต้องการของนักเรียนและผู้คนในบริบทที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีอยู่ สามารถ สร้างหลักสูตรที่เน้นการศึกษาเฉพาะเช่นหลักสูตรพหุวัฒนธรรมศึกษาหรือหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นสาขาที่เกี่ยวข้องกับ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของพื้นที่นี้ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่าง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สูง (สิทธิชัย ทองมาก , วุฒิชัย นิยมเทศ, เรชา ชูสุวรรณ และฤทัยชนนี สิทธิชัย, 2561, หน้า 190) รูปแบบการจัดการศึกษา ประเทศไทยได้นำรูปแบบการจัดการศึกษาหลากหลาย รูปแบบมาจากต่างประเทศ มาประยุกต์ใช้ กับการศึกษาไทย โดยไม่คำนึงถึงบริบทที่มีความแตกต่างกันระหว่างบริบทของประเทศไทยและบริบท ของต่างประเทศ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ครูไม่มีประสิทธิภาพทำให้ส่งผลการเรียนรู้ของนักเรียน ครูและบุคลากร ทางการศึกษาขาดความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน ขาดการอบรมหรือพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง เนื่องจากในสังคมส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในด้านการศึกษาน้อย ผู้ปกครองได้รับการศึกษาไม่มี และ มีมุมมอง ต่อการจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ปัญหาฐานะความยากจน และขาดความมั่นคงด้านอาชีพ คุณภาพชีวิตที่ไม่มี ประสิทธิภาพ ผู้ปกครองและนักเรียนจึงมุ่งเน้นการทำมาหากินมากกว่าการดูแลด้านการเรียนของนักเรียน

เพื่อให้มีคุณภาพ ทางการศึกษานั้น โรงเรียนต้องมีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรของ สถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนควรเป็นแนวทางหลักที่ช่วยสร้างกรอบการเรียนรู้ที่เป็น รากฐานสำคัญสำหรับนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ของการศึกษา โดยเน้นไปที่ความรู้พื้นฐานและทักษะที่จำเป็นตลอดชีวิต แนวทางการจัดการเรียนและการสอนควรเน้นการใช้วิธีการทางการศึกษาที่เป็นมาตรฐาน ในขณะที่เดียวกันให้ความสำคัญ กับการปรับใช้และปรับเปลี่ยนตามความต้องการของนักเรียนและสถานศึกษาเฉพาะ โดยที่ผู้บริหารการศึกษาควรเป็นผู้นำ ในการกำหนดแนวทางและนโยบายทั้งระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรช่วยในการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้อำนาจการ ปฏิบัติในระดับสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ สร้างสรรค์และสนับสนุนนักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรร่วมมือกันในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีในสมัยปัจจุบันและอนาคต โดยเราทั้งหมดควรทำงาน ร่วมกันเพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้นสำหรับนักเรียนในโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกูร
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการปฏิบัติในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกูร

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิดการจัดการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ใหม่ สิ่งแรกที่เราต้องทำคือดึงศักยภาพของนักเรียนออกมาให้สำเร็จ ให้นักกล้าแสดงออก ดังนั้น กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน ไม่ว่าจะเรียนอะไรก็ตาม จะต้องเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน การโต้ตอบ การตั้งคำถาม และที่สำคัญ ครูจะต้องไม่ตัดสินว่าผิดหรือถูก ครูต้องบอกว่าคำตอบของนักเรียนน่าสนใจ แล้วมีใครคิดอะไรได้อีกบ้าง ทุกวันนี้ประเทศไทยอยู่โดดเดี่ยวไม่ได้ การเชื่อมต่อกับนานาชาติเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะของการยกระดับวิถีใหม่ในการศึกษา ดังนั้นบุคลากรครูถือเป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งจากผลที่เกิดขึ้นในโลกยุคปัจจุบันครูต้องพัฒนาตนเองเรียนรู้ให้เท่าทันเพื่อปรับตัวตามสิ่งต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเตรียมครูในฐานะเป็นผู้ออกแบบการจัดการศึกษาในชั้นเรียนเพื่อจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนมีความพร้อมเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการรู้เท่าทันกระแสของการปรับเปลี่ยนที่เกิดขึ้นแนวโน้ม การพัฒนาครุวิทยา ศาสตร์ ครูคณิตศาสตร์ ในอนาคต การที่จะยกระดับการศึกษาได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยครูเป็นกำลังหลักที่สำคัญในการผลักดันให้ก้าวไปข้างหน้าและบรรลุสัมฤทธิ์ผลสถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) วางเป้าหมายการพัฒนาให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ได้อย่างเหมาะสม ภายใต้หลักสูตรฐานสมรรถนะ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นวัดสมรรถนะ มากกว่าความรู้ความจำ ครูที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์จึงจำเป็นต้องได้รับ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพราะวิชาวิทยาศาสตร์ ทำให้คนได้พัฒนาวิธีคิดทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัย มีทักษะในการค้นคว้า หาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ (วรจิตร พรหมเกต, วาโร เฟิงสวัสดิ์ และทรัพย์หิรัญ จันทักษ์, 2565, หน้า 1419)

แนวทางการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่ ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) นโยบายเชิงรุกผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่เน้นการพัฒนา นโยบายหน่วยงานให้มีความท้าทาย เพื่อสร้างภาพอนาคตที่ยิ่งใหญ่ขององค์กร และเปลี่ยนแปลงองค์กรให้ประสบความสำเร็จในอนาคต กระบวนการนี้รวมถึงการพัฒนา นโยบายที่แตกต่างจากนโยบายเดิม (นโยบายแบบพลิกผัน) การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผลของนโยบายเพื่อให้มั่นใจว่ามีผลผลิตที่มีคุณภาพสูง และใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมในองค์กรของตน 2) การจัดโครงสร้าง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่สู่คุณภาพ การศึกษาที่พึงประสงค์ ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง องค์กรแบบยืดหยุ่น ผู้บริหารสถานศึกษาจัดโครงสร้างองค์กรที่ยืดหยุ่น และมีความสามารถในการปรับเปลี่ยน ตัวเองอย่างรวดเร็วตลอดเวลา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่เปลี่ยนแปลงไป ด้วยการ 'จัดโครงสร้างองค์กรกึ่งลำดับขั้นกึ่ง แบบราบ การปรับวัฒนธรรมองค์กร การเปลี่ยนทัศนคติ การสร้างผู้นำให้เกิดขึ้นในองค์กร และเน้นการทำงานเป็นทีม 3) ระบบการปฏิบัติงานแนวใหม่ของผู้บริหารเน้นการออกแบบระบบการปฏิบัติงานที่ยืดหยุ่น และสามารถพัฒนาคุณภาพงานได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้: การมอบหมายหน้าที่อย่างเหมาะสม: ผู้บริหารควรให้

หมายกับพนักงานหน้าที่ที่ตรงกับทักษะและความเชี่ยวชาญของพวกเขาเพื่อให้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ. การให้ความไว้วางใจ: ผู้บริหารควรสร้างความไว้วางใจในทีมงานของพวกเขาโดยสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานร่วมกันและการสร้างความอบอุ่นในการตัดสินใจและการกระทำ. การปรับบรรยากาศองค์กรที่เหมาะสม: ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศองค์กรที่สนับสนุนการพัฒนาและการเรียนรู้โดยไม่กักขังการเลือกและการเกิดความคิดสร้างสรรค์. การให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น: ผู้บริหารควรสร้างระบบที่ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นและความเห็นต่าง ๆ จากพนักงานเพื่อปรับปรุงกระบวนการและการทำงาน. ระบบนี้ช่วยให้องค์กรมีความยืดหยุ่นในการดำเนินการและพัฒนาคุณภาพงานอย่างต่อเนื่องในสภาวะที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา. 4) พัฒนาหลักสูตร เป็นกระบวนการที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง และหลักสูตรถูกปรับให้ตอบสนองตามความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล ที่ผลลัพธ์เป็นการพัฒนาทักษะและความรู้เฉพาะบุคคลของผู้เรียน เพื่อสร้างนวัตกรรมและความเป็นนวัตกรรมในกระบวนการเรียนรู้ของทุกคนในหลักสูตรนั้นๆ 5) จัดการเรียนรู้ อิงบริบท ผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างให้มีการจัดการ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายชีวิตและความใฝ่ฝันของตนเองและบริบทของ สังคมชุมชน ด้วยการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากล และการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นหาความคิด ใหม่และ (อัจฉรา นิยมภา, 2564, หน้า 186-187)

วิธีการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาค้นคว้าทำการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม(Questionnaires) โดยแบบสอบถามในครั้งนี้ได้พัฒนามาจาก บุญพา โสสนุ่น (2565, หน้า 94-96) เพื่อสอบถามข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ซึ่งประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพ

ตอนที่ 2 การให้ความสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนนตามแนวทางการสร้างเครื่องมือของ ลิเคอร์ท (Likert) เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจัดการศึกษาของโรงเรียน ข้อคำถาม มี 4 ฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากร ผู้ปกครอง และนักเรียน มีจำนวน 60 ข้อ โดยมีระดับการให้คะแนนดังนี้

คะแนน	ระดับการให้ความสำคัญ
5	มีส่วนสำคัญในระดับมากที่สุด
4	มีส่วนสำคัญในระดับมาก
3	มีส่วนสำคัญในระดับปานกลาง
2	มีส่วนสำคัญในระดับน้อย
1	มีส่วนสำคัญในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกูร ตำบลเวียง อำเภอเวียง จังหวัดนครราชสีมา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองซึ่งมีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ถึงผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกูร ตำบลเวียง อำเภอเวียง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก ครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน

2. ผู้ศึกษาค้นคว่านำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์นและแบบสอบถามถึงประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกูร จำนวน 450 คนและครู จำนวน 35 คน

3. การเก็บแบบสอบถาม ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จำนวน 485 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาส่วนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ในภาพรวมและรายข้อนำเสนอในรูปตารางและแปลความหมาย โดยแปลผล 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพ
4.50 – 5.00	มากที่สุด
3.50 – 4.49	มาก
2.50 – 3.49	ปานกลาง
1.50 – 2.49	น้อย
1.00 – 1.49	น้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

จากการทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกูร ตำบลแวง อำเภอแวง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แบบสอบถามพบว่า ระดับความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกูร ตำบลแวง อำเภอแวง จังหวัดนครราชสีมา ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ครู มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครอง มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียน มีความสำคัญ โดย ด้านที่แตกต่างกัน มีจำนวน 4 ฝ่าย ซึ่งในแต่ละฝ่ายเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ส่วนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกูร ตำบลแวง อำเภอแวง จังหวัดนครราชสีมา (n = 43)

ที่	ความสำคัญในการบริหารสถานศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
1	ความสำคัญของนักเรียนในการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	3.02	0.89	ปานกลาง	4
2	ความสำคัญของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	3.66	0.90	มาก	2
3	ความสำคัญของครูในการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	3.39	0.92	ปานกลาง	3
4	ความสำคัญของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา	4.71	0.88	มากที่สุด	1
โดยรวมเฉลี่ย		3.69	0.89	มาก	

อภิปรายผล

จากการทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกูร ตำบลแวง อำเภอแวง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า การบริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกูร ตำบลแวง อำเภอแวง จังหวัดนครราชสีมา ผู้บริหารมีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ครูมีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพ

การศึกษาอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองมีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนมีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับน้อย โดยที่แตกต่างกัน มีจำนวน 4 ฝ่าย ซึ่งในแต่ละฝ่ายเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย ลาธิ และ สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ (2564, หน้า 95) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ผลวิจัยพบว่า ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีความสำคัญที่ต้องดำเนินการมากที่สุด เนื่องจากผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นกลไกในการบริหารงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์การและขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายผู้บริหารจึงต้องมีวิสัยทัศน์และมีเป้าหมายในการพัฒนา มีการวางแผนการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาโรงเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอื้ออังกูร ตำบลแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้รับจากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครู และผู้ปกครอง โดยสรุปดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลโดยรวมมากที่สุดในการยกระดับคุณภาพการศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีภาวะความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ในการทำงานที่มุ่งมั่นและจริงจังในการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือกับชุมชนด้วยวิธีการต่างๆ
2. ครู ส่งผลโดยรวมระดับมาก ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา เพราะครูมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการศึกษา ครูผู้สอนจึงควรมีความรับผิดชอบและมีความสามารถ แนะนำนักเรียนได้อย่างเหมาะสมซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น ช่วยให้นักเรียนเพิ่มพื้นฐานความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอนและส่งเสริมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักเรียน
3. ผู้ปกครอง ส่งผลโดยรวมระดับปานกลาง ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ผู้ปกครองควรมีการสนับสนุนและให้กำลังใจลูกหลานในการเรียนรู้ที่สำคัญมาก สร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ และประสานงานกับทางโรงเรียนเพื่อเข้าใจความก้าวหน้าและความเป็นอยู่ของลูกหลาน สามารถมีผลที่ดีต่อการศึกษาได้
4. นักเรียน ส่งผลโดยรวมระดับน้อย ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา นักเรียนจะต้องมีความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นในการเรียนรู้เองด้วย นักเรียนควรเข้าใจว่า การพัฒนาการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับตนเองด้วย ควรปรับปรุงความรู้ทักษะจะช่วยส่งผลดีต่อการศึกษากับตัวนักเรียนเอง

เอกสารอ้างอิง

- บุญพา โสสน้อย. (2565). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน โรงเรียนบ้านเกาะบุโหลน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- วรจิตร พรหมเกตุ, วาโร เฟ็งสวัสดิ์และ ทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์. (2565). องค์ประกอบภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ สำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 11(4), 1417-1428. สืบค้นจาก https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal_peace/article/view/258700/179017
- วิชัย ลาธิ และ สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 6(12), 95. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/251099/170356>
- สิทธิชัย ทองมาก , วุฒิชัย เนียมเทศ , เรชา ชูสุวรรณ และฤทัยชนนี สิทธิชัย. (2561). เหลียวหลังแลหน้าคุณภาพการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.
- อัจฉรา นิยมมาภา. (2564). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่สู่คุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์ ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง.*วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 14(2), 178-195. สืบค้นจาก https://so05.tci-thaijo.org/index.php/edjour_stou/article/download/253277/172898

การบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ : กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม

ADMINISTRATION FOR PROBLEM-BASED LEARNING FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENTS TO HAVE QUALITY ACCORDING TO NATIONAL EDUCATIONAL STANDARDS : A CASE STUDY OF SAINT JOSEPH MAECHAEM SCHOOL

ผู้วิจัย

อาทิตยา ประเสริฐ
สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ: กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้สอนโดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ในโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive - Sampling) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.89 และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาส่วนความถี่ และส่วนร้อยละ โดยการหาส่วนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมด้านบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนมีการกำหนดแนวทางและมาตรฐานการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) การมีส่วนร่วมด้านบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนมีการกำหนดงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 3) การมีส่วนร่วมด้านบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนมีการบูรณาการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

คำสำคัญ : การบริหารจัดการเรียนรู้; ปัญหาเป็นฐาน; พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

Abstract

The objective of this research is To study problem-based learning management in order to develop students to have quality according to national educational standards: a case study of St. Joseph Mae Chaem School. The sample used in the research were teachers using problem-based learning (PBL). In St. Joseph Mae Chaem School, there were 9 people using the method of selecting a specific sample (Purposive - Sampling). The data collection tool was a questionnaire using a 5-level estimation scale with a confidence value of 0.89 and using statistics in Data analysis by finding frequency segments and percentage By finding the average

and standard deviation The results of the research found that 1) Participation in personnel management at a high level Most of the informants agreed that The school has established guidelines and standards for problem-based learning management. 2) Participation in budget management. is at a moderate level Most of the informants agreed that The school has set a budget to support problem-based learning. 3) Participation in academic administration. is at a moderate level Most of the informants agreed that The school has integrated problem-based learning management.

Keywords : Administration; Problem-based Learning; National Educational Standards

บทนำ

ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศไทยเพื่อก้าวไปสู่ประเทศไทย 4.0 ซึ่งกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศไทย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 -2579) โดยวางกรอบยุทธศาสตร์ไว้ 6 ด้าน หนึ่งในนั้นคือด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพของคนในประเทศ การพัฒนาคุณภาพของคนในชาตินั้น จำเป็นที่จะต้องพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษา ครูจึงเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นปัจจัยหลักสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ขึ้นอยู่กับสมรรถนะของครูผู้สอนเป็นสำคัญ การพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้เรียน รวมถึงการยกระดับคุณภาพการศึกษาด้วย สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูในการศึกษายุค 4.0 นั้น สมรรถนะที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ สมรรถนะในด้านการคิดแบบมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการสร้างนวัตกรรมความเป็นผู้ประกอบการ รวมไปถึงสมรรถนะในด้านวิชาชีพครู ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร ความรู้ลึกในเนื้อหาวิชา และวิธีการสอน การประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน และการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การเสริมสร้างสมรรถนะครูนั้น กระบวนการเรียนรู้จึงเป็นโดยการให้ ครูสร้างองค์ความรู้และการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง ทั้งนี้คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูผู้สอนเป็นสำคัญ ความสามารถของครูเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียนได้โดยตรง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการเสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคคลได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและจัดการศึกษาให้เกิด ประสิทธิภาพ (วินัย เพ็งภิญโญ และ กฤษ สินธนะกุล, 2564)

สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและยกระดับศักยภาพของคนในชาติ เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ประเด็นสำคัญในบทความนี้ได้แก่ ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศไทยเพื่อก้าวไปสู่ประเทศไทย 4.0 ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของคนในชาติ การพัฒนาคุณภาพของคนในชาตินั้น จำเป็นที่จะต้องพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษา ครูจึงเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นปัจจัยหลักสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังกล่าวได้ การพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่จะเป็นกำลัง

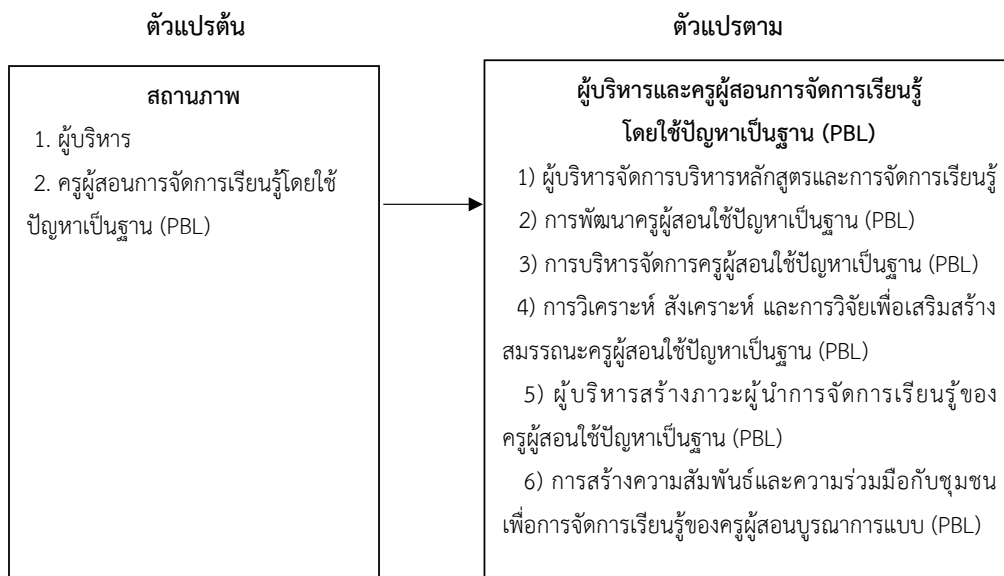
สำคัญของประเทศไทย ขึ้นอยู่กับสมรรถนะของครูผู้สอนเป็นสำคัญ สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูในการศึกษายุค 4.0 นั้น สมรรถนะที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ สมรรถนะในด้านการคิดแบบมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการสร้างนวัตกรรมความเป็นผู้ประกอบการ รวมไปถึงสมรรถนะในด้านวิชาชีพครู การเสริมสร้างสมรรถนะครูนั้นจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ โดยการให้ครูสร้างองค์ความรู้และการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง (ธงไชย ภูถนนวนอก, 2565)

ดังนั้น การบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ: กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม โดยมุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะครูใน 4 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านวิชาชีพครู สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะครูของโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นดำเนินงานขั้นประเมินผล ในขั้นเตรียมความพร้อม โรงเรียนได้จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อชี้แจงแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแก่ครูผู้สอน โดยเน้นให้ผู้สอนเข้าใจแนวคิดและหลักการของ PBL ตลอดจนกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ PBL ในขั้นดำเนินงาน โรงเรียนได้จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูใน 4 ด้าน โดยวิทยากรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก และผู้สอนได้ร่วมกันออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ PBL ในชั้นเรียนของตนเอง ในขั้นประเมินผล โรงเรียนได้ดำเนินการประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ PBL ของครูผู้สอน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ด้านความเหมาะสม ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม ได้ดำเนินกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL): กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม ปีการศึกษา 2566 จำนวน 26 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนบูรณาการ PBL (Problem-Based Learning) ในโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม ปีการศึกษา 2566 จำนวน 9 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive - Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ: กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีและการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบ PBL (Problem-Based Learning)

ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาผู้เรียน

ด้านที่ 3 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

ด้านที่ 4 ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ด้านที่ 5 ด้านภาวะผู้นำครู

ด้านที่ 6 ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะความต้องการการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง เห็นว่า มีการปฏิบัติ ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นว่า มีการปฏิบัติ ในระดับมาก

3 หมายถึง เห็นว่า มีการปฏิบัติ ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง เห็นว่า มีการปฏิบัติ ในระดับน้อย

1 หมายถึง เห็นว่า มีการปฏิบัติ ในระดับน้อยที่สุด

กำหนดให้ผู้ตอบเลือกทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเองมากที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาประมวลเป็นแนวคิดในการสร้างคำถาม

2. สร้างแบบสอบถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย สอดคล้องกับ จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย (2558, น. 14-15) กล่าวว่า หลักในการสร้างแบบทดสอบนั้น แบบสอบถามจะถูกสร้างขึ้นโดยใช้หลักสูตรมาตรฐาน ตัวชี้วัดเป็นกรอบการกำหนดเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามจะมีหลักในการสร้างดังต่อไปนี้

1) วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชา กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยวิเคราะห์

ดูว่าเนื้อหาสาระใดบ้างที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ แต่หัวข้อเหล่านั้นต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมอะไร จากนั้นผู้วิจัยจะต้องจัดทำตารางวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด

2) ตารางวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด มักจำแนกพฤติกรรมของผู้เรียนตามแนวคิดของบลูม และคณะ ได้แก่ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การประเมิน การสังเคราะห์และสร้างสรรค์

3) กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด เนื้อหาและระยะเวลาและศึกษาวิธีการสร้าง การหาคุณภาพของแบบทดสอบด้วย

4) ลงมือเขียนข้อคำถามตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเลือกสถานการณ์และเนื้อหาเป็นสิ่งที่เร้าให้ผู้ตอบแสดงพฤติกรรมออกมา

5) นำแบบทดสอบที่เขียนไว้มาทบทวน แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และพฤติกรรมที่ต้องการวัด

6) พิมพ์แบบสอบถามฉบับ ตรวจสอบแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มครูผู้สอนบูรณาการ PBL กับกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตรวจสอบคุณภาพในด้านความง่ายง่าย อำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น

7) ปรับปรุงแก้ไข พิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาตรวจสอบความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และความเหมาะสมของการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบแบบ PBL (Problem-Based Learning) โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะครูในกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ประกอบด้วย 6 ด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปแล้วแปลความหมายของคะแนนตามแนวคิด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 100) แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

4.51 - 5.00	มีการปฏิบัติ ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	มีการปฏิบัติ ในระดับมาก
2.51 - 3.50	มีการปฏิบัติ ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	มีการปฏิบัติ ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	มีการปฏิบัติ ในระดับน้อยที่สุด

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ โดยใช้สถิติความถี่ (Frequency) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อวัดความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดย	IOC	แทน	ความสอดคล้อง
	R	แทน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. สถิติที่ใช้ เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (The Coefficient of Alpha) ของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	s_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

3. ค่าความถี่ (Frequency) ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลที่ทำการตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย วุฒิการศึกษา กิจกรรมหน้าที่รับผิดชอบ และประสบการณ์ในการทำงาน

4. ค่าร้อยละ (Percentage) มีสูตร ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นค่าร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

5. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต μ มีสูตร ดังนี้

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	μ	คือ	ค่าเฉลี่ยของประชากร
	$\sum X$	คือ	ผลรวมข้อมูลทุกค่าของประชากร
	N	คือ	จำนวนข้อมูลทั้งหมดของประชากร

6. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้

$$\sigma = \frac{\sqrt{F\chi^2 - N\mu^2}}{N}$$

เมื่อ	μ	คือ	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของประชากร
	F	คือ	ความถี่แต่ละชั้น
	χ	คือ	ค่ากึ่งกลางชั้น
	N	คือ	จำนวนข้อมูลทั้งหมดของประชากร

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ: กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม พบว่าโรงเรียนมีการดำเนินการบริหารจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การมีส่วนร่วมของครูและผู้บริหาร โรงเรียนมีการกำหนดแนวทางและมาตรฐานการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) อย่างต่อเนื่อง มีการจัดให้มีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) การจัดสรรทรัพยากร โรงเรียนมีการกำหนดงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีการจัดสรรบุคลากรเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) การติดตามและประเมินผล โรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) อย่างสม่ำเสมอ การดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ในระดับมาก ซึ่งส่งผลดีต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ดังนี้ นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา และตัดสินใจ นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีม นักเรียนมีทักษะการสื่อสาร นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

อย่างไรก็ตาม โรงเรียนยังมีข้อเสอแนะ ดังนี้ โรงเรียนควรมีการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ในทุกระดับชั้นเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรมีการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากการวิจัย การบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ: กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม โดยใช้กรอบแนวคิดของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม มีการบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการกำหนดนโยบายและแผนงานการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาต่าง ๆ และการประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจากผลการวิจัยดังกล่าว พบว่า การบริหารการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านความรู้และทักษะ ด้านทักษะการคิด ด้านทักษะการทำงานร่วมกัน ด้านความรับผิดชอบดีขั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของกมลฉัตร กล่อมอิม, (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL) เป็นวิธีการสอน

ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ โดยมีลักษณะสำคัญดังนี้ การจัดกลุ่ม ใน PBL ผู้เรียนถูกจัดเป็นกลุ่มย่อยที่มีจำนวนที่เหมาะสม (ประมาณ 5-6 คน) โดยแต่ละกลุ่มจะมีความหลากหลายในทางทักษะและความรู้ และทำงานร่วมกันในการแก้ปัญหา การใช้ปัญหา ผู้สอนจะนำปัญหาเป็นสิ่งที่กระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ ปัญหาที่นำมาใช้จะต้องมีลักษณะคลุมเครือ มีหลายวิธีในการแก้ปัญหา และไม่ควรมีคำตอบชัดเจนเพื่อให้ผู้เรียนต้องพยายามค้นคว้าข้อมูลและทำความเข้าใจเรื่องราวของปัญหา กระบวนการการเรียนรู้ กระบวนการการเรียนรู้ใน PBL มีขั้นตอนหลายขั้นตอน รวมถึงกำหนดปัญหา การกำหนดปัญหาให้กับกลุ่มผู้เรียนเพื่อให้เริ่มกระบวนการการเรียนรู้ ทำความเข้าใจปัญหา ผู้เรียนต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่ได้รับ ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนจะต้องค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อแก้ปัญหา สังเคราะห์ความรู้ ผู้เรียนจะต้องสรุปและสร้างความรู้จากข้อมูลที่ได้รับ สรุปและประเมินค่าของคำตอบ ผู้เรียนจะต้องสรุปคำตอบและประเมินค่าของคำตอบเพื่อให้ผู้อื่นเห็นความเข้าใจของพวกเขาเกี่ยวกับปัญหา นำเสนอและประเมินผล ผู้เรียนจะต้องนำเสนอผลงานและประเมินผลการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การประเมินผลใน PBL ที่สำคัญคือการใช้การประเมินจากสถานการณ์จริง โดยการสังเคราะห์ความรู้และการแก้ปัญหาของผู้เรียนจะถูกพิจารณาอย่างเฉพาะเจาะจง การประเมินเน้นที่ความสามารถในการแก้ปัญหาและการทำงานขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้ PBL เน้นการเรียนรู้แบบเป็นปัญหาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา การค้นคว้าข้อมูล การสรุปและการสื่อสาร และมีความสามารถในการทำงานกลุ่ม วิธีการนี้ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและการพัฒนาทักษะที่สำคัญสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูในยุค Thailand 4.0 ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสอนและการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. ควรมีการวางแผนและกำหนดทิศทางการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ: กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม
2. ควรมีการพัฒนาและส่งเสริมครูให้มีความรู้และทักษะการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ: กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม
3. ควรมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างหลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
4. ควรมีการประเมินผลการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ: กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์โยเซฟ แม่แจ่ม

เอกสารอ้างอิง

กมลฉัตร กล่อมอมิ. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning): รายวิชาการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(2), 179-192.

- ธงไชย ภูถนนวนอก. (2565). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยาศาสตร์
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7).** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญฤดี อุดมผล (2563). รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษาคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ. **วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา**,10(2), 161-171.
- วินัย เพ็งภิญโญ กฤษ สินธนะกุล และชญญรัตน์ น้อมพลกรัง. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแผนการ
สอนฐานสมรรถนะโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการอ้างอิงเหตุผลด้วยฐานกรณี. **วารสารบัณฑิตศึกษา**
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 15(3), 179-191.

การตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบ้านน้ำลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 1

Decision to send children to Bannamlud School, office of Phetchabun primary education service area office 1

ผู้วิจัย

อานนท์ สายจันทร์ยูร
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
ดร.สันต์ชัย พูลสวัสดิ์
สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขในการปรับปรุง การตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยจำแนก ตามเพศ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำนวน 89 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า จำนวน 46 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าความแตกต่างโดยใช้สถิติ ค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า ความพึงพอใจด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ย คะแนนสูงสุด รองลงมาคือ ด้านกิจการนักเรียน ส่วนความพึงพอใจด้านครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำสุด
2. ผลการเปรียบเทียบ ปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยรวมไม่แตกต่างกัน
3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ลำดับที่หนึ่ง คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ลำดับที่สอง คือ ด้านกิจการนักเรียน และ ลำดับที่สาม คือ ด้านบทบาทของครูและด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

คำสำคัญ : ปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

Abstract

The purpose of the study were 1) to study the decision to send children to Bannamlud School, office of Phetchabun primary educational service area office 1. 2) to compare the decision to send children to Bannamlud School, office of Phetchabun primary educational service area office 1 with different educational backgrounds, occupations and incomes. and 3) to study suggestions on problems and solutions to improve the decision to send children to Bannamlud School, office of Phetchabun primary educational service area office 1 by sex, education, occupation and income. The population used in this study include: Parents of Bannamlud School students 89 offices of Phetchabun primary educational service area office 1. Data collection tools were 46 questionnaires. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test and F-test. The findings showed that:

1. Factors in the decision to send children to study in Bannamlud School, office of Phetchabun primary education service area office 1 were at a high level. And when considering the items, it was found that the overall level was very high. When considering each side, it was found. School image satisfaction has a high average score. Secondly, student affairs. When considering each side, it was found. School image satisfaction had a high average score. Secondly, student affairs. Teachers' satisfaction scores were the lowest.

2. Comparison of decision making factors for sending children to Bannamlud School, office of Phetchabun primary education service area office 1 by gender, education, occupation and income were not significant different.

3. Problems and suggestions for improvement on Bannamlud School, office of Phetchabun primary education service area office 1, the first is the teaching and learning. The second was student affairs. And the third was the role of teachers and the environment in schools.

Keywords : Factors affection the decision, sending children to school, office of Phetchabun primary education service area office 1.

บทนำ

การบริหารงานโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง และยังคงประสบปัญหาในภาพรวมของด้านต่างๆ ได้แก่ (1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ กล่าวคือ ขาดหน่วยงานดูแลการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารขาดทักษะในการเป็นนักบริหาร ขาดความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐ เฉพาะการสอนวิชาสามัญ ครูลาออกบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน (2) ปัญหาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ ขาดความต่อเนื่องของหลักสูตรในแต่ละระดับชั้น ครูสอนไม่ตรงตามสาขา สื่อการสอนห้องปฏิบัติการห้องเรียนไม่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน ครูได้รับการพัฒนาน้อยมากส่งผลให้ขาดทักษะในการจัดการเรียนการสอน

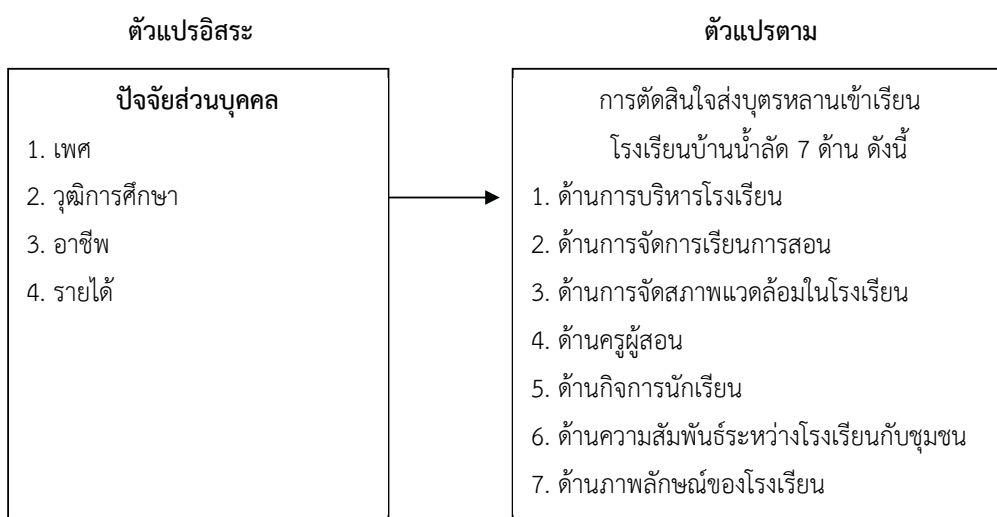
โรงเรียนต้องตระหนักถึงบริบทของการจัดการสถานศึกษาใน ยุคแห่งความเปลี่ยนแปลง ดังเช่นปัจจุบัน ย่อมส่งผลให้โรงเรียนต้องคำนึงถึงสถานะทางการแข่งขัน อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และด้วยธรรมชาติการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ต้องบริหารงานในฐานะ ที่เป็นส่วนช่วยให้สังคมอยู่รอดและเติบโตไปพร้อมๆ กับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งต้องใช้ทรัพยากรอย่างมหาศาลให้ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการอย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคมวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้รับบริการทางการศึกษา และรัฐเนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่จะอยู่รอดได้จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน ในทุกๆ ด้าน โดยมีเป้าหมาย

เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับจากผู้ปกครองและชุมชน ด้วยเหตุนี้ ทำให้ผู้วิจัยต้องการสำรวจความพึงพอใจของผู้ปกครองที่ไว้วางใจส่งบุตรหลานเข้ามาให้โรงเรียนเป็นผู้ดูแล ทั้งทางด้านการเรียนและอื่นๆ ในที่นี้ผู้วิจัยต้องการที่จะทำการสำรวจ และศึกษาทั้งหมด 7 ด้าน ด้วยกัน ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านครูผู้สอน ด้านกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพทัดเทียมกับโรงเรียนต่างๆ และสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการคือ นักเรียนและผู้ปกครอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขในการปรับปรุงความพึงพอใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็น (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

ผล/สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 มีประเด็นอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความพึงพอใจด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียนมี ค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด รองลงมาคือ ด้านกิจการนักเรียน ส่วนความพึงพอใจด้านครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ย ของคะแนนต่ำสุด

2. ผลเปรียบเทียบปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับ โรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ลำดับหนึ่ง คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ลำดับที่สอง คือ ด้านกิจการนักเรียน และลำดับที่สาม คือ ด้านบทบาทของครู และด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข จากวิจัย ปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนใน โรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ลำดับที่หนึ่ง คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ลำดับที่สอง คือ ด้านกิจการนักเรียน และลำดับที่สาม คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ด้านบริหารโรงเรียน ปัญหาที่พบ คือ ระบบการบริหารโรงเรียนยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร การติดบอร์ด โครงสร้างการบริหารโรงเรียนยังมีการเปลี่ยนแปลง และไม่มีการแนะนำผู้บริหารโรงเรียนในการปฐมนิเทศ โดยมีการเสนอการแนวทางแก้ไข คือ ควรจัดระบบการบริหารโรงเรียนให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยหากเป็นไปได้ควรมีการเปลี่ยนแปลงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และควรมีการแนะนำคณะผู้บริหารโรงเรียนในการปฐมนิเทศเพื่อให้นักเรียนจะได้ติดต่อประสานงานอย่างถูกต้อง

3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ปัญหาที่พบ คือ ไม่มีครูสอนทดแทนเมื่อมีครูลาออกกลางภาคเรียน ทำให้นักเรียนไม่มีครูสอน ซึ่งนักเรียนจะเรียนไม่ทัน ไม่มีโครงการจัดค่ายอบรมนักเรียนและนำนักเรียนไปทัศนศึกษาตามสถานที่ต่างๆ ครูทำงานอื่นควบคู่กับงาน ด้านการสอนทำให้ปฏิบัติงานสอนไม่เต็มที่ และจำนวนคอมพิวเตอร์ที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน โดยมีการเสนอการแนวทางแก้ไข คือ ควรจัดให้มีครูสอนแทนทันทีที่อาจารย์ลาออกไปนักเรียนจะได้เรียนอย่างต่อเนื่อง ควรจัดให้มีโครงการอบรมนักเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งและจัดให้นักเรียนไปทัศนศึกษา นอกสถานที่บ้าง และควรจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

3.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ปัญหาที่พบ คือ ห้องเรียนบางห้องเรียนชำรุดอยู่ เช่น ผนังจำนวนห้องน้ำไม่เพียงพอ และอาคารเรียนไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม โดยมีการเสนอการแนวทางแก้ไข คือ ควรจัดให้มีช่างมาตรวจซ่อมห้องเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ควรเพิ่มห้องน้ำให้เพียงพอต่อจำนวนเด็ก และควรมีการปรับปรุงอาคารเรียนให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก

3.4 ด้านครูผู้สอน ปัญหาที่พบ คือ มีการประชุมครูมากเกินไปจนทำให้ครูเตรียมการสอนไม่ทัน และปัญหาครูไม่ค่อยติดตามพัฒนาการของนักเรียน โดยมีการเสนอแนวทางแก้ไข คือ ควรจัดมีการประชุมครูอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งเพื่อให้ครูมีเวลาในการจัดการเรียนการสอนให้มากกว่านี้หรือประชุมนอกเวลาที่มีคาบสอน และควรให้ครูติดตามพัฒนาการของนักเรียนให้มากขึ้น

3.5 ด้านกิจการนักเรียน ปัญหาที่พบ คือ การจัดทุนการศึกษาไม่ทั่วถึง และหอพักรวมไม่ค่อยเป็นระเบียบและไม่สะอาด รวมทั้งน้ำดื่มและใช้ไม่เพียงพอกับความต้องการ โดยมีการเสนอ การแนวทางแก้ไข คือ เพิ่มและจัดสรรทุนให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึงและเป็นกลาง และควรดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสะอาดของหอพักดูแลเรื่องน้ำของหอพักเพียงพอและสะอาด

3.6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปัญหาที่พบ คือ โรงเรียน ยังมีการติดต่อสื่อสารกับทางผู้ปกครองน้อยเกินไป และโรงเรียนยังไม่สามารถที่จะเปิดโอกาส ให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น โดยมีการเสนอการแนวทางแก้ไข คือ โรงเรียนควรจะต้องติดต่อสื่อสาร กับผู้ปกครองให้มากยิ่งขึ้น และโรงเรียนควรมีหนังสือให้กับนักเรียนเพื่อให้ผู้ปกครองได้แสดง ความคิดเห็นอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.7 ด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน ไม่พบปัญหาเนื่องจากโรงเรียนมีภาพลักษณ์ดีอยู่แล้ว และมีข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนจะควรคงไว้ซึ่งคุณภาพมาตรฐานในการจัดการศึกษาตลอดไป

การอภิปรายผลการศึกษาวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 มีประเด็นอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง โดยรวมมีความเห็น ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนมีเหตุผลที่ใช้ คือ โรงเรียนมีระบบการบริหารงานที่ดีรวมทั้งมีผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารงาน รวมไปถึงโรงเรียนมีการบริหารงานที่เป็นระบบจึงทำให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน สอดคล้องกับ นิวัฒน์ สุขประเสริฐ ได้กล่าวว่า ที่ทุกวันนี้โรงเรียนของเรา ต้องการภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง และควรได้รับการแต่งตั้งเติมคุณภาพโดยผู้บริหารโรงเรียน ความต้องการภาวะผู้นำในโรงเรียนจึงขึ้นอยู่กับ คุณภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารในการทำให้โรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้า มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาที่สูงของนักเรียน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ จะเป็นแบบผู้นำที่สามารถทำให้ผู้บริหารเป็นผู้นำโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความรักความศรัทธา ความผูกพัน และความพึงพอใจของครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนให้เกิดกับโรงเรียนและผู้บริหารจึงจะทำให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องร่วมพลังกันจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและในที่สุดก็จะสามารถพัฒนาครู และนักเรียนเป็นคนมีคุณภาพ ของสังคมและประเทศชาติได้

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนผู้ปกครองของนักเรียนมีความพึงพอใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบ้านน้ำลาดเพราะเนื่องจากการสอนวิชาภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ และความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในเกณฑ์ที่ดีและโรงเรียนก็มุ่งที่เน้นในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม โรงเรียนจะเน้นการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี อัศวโกติน ที่ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองที่ส่งนักเรียนเข้าเรียนโรงเรียนเอกชนที่มุ่งจัดการศึกษาโดยเน้นวิชาการในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เหตุผลในการเลือกโรงเรียนประเภทนี้ คือ ความพึงพอใจในการระบบบริหารงานเท่านั้นด้านวิชาการ

1.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เนื่องจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความร่มรื่นและสวยงาม อาคารเรียนมีความมั่นคงและปลอดภัย โรงเรียนมีการดูแลทำความสะอาดอยู่เสมอซึ่งก็จัดอยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ เล็กสกุลได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกโรงเรียนเอกชนของผู้ปกครองในกรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า การเลือกโรงเรียนเอกชนนั้นได้เลือกถึงด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นอันดับแรก และ จรัล สังข์ขาว (2542:39) ได้กล่าวว่า การจัดอาคารสถานที่ต้องเอื้อประโยชน์ใช้สอย มีความเป็น ระเบียบเรียบร้อยสวยงามและปลอดภัยมีการควบคุมดูแลรักษาและส่งเสริมให้มีการบำรุงอาคาร สถานที่มีอยู่ให้คงสภาพดี และสนองความต้องการผู้ผู้ใช้อย่างเพียงพอ

1.4 ด้านบทบาทของครู โรงเรียนมีครูเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ โดยมีการติดตามผลงานทุกด้าน ครูมีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การสอนดี ครูมีความรับผิดชอบต่อนักเรียน และครูมีมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภิตอนงค์ บุญช่วย เรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชน และความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูมีการเน้นวิชาการและดูแลเอาใจใส่บุตรหลานอยู่ในเกณฑ์ ซึ่งเป็นที่ต้องการผู้ปกครอง

1.5 ด้านกิจการนักเรียน จากวิจัยพบว่าผู้ปกครองที่บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน บ้านน้ำลาดมีความพึงพอใจในการให้บริการแก่นักเรียน การจัดกิจกรรมต่างๆที่ให้นักเรียน มีส่วนร่วม เช่น โรงเรียนมีกิจกรรมในรูปแบบสหกรณ์ เช่น สหกรณ์ร้านค้าหรือสหกรณ์ออมทรัพย์ และการจัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียน อยู่ในระดับที่ดีมาก เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่อยู่ฐานะ ระดับปานกลางพอมีพอกินเท่านั้น ทำให้ผู้ปกครองสามารถส่งบุตรหลานเข้าเรียนได้เรียนรู้ กิจกรรม ต่างๆ ที่มีอยู่จริงในสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธี ฤกษ์ศุภมงคล พบว่าผู้ปกครอง ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาความพร้อมทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจเพื่อให้เด็ก รู้จักรับผิดชอบและช่วยเหลือตนเองได้อย่างดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีระเบียบวินัยและรู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นการฝึกทักษะ เพื่อช่วยเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียน อ่านเขียนต่อไป

1.6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความพึงพอใจต่อโรงเรียนที่ว่าโรงเรียนมีการติดต่อ สื่อสารกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนมีการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนในวันสำคัญต่างๆอยู่เสมอ โรงเรียนให้บริการแก่ชุมชนในการใช้สถานที่ของโรงเรียน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ดีทำให้ผู้ปกครองไว้วางใจในส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนแห่งนี้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธีฤกษ์ศุภมงคล ได้ศึกษาความพึงพอใจของพ่อแม่ที่ส่งนักเรียนเข้าเรียนที่มุ่งจัดการศึกษาทางการเตรียมความพร้อม ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ของโรงเรียนมุ่งด้านการเตรียมความพร้อมให้มีการพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม และจิตใจจนโรงเรียนมีชื่อเสียงรับผิดชอบจนได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ

1.7 ด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน เนื่องจากด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียนออกมา ในเกณฑ์ที่ดี เพราะโรงเรียนมีชื่อเสียงในด้านการจัดการศึกษา โดยเฉพาะด้านการบริหารวิชาการนักเรียนได้รับรางวัลในการประกวดกิจกรรมต่างๆ โรงเรียนมีมาตราในการจัดการศึกษา เช่น มีครูผู้สอนครบทุกชั้น ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการสอนดี โรงเรียนมีการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการและโรงเรียนมีการประเมินคุณภาพการศึกษาตามความเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษาเอกชนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้รับบริการศรัทธา และทำให้โรงเรียนสามารถดำรงอยู่ได้ในยุคที่มีการแข่งขัน ภาพลักษณ์ของโรงเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน ภาพลักษณ์เกิดจากความรู้สึกรักใคร่ของผู้รับบริการที่มีต่อโรงเรียน ภาพลักษณ์ของโรงเรียนสามารถสร้างขึ้นได้โดยใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นแก่โรงเรียนทำได้ยากพอๆ กับการรักษาภาพลักษณ์ของโรงเรียน แต่ไม่เกินความสามารถของผู้บริหาร คณะกรรมการโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง จะทำให้เกิดขึ้นมาได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน, 2542)

2. ผลการเปรียบเทียบ ปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนบ้านน้ำลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ วุฒิก่อนศึกษา และอาชีพ ปรากฏดังนี้

2.1 ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน (เพศชายและหญิง) ปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แสดงว่าโรงเรียนอยู่ในความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่ไม่แตกต่างกันไม่ว่าผู้ปกครองจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็ตาม เขาก็เห็นคุณค่าของการศึกษาเข้าใจ การศึกษา และคาดหวังได้ว่าบุตรหลานที่จบออกมาจะเป็นคนดีของสังคมได้

2.2 ผู้ปกครองที่มีวุฒิก่อนศึกษาต่างกัน (วุฒิต่ำกว่าปริญญากับวุฒิปริญญาขึ้นไป) มีความคิดเห็นต่อ ปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แสดงว่าโรงเรียนอยู่ในความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าผู้ปกครอง จะอยู่ในวุฒิก่อนศึกษาใดก็ตาม เขาก็เห็นคุณค่าของการศึกษาเข้าใจการศึกษา เพราะผู้ปกครองรู้ถึง ความเจริญก้าวหน้าของการศึกษาในโรงเรียนที่ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนจากสื่อต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์การประชุมผู้ปกครอง และการบอกต่อๆ กันมา ซึ่งสิ่งสำคัญที่ผู้ปกครองคำนึงอยู่เสมอว่า เมื่อส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนแล้วบุตรหลานจะต้องจบออกมาจะเป็นคนดีของสังคมได้

2.2 ผู้ปกครองที่มีวุฒิก่อนศึกษาต่างกัน (วุฒิต่ำกว่าปริญญากับวุฒิปริญญาขึ้นไป) มีความคิดเห็นต่อ ปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แสดงว่าโรงเรียนอยู่ในความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าผู้ปกครอง จะอยู่ในวุฒิก่อนศึกษาใดก็ตาม เขาก็เห็นคุณค่าของการศึกษาเข้าใจการศึกษา เพราะผู้ปกครองรู้ถึง ความเจริญก้าวหน้าของการศึกษาในโรงเรียนที่ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนจากสื่อต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ การประชุมผู้ปกครอง และการบอกต่อๆ กันมา ซึ่งสิ่งสำคัญที่ผู้ปกครองคำนึง อยู่เสมอว่า เมื่อส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนแล้วบุตรหลานจะต้องจบออกมามีคุณภาพและสามารถที่จะสอบเข้าเรียนต่อในสถาบันอื่นได้

2.3 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน ปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เพราะไม่ว่าผู้ปกครองจะรับราชการหรือไม่นั้นผู้ปกครอง ก็จะมีความรู้ในด้านการศึกษาที่เหมือนกัน ในบางครั้งผู้ปกครองที่ไม่ได้รับราชการอาจจะมีความรู้ด้านการศึกษาดีกว่าผู้ปกครองที่รับราชการ จึงสามารถที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับที่สูงได้ ดังนั้น เมื่อทำการสำรวจออกมาแล้วพบว่าอาชีพรับราชการหรือไม่ได้รับราชการก็สามารถที่จะส่งบุตรหลาน เข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนชนิดนี้ได้โดยไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน (รายได้ตั้งแต่ ต่ำกว่า 5,000บาท – 15,000 บาท) ปัจจัยในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนใน ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เพราะไม่ว่าผู้ปกครองจะมีรายได้น้อยหรือมาก ก็สามารถส่งบุตรหลานเข้าเรียนได้

3. จากผลการวิจัย โดยภาพรวมผู้ปกครอง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แต่มีข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์และเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ระบบการบริหารโรงเรียนยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร
2. การติดบอร์ดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง
3. ในการปฐมนิเทศยังไม่มีการแนะนำผู้บริหารโรงเรียนว่ามีใครบริหารโรงเรียน
4. ไม่มีครูสอนทดแทนเมื่อมีครูลาออกกลางภาคเรียน ทำให้นักเรียนไม่มีครูสอนซึ่งนักเรียนจะเรียนไม่ทัน
5. ไม่มีโครงการจัดค่ายอบรมนักเรียนและนำนักเรียนไปทัศนศึกษายังสถานที่ต่างๆ
6. ครูทำงานอื่นควบคู่กับงานด้านการสอนทำให้ปฏิบัติงานสอนไม่เต็มที่
7. จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน
8. ห้องเรียนบางห้องเรียนชำรุดอยู่ เช่น ผนัง
9. ห้องน้ำไม่เพียงพอ
10. อาคารเรียนไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม
11. มีการประชุมครูมากเกินไปจนทำให้ครูเตรียมการสอนไม่ทัน
12. ครูไม่ค่อยติดตามพัฒนาการของนักเรียน
13. การจัดทุนการศึกษาไม่ทั่วถึง
14. หอพักรวมไม่ค่อยเป็นระเบียบและไม่สะอาด
15. น้ำดื่มและใช้ไม่เพียงพอกับความต้องการ
16. โรงเรียนยังติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองน้อยเกินไป
17. โรงเรียนยังไม่สามารถที่จะเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น

นอกจากข้อเสนอแนะของผู้ปกครองแล้ว การวิจัยในครั้งนี่ยังสามารถเก็บรวบรวมแนวทางแก้ปัญหาจากข้อเสนอแนะดังกล่าว เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์และเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรจัดระบบการบริหารโรงเรียนให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. หากเป็นไปได้ควรมีการเปลี่ยนแปลงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
3. ควรจัดให้มีอาจารย์สอนแทนทันทีที่อาจารย์ลาออกไป นักเรียนจะได้เรียนอย่างต่อเนื่อง
4. จัดทุนให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึงและเป็นกลาง
5. โรงเรียนควรติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อวางแผนและปรับปรุงการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป

2. ผู้บริหารควรมีการจัดประชุม อบรม สัมมนา ภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษากับครูในโรงเรียน เพื่อรักษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองให้อยู่ระดับคงที่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิติมา ปรีดีติติก. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร มหานคร : อักษราพิพัฒน์.
- จรัส สังข์ขาว. (2542). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน – นักศึกษาต่อการบริหารโรงเรียนสุราษฎร์เทคโนโลยี
 ช่างอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร มหานคร :
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ฉวีวรรณ รักชาติ. (2546). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนตามแนวทางการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
 โรงเรียนเทพสัมฤทธิ์วิทยา. การศึกษาอิสระ ศษ.ม. นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช
 , ภายเอกสาร.
- ชานันท์ ถ้าวุ. (2545). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนเลิศหล้า.
 วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร มหานคร : สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ฐิติธัญ ปลัดทองวัน. (2545). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน
 ในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมมาธิราช. (เอกสารอัดสำเนา).
- ทองเดิน เผ่าดี. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาล
 ในอำเภอเมืองเชียงราย : กรณีศึกษาตำบลริมกก อำเภอ เมืองจังหวัดเชียงราย. การศึกษาอิสระ ค. ม.
 (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นิรมล ทองลิขิต. (2551). ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนวิชาชีพอาชีวศึกษา
 จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การจัดการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). การบริหารวิชาการ. กรุงเทพมหานคร มหานคร : สหมิตรออฟเซท. พงษ์สวัสดิ์
 พณิชยการ, โรงเรียน. **คุณลักษณะของครูที่ดี.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : [http://www.pongsawadi.ac.th/
 substance2009/data/a014.doc](http://www.pongsawadi.ac.th/substance2009/data/a014.doc); สืบค้นเมื่อ (16 กรกฎาคม 2552).

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภออุซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยา เขต 2

ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN PHUSANG DISTRICT GROUP UNDER PHAYAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ผู้วิจัย

เอกพงษ์ ทวีนา

สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ บุญรอด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ สุภิสงห์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในกลุ่ม
อำเภออุซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนในในกลุ่มอำเภออุซาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 157 คน โดยใช้การสุ่ม
กลุ่มตัวอย่างจากตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ
โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภออุซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษาพะเยาเขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปถึน้อยสุด ได้แก่
ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน ด้านการกำกับติดตาม ความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการ
ส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอน และด้านการกำหนดพันธกิจ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภออุซาง สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบ
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภออุซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา
เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ
ทางการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study and to compare academic leadership of school administrators in Phusang District Group under Phapyo Primary Educational Service Area Office 2. Key informants were 157 teachers of the schools in Phusang District Group under Phapyo Primary Educational Service Area Office 2, in academic year 2023, for a total of 157 teachers. The sample group was determined according to the formula of Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan. Instrument used was a five-rating scale questionnaire. The reliability value of the questionnaire was 0.86 .The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results showed as follows.

1. Academic leadership of these school administrators overall and each aspect were at the high level. When considering ranking from the highest to the lowest, curriculum and instruction management, follow-up, monitoring student progress, teaching supervision, promoting instructional climate and defining mission, respectively.

2. The Comparison results of academic leadership of educational institution administrators in the Phu Sang district group. Under the jurisdiction of the Educational Service Area Office Phayao Primary Education Area 2 classified by educational level Overall and each aspect are not different. Comparison results of academic leadership of educational institution administrators in the Phu Sang district group. Under the jurisdiction of the Educational Service Area Office Phayao Primary Education Area 2, classified by school size, found that overall there was no difference. When considering each aspect, it was found that the aspect of promoting a teaching and learning atmosphere was significantly different at the .05 level.

Key Words : Academic Leadership, School Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างสุข ในโลกศตวรรษที่ 21 การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่างๆทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศทั่วโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ดังนั้นประเทศไทยได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 –2575) เพื่อให้การพัฒนาประเทศมีความต่อเนื่องและมีแนวทางที่ชัดเจน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศไว้ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”ประเทศไทยเริ่มให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่เข้ากับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนา ประเทศภายใต้แรงกดดันภายนอกและภายในที่เป็นปัญหา ต้องเผชิญกับวิกฤตที่ต้องการให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยต้องเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรมและประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

ในแง่ของการบริหารสถานศึกษา บทบาทของผู้อำนวยการโรงเรียนมีความสำคัญมาก ต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะในการบริหาร มีความเข้าใจในขอบข่ายและภารกิจของการบริหารสถานศึกษา ส่วนที่สำคัญคือการเป็นผู้นำทางวิชาการ การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากครูต้องแสดงบทบาทและพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นผู้นำทางวิชาการในการรวมพลังครู เพื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน การทำงานร่วมกับครู การกระตุ้นครูและประสานงานให้ครูร่วมมือกันด้วยเทคนิควิธีที่มีคุณภาพ จึงจะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อมูลที่ได้รับจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 บ่งบอกว่าสำคัญระดับทักษะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน ที่พัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยผลการทดสอบประเมินศึกษาปีที่ 6 ระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 ได้ต่ำกว่าปีการศึกษา 2563 ได้แก่ วิชาภาษาไทย อังกฤษ และวิทยาศาสตร์ แสดงให้เห็นถึงความต้องการดูแลและพัฒนากระบวนการสอนในโรงเรียน โดยผู้อำนวยการโรงเรียนต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพและประสิทธิผลทางการศึกษาที่ดีขึ้น ภาวนี้ส่งผลต่อคุณภาพการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน

รวมถึงการสร้างโอกาสให้กับทุกคนในการเรียนการสอนและการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สามารถร่วมมือกันในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการสอนการเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงานร่วมกับครู และนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมืออย่างมากจากครู ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงทักษะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนที่สำคัญในการบริหารจัดการตามแนวทางการกระจายอำนาจ ภาวนี้ส่งผลต่อบรรยากาศขององค์กรและสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ในทำนองเดียวกันยังกล่าวถึงความสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนในการเน้นกิจกรรมการเรียนการสอน แกไขการจัดการเรียนการสอนเป็นความสามารถโน้มน้าวใจหรือชี้นำบุคคลในโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาการส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย นำความรู้ทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ กำกับติดตามให้บุคคลทำงานเป็นระบบแนวประสานงานที่ดี สร้างการเชื่อมั่น การนับถือ กำลังใจและรู้สึกอบอุ่นของการร่วมงาน ดูแลให้ความช่วยเหลือ ทำให้ทุกคนได้ปฏิบัติงานที่บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอภูซาง เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอภูซาง เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

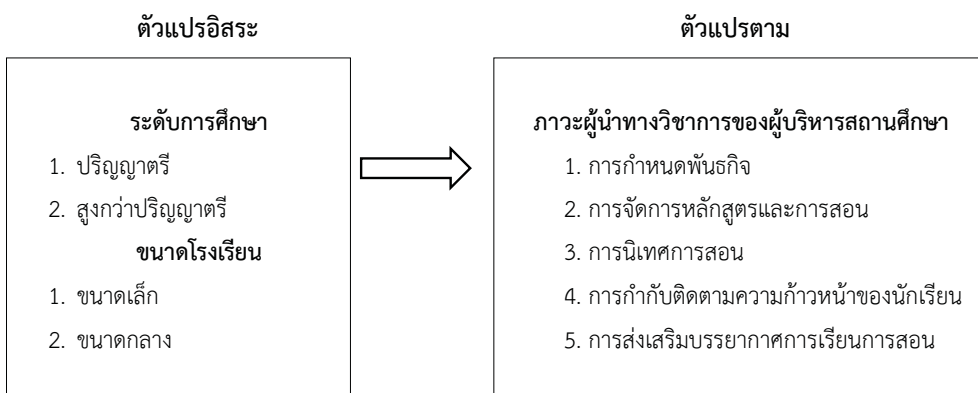
ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษา ทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอกุฉินารายณ์ เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยกำหนดกรอบแนวคิดของงานวิจัย ดังนี้

1) ทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอกุฉินารายณ์ เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษารวมถึงสนใจองค์ประกอบของทักษะผู้นำทางวิชาการสรุปเป็นรูปแบบในการวิจัย ซึ่งมีทักษะผู้นำทางวิชาการ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดพันธกิจ 2) การจัดการหลักสูตรและการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และ 5) การส่งเสริมบรรยากาศ การเรียนการสอน ได้นำตัวแปรด้านระดับ การศึกษาและขนาดโรงเรียนมาเปรียบเทียบ

2) ระดับการศึกษา ผู้วิจัยใช้ผลวิจัยของ ธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565: หน้า 4) เรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ขนาดโรงเรียน ผู้วิจัยใช้ผลวิจัยของ รุ่งฤดี อุทุม (2559: หน้า 89) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการฝ่ายบริหาร และครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

มุ่งศึกษาทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอกุฉินารายณ์ เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอกุฉินารายณ์ 2 และเก็บข้อมูลทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอกุฉินารายณ์ ตามข้อเสนอแนะของครู จำแนกตามระดับการศึกษาและขนาดของโรงเรียน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในกลุ่มอำเภอภูซาง เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ประกอบด้วย 16 โรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 157 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในกลุ่มอำเภอภูซาง จาก 16 โรงเรียน จำนวน 157 คน ตามตารางของเครจซี่ และ มอร์แกน จากนั้นนำไปทำการสุ่มอย่างง่ายแบบมีสัดส่วน (Proportional Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก

ผล/สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอภูซาง สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอภูซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีค่าเฉลี่ยและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอน และด้านการกำหนดพันธกิจ ตามลำดับ จำแนกตามรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดพันธกิจ พบว่า ทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอภูซาง เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 ด้านการ กำหนดพันธกิจ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้อำนวยการมีเป้าหมายสอดคล้องจุดเน้นที่เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้บริหารได้แสดงถึง พันธกิจกับการสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และผู้อำนวยการสื่อสารพันธกิจของขอบข่ายด้านวิชาการของให้ครูรวมถึงบุคลากรได้รับทราบ ส่วนที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้อำนวยการสื่อสารพันธกิจของหลักสูตรสถานศึกษาให้นักเรียนทราบ

1.2 ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอภูซาง เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้อำนวยการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ผู้อำนวยการส่งเสริมให้ครูจัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร และผู้อำนวยการส่งเสริมให้ความรู้ครูในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในส่วนค่าน้อยที่สุด คือ ผู้อำนวยการกระตุ้นการประเมินหลักสูตรก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

1.3 ด้านการนิเทศการสอน พบว่าทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอภูซาง เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 ด้านการนิเทศการสอน อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้อำนวยการส่งเสริมครูได้เข้าอบรมวิชาชีพจากหน่วยงานทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้อำนวยการส่งเสริมครูได้พัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอน และผู้อำนวยการร่วมกับครูกำหนดวางแผนการนิเทศการสอน ในส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้อำนวยการวางแผนร่วมกับครูจัดระบบออกแบบเครื่องมือการนิเทศการสอน

1.4 ด้านการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน พบว่าทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอภูซาง เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน อยู่ในระดับมาก จากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้อำนวยการครูรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนแก่ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง ผู้อำนวยการกำหนดครูแจ้งผลการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนให้นักเรียนทราบทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง และผู้อำนวยการส่งเสริมให้ครูนำผลจากการประเมินมาใช้ในการแก้ปัญหาให้นักเรียน ในส่วนน้อยที่สุด คือ ผู้อำนวยการส่งเสริมให้ครูนำแบบรายงานพัฒนาการคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาใช้แก้ปัญหาให้นักเรียน

1.5 ด้านการสนับสนุนบรรยากาศทางการเรียนการสอน พบว่าทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอภูซาง เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 สนับสนุนให้บรรยากาศทางการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก จากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้อำนวยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนให้สวยงามเป็นระเบียบและมีความปลอดภัย ผู้อำนวยการพัฒนาสถานที่ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และผู้อำนวยการดูแลเอาใจใส่ครู นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนอย่างใกล้ชิด ในส่วนน้อยที่สุด คือ ผู้อำนวยการจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและมีความทันสมัยต่อจำนวนนักเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอภูซาง เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 ตามข้อเสนอแนะของครูจำแนกตามระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียน สรุปผลได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอภูซาง เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

2.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอภูซาง เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสนับสนุนบรรยากาศทางการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้น ด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัย ทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอภูซาง เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 ผู้วิจัยพบประเด็นที่สำคัญ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนในอำเภอภูซาง เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จากมากไปน้อย ได้แก่ ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ ทางการเรียนการสอน และด้านการกำหนดพันธกิจ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารได้มีการวางแผนการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น มีการวางแผนวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับเนื้อหาในหลักสูตรสถานศึกษารวมทั้งส่งเสริมให้ความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีการประเมินหลักสูตรก่อนและหลังการนำไปใช้ อีกทั้งยังส่งเสริมให้ครูมีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจสอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตรเป็นตัวกระตุ้นในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ พัชรารัตน์ จันทพล (2559: หน้า 27-32) กล่าวถึง การบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษากำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานและดัชนีชี้วัดคุณภาพกำหนดเวลาเรียน กำหนดเกณฑ์การวัดผลประเมินผล ออกแบบการสอนของแต่ละกลุ่มสาระจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอด

การจัดการหลักสูตรและการสอน คือ การสอนจัดว่าเป็นบริการเบื้องต้นของโรงเรียน ดังนั้น อย่างน้อยผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องทราบถึงขอบข่ายรายวิชาที่เปิดสอนรวมถึงความรู้ที่จำเป็นในการสอนอีกด้วย การมีพื้นฐานความรู้ที่กว้างของผู้บริหารถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารควรจะสามารถให้ข้อมูลและทิศทางแก่ครูเกี่ยวกับวิธีการสอนและผู้บริหารควรใส่ใจและส่งเสริมให้มีการพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง

1.2 ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างและส่งเสริมเครื่องมือการวัดและประเมินผลนักเรียนที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ครูนำแบบรายงานพัฒนาการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหา ส่งเสริม และ สนับสนุนกิจกรรมที่จะเกิดการพัฒนาดตนเองของนักเรียนได้ตามศักยภาพ ทั้งนี้ผู้บริหารยังร่วมกับผู้ปกครองหาแนวทางการแก้ไขผลการเรียนของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น มีการรายงานคุณภาพความก้าวหน้าด้านการเรียนให้ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนและหาแนวทางพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น การกำกับติดตาม ความก้าวหน้าของนักเรียน พฤติกรรมที่ผู้บริหารดำเนินการตรวจสอบคุณภาพการเตรียมนักเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยพิจารณาผลทดสอบและพิจารณาแบบรายงานพัฒนาการ คุณลักษณะ นักเรียน เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนานักเรียนและสื่อสารผลการตรวจสอบ ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทราบว่า การพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงผลการเรียนการสอนผู้บริหาร สถานศึกษามีความชัดเจน และสนองตอบความคาดหวังของโรงเรียน นอกจากนี้ การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารดำเนินการตรวจสอบคุณภาพการเตรียมนักเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยพิจารณาผลทดสอบและพิจารณาแบบรายงานพัฒนาการ คุณลักษณะ นักเรียน เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนานักเรียนและสื่อสารผลการตรวจสอบให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทราบว่า การพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงผล การเรียนการสอนผู้บริหารสถานศึกษามีความชัดเจน และสนองตอบความคาดหวังของโรงเรียน

1.3 ด้านการนิเทศการสอน มีค่าเฉลี่ยลำดับถัดมา ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับครูกำหนดวางแผนการนิเทศการสอนและออกแบบเครื่องมือการนิเทศการสอน ตรวจสอบและให้คำแนะนำการทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูล่วงหน้าก่อนที่ครูจะนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริง ผู้บริหารได้มีการบันทึกการนิเทศเพื่อประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้คำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือครู ในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอน กระตุ้นให้ครูนำผลการนิเทศมาพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ส่งเสริมครูให้ได้พัฒนาวิชาชีพในโรงเรียน โดยการร่วมกันแลกเปลี่ยน เรียนรู้ประสบการณ์ การสอน อีกทั้งส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาวิชาชีพจากหน่วยงานทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ติดตามและประเมินผลการ จัดการเรียนการสอนของครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้อง กับแนวคิดของ เพ็ญญา พลับฉิม (2559: หน้า 23) ได้กล่าวถึง การนิเทศ หมายถึง ความสามารถของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการให้คำแนะนำ การสนับสนุนช่วยเหลือ ติดตาม ประเมินผล พัฒนา การจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้ เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารมีบทบาทในการนิเทศ ให้ถือว่าเป็นวิธีในการพัฒนาครูอย่างจริงจัง ไม่ใช่การ นิเทศตามสภาพปัญหา การประเมินการดำเนินงานเป็นการประเมินย้อนหลัง แต่ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นการมองไป ข้างหน้าจึงต้องใส่ใจเรื่องการนิเทศนี้ให้มากกว่าทำอะไรอยู่ตอนนี้ไม่ใช่การมองสิ่งที่ทำไปแล้วที่ผ่านมา ผู้นำต้องให้โอกาส ครูได้พัฒนาวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูรายบุคคล ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

1.4 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยลำดับถัดมาซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและ รายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรรทรัพยากรให้กับครูหรือนักเรียนเกี่ยวกับ สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งจัดสรรและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สำหรับอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ สร้างแหล่ง เรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้กับนักเรียน จัดหาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและมีความทันสมัยต่อ จำนวนนักเรียน พัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนให้สวยงามเป็นระเบียบและมีความปลอดภัย พัฒนา สถานที่ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จัดสรรให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยในการจัด เรียนการสอน แก่ครูและนักเรียน นอกจากนี้ยังผู้บริหารดูแลเอาใจใส่ครู นักเรียนและบุคลากรใน โรงเรียนอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมให้ขวัญ กำลังใจครูและนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ญญา พลับฉิม (2559: หน้า 23) ได้กล่าวถึง การส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้มีความ ปลอดภัยและเป็นระเบียบ ส่งเสริมและพัฒนาสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีสิ่ง อำนวยความสะดวกแก่บุคลากรดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ และเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ครู นักเรียนผู้ปกครองและชุมชน พฤติกรรมของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการจัดบรรยากาศของ โรงเรียน เป็นบรรยากาศที่แสดงว่าเห็นประโยชน์และเป็นบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนรู้ และจะช่วยกระตุ้นพลังงานใน ตัวเองและครู และมีการสร้างแหล่งใจให้กับครู

1.5 ด้านการกำหนดพันธกิจ ค่าเฉลี่ยเป็นลำดับน้อยที่สุด ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้อำนวยการศึกษามีพฤติกรรมที่มีบทบาทสำคัญใน การกำหนดนโยบายที่วิสัยทัศน์และพันธกิจที่ สอดคล้องกับงานวิชาการของโรงเรียน กำหนดกรอบเป้าหมายของโรงเรียนจากขอบเขตงานที่รับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับงานวิชาการ กำหนดพันธกิจ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีเป้าหมายและจุดเน้นที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของ นักเรียน สื่อสารพันธกิจและขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียนให้ครูและบุคลากรได้รับทราบ สื่อสารพันธกิจ ของหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบโดยทั่วกัน กำหนดดัชนีชี้วัดคุณภาพผล การจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด สอดคล้องกับแนวคิดของ ธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565: หน้า 41-42) ได้กล่าวถึง การกำหนดพันธกิจ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารเกี่ยวกับการเสนอ แนวคิดใหม่ใน การจัดทำ กรอบเป้าหมาย จุดประสงค์ และพันธกิจของโรงเรียนที่ชัดเจน มีกรอบเวลา มีการวางแผนเพื่อ สร้างแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยมีเป้าหมาย และจุดเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อันจะเกิดกับนักเรียน ชุมชน รู้จักการวางแผนงานอย่างเป็นระบบในองค์กร เป็นคนที่มีความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติม อยู่เสมอ การกำหนดพันธกิจ มีงานวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนชี้ให้เห็นว่า การมีเป้าหมายที่ชัดเจนแล้วจำเป็น จะต้องสื่อสารให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าใจด้วย การทำกรอบเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และพันธกิจ ต้องไม่ตั้งเป้าที่สูง จนเกินไป เป็นไปตามสถานการณ์ในช่วงเวลานั้น หากดำเนินการโดยไม่มีพันธกิจที่ชัดเจนก็เหมือนการเดินทางอย่างไร้จุดหมาย

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอภูซาง ตามความ คิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอภูซาง จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าคุณครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ในกลุ่มอำเภอภูซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการเข้าร่วมอบรม สัมมนา เสริมสร้างความรู้ใหม่ๆอยู่ตลอดเวลา โดยไม่ได้ เลือกคุณสมบัติผู้ได้รับการพัฒนา การเข้าอบรมสัมมนาตามระดับการศึกษา โดยผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้โอกาส ความเสมอภาค ลดความ เลื่อมล้ำให้ครูทุกท่านสามารถได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันจึงมีประสบการณ์และความรู้ที่ไม่ แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการตามพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพเพื่อพัฒนาความสามารถความเป็นเลิศ ทางด้านวิชาการ รวมทั้งครูอาจมีทัศนคติที่ไม่ แตกต่างกัน หรือมีความสนใจในด้านเดียวกัน จึงทำให้ มงภาพรวมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร เทพเสิดา (2560: หน้า 75) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนดี ประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีประจำตำบล ตามความคิดเห็นของครูที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอภูซาง จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอน โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ขนาดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต ประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียนไม่มาก แต่โรงเรียนขนาดกลางมีนักเรียนมาก ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกขนาดโรงเรียนได้รับการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษา พัฒนาศักยภาพและคุณภาพครูให้มีสมรรถนะในรูปแบบเดียวกัน ทำให้มีการบริหารงานวิชาการในรูปแบบที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน แต่ในส่วนของพื้นที่บริเวณของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีพื้นที่จำกัด งบประมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการจึงเกิดความแตกต่างกันขึ้นส่งผลให้การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดเล็กมีสื่อการเรียนรู้ที่ไม่เพียงพอ ต่อจำนวนนักเรียน สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน แต่ในขณะที่โรงเรียนขนาดกลาง มีพื้นที่ที่เพียงพอต่อการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน เช่น มีสื่อการเรียนรู้ที่เพียงพอ สภาพแวดล้อมสวยงาม ปลอดภัย เหมาะแก่การเรียนรู้นักมากกว่า จึงทำให้การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชียร วรรณภากร (2560: หน้า 59-115) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษามัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา ใน เขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอภูซาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 2
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอภูซาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 2
3. ควรการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอภูซาง เป็นรายกรณี ในสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการประกาศเกียรติคุณด้านต่าง ๆ เช่น โรงเรียนที่ได้รับรางวัล โรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนในฝัน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- วิเชียร วรรณภากร (2560).ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. สืบค้นจาก<https://buuir.buu.ac.th/xmlui/handle/1234567890/6823?show=full>
- พัชราภรณ์ จันทพล (2559).ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/KRUjournal/article/view/250386>
- เพ็ญนิภา พลัฒิม (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. สืบค้นจาก ผิดพลาด! การอ้างอิงไฮเปอร์ลิงก์ไม่ถูกต้อง
- ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565).ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 . สืบค้นจาก https://mis.krirk.ac.th/librarytext/ED/2565/F_Tanit_Rattanasakda.pdf
- รุ่งฤดี อุทุม (2559).ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. สืบค้นจาก<https://dspace.bru.ac.th/xmlui/handle/123456789/845>
- สมพร เทพสีดา (2560).ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตีประจําตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. สืบค้นจาก <https://dspace.bru.ac.th/xmlui/handle/123456789/4300>